Collectio

Rerum Liturgicarum

COLLECTIO

RERUM LITURGICARUM

AD NORMAM

NOVISSIMARUM CONSTITUTIONUM

APOSTOLICÆ SEDIS

ET

RECENTIORUM S. R. C. DECRETORUM

CONCINNATA

A

JOS. WUEST, C. SS. R.

ILCHESTER, MD.

TYPIS CONGREGATIONIS SSMI REDEMPTORIS

1912.

A

NIHIL OBSTAT.

J. HAUSSER, C. ss. R.,

Censor deputatus.

Imprimatur.

J. CARD. GIBBONS,

Archiep. Baltimorensis.

BALTIMORÆ, Apr. 24, 1912.

NIHIL OBSTAT.

FERD. A. LITZ, C. ss. R.,

Superior Provincialis.

BALTIMORÆ, Apr. 20, 1912.

Lectori Benevolo.

Hujus opusculi finis non est sacram Liturgiam ex integro tractare. Compilator imprimis intendit, ut Reverendis Confratribus opellum offerat quod præsto sit ad dubia liturgica passim occurrentia absque negotio solvenda, quin majora opera consulantur. Alumnis quoque Seminariorum et Regularium Institutorum qui ad sacros Ordinis suscipiendos præparantur, opusculum nostrum magnopere commendandum videtur, quum inde multa ediscant quæ ad futuram sacri ministerii praxim pertinent.

Præcipuam operam impendit compilator, ut Leges novissimæ a Sancta Sede latæ, quæ ad sacram Liturgiam spectant, breviter et accurate exponantur. Inter Leges præcipuae sunt quae de Cantu, de Matrimonio, de Festis et de Divino Officio tractant. Pariter recentiores Decisiones S. R. C., quae easdem Leges afficiunt, notantur.

In conficienda Collectione, ut par est, praeter Leges supremae Auctoritatis, opera liturgica, praesertim Wapelhorst, Van der Stappen, Schober, Pighi-Ferrais, adhibita sunt, quorum auctoritas suis locis addita est. Demum Compilator multum gratiarum debet Adm. Revdo D. A. J. Schulte, Prof. S. Lit. in Seminario Philadelphiensi, qui in solvendis dubiis ei potissimum adfuit.

Quum Sacerdotum maxime intersit in opusculo hujus generis quaestionum quam plurimarum solutiones reperire, compilatori visum est, illas quaestio-

nes quae minus frequenter occurrant, minutis, attamen claris et distinctis typis imprimendas curare. Hoc modo evenit, ut opusculum copiosiorem rerum collectionem contineat, quin volumen nimis increscat.

Ad commoditatem Reverendorum Confratrum praeter Tabellam rerum, Index alphabeticus magna cum cura confectus, operi additus est.

Opusculum quamvis exiguum Reverendo Clero non inutile, sed gratum, neque laborem suum inanen fore confidit

Compilator.

INDEX.

De Sacrificio Missae.

De Temporibus Anni.

De Officio Divino.

Res Diversae.

COLLECTIO RERUM LITURGICARUM.

De Legibus Liturgicis.

1.—Fontes præcipui Legum Liturgicarum sunt: 1. Missale Romanum; 2. Breviarium Roman. cum Martyrologio Romano; 3. Cæremoniale Episcoporum; 4. Pontificale Romanum; 5. Rituale Romanum; 6. Memoriale Rituum Bened. XIII; 7. Instructio Clementina; 8. Decreta Sacr. Rituum Congregationis.

Ad observantiam Cæremonialis Episc. omnes ecclesiæ tenentur. S. R. C. 3839. 1.

2.—Breviario accensendum est Octavarium Romanum, quod est collectio a S. R. C. approbata Lectionum II. et III. Nocturni, quæ recitandæ sunt infra octavas festorum patrocinalium, quæ in Breviario non habent octavam. Sumi possunt absque indulto. S. R. C. 3624. ad IV.

3.—Quoad Decreta S. R.C. Ss. D. N. Leo Papa XIII. sub die 16. Feb. 1898 novam collectionem Decretorum S. R. C. authenticam declarans, statuit "Decreta hucusque evulgata in iis, quæ a Decretis in hac (nova) collectione insertis dissonant veluti abrogata esse censenda, exceptis tantum quæ pro particularibus Ecclesiis indulti seu privilegii rationem habeant."

4.—Decreta S. R. Congreg. sunt 1° *Formaliter* generalia quæ expressis verbis pro universa Ecclesia edita sunt, 2° *Æquivalenter* generalia, quæ ad petitiones particula-

rium data, jus commune declarant, e. g. si a particulari postuletur quo sensu intelligenda sit aliqua Rubrica.

3° *Particularia*, si de casu omnino particulari agitur.

Præterea notandum est, Decreta, licet ad particularium instantias quæsita sint, ad normam et exemplum pro iisdem et similibus casibus in Ecclesia universali deservire. S. R. C. 3945.

Gratiæ et exceptiones particulares, quæ verbis "pro gratia" vel "tolerari posse" conceduntur, ad universalem Ecclesiam extendi non possunt.

5.—Decreta S. R. Congnis sunt DIRECTIVA, quando consilium vel licentiam dant hisce vel similibus verbis: *laudabilius esset, convenit, concedi, tolerari, permitti potest.*

PRÆCEPTIVA, quando præcipiunt vel prohibent hisce verbis: *servandum esse, eliminandam esse consuetudinem, ita rescripsit et servari mandavit.*

Reliqua quæ ad obligationem legum liturgicarum spectant Theologia moralis docet.

6.—Sensus quarumdam Formularum, quæ in responsis S. R. Congnis usitatæ sunt et obscuriores videntur:

1° *Affirmative* vel *negative, in casu de quo agitur;—prout jacet.* Excluditur applicatio pro casibus similibus.

2° *Affirmative* vel *negative, et ad mentem;—juxta mentem.* Annexa est monitum aut elucidatio; ordinarie sequitur: *Et mens est.*

3° *Affirmative* vel *negative, in decisis, et amplius, in decretis.* Causa jam satis discussa, et amplius proponi vetatur.

4° *Nihil.* Petitio non admittitur.

5° *Lectum; relatum.* Postulatum lectum sed non admissum.

6° *Dilata.* Responsum differtur, nonnunquam additur: *Scribat alter; Iterum proponatur; Dubium reformetur.*

7° *Dentur Decreta; juxta alias decreta.* Dubium jam fuit solutum. Plerumque Decreta citantur.

8° *Provisum in primo;—in secundo.* Si plura dubia simul proponuntur, responsum ad subsequens dubium in præcedente jam est datum.

9.° *Reponatur.* Non datur responsio, sed petitio reponitur in Archivis S. Cong.

10.° *Detur decretum generale.* S. Cong. rem satis gravem judicat, ut edatur decretum generale.

11° *Serventur Rubricæ.* Est formale mandatum. Fiat tantummodo quod Rubrica præscribit, nihil mutando, nihil addendo, nihil omittendo.

12.° *Obstant decreta.* Petitio denegatur utpote contra decreta prius edita.

13° *Facto verbo cum Sanctissimo.* Quando de re graviori agitur, rescriptum S. Congnis refertur Summo Pontifici.

14° *Consulat probatos auctores.* Quando S. Cong. opportunius judicat a decreto ferendo abstinere, remittit postulantes ad probatos auctores et leges moralis prudentiæ. Aliæ formulæ satis claræ sunt. Cf. V. d. St. tom. I. 9. 14. Marc. *Inst. Mor.* Alph. vol. II. app. 2.

7.—Quoad Consuetudines notanda sunt: Consuetudines Rubricis CONFORMES servari *debent* si sint præceptivæ; servari *possunt*, si sint directivæ.

Consuetudines Rubricis CONTRARIÆ per se sunt tollendæ. Notat tamen Marc. (Inst. Mor. Alph. n. 1638. *Quæritur.*): "Tuta conscientia, asserit Amort apud S. Alph., licet se conformare consuetudini diœcesanæ, præsertim in rebus levioris momenti quæ non cedunt in deformitatem cultus publici. Vult equidem S. Rit. Cong. suis decretis omnem consuetudinem contrariam etiam immemorabilem abolere. S. R. C. 8 Jan. 1904. Ad vitamdum tamen scandalum vel admirationem in populo debent regulariter sacerdotes Ordinarii mandatum expectare. Ipsius est enim S. Congni exponere varia adjuncta in quibus versatur sua diœcesis. Et S. Rit. Congr., quæ sibi reservat consuetudinum examen, in casibus particularibus pronuntiat servandam vel eliminandam esse consuetudinem de quæ consulitur." Cf. S. R. C, n. 2646 et adnot. super hoc decreto in Vol. IV. *Coll. Auth. Decr.* p. 272.

8.—Quoad Auctoritatem Rubricistarum notandum est, eorum interpretationes quum non sint authenticæ, tantum valere, quantum valeant rationes allatæ et ipsorum auctoritas. Cf. Putzer, *Comment.* n. 4.

De Loco Celebrationis.

9.—Jure communi atque ordinario non licet Missam celebrare, nisi in ECCLESIIS vel in ORATORIIS PUBLICIS ad divinum cultum ab Episcopo deputatis. (Conc. Trid. sess. 22.) Præterea habentur Oratoria *semipublica* et Oratoria *stricte privata*.

Oratoria publica sunt ea quæ a *publica* via Fidelibus universim pandunt ingressum. Oratoria *semipublica*, quæ alicui communitati vel personarum cœtui inserviunt. Talia sunt quæ pertinent ad Seminaria et Collegia ecclesiastica, ad Instituta et Societates religiosorum, ad Convictus, Hospitalia, Nosocomia, Orphanotrophia et Carceres, necnon Capellæ in cœmeteriis ad usum Fidelium erectæ.

10.—Oratoria semi-publica, quando sunt consecrata aut saltem benedicta, æquiparantur ecclesiis, quoad jura Titularis. S. R. C. 4025. 5. et 14 Mart. 1903.

11.—In Oratoriis publicis et semi-publicis auctoritate Ordinarii erectis Missa celebrari licet, omnesque qui eidem intersunt, præcepto audiendi sacrum satisfacere valent. S. R. C. 4007.

12.—Oratoria *stricte privata* ea sunt, quæ in ædibus privatis in commodum alicujus personæ vel familiæ erecta sunt. Quæ si benedicantur, adhibenda est formula "Benedictionis loci" e Rituali.

In iis Missa licite celebrari nequit sine Indulto Sanctæ Sedis, et personæ in Indulto non comprehensæ præcepto sacrum audiendi inibi satisfacere nequeunt.

13.—Oratorium privatum subest his conditionibus:

1. debet omnino parietibus separatum esse ab omnibus aliis domesticis usibus;
2. debet rite visitari et examinari ab Ordinario.
3. Episcopus debet Indultum exsequi, quod ad ejus arbitrium perdurat.
4. Unica tantum in die Missa ibi permittitur.
5. Prohibetur Missa in festis solemnioribus *de præcepto* servandis. Conf. S. R. C. 3896.
6. Non potest ibi Missa celebrari, nisi adsit una saltem ex personis indultariis.
7. Oratorii privati privilegium *personale* exstinguitur cum persona indultaria; privilegium *locale* ad alium locum transferri nequit.

14.—Indultum formæ amplioris habent omnes Episcopi etiam Titulares: possunt nempe non solum ipsi in propriæ habitationis Oratorio, aut super altari portatili, ubicunque degunt, Missam facere aliamque in sui commodum permittere, sed etiam omnes fideles alterutram ex iisdem Missis audientes, quoties opus fuerit, præceptum Ecclesiæ adimplent. S. R. C. 3906.

15.—Quum Ecclesiæ et Oratoria publica ac privata divino servitio dedicata sint, nihil profani in ea introduci licite potest.

Hinc S. R. C. 3679 decrevit:

"Non licet admittere in Ecclesias nisi vexilla religiosa et pro quibus habetur forma benedictionis in Rituali Romano."

16.—In locis subterraneis (*Basement*) earum Ecclesiarum quæ consecratæ sunt non licet instituere spectacula theatri more ad juventutem præsertim honeste exercendam, quia "Ecclesia cum sua parte subterranea consecratur per modum unius." S. R. C. 3546, 1.

17.—In casu necessitatis licet Missam celebrare in quocunque loco decenti.

Casus necessitatis sunt: *a.*) si ecclesia sit diruta; *b.*) si quis sacerdos longum iter peragat per loca deserta, vel infidelium; *c.*) si ecclesia multitudinem populi non capiat; *d.*) si exercitus inveniatur in castris. In casu dubio Episcopus dispensare potest.

18.—Penes Episcopos harum Provinciarum est concedere Facultatem "celebrandi bis in die, si necessitas urgeat, ita tamen ut in prima Missa non sumpserit ablutionem,—per unam horam ante auroram et aliam post meridiem, —sine ministro,—et sub dio et sub terra, in loco tamen decenti,—etiamsi altare sit fractum, vel sine reliquiis sanctorum,—et præsentibus hæreticis, schismaticis, infidelibus et excommunicatis,—si aliter celebrari non possit." (Forma I. art. 23.)

19.—Specialis facultas requiritur ad celebrandum in navi super oceanum etc. Quæ si obtenta fuerit, liceitas a Clausulis pendet, scil. "dummodo aquæ maris, lacus vel fluminis sint tranquillæ, et alius Sacerdos vel Diaconus, si motus concitetur, calicem firmum teneat." Cf. Putzer n. 161.

Talis facultas, decreto diei 30 Junii 1908, concessa est Episcopis Americæ, Oceaniæ et Australiæ, quotiescunque Romam petituri sunt et in reditu, dummodo locus ad hoc delectus nihil indecens aut indecorum præseferat, conditionibusque quæ supra memorantur positis. Amer. Eccl. Rev. 1909 p. 80.

20. Circa CONSECRATIONEM Ecclesiæ sequentia notanda sunt:

Essentia consecrationis consistit in unctione duodecim crucium in parietibus. Quapropter consecratio censetur adhærere *parietibus.* Hinc ecclesia consecrata amittit suam consecrationem, si parietes *majore ex parte* corruerint, non vero si tectum tantum corruerit.—Si ecclesia ampliatur vel renovatur, pars nova, dummodo minor sit, eo ipso censetur consecrata, nec debet, nec potest consecrari, etiamsi *successive* tota ecclesia sit renovata.

Varia decreta ad eandem rem pertinentia.

21.—Ecclesia in cujus consecratione omissa fuit consecratio Altaris, est consecrata "valide: sed non licite, nisi habeatur Apostolica dispensatio, quamvis aliqua vel omnia Altaria jam consecrata reperiantur; ideoque servandus omnino est ordo Rituum Pontificalis Romani, ut integritas consecrationis perficiatur." S. R. C. n. 3907. ad 1

22.—Ecclesia e cujus parietibus vel partim vel integre dejicitur simul incrustatio, vulgo *intonaco* (*plastering*, *Bewurf*) ut renovetur, "consecrata remanet, quamvis in ejus parietibus opus tectorium sit renovatum." S. R. C. 3545..

23.—Ecclesia, cui diversis temporibus maxima additamenta facta sunt, immo successive demolitis antiquæ Ecclesiæ parietibus, "non amittit suam consecrationem." S. R. C. 3269.

24.—Quando constat consecratam fuisse ecclesiam, sed haud una ex duodecim præscriptis Crucibus in parietibus apparet, Cruces iterum depingantur vel sculpantur, omissa unctionis cæremonia. S. R. C. 3493. Cf. S. R. C. 3584.

25.—PROHIBETUR sacra peragere in ecclesia *polluta, exsecrata* vel *interdicta,* nisi adsit necessitas.

26.—Ecclesia vel publicum Oratorium *polluitur*:*)

1. Per homicidium *voluntarium* et *injuriosum* seu consummatum intra ecclesiam per actionem physice occisivam et sacrilegam, sive cum effusione sanguinis, sive alio modo, etiamsi mors ipsa extra locum sacrum eveniat.

2. Per copiosam *humani sanguinis* effusionem, ortam ex percussione aut vulnere gravi in ipsa ecclesia inflicto, et graviter immunitati Ecclesiæ injurioso. Non polluitur ecclesia si ex levi vel jocosa percussione sanguis effundatur.

3. Per voluntariam et sacrilegam *humani seminis* effusionem.

4. Per *sepulturam* excommunicati vitandi, hæretici vel infidelis seu non baptizati, excipe, si sit catechumenus.

Isti actus debent fieri in ipsa ecclesia non in atrio, vel turri, vel sacristia, et debent esse notorii juris aut facti. Statim post pollutionem Ss. Sacramentum debet auferri, altaria nudari omniaque mobilia tolli.

27.—Reconciliatur ecclesia vel oratorium publicum si fuerit *consecrata*, per Episcopum vel sacerdotem delegatum (cum aqua benedicta ab Episcopi.)

28.—Facultas nostris Episcopis facta est (form. I. art. 13.) "delegandi simplicibus sacerdotibus potestatem reconciliandi Ecclesias pollutas aqua ab Episcopo benedicta, et in casu necessitatis, etiam aqua *non* benedicta ab Episcopo."

29.—Si Ecclesia fuerit solummodo benedicta. reconciliari potest—in *casu necessitatis tantum*—per simplicem Sacerdotem *sine* Ordinarii delegatione, ritu in Rituali Rom. (tit. VIII. c. 18.) præscripto. S. R. C. 8 Jul. 1904.

30.—Oratorium privatum non censetur pollui, ideoque non indiget reconciliatione.

---

*) Conf, Putzer, De Facult. Apost. n. 135.

De Altari ejusque Ornatu.

31.—Altare sive *fixum,* sive *portatile* debet esse rite consecratum.

32.—Ad validitatem Consecrationis requiritur, ut lapis Altaris, sive fixi, sive potatilis sit

a.) naturalis, non arte confectus,

b.) unicus et integer, non e pluribus lapidibus unitus, vel fractus;

c.) ut sacris reliquiis sit munitus.

33.—Reliquiæ, quæ in altari sive fixo sive portatili recondendæ sunt, *Martyrum* esse debent et quidem *plurium.* Reliquiæ *unius* Martyris sufficiunt pro validitate. S. R. C. 16 Feb. 1906.

34.—Amittitur consecratio et altare exsecratum censetur:

a.) per *fracturam enormem* sive in mensa, sive in stipite (si altare sit fixum). Fractura censetur enormis tum ob quantitatem, tum propter locum unctionum, licet in se sit levis. S. R. C. n. 2777.;

b.) per *amotionem mensæ* a stipite, si altare sit fixum, S, R. C. n. 3605 ad 7.;

c.) per *amotionem Reliquiarum,* vel per fracturam aut amotionem operculi sepulchri, etsi nullomodo dubitari possit de reliquiarum authenticitate. S. R. C. n. 3162 ad 5 et n 3497 ad 2. Cf. Schulte *Consecranda* p. 222.

35.—Consecratio non amittitur et altare non censetur exsecratum,

a.) si operculum sepulchri ex metallo confectum sit S. R. C. n. 3779 ad 4.;

b.) si rimula quædam cernitur inter operculum et sepulchrum ob defectum cohæsionis ex cæmento ortum, ita tamen ut prudenter præsumi nequeat, ullo tempore sepulchrum

reliquiarum fuisse apertum. Episcopus tamen privatim facta malta ex cæmento, prius juxta Pontificale benedicto, cum ea rimulam implere et operculum firmare debet. S. R. C. 3504 2.

36.—Duo Altaria in eadem Ecclesia non consecrari licet sub eodem titulo. S. R. C. 24 Maii 1895. (*Annal. Eccl.* III. p. 294.)

37.—In oratorio privato altare non licet solemniter consecrare. *Ibid.*

38.—Sepulchra altarium portatilium necessario claudenda sunt lapide, non cæmento, secus consecratio repetenda est, id quod fieri licet formula breviori a Leone XIII approbata. S. R. C. 3585, ut sequitur:

Formula brevis Consecrationis.

Consecratio juxta breviorem ritum in similibus casibus statutum fiat, ut in iisdem aris antea rite efformato sepulchro certæ Sanctorum reliquiæ reponantur, iis solummodo ceremoniis servatis, quæ in Pontificali Romano præscribuntur, dum in sepulchro reconduntur reliquiæ et superponitur lapis, scilicet:

Ut signetur sacro chrismate confessio seu sepulchrum, et interim dicatur Oratio:

Conse ✠ cretur, et sancti ✠ ficetur hoc sepulchrum. In nomine Pa ✠ tris, et Fi ✠ lii, et Spiritus ✠ sancti. Pax huic domui.

Postea reconditis Reliquiis cum tribus granis thuris et superposito operculo ac firmato, dicatur altera

Oratio.

Deus, qui ex omnium cohabitatione Sanctorum æternum majestati tuæ condis habitaculum, da ædificationi tuæ incrementa cœlestia; et præsta, ut quorum hic Reliquias pio amore

complectimur, eorum semper meritis adjuvemur. Per Christum Dominum nostrum.

℟. Amen.

Et nihil amplius.

39.—*Altare debet operiri* tribus mappis rite benedictis (ex lino vel cannabe non vero ex alia materia) quarum superior usque ad terram pertingat. S. R. C. 4029. ad 1. Cf. Rubr. Miss.

40.—In medio altaris *collocetur Crux* cum imagine Crucifixi satis conspicua.

Ubi Ss. Sacramentum publice expositum est, crux collocari vel removeri potest, pro locorum consuetudine. S. R. C. 2365 ad 1.

41.—*Numerus cereorum* quæ accendi debent: in Missa privata: duo; pro Episcopo: quattuor; in Missa cantata: sex; in Pontificali: septem; in Missa cantata de Requie: saltem quattuor; coram Ss. Sacrum. exposito saltem duodecim.

42.—Inter ornatum Altaris præterea numerantur:

Reliquiæ (vel Imagines) Sanctorum; quæ inter candelabra disponendæ sunt diebus præsertim solemnioribus, nisi Ss. Sacramentum sit expositum.

Flores frondesque naturales et odorifera, quæ tamen ab altari removeantur temporibus pœnitentialibus quando Missa vel officium fit de tempore (excipe Dominicam tertiam Adventus et quartam Quadragesimæ et Vigilia Nativ. Dni) et in Missis de Requie.

43.—Sacrum Tabernaculum, in quo asservatur Ss. Eucharistiæ Sacramentum vel omni ex parte interius panno serico albi coloris vestiri, vel ex laminibus deauratis tantum ornari debet. S. R. C. 3709. it. 4035 ad IV. et 3254 ad VII,

44.—Tabernaculum benedici debet, priusquam Sacra Eucharistia in illo recondatur. S. R. C. 4035 ad IV.

45.—Pallium seu Antipendium, si in usu est, sit coloris festo vel officio convenientis. — Cf. infra n. 94.

46.—In Exsequiis et in Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum non licet ornare Altare in quo asservatur Ss. Sacramentum, nigro panno et pallio ejusdem coloris. S. R. C. 3201, 10. Quodsi Missa pro Defunctis celebretur in Altari majori vel unico, ubi Ss. Sacramentum asservatur, sacri Tabernaculi saltem conopæum debet esse violacei coloris. S. R. C. 3562.

Decreta diversa

AD ORNATUM ALTARIS SPECTANTIA.

De Cruce.

47.—Non licet statuere Crucem super Throno et in eo præcise loco super quo publicæ adorationi in Ostensorio exponitur Ss. Eucharistia, vel super corporali quod Expositioni inservit. S. R. C. 3576. ad III.

48.—Si in Altari adest magna statua Ss. Crucifixi, non est apponenda alia Crux in medio candelabrorum. S. R. C. 1270, 2. In quo casu statua Ss. Crucifixi debet esse figura principalis.

49.—Non licet Crucem altaris principalem telo obtegere ne sordescat, aliamque minorem ponere. S. R. C. 3059, 11.

De Luminibus.

50.—Consuetudo non accendendi tertium cereum in Missis lectis a consecratione usque ad consummationem, servari potest. S. R. C. 4029 ad II.

51.—Ad Missam principalem, quæ est etiam Conventualis vel Parochialis, si cantari nequit, licet plus quam duas candelas in Altari accendere, saltem in Festis solemnioribus. S. R. C. 3065.

52.—Tempore sacri Adventus ac Quadragesimæ cum fit Officium de tempore non sunt tegenda candelabra velis violaceis. S. R. C. 3266.

53.—Cereus ex cera apum præscribitur ob mysticam significationem. Conf. quæ leguntur hac de re in *Eccles. Review* II. p. 98.—Exposita difficultate habendi veram ceram apum, S. R. C. die 14 Dec. 1904 mentem suam declaravit, "ut Episcopi pro viribus curent ut cereus paschalis, cereus in aqua baptismali immergendus et duæ candelæ in Missa accendendæ sint ex cera apum saltem in maxima parte; aliarum vero candelarum, quæ supra Altaribus ponendæ sunt, materia in majori vel notabili quantitate ex eadem cera sit oportet. Qua in re parochi aliique rectores ecclesiarum et oratoriorum tuto stare poterunt normis a respectivis Ordinariis traditis, nec privati Sacerdotes Missam celebraturi de qualitate candelarum anxii inquirere tenentur." Pighi-Ferr. *Liturgia Sacerd.* n. 250.

54.—Oleo olivarum generatim utendum est ad nutriendam lampadem ante Altare Ss. Sacramenti; ubi vero haberi nequeat, remittendum est prudentiæ Episcoporum, ut lampades nutriantur ex aliis oleis, quantum fieri possit vegetabilibus. S. R. C. 3121.

Decreto S. R. C. diei 8 Novembris 1907, permittitur usus cujusdam compositionis ex oleo olivarum et cera apum ad nutriendam lampadem ante Tabernaculum.

55.—Lumina ex oleo substitui nequeunt luminibus cereis in Expositione Ss. Sacramenti. S. R. C. 3173.

Lumina ex oleo, quæ mensæ Altaris imminent et ardent etiam tempore Sacrificii permitti non possunt. S. R. C 4035 ad VI.

56.—*Lux electrica* ad depellendas tenebras, ecclesiasque splendidius illuminandas, *non* vero *ad cultum* adhiberi potest, caute tamen, ne modus speciem præ se ferat theatralem.

S. R. C. 3859. Idem dicendum de illuminatione ex *Gas*, dummodo apparatus nullomodo in ipso altari, sive mensa, sive tabernaculo affigatur.

Lux electrica vetita est non solum una cum candelis ex cera super altare juxta decretum Natcheten. 16 Maji 1902, sed etiam loco candelarum vel lampadum quæ coram Ss. Eucharistiæ Sacramento vel Sacris Reliquiis aut imaginibus Sanctorum præscriptæ sunt. Pro aliis ecclesiæ locis et ceteris casibus illuminatio electrica ad prudens Ordinarii judicium permittitur: dummodo species non habeatur theatralis ad mentem decreti 3859.

De Reliquiis et Imaginibus.

57.—Reliquiæ et Imagines pictæ Tabernaculo in quo Ss. Sacramentum asservatur, non sunt superimponendæ, quatenus idem Tabernaculum pro basi inserviat, idquod valet etiam pro Reliquiis S. Crucis et Instrumentorum Passionis Dominicæ. S. R. C. 2613. 6. et 2740. 1.

N. B. Quæ ad venerationem Reliquiarum pertinent, sub titulo "Reliquiæ" notantur.

58.—Simulacra seu statuæ D. N. J. C. suum Cor sacratissimum monstrantis Beatæ Margaritæ Alacoque ad ejus pedes provolutæ, inconsulta Sede Apostolica non licet publicæ venerationi exponi. S. R. C. 3420.

59.—Effigies duorum Cordium ejusdem magnitudinis, ejusdem decoris et in eodem quasi gradu consistentium, quorum unum Cor adorandum Verbi incarnati, iis ornatum insignibus quibus pia B. Margaritæ revelatione depingendum exhibetur; alterum autem immaculatum Cor Beatæ Mariæ Virginis exprimit rosea corona redimitum et gladio perforatum: utroque interdum radiis ejusdem gloriæ circumcincto, ex privata devotione permitti possunt, dummodo Altaribus non apponantur. S. R. C. 3492.

60.—Imagines et statuæ Sanctorum—si super altare exponuntur, juxta crucem vel inter candelabra collocantur—digniores a cornu evangelii et prope crucem. De Herdt. I. 191.

61.—Ubi indultum est ut Missa de aliquo Beato celebretur, licet ejus imaginem et simulacrum necnon votivas tabellas super altare exponere. S. R. C. 1156, ad 1.

62.—Imago solum tegenda est, quæ exstat in Altari in quo fit expositio Ss. Sacramenti, in Oratoriis ubi ejusdem fit perpetua expositio et adoratio. S. R. C. 3241 ad 4.

De Vasis sacris

EORUMQUE ACCESSORIIS.

63.—Vasa sacra sunt: Calix et Patena, Pyxis et Lunula ostensorii, quibus et ipsum Ostensorium adnumerari potest; accessoria sunt: Corporale, purificatorium, bursa et velum. Circa quæ notanda sunt sequentia:

64.—Calix et Patena debent esse saltem intus deaurata; debent consecrari ante usum. Consecratio amittitur si notabiliter frangantur; si foramen vel minimum sit in fundo cuppæ; si cuppa separatur a pede fixo, (non autem si calix sit tornatilis); per novam deaurationem; non autem si inauratio per usum paulatim evanescat.

65.—Observanda.

1. Episcopus delegare potest Sacerdotes pro benedictione sacrorum Vasorum, dummodo unctio non sit in iis adhibenda. S. R. C. 3533 ad II.

Episcopi nostri facultate gaudent "deputandi aliquem sacerdotem cum facultate consecrandi calices, patenas et altarium lapides." Cf. Putzer n. 179.

2. Calix cum patena consecrationem ex eo non recipit, quod aliquis, etiam bona fide, in iis nondum consecratis celebraverit.

3. Abbates usum Pontificalium habentes, possunt vasa sacra pro suis ecclesiis, non autem pro aliis consecrare.

66.—Pyxis seu Ciborium et ostensorium debent esse ex solida et decenti materia. Cuppa pyxidis et lunula sint saltem intus deauratæ. Pyxis et lunula ostensorii formula Ritualis "Benedictio tabernaculi" benedici debent; ostensorium laudabiliter benedicitur vel eadem formula, vel speciali formula in Append. Ritualis.

67.—Usus sacram Hostiam quæ in Ostensorio exponenda est, recondendi intra duo crystalla apte cohærentia, eamque in Tabernaculo reponendi absque ulla capsula, seu custodia, licitus est, "dummodo sacra Hostia in dictis crystallis bene sit clausa, atque crystalla non tangat, juxta Decreta alias edita." S. R. C. 3974, cf. 3234 ad IV.

68.—Corporale, palla et purificatorium debent confici ex lino vel cannabe, et esse mundissima. Corporale et palla debent benedici ab Episcopo vel alio facultatem habente. Pro purificatorio benedictio non præscribitur. S. R. C. 2572 ad 12.

69. — Palla separatim a Corporali benedici potest, et si benedicuntur una vel plures Pallæ simul cum uno vel pluribus Corporalibus, formula recitanda est prout jacet. S. R. C. 3524 ad III.

70.—Licet uti palla a superiore parte panno serico, aut ex auro vel argento, et acu depicto cooperta, "dummodo palla linea subnexa Calicem cooperiat, ac pannus superior non sit nigri coloris, nec referat aliqua mortis signa." S. R. C. 3832 ad IV.

71.—*Lotio.* Corporalia, Pallæ et purificatoria post usum in Missæ celebratione, licet tangere solis Sacerdotibus, Diaconis et Subdiaconis;

et prius quam lavanda aut reficienda tradantur, ab eis ablui debent in vase nulli alii usui inserviente aqua munda, quæ in sacrarium projicitur. — Convenientius esset, si secunda et tertia lotio etiam a persona sacrata fierent. Cf. Marc. *Inst. Mor. Alph.* n. 1632.

De Vestibus sacris.

USUS PARAMENTORUM.

72.—Amictus et Alba e lino vel cannabe *(hemp)* confici debent. Cingulum sit vel linteum, vel laneum, vel sericum. Casula cum stola et manipulo debet esse e serico vel semiserico, ex aurea vel argentea textura, non autem ex vitrea textura. Cf. S. R. C. 3543.

73.—Velum calicis et velum humerale pro Subdiacono debent esse serica, juxta rubricas. Rit. celebr. miss. tit. I. n. 1.; Cær. Episc. l. 1, cap. 10, n. 5.

74.—Paramenta *ex auro* contexta adhiberi possunt pro albo, rubro, viridi, (non vero pro violaceo) colore. S. R. C. 3191 ad IV. Tela argentea permittitur pro colore albo S. R. C. 3646 ad III.

Si adsit ratio gravis color albus substitui potest pro colore viridi, e. g. ob defectum paramentorum pretiosiorum talis coloris.

75.—Dalmatica et tunicella ad Missam solemnem utuntur diaconus et subdiaconus *extra dies pœnitentiales.*

76.—De Planetis plicatis et Stola latiore quarum usus pro ecclesiis majoribus tantum præscribitur fuse tractat Van der Stappen, vol. III. 9. 137. Cf. Rub. gen. Missal. tit. XIX. 6.

77. — Stola adhibenda est in conficiendis et administrandis Sacramentis, in confectione et administratione Sacramentalium, et etiam in Concionibus, si adsit consuetudo. S. R. C. 3237 ad II.

78.—Quoad Confessarium Rituale dicit: "Superpelliceo et stola violacei coloris utatur, prout tempus et locorum feret consuetudo."

79.—Stola Concionatoris sit coloris Officio diei respondentis, etiam die secunda Novembris (scil. albi). S. R. C. 3764 ad XIII.

80. — Pro administranda Ss. Eucharistia extra Missam stola adhiberi potest vel coloris Officio illi diei convenientis, vel alba conveniens Sacramento Eucharistiæ. S. R. C. 2740. ad 12.

Color bursæ a Sacerdote deferendæ ad administrandam Communionem extra Missam ut sit coloris stolæ convenit. S. R. C. 3515 ad I.

81.—Sacerdotes si non celebrantes intra Missam sacram Communionem recepturi sunt, stolam induant coloris Officio diei convenientis, extra Missam coloris albi si lubet. In adoratione publica Ss. Eucharistiæ Sacerdotes stolam assumant coloris convenientis. S. R. C. 1765.

82.—Diaconi accedentes privatim ad sacram Communionem debent deferre super cottam stolam transversam. S. R. C. 3499.

83.—Stolam violaceam adhibendam esse in devotione Viæ Crucis *affirmant* Ephem. Lit. juxta usum in Urbe (Vol. VII. pp. 21-25.) Lit. sed *negat* Irish Eccl. Record. juxta regulam generalem. Vol. XIII. (1892) p. 742.

84.—Ad expositionem solemnem Ss. Sacramenti quæ fit extra Missam Celebrans debet assumere Amictum, Albam, Cingulum, Stolam et Pluviale albi coloris comitantibus Ministris sacris, juxta S. R. C. 3029 ad 15. et 3799 ad 1.

85.—Pluviale seu Cappa adhibetur in benedictionibus necnon a presbytero assistente in Missa pontificali, pariterque in Vesperis et Laudibus solemnibus.

86.—Velum humerale quo utitur Subdiaconus in Missa solemni debet esse coloris paramentorum Missæ, velum vero pro benedictione Ss. Sacramenti, vel pro portando SSmo in processionibus semper est albi coloris.

87.—*Superpelliceum* habens manicas largas potissimum portatur a clero assistente vel serviente ad sacras functiones, ad solemnem persolutionem divini officii, vel a sacerdote benedictionem aliquam peragente vel sacramenta administrante, quando Alba non præscribitur.

88.—*Rochettum* habens manicas angustiores et longas est indumentum Episcoporum et Prælatorum sæcularium.

89.—Rubricæ requirunt ut birretum adhibeatur a sacerdote in accessu ad functiones sacras, et in recessu ab iisdem. Præterea in choro clerici officium recitantes, dum sedentes psalmos vel cantica absolvunt birretto tegantur.

90.—In paramentis nigris nullæ imagines mortuorum vel cruces albæ ponantur. Cær. Episc. II, 11.

Color Paramentorum.

91.—Quæ ad usum singulorum colorum pertinent, inveniuntur inter Rubricas generales

Missalis, tit. XVIII. Pauca tamen hic notanda videntur. Vide *Addit.* n. 456..

92.—Color niger nunquam adhibendus est Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento in Ecclesia publice exposito, in quo casu die Comm. omnium Fidelium Defunctorum colore violaceo utendum est. S. R. C. Decr. gen. 3177.

93.—Ad Missam Dominicæ, etiam minoris, adhibetur color Dominicæ competens, nulla ratione habita alicujus octavæ occurrentis vel festi dupl. simplificati. Rub. nov. X, 4.

94.—Si officium et Missa discordent, color Altaris sequitur officium; pro Missa vero solemni convenit, ut antipendium sit coloris paramentorum, excepta Missa de *Requie*, quæ celebratur in altari, ubi Ss. Sacramentum asservatur. S. R. C. 3562.

95.—Mutatio coloris fit pridie post Completorium, si color sequentis diei discrepet a colore Vesperarum præcedentinm. In Vesperis color illius officii adhibetur, de quo fiunt Vesperæ integræ aut a Capitulo.

Benedictio Paramentorum.

96.—Benedici *debent* amictus, cingulum, manipulus, stola, casula: congruenter benedici *possunt* dalmatica, tunicella, pluviale et superpelliceum. Van der Stappen III 9. 148. Velum, bursa, manutergium, autipendium et candelabra *non* benedicuntur. Addit. n. 457.

97.—Exsecrantur, quando ita trita sunt, vel forma propria privantur, ut usui suo servire non possint.

98.—Vestes benedictæ in usus profanos converti nequeunt. Si comburantur, cineres in sacrarium projiciendi sunt.

99.—Facultas benedicendi paramenta sacra simplicibus Sacerdotibus delegari potest, qui tamen benedictionem

perficere possunt tantum ritu Ritualis et Missalis, non Pontificalis. Cf. Putzer n. 134.

100.—Benedictio indumentorum sacerdotalium in genere adhiberi potest ad benedicendum unum tantum indumentum mutando numerum pluralem in numerum singularem; servanda tamen a Sacerdote facultatem habente est formula in Missali Romano præscripta. S. R. C. 3524 ad II 3533 ad I.

DE SACRIFICIO MISSAE.

Observationes diversae

Ad Ss. Sacrificium generatim spectantes.

101.—Juxta decr. 1 Feb. 1907 Erem. Camald. ad XV. licet sacristæ privilegio gaudenti sacra vasa tangendi pro Sacerdote celebraturo calicem parare et hostiam eidem imponere. Consultius autem Rubrica Missalis (Ritus serv. I) servatur.

102.—Sacerdotibus generatim non licet deferre quidquam supra calicem,e. g. manutergium, tam eundo quam redeundo ab Altari. S. R. C. 2118.—Ephem. Lit. IV. p. 661 excipiunt clavem tabernaculi.

Vinum Missæ.

103.—„Dummodo spiritus (*alcool*) extractus fuerit ex genimine vitis, et quantitas alcoolica addita una cum ea quam vinum, de quo agitur, naturaliter continet, non excedat proportionem duodecim pro centum, et admixtio fiat quando vinum est valde recens, nihil obstat quominus idem vinum in Missæ sacrificium adhibeatur.“ S. O. 31 Jul. 1890.

Et ad conservanda vina extraordinarie dulcia, S. O., 5 Aug. 1896, in casu speciali, additionem spiritus permisit quæ non excederet proportionem septemdecim vel octodecim pro centum, modo admixtio fieret, quando fermentatio tumultuosa, ut ajunt, defervescere inceperit.

Proposito autem dubio utrum uti liceat quodam chimico processu (per additionem salis quod vocatur *tartrate of potassium*) ad vini pro Missa naturalem acredinem corrigendam, *S. C. Inquis.* respondit: *Non expedire* (9 Maji 1892). Pariter declaravit saccharum non esse vino addendum, (*5 Aug*, 1896).

Tandem "experientia compertum est vini genera quæ in hisce regionibus sub nomine vulgari *Port*, *madeira*, *sherry*, *malaga* etc. vænire solent, maximam partem et plerumque substantialiter adulterari. — Cf. *Americ. Eccles. Review*, July 93, p. 428.

Accessus ad Altare,

104.—Si sacristiæ janua habetur retro post Altare, egrediendum est e sacristia et accedendum ad Altare per partem Evangelii; post Missam vero regrediendum est partem Epistolæ. S. R. C. 3029. 12.

Unus tantum minister admittitur in Missa privata a Sacerdote celebrata. S. R. C. 1131, 2583. 6.—Soli Episcopi (non alii Prælati) duos vel plures ministros habere possunt. Cær. Ep. I. c. 29.

In Missis autem quæ non sunt stricte privatæ, e. g. parochiales vel similes, diebus solemnioribus duo ministri permittuntur. S. R. C. 3059. 7.—Idem valet, juxta Ephem. Lit. X, p. 35, si Communio generalis habetur, et quando in aliqua communitate, loco Missæ solemnis, celebratur Missa privata in qua omnes communicant, Ib. XIII. p. 114.

Ministro non licet Missale aperire ad designandam Missam. S. R. C. 2572. ad 5.

Genuflectendi Modus.

105.—Quando Sacerdos calicem portans præterit Ss. Sacramentum expositum, prius utrumque genu flectit, dein caput detegit, et facta inclinatione caput tegit antequam surgat. (Quandocumque unicum genu flectendum est, caput non detegit.) Qui vero calicem non portat, omnes reverentias capite detecto perficit nec post flexionem utriusque genu caput tegit, donec e conspectu Sanctissimi venerit. Wap. 43. 5.

Inclinatio Capitis.

106.—Ad nomen JESUS Celebrans caput inclinat versus Crucem, similiter ad nomen B. Mariæ, vel Sanctorum, de quibus fit saltem commemoratio, si eorum simulacrum vel imago in loco principali Altaris habeatur, fit ad illam inclinatio. Vide Missale, edit. recent., *Ritus celebr.* Tit. V. 2.

Infra Octavam alicujus Sancti octavam habentis, cujus nec officium recitatur nec fieri commemoratio per accidens potest, caput inclinari debet, quando ejus nomen in Missa occurrit. S. R. C. 19 Jun. 1903. — Item in Vigiliis Sanctorum caput inclinandum est. S. R. C. 24 Nov. 1911.

Pulsatio Campanulæ.

107.—Pulsatio campanulæ durante Expositione Ss. Sacramenti tum ad altare Expositionis tum ad alia altaria decretis S. R. C. 3157, 10 et 3448. 2 interdicitur.—Quum S. R. C. 3148 ad quæstionem "An agitari possit campanula decursu Missarum quæ leguntur in eodem Altari, saltem diebus Dominicis ratione populi pro ea Missa congregati" respondeat *non licere*, Ecclesia fideles excusare videtur, si Ss. Sacramento exposito pie intendentes, ad partes principales Ss. Sacrificii minus accurate attendunt.

Præterea campanula infra Missam, juxta Martinucci, non pulsanda est, quando in Ecclesia eodem tempore Missa cantatur, vel absolutio fit defunctorum, vel processio aliqua per Ecclesiam agitur, vel quum recitatur officium in choro, vel Celebrans cum Ministris ad Altare procedit Sacrum solemne operaturus, aut operatus inde discedit.

Campanula in Missa pulsanda est etiam in Oratoriis privatis. S, R. C. 3638, 3.

108.—Usus cymbali (vulgo *Gong*) loco tintinnabuli ad altare a S. R. C. reprobatur. 4000. 3.

Confiteor.

109.—Si Sacerdos celebrat sine ministro *semel* tantum dicere debet *Confiteor* ante Introitum, omittendo verba *vobis*

fratres, etc. et dicendo *Misereatur nostri*. S. R. C. 3368. ad I. Sin autem Sacerdos ante distributionem S. Communionis, deficiente ministro, *Confiteor* ipse recitare debet, dicit *tibi pater*, etc. quia fideles recepturos agit.

Kyrie.

110.—Si nemo est qui Celebranti ad *Kyrie* respondeat, ipse novies dicit.

111.—In Missa cantata sine Ministris sacris *Kyrie* semper dicendum est in medio altaris. Cf. Schob. de Missis sol. et pont. p. 165.

Gloria.

112.—Gloria in Excelsis dicitur quandocunque in Matutino dictus est hymnus *Te Deum*, præterea Feria V in Cœna Domini et Sabbato Sancto.—Quoad Missas votivas, vide suo loco.

De Orationibus.

Regulæ generales.

113.—1. Numerus Orationum determinatur ritu et solemnitate Officii, prout in Ordine seu Directorio notatur, neque licet sacerdoti ex devotione vel alia ex causa alias orationes seu collectas addere. Solummodo in Missis votivis privatis, in ferialibus et simplicibus collectæ, etiam pro defunctis penultimo loco, addi possunt, ita tamen ut numerus orationum sit quinque vel septem.

2. Ea, quæ ad Orationes spectant diversis anni temporibus 2 et 3 loco dicendas, inveni-

untur, ubi res tractantur respectivis temporibus servandæ. Hoc loco notantur quæ pertinent ad Octavas.

Infra Octavas Paschæ et Pentecostes duæ tantum Orationes dicuntur, ut alibi exponitur. Infra alias Octavas (exceptis Octavis B. M. V. et Omnium Sanctorum,) nisi alia commem. facienda sit, dicitur secunda Oratio de S. Maria, tertia *Ecclesiæ* vel pro Papa. Sed infra Octavas B. M. V. et Omn. Sanctorum secunda Oratio dicitur de Spiritu S., tertia *Ecclæ*, vel pro Papa.

In Dominicis infra Octavas dicuntur duæ Orationes, una de Dominica, secunda de Octava, nisi facienda sit aliqua commemoratio.

114.—Cognomina Sanctorum, e. g. *de Paula*, *Nolascus* in Orationibus non sunt exprimenda. S. R. C. 2319 ad 2.—Dici tamen debet: Joannes *Chrysostomus*, Petrus *Chrysologus*. S. R. C. 2637.

115.—Quum dicuntur plures Orationes, et una Oratio eadem sit cum alia ibidem dicenda, Oratio ejusmodi, illa scilicet, quæ eadem est, non aliæ, commutetur cum alia de Communi, vel proprio, quæ sit diversa. Idem servetur in Secretis, et Orationibus post Communionem." Rubr. gener. Missalis Tit. VII. 8. Scilicet illa varianda, quæ posterior est, seu quæ dicenda est pro commemoratione.

In concurrentia duarum Ss. Virginum vel Viduarum quæ Secretam et Postcomm. præcise similes habent, sumi potest pro variatione Secreta et Post Comm. ex Missa *Loquebar* de Comm. Virg. et Mart. omissis verbis *Martyris* vel *Virginis et Martyris*. S. R. C. 2822 ad I.

Si Oratio S. Doctoris *Deus qui populo* varianda sit, sumitur Oratio *Exaudi quæsumus*, Conf. Pont. 2° loco.

116.—Oratio *Fidelium* (pro omnibus defunctis) dicenda est extra tempus Adventus, Quadragesimæ et Paschæ, prima mensis die, in qua non occurrit officium duplex vel semiduplex; item in feriis II per annum similiter extra tempus quadragesimale et paschale (i. e. officio novem lectionum) non impeditis. Penultimo loco dicenda est. Rubr. Gen. tit. V, 1. 2. S. R. C. 2077: 3553, ad 3.

Oratio "A cunctis."

117.—1. Nomen S. Joseph semper nominandum est *ante* Ss. Apostolos.

2. Ad litteram N. recolitur nomen Sancti Titularis Ecclesiæ (vel Oratorii publici solemniter benedicti) in qua Missa celebratur.

3. Regulares possunt nominare Sanctum Fundatorem, dummodo non omittant nomen Titularis Ecclesiæ. S. R. C. 3758.

4. In nominandis nominibus Sanctorum hic ordo servandus est: 1. B. Mariæ V.—2. Ss. Archangelorum et Angelorum.—3. S. Joannis Bapt.—4. S. Joseph.—5. Ss. Apostolorum.—6. Ss. Martyrum.—7. Ss. Confessorum.—8. Ss. Virginum et non Virginum.

5. Ubi Ecclesia Titularem habet B. Mariam Virginem (sub quocunque titulo) vel S. Joseph, vel Ss. Apostolos Petrum et Paulum, nulla alia mentio facienda est de titulari. Pari modo nulla mentio fit, si Titularis sit Sancta Familia.

Oratio "Ad libitum."

118. — Quoties in Missa tertia Oratio est *ad libitum*, (quæ tamen omitti nequit) hæc

Oratio sumi potest vel ex "Orationibus diversis," vel de aliquo Sancto, vel de Ss. Sacramento, de Spiritu S. etc. non vero de aliqua Dominica, vel feria, vel de Beato, nec pro defunctis. Cf. Van der St. II. 9. 124.

119.—Oratio "ad libitum" suppleri nequit per Orationem imperatam.

120.—Quodsi alia commemoratio, e. g. Simplicis vel Vigiliæ, facienda est, ista commemor. locum tenet Orationis "ad libitum."

COMMEMORATIO DE SSMO SACRAMENTO.

121.—Hæc commemoratio fieri *debet* in omni Missa *cantata* in altari in quo Ss. Sacramentum expositum est pro Oratione 40 Horarum vel ob aliam publicam causam.

a.) In festis duplicibus 1æ vel 2æ classis, in Dominica Palmarum, in vigiliis Nativitatis Dni et Pentecostes et in votivis solemnibus hæc commemoratio sub unica conclusione facienda nisi alia commemoratio (v. g. Dominicæ) sub distincta conclusione facienda sit, cui in hoc casu adjungitur. S. R.C. 2461 ad 3.

In Missa Expositionis et Repositionis tempore Orationis 40 Horarum, si Missa votiva de Ss. Sacr. impediatur, Commem. Ss. Sacr. Orationi diei sub una conclusione adjungitur, omissis collectionibus et collectis, ut infra dicetur, ubi de Devot. 40 Hor. tractatur.

b.) In aliis diebus fit semper sub distincta conclusione, et *post* Orationes a Rubricis præscriptas, sed *ante* imperatas. S. R. C. 2323 ad I; 3328 ad II; 3436 ad III.

c.) Commemoratio de Ss. Sacramento *omittenda* est in Missis *privatis* (et cantatis in alio Altari) in festis 1æ et 2æ classis et diebus plures Orationes excludentibus, ut in Dominica Palmarum, vigiliis Nativitatis Domini et Pentecostes.

d.) Hæc commemoratio in Missis *privatis* (et cantatis in alio Altari) in reliquis diebus (non 1æ et 2æ cl. etc.) fieri *debet* si Ss. Sacramentum expositum est pro Devotione 40 Horarum et Instructio Clementina sit præscripta; alias fieri *potest*, sed non debet.

122.—Nota, Omittenda est commemoratio Ssmi Sacramenti ob identitatem Mysterii solummodo in Festis Passionis, Crucis, Ssmi Redemptoris, Ssmi Cordis Jesu et Pretiosissimi Sanguinis. S. R. C. 3924 ad IV.

123.—*Potest* etiam fieri hæc commemoratio in expositione cum pyxide velata, si Ss. Sacr. pro gravi causa et publico Ecclesiæ bono exponatur. S. R. C. 2390 ad 4. — Non autem facienda est ista comm. si Ss. Sacr. exponatur ob causam privatam. Cf. Schober, Cær. Miss. Ed. 2. pag. 149 et 150. not. 10.

Oratio in Anniversario Pontificis.

124.—Commemoratio pro Summo Pontifice regnante fit in die Anniversaria ejus Creationis et Coronationis. S. R. C. 3078, 7.

124.—In anniversario tam electionis (seu translationis), quam consecrationis Episcopi Diœceseos de præcepto fieri debet commemoratio. Excipiuntur Missæ de *Requie*.

126.—Dies anniversarius electionis seu translationis Episcopi computandus est, quoad Episcopos in Consistorio ele-

ctos seu translatos, a die publicationis consistorialis; quoad Episcopos vero antea electos seu translatos a die expeditionis (Decretorum seu) Litterarum Apostolicarum ad electionem seu translationem pertinentium. S. R. C. 8 Jun. 1910.—Notandum etiam, diem translationis pro illis qui *cum jure successionis* fuerant Coadjutores vel Administratores, esse diem quando Litteræ coadjutoriæ fuerunt subscriptæ, non diem mortis prædecessoris. S. R. C. 3440.

127.—In anniversario consecrationis *Episcopi administratoris* non est facienda collecta (S. R. C. 2274, 5.) neque nomen ejus memorandum est in canone per sacerdotes celebrantes. (Ibid.)

128.—*Omittenda* est hæc commemoratio in festis duplicibus primæ classis, Dominica Palmarum, Triduo Sacro ante Pascha, atque Vigiliis Nativitatis Domini et Pentecostes.

129.—Si Anniversarium *accidentaliter* occurrit in festo mobili primæ classis, *omittitur* commemoratio. Sin autem *quotannis* hoc modo impediretur pro tota diœcesi Anniversarium reponendum est in primam diem sequentem non impeditam. (S. R. C. 3762. 1 et 2; 3792, 2.)—Sin vero anniversarium occurrat die 24 Decembris, assignandum est diei proximiori, in qua non fit de Duplici 2æ classis *ante* diem 24 Decembris S. R. C. 3824, 1.

Quodsi ista die in aliqua ecclesia ob occurrentiam festi Titularis sit impedita, in ista ecclesia nihil fit de anniversario translato. Cf. S. R. C. 3824. 2.

130.—In festis duplicibus secundæ classis dicitur sub *una conclusione* cum Oratione Missæ, nisi alia commemoratio facienda sit, cui adjungenda est.

131.—In diebus inferioris ritus sub distincta conclusione dicitur post orationes a rubricis præscriptas, (et etiam post Orationem Ss. Sa-

cramenti, si ista ratione Expositionis dicenda est,) sed ante imperatas vel votivas.

132.—Si Oratio pro Papa sit imperata, hæc Oratio omittitur, et dicitur pro Papa vel pro Episcopo ratione Anniversarii. S. R. C. 3213, 1.

Si Anniversaria Papæ et Episcopi occurrant eodem die, de Anniversario Episcopi fit comm. die sequenti. S. R. C. 3132.

Oratio imperata.

133.—Orationes imperandi facultatem habet tantum Summus Pontifex pro universo Orbe, Episcopus Ordinarius pro sua Diœcesi.—Prælati regulares Orationem imperatam præscribere non possunt sine licentia Episcopi Ordinarii loci. S. R. C. 2514, 6.

134.—Orationem imperatam dicere debent omnes Sacerdotes — etiam regulares — et extranei qui in quacunque ecclesia, — etiam regularium exemptorum — talis diœceseos, in qua oratio præscripta est, Missam celebrant. S. R. C. 2613, 1 et 2; 3985.

135.—Obligatio recitandi orationem imperatam perdurat donec ab Ordinario præcipiente revocetur, nisi fortasse ratio cesset propter quam præscripta est. Morte Ordinarii cessat.

136.—Oratio imperata (nisi sit pro re gravi, ut infra dicitur) *omittenda* est:

a.) in Vigiliis Nativitatis et Pentecostes,

b.) in Duplicibus I et II classis,

c.) Dominicis majoribus,

d.) infra Octavas privilegiatas, scil. Nativitatis Dni, Epiphaniæ, Paschæ, Pentecostes et Corporis Christi,

e.) quando a Rubrica plus quam tres Orationes sunt præscriptæ. Rubr. nov. Tit. XI.

137.—Oratio imperata, si sit pro re gravi, potest ita esse præscripta, ut dicenda sit etiam in festis dupl. 1 et 2 classis, quo in casu dicitur sub una conclusione in dupl. 1 classis, nisi alia commemoratio facienda est; in duplicibus 2 classis dicitur sub altera conclusione, et si faciendæ sint, post Commemorationes speciales. S. R. C. 3365, 3. Confer. num. 281 *not.* et 308, 4.

138.—Orationes imperatæ, si plures sint, dicuntur juxta ordinem dignitatis, semper autem post omnes commemorationes a rubricis præscriptas, sed ante orationes votivas, quas Celebrans forte ad libitum adjungit.

De Evangelio.

139.—Celebrans legens Evangelium, cum nominatur Jesus, caput versus librum inclinat; et eodem modo versus librum genuflectit, cum in Evangelio est genuflectendum. Excipe, quando Missa celebratur coram Ss. Sscramento exposito, in quo casu reverentia fit versus venerabile Sacramentum. S. R. C. 3875, ad 4.

De Symbolo.

140.—Symbolum, seu "Credo," dicitur in Missis officio conformibus,

In omnibus Dominicis,

In festis Domini, B. Mariæ Virg., Ss. Angelorum, S. Joseph, Ss. Apostolorum, Ss. Doctorum, S. Mariæ Magdalenæ Pœnit., Omnium Sanctorum et per horum festorum octavas.

Item in die vel anniversario Consecrationis ecclesiæ vel altaris.

In festis Sanctorum quibus dedicata est ecclesiæ, et ubi habetur corpus, vel insignis reliquia Sancti, de quo agitur.

In die et anniversario Electionis et Consecrationis Episcopi (id quod valet tantum pro ipsa Missa, Electionis. vel Consecrationis).

Item in festo Patroni alicujus loci, vel Tituli ecclesiæ vel oratorii publici consecrati vel solemniter benedicti (non autem alicujus capellæ, vel altaris), et per eorum octavas. Religiosi symbolum addere possunt et debent in festo principali S. Fundatoris et per ejus octavam, non vero aliorum Sanctorum Ordinis, nisi talis Sanctus sit Titularis vel Patronus. S. R. C. 2964 ad 3.

Item dicitur *Credo* in Missis Votivis, quæ solemniter pro re gravi, vel pro publica Ecclesiæ causa celebrantur, etiamsi dicantur in paramentis violaceis in Dominica. Conf. *Missas Votivas*.

141.—In Festo Sacrarum Reliquiarum "Missa cum *Credo* celebranda est in solis Ecclesiis in quibus asservantur Reliquiæ insignes." S. R. C. 3238.

De Praefatione.

142.—Præfationes dicuntur, ut in Ordine Missalis notatum est: et quæ in Quadragesima, tempore Passionis, et Paschali, et infra Octavas propriæ assignantur, dicuntur etiam in Dominicis, et Festis, quæ illis temporibus celebrantur, nisi illa Festa propriam præfationem habeant. Rubr. Missalis.

Si infra Octavam alicujus Festi, quod habet Præfationem propriam, occurrat Festum ex majoribus non habens propriam Præfationem, dicitur Præfatio de Octava, quamvis de ea nulla fiat commemoratio in Missa. *Communicantes* quod Octavis quibusdam assignatum est, dicendum est etiam quando Præfatio ejusdem Octavæ non dicitur, e. g. in festo B. M. V. infra octavam Ascensionis occurrente.

In Dominicis per annum, quando non habeatur Præfatio propria ratione festi, octavæ vel temporis, dicitur Præfatio de Trinitate. Ibid.

Præfatio communis semper dicitur extra Dominicam, quando ratione festi, vel octavæ, vel temporis propria non est dicenda. In Missis Defunctorum Præfatio communis semper dicitur. Ibid.

143.—Notandum. — Nunquam dicitur præfatio festi propriam habentis, de quo in Missa fit commemoratio tamquam simplicis.

144.—In Missis, quæ celebrantur **coram,** sed non **de** Ss. Sacramento, dicitur Præfatio Missæ currentis, i. e. sive communis sive de tempore sive de octava.

145.—Si plures octavæ occurrant, quæ habent præfationem propriam, dummodo Missa non habeat præfationem propriam, sumenda est præfatio de octava digniore.

146.—Quando infra octavam Missa de feria dicenda est (ut die 14 Dec. occurrente feria IV Quattuor Temporum), si fit commemoratio octavæ, etiam præfatio octavæ dicitur; sin autem non fit comm. oct., (i. e. ubi duæ Missæ conventuales celebrantur) præfatio dicitur de tempore vel communis. Conf. rubric. Missalis diei 15 Dec.

De Canone.

147.—Sede Apostolica vacante omittuntur verba: *Una cum famulo tuo Papa nostro.* Defuncto Episcopo verba *Et Antistite nostro* omittuntur. Cf. Rubr. Missalis.

Episcopi Ordinarii nomen exprimitur, etsi nondum sit consecratus, dummodo a S. Sede sit confirmatus et Ecclesiæ suæ possessionem ceperit, saltem per procuratorem.

Nomen Administratoris vel Vicarii Apostolici, quamvis sit consecratus Episcopus, non exprimitur, neque ullius alterius Superioris. S. R. C. 2274 ad 5; 3047 ad 4; 1827 ad 1.

148.—Nomen Episcopi dicendum est in Canone Missæ et in aliis liturgicis Orationibus a die captæ possessionis vel per Episcopum ipsum, vel per suum Procuratorem. S. R. C. 3500.

149.—Episcopus Ordinarius, qui in aliena Diœcesi celebrat in *Memento* Canonis tenetur nominare semetipsum. S. R. C. 3764.

150.—Quoad dies Sanctorum, qui in Canone enumerantur, notandum est: Jacobus priore loco positus est Jac. major, 25 Julii; Jacobus secundo loco positus est Jacobus minor, 1 Maji; Xystus, 6 Augusti. — Post Consecrationem: Joannes est Baptista, 24 Junii et 29 Augusti; — Stephanus Protomartyr, 26 Decembris et 3 Augusti; — Ignatius, 1 Februarii; Alexander, 3 Maji; — Marcellinus et Petrus, 2 Junii; — Felicitas et Perpetua, 6 Martii; Agatha, 5 Febr.;—Lucia, 13 Dec.;—Agnes, 21 et 28 Jan.;—Cæcilia, 22 Nov.;—Anastasia, 25 Decembris in secunda Missa. De diebus ceterorum Sanctorum, qui in canone memorantur, nullum dubium est.

De Consecratione Ss. Particularum.

151. — "Ss. Eucharistia saltem semel in hebdomade mutetur et renovetur" (Cær. Ep. I. 6, 2.) Ultra quindecim dies mutationem differre a peccato saltem veniali non excusat.

Hostiæ et Particulæ, quæ sunt consecrandæ, sint recentes. S. Carolus Borrom. prohibuit, ne adhiberentur particulæ ante viginti dies confectæ.

152.—Hostia major pro Expositione, si nondum in lunula aptata est, ponatur super patenam ad offerendum una cum Hostia Sacrificii; post oblationem deponatur juxta eandem Hostiam a parte Evangelii. Post sumptionem S. Hostiæ Sacerdos patenam extergit, et sumpto S. Sanguine, Calicem cooperit, et facta genuflexione,

alteram Hostiam in lunula aptat. Tunc, tabernaculum aperit et lunulam—cum vel sine Ostensorio—in tabernaculo reponit, et facta iterum genuflexione tabernaculum claudit. Deinde colligit fragmenta super corporali et sumit ablutionem.

153.—Si vero Hostia major pro Expositione jam præparata fuit in lunula crystallis munita, Sacerdos ante Oblationem et præsertim ante Consecrationem aperit hanc lunulam; et facta genuflexione post elevationem Sacræ Hostiæ Sacrificii, eandem lunulam claudit. Post sumptionem Ss. Sanguinis lunulam vel in Ostensorio inclusam, vel solam in tabernaculo reponit modo supra notato. (S. R. C. 3524. 6.)

Quodsi Hostia quæ adhuc in ostensorio reposita habetur sumenda est, ut altera in Missa consecrata substituatur, Sacerdos ante sumptionem non colligit fragmenta in corporali, sed tantum extergit patenam super calicem. Sumpto S. Sanguine, et calice super corporale a parte Evangelii deposito et palla cooperto, Sacerdos aperit tabernaculum, genuflectit, extrahit ostensorium, et S. Hostiam e lunula aufert. Deinde S. Hostiam supra patenam in duas partes dividit et reverenter sumit. Tum lunulam supra patenam extergit a fragmentis, et facta genuflexione S. Hostiam noviter consecratam in lunulam aptat et in ostensorium deponit. Reposito ostensorio in tabernaculo et genuflexione iterum facta tabernaculum clau-

dit. Demum colligit fragmenta in patena et corporali et ablutionem sumit more solito.

154.—Hostiæ minores quæ pro administranda S. Communione fidelibus consecrandæ sunt, ab initio Missæ in Pyxide seu Ciborio inclusæ super Corporale prope Calicem a latere Evangelii ponuntur. Ad Offertorium Pyxis discooperienda est, item ante Consecrationem ad verba *Qui pridie*, peractaque oblatione, vel Consecratione et Elevatione claudatur. Post sumptionem S. Sanguinis in tabernaculum ponatur.

155.—Ratione concursus ingentis populi, cum non suffecerit multitudini pro S. Communione quantitas hostiarum, jam subsequente alia Missa, *statim a Consecratione* distributio S. Communionis reassumi nequit, et contrarius abusus est eliminandus. S. R. C. 3448 ad 7.

156.—Si paucæ sint particulæ consecrandæ, juxta Calicem a parte Evangelii super corporale (convenienter super aliam patenam, si haberi potest) ponantur, et post sumptionem S. Sanguinis aperto tabernaculo et facta genuflexione, pyxis inde extrahatur, qua purificata novæ particulæ immittantur et in tabernaculum reponatur, quod, facta genuflexione, claudatur. Deinde sacerdos colligat fragmenta et ablutionem sumat more solito.

Sacerdos qui infra Missam unam alteramve particulam consecraverit et communicanti porrexerit, non genuflectat antequam ablutionem sumat ob minutas particulas quæ fortasse super patenam remanserint.

157.—Generatim non licet addere Hostias noviter consecratas aliis jam consecratis; sed Pyxis purificanda est, antequam Hostiæ noviter consecratæ in ipsam deponantur.

158.—Peccaret graviter Sacerdos, qui Hostiam majorem consecratam pro Sacrificio reponeret in Tabernaculum, et ejus loco sumeret Hostiam quæ in Tabernaculo antea continebatur; ipse enim de suo Sacrificio participare debet.

N. B. Apud Van der Stappen tom. III Q. 325-331 fusius exponitur, quomodo agendum sit in diversis casibus circa consecrationem etc. sacrarum specierum quæ asservandæ sunt.

De Communione Fidelium.

159.—1. Licet fidelibus ministrare Communionem etiam *in Missis de Requie cum paramentis nigris, etiam ex particulis præconsecratis* extrahendo pyxidem e tabernaculo. Data rationabili causa potest quoque ministrari Communio immediate *ante* vel *post* Missam defunctorum, in utroque tamen casu omittenda est benedictio. Decr. gen. S. R. C. 3177.

Usus quo Sacerdos Ss. Eucharistiam distribuens, purificatorium inter digitos manus sinistræ tenetur, nulla lege præscriptus, aut prohibitus est.

2. Si adsit necessitas, inveterata tolerari potest consuetudo, qua sacerdos, qui ad altare aliquod ad celebrandum accedit, vel ab eo recedit, sic sacris vestibus sacrificii indutus, et præ manibus calicem tenens, ascendat in transitu ad altare, in quo adest tabernaculum Ss. Sacramenti, ut ibi sacram communionem fidelibus distribuat. S. R. C. 2740 ad 11.

160.—Si distributio fiat extra Missam, color stolæ sit officio diei conveniens vel albi coloris, Ibid. 12.—Sacerdos communicans utatur stola ejusdem coloris ac Sacerdos ministrans communionem. Diaconus privatim communicans deferre debet stolam super cottam transversam. S. R. C. 3499.

161. — Regulariter Communio distribuatur tantum a tempore ad tempus quo Missam sive ex consuetudine, sive ex speciali indulto celebrare licet. S. R. C. 11 Jun. 1904. Sin autem accedit aliqua specialis causa, Communio distribui potest etiam ante auroram vel post meridiem, imo sub vesperis. Excipitur Missa in media nocte Nativitatis Domini, intra quam S. Communio non distribuatur fidelibus.

162.—Die autem 1 Augusti 1907 Ss. D. N. Pius X. indulsit, "ut in omnibus et singulis sacrarum virginum monasteriis clausuræ legi subjectis aliisque religiosis institutis, piis domibus et clericorum seminariis, publicum aut privatum Oratorium habentibus cum facultate Sacras Species habitualiter ibidem asservandi, sacra nocte Nativitatis D. N. J. C. tres rituales Missæ vel etiam, pro rerum opportunitate, una tantum, servatis servandis, posthac in perpetuum quotannis celebrari Sanctaque Communio omnibus pie petentibus ministrari queat. Devotam vero hujus vel harum Missarum auditionem omnibus adstantibus ad præcepti satisfactionem valere eadem Sanctitas Sua expresse declarari mandavit."—Hoc Indultum non est extendendum ad *Ecclesias* Religiosorum, nec valet pro Oratoriis publicis, nisi januis clausis. S. R. C. 26 Nov. 1908. *Irish Eccl. Rec.* 1909. p. 85.

163. — Genuflectendum est antequam sacerdos cooperiat sacram pyxidem, et iterum

genuflectendum, antequam, pyxide in tabernaculo reposita, ipsius tabernaculi ostiolum claudat. S. R. C. 3116.

Extracta Pyxide e Tabernaculo, si Ss. Sacramentum intus non remaneat, Tabernaculum relinquatur apertum, secus saltem ostiolum exterius claudatur.

Operculum Pyxidis super corporale reponendum est amoto vel saltem replicato conopeo. Cf. Ephem. lit. 1887. p. 109.

164.—Ad uniformitatem inducendam quoad modum quo in Religiosis Congregationibus solemnis professio et Votorum renovatio peragatur, S. R. C. edidit *Decretum generale* (3836): "Celebrans profitentium vota excepturus, sumpto Ss. Eucharistiæ Sacramento, absoluta Confessione ac verbis quæ ante fidelium Communionem dici solent, Sacram Hostiam manu tenens, ad profitentes se convertet: hi vero singuli, alta voce, professionem suam legent, ac postquam quisque legerit, statim Sacræ Eucharistiæ Sacramentum sumet. In renovatione autem votorum, Celebrans ad Altare conversus exspectet donec renovantes votorum formulam protulerint; qui, nisi pauci sint, omnes simul, uno præeunte formulam renovationis recitabunt, ac postea ex ordine Ss. Corpus Domini accipient."

Sacerdos vel Diaconus, dummodo alius Sacerdos (vel Diaconus) non sit præsens, sibimetipsi Communionem administrare potest, quamvis ex devotionis tantum causa. Cf. *Il Monit. Eccl. 527.* II, Vol. II, pag. 81.

165.—Sacerdos qui tempore quo Missa celebratur Ss. Communionem fidelibus distribuit, audito signo Elevationis,

sistat et facie ad altare conversa expectat donec Celebrans Calicem deponat. Cf. Van der Stappen.

De Purificatione Ostensorii, etc.

166.—Quoad purificationem Ostensorii, lunulæ et Pyxidis notanda sunt:

Ostensorium examinandum est postquam lunula inde detracta, et quando lunula illic imponenda est, si forte aliqua particula inveniatur, quæ digito amovenda est. Hoc vix necessarium est, si lunula omnino clausa est.

Lunula pariter diligenter purganda est quandocunque nova hostia imponitur.

Pyxis purificanda est, antequam novæ particulæ deponantur. Veteres particulæ, si quæ supersint, sumi debent a Sacerdote post sumptionem S. Sanguinis.

167.—Ad purificandam pyxidem non necessario vinum adhibendum est, præsertim si pauciores tantum hostiæ ibi conservantur, vel quando statim post purificationem hostiæ noviter consecratæ deponendæ sunt. Cf. Van der Stappen, tom. III n. 332–334. Pyxidem purificare *post* Missam est omnino contra rubricas. Cf. Eccl. Review III. p. 308.

168.—Quid observandum quando ad Altare, in quo Sacerdos celebrat, Tabernaculum aperitur ab alio Sacerdote. Van der Stappen vol. III. 9. 340 sequentem normam commendat:

In accessu Sacerdos accedens, convenientius, nisi ratio aliqua urgeat, exspectabit donec Celebrans precem (sc. Orat., Epist., Evang. etc.) aut actionem absolverit, qua finita Tabernaculum aperiet.

Celebrans vero, EXTRA CANONEM finita prece aut actione genu utrumque flectit, quamdiu alius Sacerdos ad Altare occupatus est, et caput inclinat. Si in medio Altaris est paulum ad alterutrum cornu recedit, ibique genuflectit.

Infra Canonem, Missam non abrumpit, nec genuflectit; sed si actione aliqua non est occupatus, potest paulum e medio recedere ad cornu Evangelii, ibique continuare preces.

In recessu Sacerdos cum Ss. Sacram. manibus deferat, non convenit ut expectet finem Orationis aut actionis Celebrantis, sed continuo Tabernaculum aperit et Ss. Sacr. reponit, nisi sit infra Consecrationem et Elevationem Missæ, in quo casu erectus ante Altare expectat Elevationem.

De ultimo Evangelio.

169.—Ultimum Evangelium a Sacerdote *oblique* stante recitari debet. S. R. C. 3792 ad V.

170.—Occurrente Vigilia cujus Evangelium idem est quod in Missa Officii diei legitur, pro ultimo Evangelio legendum est *Initium S. Evangelii secundum Joannem.* Commemoratio autem Vigiliæ fieri debet. S. R. C. 3587.

Preces post Missam privatam dicendae

171.—1.) Immediate expleto ultimo Evangelio, ita ut aliæ functiones vel preces interponi nequeant. S. R. C. 3682.

2.) Si sacra Communio distribuenda est, fit post recitationem precum.

3.) Si Missa absoluta, (mense Octobri) Rosarium a populo recitandum non sit finitum, Celebrans dictas preces recitet cum ministro solo. S. R. C. 8 Dec. 1900.

172.—In Nativitate Dni post tres Missas in continuo dictas *semel* tantum dicendæ sunt

post ultimam Missam. S. R. C. 3705, 3855 ad VII. Quando post lectam secundam Missam immediate sequitur Missa solemnis preces illæ non recitandæ sint. 3936. ad 1. Secus vero si Celebrans ab altari recedat.

173.—Post Missam parochialem *non* cantatam preces illæ recitari debent. S. R. C, 3957 ad III.

Post Missam conventualem, etiam si non cantetur, preces omittendæ sunt. S. R. C. 3697 ad VII.

174.—Regularis, qui ex Ordinis constitutionibus tenetur in fine Missæ recitare Ant. *Salve Regina* cum ℣. et orat. *Omnipot.* debet "juxta probatam praxim respectivi Ordinis" postea rursus recitare Ant. *Salve Regina* et preces nuper præscriptas. S. R. C. 3637 ad VII.

175.—Dicendæ sunt preces cum populo, vel Latine, ubi hæc lingua intelligitur, vel (juxta decr. S. Cong. Ind. 29 Dec. 1864, n. 415) quocunque idiomate, dummodo versio sit fidelis.

176.—Preces recitari debent, junctis manibus, vel sustinendo librum, vel tabellam, quia talis est modus recitandi preces quem rubricæ admittunt. Liberum tamen est Sacerdoti, expleta Missa, se inclinare Cruci Altaris, antequam descendat ad præscriptas preces recitandas; in recitatione precum genuflectendum est sive in suppedaneo, sive in infimo gradu Altaris. S. R. C. 3637 ad VII. Cf. Van der Stappen, tom. III, qu. 324.

177.—Dictis precibus adjicere licet alias preces (ex. gr. Indulgentiis ditatas pro defunctis). S. R. C. 3805.

De quibusdam Missis in particulari.

178.—Constitutione *Divino afflatu* et adnexis Rubricis non solum Officia votiva Indulto generali d. d. 5 Jul. 1883 concessa, verum etiam omnia talia Officia particulari modo indulta tolluntur et sublata sunt. Rubr. Tit. VIII, 1.

De Missis quae ad libitum dici possunt.

(Rubr. nov. Tit. X, 2.)

179.—In Feriis Quadragesimæ, Quattuor Temporum, II Rogationum, et in Vigiliis, si occurrat fieri Officium alicujus Festi duplicis (non tamen I vel II classis) aut semiduplicis, *Missæ privatæ* dici poterunt *ad libitum*, vel

de Festo cum commemoratione ultimoque Evangelio Feriæ aut Vigiliæ, vel

de Feria aut Vigilia cum commemoratione Festi.

Ratio hujusce Rubricæ est, quia in casu Missa est propria diei, tam si legitur de Feria vel Vigilia, quam de Festo. Mens autem est Summi Pontificis ut redeat pristinus honor Missis ferialibus. Cf. Piacenza, *Commentarius*. p. 105.

De Missis Votivis.

180.—Notitiæ generales.

Missa Votiva stricte sumpta ea est quæ celebratur extra ordinem officii, quia celebratur ex voto seu devotione Celebrantis vel petentis. Latiore sensu etiam dicitur Missa votiva quæ officio non correspondet, sed a Rubricis præscribitur, uti Missa quæ de festo, per Indultum Apost. quoad solemnitatem translato, in se-

quenti Dominica celebratur, de qua n. 208 et 209.

Missæ Votivæ sunt vel SOLEMNES vel PRIVATÆ vel PRIVILEGIATÆ.

De Missa Votiva solemni,(1)

181.—Quæ celebratur *pro re gravi* vel publica Ecclesiæ causa, *auctoritate Ordinarii*, vel ejus consensu.

Causa gravis et sufficiens pro Missa votiva solemni est impetratio beneficii communis, uti pacis, pluviæ, serenitatis, vel avertenda afflictio communis, uti belli, pestis, vel recuperanda sanitas Summi Pontificis, Episcopi, vel electio Superioris Ordinis vel Provinciæ in comitiis generalibus vel provincialibus apud religiosos. S. R. C. 3009. 6.—Non vero causa gravis et sufficiens censetur electio abatissæ, vestitio vel professio religiosa, primitiæ Neo-presbyterorum, Jubilæum 50 annorum, novena, Missa pro sponso et sponsa. Wapelh. n. 27, 2.

Missa Votiva solemnis semper est ritus duplicis, itaque per se *unam* tantum admittit Orationem.

Missa votiva solemnis de jure in cantu celebretur. De Herdt, vol. I. n. 29; Van der St., vol. II. qu. 206. 2°; Appeltern, Vol. I. p. 138, qu. 44; Hartman § 117, n. 3. in fine; Ephem. Lit. 1889 pp. 552–552. Aliquando talis Missa *sine* cantu speciali privilegio permittitur.

182.—PROHIBETUR tantum

a.) In Dominicis majoribus primæ classis, I Adventus, I Quadrages., Passionis, Palmarum, in Albis, et I. post Pentec. (Ss. Trinitatis).

---

(1) S. R. C. 3922, II.

b.) In omnibus Festis duplic. I classis;

c.) In Feria IV Cinerum, et Feriis Hebdomadis sanctæ;

d.) In Vigiliis Nativitatis Dni, et Pentecostes. Cf. S. R. C. 3922, II, n. 2.

Omnibus aliis diebus Missæ Votivæ solemnes permittuntur.

183.—Si diebus prohibitis aliqua Missa votiva solemnis præscribitur, celebranda est Missa Officio diei conformis, sed Orationi principali hujus Missæ addenda est sub *una* conclusione Oratio Missæ Votivæ. Aliæ commemorationes, si faciendæ sunt, fiunt sub distincta conclusione.

184.—REGULÆ SERVANDÆ in celebranda Missa Votiva solemni;

Unica tantum dicitur Oratio sine ulla commemoratione Dominicæ, feriæ majoris etc., etsi hæc *una* tantum Missa votiva cantatur.

Gloria in excelsis semper dicitur in Missa Votiva solemni, nisi hæc Missa celebretur in colore violaceo.

''Sequentia'' semper omittitur.

Credo semper dicitur, excepta Missa Votiva quæ celebratur in aliqua feria hebdomadis in colore violaceo; in Dominica tamen *Credo* dicendum est. S. R. C. 1333 ad 4.

PRÆFATIO dicitur propria Missæ votivæ, si talem habeat, etiam infra octavas privilegiatas quæ proprium habent *Communicantes*,

quod tunc in Missa votiva dicendum est. Si autem propria Præfatio non adest, dicitur Præfatio vel de tempore, vel de octava occurrente, vel de Dominica (i. e. de Trinitate), vel communis. Nunquam dicitur Præfatio de Festo occurrente.

Color paramentorum erit juxta qualitatem Missæ quæ celebratur.

PRO CANTU in Missa Votiva solemni tonus solemnis adhibendus est pro Orationibus, Præfatione, *Pater noster*, *Ite Missa est*, et, si in colore violaceo celebratur, pro *Benedicamus Dno.*

De Missa Votiva privata,(1)

185.—Quæ celebratur ex *privata* causa, sive *cum* sive *sine* cantu. PERMITTITUR tantum in simplicibus et semiduplicibus.

PROHIBETUR autem

a.) In omnibus duplicibus;

b.) In Dominicis quibuscunque;

c.) Infra octavas Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes, Corporis Christi et Nativitatis Domini;

d.) A Feria quarta Cinerum per totum tempus Quadragesimæ;

NOTANDUM.

In Quadragesima vero Missæ privatæ Defunctorum celebrari tantum possunt prima die cujuscunque hebdomadæ in Kalendario Ecclesiæ libera (Hebdomade majore excepta.)

(1) S. R. C. 3922, III.

e.) In omnibus Vigiliis;

f.) Feria II Rogationum;

Feria III Rogationum, si processio habetur, ubi unus tantum adest sacerdos, Missa votiva dici nequit.

g.) Die Commemorationis Omnium Fidelium Defunctorum, 2 vel 3 Novembris;

h.) In Feria, in qua anticipanda vel reponenda est Missa Dominicæ.

186.—Diebus, quibus Missa votiva privata prohibetur, non licet talis Missæ commemorationem adjungere Missæ diei, nisi quando tertia oratio *ad libitum* præscribitur, quæ tunc e Missa votiva sumi potest.

187.—QUOMODO DICENDÆ SINT MISSÆ VOTIVÆ PRIVATÆ.

In Missis votivis privatis *Gloria in excelsis* omittitur, exceptis

a.) Missis de Ss. Angelis;

b.) Missis B. Mariæ Virg. in Sabbato;

c.) Missis Sanctorum, quæ celebrantur in eorum die, (e. g. S. Theclæ die 23 Septem.)

d.) Missis Sanctorum vel Mysteriorum, quæ celebrantur infra eorum octavam (e. g. Immac. Concept. die 11 Dec. in festo S. Damasi).

"Sacerdos, qui ex indulto quotidie celebrat Missam Votivam de B. M. V., *Gloria in excelsis* dicat in Sabbato, haud vero infra octavas ejusdem Beatæ Virginis." S. R. C. 3922. V. 2.—Conf. n. 452.

188.—In Missis Votivis privatis dicendæ sunt Orationes saltem tres; dici possunt quinque vel septem.

Si a rubricis quattuor vel sex Orationes requiruntur, quinta vel septima non necessario addenda est.

Post Orationem propriam Missæ Votivæ dicuntur Orationes diei juxta ordinem, deinde Oratio imperata, si talis dicenda est, et tandem aliæ Orationes votivæ ad arbitrium celebrantis.

NOTANDUM. In Missis B. M. V. (nisi tertio loco commemoratio facienda sit simplicis, vel feriæ, vel vigiliæ) dicenda est Oratio de Spiritu S.

In Missa Votiva de Spiritu S., quæ dicenda est infra aliquam octavam B. M. V., nisi alia commem. occurrat, tertia Oratio dicitur Ecclesiæ vel pro Papa.

In Oratione "A cunctis", si tertio loco dicenda est, nomen illius Sancti omittitur, de quo Missa Votiva celebratur.

189.—SEQUENTIA (in Missa Ss. Sacram. et Septem Dolor. B. M. V.) in Missis Votivis semper omittitur.

"Credo" In Missis Votivis privatis non dicitur, nisi infra aliquam octavam, quæ cum "Credo" celebratur, Missa diei sit de die infra octavam: tunc talis Missa non more Votivo sed more Festivo dici debet et dicendum est *Credo*.

Quodsi infra octavam alicujus festi sive Mysterii, sive B. Mariæ V., sive cujuscumque Sancti, quod *Credo* postulat, aliud festum semiduplex occurrat, et Missa votiva de Mysterio vel Sancto, cujus octava agitur, celebranda sit, tunc in tali Missa votiva non solum *Gloria*, sed etiam *Credo* dicendum est. S. R. C. 3922, III, 3.—E. g. Si die 11 Decembris (festo S. Damasi, semid.) infra octavam Immac. Concept. B. M. V., Missa votiva de B. M. V. dicenda sit, dici debet, ut in festo (8 Dec.) cum *Gloria* et *Credo*.—Sed die 28 Junii (festo S. Leonis II. semid.) infra oct. S. Joannis Bapt., Missa votiva de S. Joanne dicenda est *sine* Credo, quia in festo *Credo* non dicitur.

190.—Præfatio dicitur propria, quæ Missæ Votivæ convenit, si propriam habet; sin autem non habet, dicitur communis, vel de tempore, vel de octava, si talis præfatio secus esset dicenda.

Si infra octavam Ascensionis Missa Votiva dicenda sit propriam habens Præfationem, "Communicantes" illi octavæ proprium sumendum est.

Præfatio in Missa Votiva privata tono feriali cantanda est.—Idem valet de Orationibus, "Pater noster," "Benedicamus Domino" et "Ite Missa est."

Quid faciendum si cantus ferialis alicujus Præfationis in Missali non reperiatur? Si peritia sua fretus, feriali ratione valeat Celebrans Præfationem canere, optime se geret; secus stet Missali; non enim obligari potest Celebrans ad diversam ab ea quam præ oculis habeat notationem exsequendam. (Ephem. lit. III, 1889, p. 332.)—In ultimis editionibus Missalis post Appendices Missarum reperitur Præfatio de Nativitate in cantu feriali.

191.—*Benedicamus Domino* dicitur exceptis Missis, in quibus dicitur *Gloria.*

192.—In fine Missæ Votivæ semper dicitur Evangelium S. Joannis *In principio.*

Diversæ Missæ Votivæ.

Missæ Votivæ dici possunt vel de Mysterio, vel de B. Maria V., vel de Angelis, vel de Sancto aut Sancta, vel de aliqua necessitate, ut sequitur.

Missae Votivae de Mysteriis.

193.—In Missali habentur inter Missas Votivas:

Missa de Trinitate;
Missa de Spiritu Sancto;
Missa de Ss. Sacramento;
Missa de Cruce;
Missa de Passione.

Præter has more votivo dici possunt:

Missa Ss. Nominis Jesu;
Missa Pretiosissimi Sanguinis;
Missa Sacratissimi Cordis Jesu, de qua specialius tractabitur;
Missa Ss. Redemptoris et Instrumentorum Passionis, ubi Indultum viget.

De aliis Mysteriis quæ per annum celebrantur, atque de Dominicis vel feriis Missa votiva celebrari nequit. Van der St. II. 9. 229. 3.

Si Missa petatur in honorem Pueri Jesu, cujus imago Pragis colitur, Missa Festi Ss. Nominis Jesu (Dom. 2. p. Epiph.) sumi potest. Van der St. II. qu. 229. 3.

Quoad Orationes et Præfationem in hisce Missis observandæ sunt regulæ supra n. 188 et n. 190 expositæ. In singulis Missis Præfatio propria designatur.

In Missa Ss. Trinitatis, Ss. Sacramenti, Ss. Nominis Jesu, Ss. Cordis et Ss. Redemptoris color albus, in Missa de Spiritu S., de S. Cruce et Instrumentis Passionis color ruber, in

Missa de Passione color violaceus adhibendus est.

NOTANDUM. Missa de Passione, quæ *cum Officio concordat*, in colore rubro dicenda est.

Missae Votivae de B. Maria Virg.(1)

194.—Missa Votiva de Beata Virgine, sive sit privata, sive solemnis debet esse una ex quinque Votivis B. M. V. in fine Missalis positis pro diversitate temporum aliave approbata ut Votiva dicatur. Tales sunt Missa *Gaudens gaudebo* (in cujus Secreta dicitur *Commem.* loco *Solem.*) de Immaculata Conceptione et Missa Septem Dolorum, et, ubi Indultum viget, Missa Purissimi Cordis B. M. V, et de Perpetuo Succursu. S. R. C. 3922. V.

Missæ sub variis titulis B. M. V., ex. gr. de Monte Carmelo, Ss. Rosarii etc. nunquam dici possunt uti votivæ. S. R. C. 3605. V. 2, et 3924. 2.

195.—Sin autem infra octavam alicujus festi B. M. V. Missa Votiva de ea dicenda est, dicitur Missa de tali octava cum *Gloria* et *Credo*, etiam si officium non fit de die infra octavam, sed de alio festo semiduplici. Cf. n. 189, nota.

196.—In Vigilia Assumptionis (similiter et Immaculatæ Conceptionis) B. M. V., etiam in implemento oneris, celebretur Missa de Vigilia in colore violaceo. S. R. C. 3858 ad 2.

197.—Missæ Votivæ B. M. V. etiam novemdiales, debent esse ex Votivis ut supra; nunquam vero de Festivitatibus ejus, nisi in ipsis Festivitatibus et per octavas earum. Mis-

---

(1) S. R. C. 3922, §. V.

sæ hujusmodi, utcunque solemnes, celebrentur sine *Gloria*, nisi in Sabbato et sine *Credo* et cum tribus Orationibus, nisi speciale habeatur indultum. S. R. C. 3922. V, 3.

Quæ de Missis novemdialibus dicta sunt, eadem fere dicantur de Missa *Rorate* in honorem Beatæ Virginis quotidie per Adventum in aliquibus Ecclesiis cantari solita: quæ quidem neque in Dominicis aut Festis duplicibus, neque cum unica Oratione et cum *Gloria* et *Credo* celebranda est, nisi peculiare interveniat indultum. S. R. C. ut supra.

198.—Quoad Orationes in Missa Votiva B. M. V. dicendas, vide n. 188, *Notandum*.

In Missis Votivis B. M. V. dicitur in Præfatione ejusdem: *et te in Veneratione*, in Missa de Immac. Conceptione autem: *in Conceptione immaculata*, et in Missa de Septem Dolor.: *in Transfixione*.

In Missis Votivis B. M. V. adhibeatur color albus, exceptis Vigiliis, n. 196, notatis.

Missae Votivae de Angelis.

199.—Missa Votiva de Angelis seligi potest ex sequentibus, prout casus postulat:

Missa Votiva "Benedicite";

Missa S. Michaelis, 29 Septembris, vel, temp. paschali, 8 Maji;

Missa S. Angeli Custodis, 2 Octobris;

Missa S. Gabrielis, 18 Martii, et S. Raphaelis 24 Octobris, ubi Indulto concessa est.

200.—In exequiis parvulorum Missa de Angelis legatur vel cantetur diebus tantum a Rubricis permissis. S. R. C. 3481 ad 2.

Missae Votivae Sanctorum.

201.—Missæ SANCTORUM CANONIZATORUM et quorum nomina in Martyrologio Romano inscripta sunt more votivo celebrari possunt, dummodo veritas verborum servetur. S. R. C. 3922, III, 1.

Missæ "BEATORUM" sine speciali Indulto more votivo dici nequeunt. S. R. C. 1568.

Eæ Missæ partes quæ extra ipsum diem festum incongruæ sunt, vel mutantur vel omittuntur. E. g. mutantur verba *festivitas*, *natalitia* et similia in *memoria*, *commemoratio*, etc.; omittuntur verba *hodie*, *hujus diei*, et similia.

Si proprius Introitus non convenit, Introitus sumatur e respectivo Communi Sanctorum. Sic Introitus *Gaudeamus*, ubi occurrit, in alium mutatur, qui vel in Missa ipsa indicatur, vel de Communi sumatur.

In Graduali, Tractu etc. fiunt mutationes pro temporis diversitate, et quæ in loco proprio non habentur, ex Communi sumuntur.

Missa, si ex. gr. tempori Paschali adaptata est, extra illud tempus sumenda est quæ tempori convenit.

Quodsi Missa non in Proprio Sanctorum, sed in calce habetur, ea quæ præter Orationem propria sunt, de respectivo Communi suppleantur.

Missa, si in missali deest, sumatur e Communi quæ qualitati Sancti respondet.

202.—Pro Missa Votiva S. JOSEPH, Sponsi B. Mariæ V., sumenda est quæ inter Missas Votivas per annum feriæ quartæ assignata est. Missa diei 19 Martii more votivo dici nequit. S. R. C. 3764 ad 9.

203.—Missæ Votivæ de Ss. APOSTOLIS dicendæ sunt prout casus et tempus postulat.

1.) De Apostolis *in genere* dicitur illa Missa

quæ notatur inter Missas per annum quæ respondet officio votivo, in fine missalis ante appendicem.

Rubricæ pro diversitate temporis servandæ post prædictam Missam habentur.

2.) De Ss. Apostolis PETRO ET PAULO habetur Missa Votiva inter Missas votivas post Missas B. M. V. p. ann., ubi notatur quid agendum sit pro diversitate temporis. Hæc Missa dici potest de alterutro Apostolo, quia duo isti Apostoli nunquam separantur.

In Missis votivis Ss. Apost. Petri et Pauli Oratio secunda dicitur: *Concede nos famulos tuos;* in votivis omnium Ss. Apostolorum: *A cunctis*. S. R. C. 3612 ad 1.

Missa in honorem Conversionis S. Pauli sumi potest e 25 Januarii. cum commem. S. Petri.

Aliæ Missæ de S. Petro quæ habentur in Missali, e. g. S. Petri ad Vincula, more votivo dici nequeunt.

3.) De S. JOANNE Apost. pro diversitate temporis sumenda est vel Missa de 6 Maji vel de 27 Decembris, Orationes autem semper sumuntur e 27 Dec.

4.) De aliis Apostolis dici possunt Missæ eorum propriæ ex respectivis festis, mutatis mutandis. Tempore Paschali omnia sumantur e Missa S. Marci cum Orationibus, Epistola et Evangeliis propriis.

Quomodo agendum sit si Missæ votivæ petantur in hon. nonnullorum Sanctorum, e. g. S. Joannis Baptistæ, exponitur ubi de Festis Sanctorum per annum tractabitur.

204.—Pro Missa Votiva OMNIUM SANCTORUM dici potest Missa festi 1 Novembris cum Intro-

itu *Sapientiam* de Communi plurimorum Martyrum et Oratione *Concede, quæsumus* quæ est prima inter Orationes diversas.

Missae Votivae pro Necessitatibus.

205.—Pro diversis necessitatibus sive publicis sive privatis Missæ Votivæ in missali suis locis designantur, in quibus color violaceus adhibetur. Missale.

206.—Occurrente aliqua gravi et urgente necessitate, pro qua nulla Missa specialis in Missali notatur, sed adest tantum Collecta, ex. gr. ad petendam pluviam etc., dicenda foret Missa *Pro quacunque necessitate*, et addatur Orationi talis Missæ Oratio *pro speciali necessitate* sub unica conclusione. S. R. C. 3605 ad IV. et 3922, II, 3.

207.—Pro Gratiarum Actione dicenda est vel Missa de Trinitate, vel de Spiritu Sancto, vel de B. Maria V. addita (in solemni Missa votiva) *sub una conclusione*, (in Missa privata sub distincta conclusione) Oratione: "Deus cujus misericordiæ." Missale, Rubr. post Miss. votiv. de Trinit.—Color sit conveniens Missæ.

Missæ privilegiatæ.

Missæ VOTIVÆ PRIVILEGIATÆ eæ vocari possunt, quæ pro certis casibus specialibus privilegiis fruuntur. De quibus Missis nunc tractatur.

N. B. Missis votivis privilegiatis accensenda est MISSA

PRO SPONSO ET SPONSA, de qua postea sub titulo "De Sacramento Matrimonii" tractabitur.

Missa translatae solemnitatis.[1]

208.—Sæpius contingit, ut aliquod festum, præsertim Patroni vel Titularis, quoad extrinsecam solemnitatem, a propria die in aliam diem e. g. proximam vel aliam Dominicam transferatur. Talis translatio ex gravi causa et auctoritate Ordinarii fieri debet. S. R. C. 2804, 9.

Solemnitas autem consistit præcipue in Missa solemni et Vesperis pariter solemnibus. Indulgentiæ quæ hanc ob rationem concessæ sunt, pariter translatæ censentur. (S. C. Ind. 9 Aug. 1852, n. 360.)

Quod autem ad Missam solemnem attinet, hæc de die occurrenti, juxta Ordinem seu Directorium celebranda est, nisi talis dies admittat Missas votivas privatas, in quo casu Missa de festo more votivæ privatæ dici debet.

Ubi autem Indultum Apostolicum viget regulæ sequentes servandæ sunt:

209.—Pro solemnitate, quæ transfertur in Dominicam, nonnisi unica Missa intelligitur, more votivo canenda, ut in festo, cum *Gloria*, unica tantum Oratione, *Credo* et Evangelio S. Joannis in fine, si alia dicitur Missa conformis officio currenti.—Si vero nulla alia Missa celebratur, sola commem. Dominicæ addenda est

(1) Cf. Pighi-Ferrais *Liturgia Sacerdot.* 350–352.

ejusque Evangelium legitur in fine. Juxta Monita Ord. Balt. et aliar. diœces.

Lit. Sac. Pighi-Ferr. Missa translatæ solemnitatis discussa, rem hoc modo apte concludit: "Si præter Missam votivam solemnem, alia, vel aliæ dicuntur etiam sine cantu, quæ sunt conformes Officio diei, vel etiam votivæ de translata solemnitate, in quibus tamen non est omittenda commemoratio Officii currentis, in Missa solemni UNICA Oratio dicenda est. Si præter Missam votivam solemnem, nulla alia Missa celebratur, sive de die, sive votiva cum commemoratione Officii diei, in solemni addenda erit oratio Officii currentis cum ceteris commemorationibus occurrentibus. (S. R. C. 3365 ad 4.) Evangelium ultimum erit S. Joannis.—Qui asserunt commemorationem Dominicæ esse faciendam, hujus quoque Evangelium in fine legi debere dicunt." Cf. Ephem. Lit. 1905, p. 170. Op. cit. n. 252 p. 293.

210.—In diœcesibus Fœderatorum Statuum Americæ Septentrionalis S. Sedis Apostolicæ Indultis (resp. diei 19 Decembris 1840 et 25 Novembris 1885), Solemnitas Festorum Ss. Apostol. Petri et Pauli et Ss. Corporis Christi ad Dominicam infra octavam translata est, in qua Missa votiva solemnis de Festo celebranda est.

Præterea quoad solemnitatem Titularium sequens Indultum concessum est.

Sub die 3 Febr. 1903 Leo XIII indulsit omnibus diœcesibus Statuum Fœderatorum Americæ Borealis, ut, quibus annis titulare festum in diem ferialem inciderit, firma manente obligatione celebrandi Missam et persolvendi officium de eodem festo, die in Kalendario affixa, extrinseca ejus solemnitas cum Missa solemni et Vesperis transferri possit ad Dominicam

proxime insequentem, dummodo non occurrat festum ritus duplicis primæ classis, vel Dominica juxta rubricas privilegiata. Ergo Solemnitas festi Titularis *non licet* transferri ad

Dominicam I Adventus,
Dominicam I Quadragesimæ,
Dominicam Passionis.
Dominicam Palmarum,
Dominicam Paschatis,
Dominicam in Albis,
Dominicam Pentecostes,
Dominicam Ss. Trinitatis, et
Dominicam qua celebratur festum quodcunque primæ classis.

"Quoties Patronus (de quo solemnitas transfertur in Dominicam sequentem) non habet Præfationem propriam, adhibenda est Præfatio de Ss. Trinitate seu de tempore." S. R. C. 3683.

Missa Votiva de Ss. Corde Jesu.

211.—Missa privilegiata (S. R. C. 3712), quæ celebrari potest in Feria sexta, quæ prima in unoquoque mense occurrit, *quando peculiaria exercitia in hon. Divini Cordis* mane *peraguntur,* gaudet privilegiis Missæ votivæ solemnis, sive legitur, sive cantatur.

Quæ Missa celebrari *non* potest

a.) In Festis dupl. primæ classis;

b.) In Festis Domini, quibus accensendum est Fest. Purificationis B. M. V. (2 Feb.)

c.) In Vigilia Epiphaniæ, et Octavis Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes.

d.) In Commemor. Omnium Defunct., 2 vel 3 Novembris. S. R. C. 3855 ad 2.

Diebus festis *de præcepto*, ubi unus tantum adest sacerdos qui applicare debet pro populo, Missa de Ss. Corde celebrari non potest. S. R. C. 27 Mart. 1902 ad 2.

Diebus ab Indulto exceptis Missæ diei currentis *non* debet addi commemoratio Ss. Cordis Jesu.

212.—In Missa *Miserebitur*, quæ in corpore Missalis initio mensis Junii habetur, semper dicenda est Præfatio de Cruce; in Missa *Egredimini*, quæ in appendice posita est, a Dom. Trinitatis usque ad Septuages. Præfatio de Nativitate, a Septuag. vero usque ad Pentecosten Præf. de Cruce dicitur. Utraque Missa in colore albo celebranda est.

Missa *Egredimini* dici debet ubi concessa est.

N. B. In Missa *Miserebitur*, si extra festum ipsius et extra tempus paschale tamquam votiva dicitur, omitti debent *Alleluja* in fine Introitus, Offertorii et Communionis. S. R. C. 3764 ad 10.

213.—*Una* tantum Missa in eadem ecclesia supradicto privilegio gaudet.

Quodsi prima Feria VI occurrat Officium quod admittit Missas votivas privatas, tunc una tantum Missa more solemni celebrari potest, aliæ Missæ ad libitum de eodem Ss. Corde dici possunt, sed tamquam Missæ votivæ privatæ, scil. sine *Gloria*, sine *Credo*, cum tribus saltem Orationibus, et *Benedicamus Domino*.

214.—Si Missa de Ss. Corde coram Ss. Sacramento solemniter exposito dicitur, commemoratio de Ss. Sacramento omittitur. S. R. C. 2717; 3924 ad 4.

215.—Post Missam votivam *lectam* de Ss. Corde Jesu prima cujusque mensis feria sexta celebratam cum privilegiis Missæ votivæ solemnis pro re gravi, preces a Leone XIII præscriptæ OMITTENDÆ sunt. S. R. C. 8 Jan. 1911. Acta Apost. Sed. Vol. III p. 322.—Quoad Devotionem Ss. Cordis, conf. n. 332.

216.—Si hymni habeant doxologiam: *Gloria tibi, Domine, qui natus* etc. (in Ord. S. Ben.) vel *Jesu tibi sit gloria, qui natus* etc., in Missa votiva solemni de Ss. Corde Jesu pro *Ite Missa est* tonus ut in festis B. M. V. adhibendus est, (S. R. C. 11 Jun. 1901. Ord. S. Ben.)—In Missa ergo *Egredimini* tonus prædictus adhibendus est, non autem in Missa *Miserebitur.*

Missa quae dicenda est post Consecrationem Ecclesiae vel Altaris.

217.—Peracta Consecratione Ecclesiæ vel ipse Consecrator vel alius celebrare debet Missam in Dedicatione Ecclesiæ "Terribilis," quæ dicitur ritu solemni cum "Gloria" et "Credo," et unica Oratione. Adduntur tamen commemorationes illæ quæ nunquam omittuntur, i. e. Dominicæ, Feriæ majoris, diei Octavæ, dierum infra Octavam privilegiatam.(1) Præfatio dicitur communis, vel de Dominica, in qua dicitur Præfatio de Trinitate, nisi occurrat Tempus vel Octava quæ propriam præfationem habent. Nunquam dicenda est Præfatio propria festo

---

(1) Missa enim non est votiva, quia cum Officio subsequenti concordat. Cf. infra 224. 2.

occurrenti eo die. In fine dicitur Evangelium S. Joannis, nisi facta fuerit commem. Dominicæ, aut Feriæ, quæ proprium Evangelium habet. Van der St. II 297; Schulte *Consecranda.*

218.—Quoad alias Missas die Consecrationis dicendas observandum est:

1. Missæ quæ celebrantur *ante* Consecrationem dicuntur de Officio currente; quæ vero *post* consecrationem, si plures dicendæ sunt, omnes de Dedicatione fiant, quia officium diei cessat peracta consecratione.

2. Quod autem ad Officium attinet clerus talis Ecclesiæ ab Hora Tertia de Dedicatione, quæ autem præcedunt, de officio diei recitent. S. R. C. 2868.

219.—Prohibetur Missa Dedicationis Dominicis I Adventus, I Quadragesimæ, Passionis, Palmarum, in Albis et Trinitatis.

In festis Nativitatis Domini, Epiphaniæ, Paschatis et duobus diebus sequentibus, Ascensionis, Pentecostes et duobus diebus sequentibus, Corporis Christi.

Feria quarta Cinerum et tota Hebdomade sancta.

Hisce diebus commemoratio Dedicationis additur Orationi diei sub *una* conclusione.

220.—Diebus sequentibus Missa "Terribilis" celebratur addita sub *una* conclusione Oratione diei:

In festis Ss. Cordis, Circumcisionis Dni;

Immaculatæ Conceptionis, Assumptionis et Annuntiationis B. M. V.;

Nativitatis S. Joannis Bapt., S. Joseph, Ss. Petri et Pauli et Omnium Sanctorum;

Infra octavas Epiphaniæ, Paschatis et Pentecostes a feria quarta usque ad Dominicam sequentem.

Vigiliis Nativitatis Dni et Pentecostes.

Ultimum Evangelium dicitur S. Joannis: *In principio*. Cf. Van der St. II q. 298, B.; Ephem. Lit. I. pag. 542.

Hisce diebus (n. 219 et 220 enumeratis) peracta Consecratione Officium diei continuandum est ab hora Tertia, et, si aliæ fortasse Missæ celebrandæ sunt, dicuntur de die, *non* de Dedicatione. Van der St. *ut supra*.

Consecratio Altaris.

221.—Post Consecrationem Altaris fixi dicenda est in eodem Missa "Terribilis" cum unica Oratione *Deus qui ex omni*, quæ invenitur post Missam Dedicationis. S. R. C. 3605. 3.

222.—Ubi plura altaria eodem die consecrantur, sufficit ut in uno tantum prædicta Missa celebretur.

Hac de re cf. Schulte: *Consecranda*.

Benedictio Ecclesiæ.

223.—Benedictio Ecclesiæ vel Oratorii publici vel semi-publici fit juxta ordinem Ritualis Romani.

Finita Benedictione, si dies Missam solemnem pro re gravi admittat, dicatur *ritu solemni* Missa de Sancto in cujus honorem Ecclesia est

benedicta, secus dicenda est Missa de tempore occurrente, vel de Sancto de quo fit officium cum commem. sub *una* conclusione Missæ votivæ, aliis commemorationibus, si forte occurrunt, additis sub altera conclusione. S. R. C. 3605. dub. 2. Cf. Regulas Missæ vot. sol. n. 184.

Hac de re cf. Schulte: *Benedicenda.*

Benedictio primarii lapidis.

224.—Missa dicenda peracta *benedictione* et impositione *primarii lapidis* pro Ecclesia ædificanda:

1. Missa de Sancto in cujus nomine Ecclesia fundatur, prohibetur diebus solemnioribus infra annum n. 219 et 220 enumeratis.

2. Hæc Missa (de respectivo Sancto) cantanda vel legenda est tamquam Missa votiva solemnis pro re gravi.

3. Episcopus hanc Missam non ipse celebrare tenetur, sed alius sacerdos illam celebrare potest. S. R. C. 3605 dub. 1.

De Missa in solemniis Beatificationis et Canonizationis.

(Ex *Lit. Sacerd.* Pighi—Ferr. n. 358, 359.)

225.—De triduanis Solemniis, quæ ad octiduum cum agitur de Canonizatione, extendi possunt, sequens Instructio data est:

"Hæc triduana Solemnia consistunt in cultu et honoribus Altarium, prima vice per tres dies continuos novo alicui Beato tribuendfs. Hujusmodi cultus cæremoniæ præcipue liturgicæ sint oportet, quæ nimirum Missam solemnem et

etiam, si commode fieri possit, Vesperas solemnes complectantur. Permittuntur autem præter illas et aliæ functiones ecclesiasticæ, uti preces quædam cum interposita Oratione Dominica et Angelica Salutatione, Litaniæ Lauretanæ, necnon, prævio tamen consensu Ordinarii, solemnis Benedictio cum Ss. Eucharistiæ Sacramento. Oratio panegirica fiat inter *Missarum solemnia* post cantatum Evangelium, quæ in casu habebitur velut Homilia; vel etiam sive ante sive post Vesperas recitari poterit. Tertia vero die non omittatur cantus solemnis *Te Deum* cum oratione solita *pro gratiarum actione*. Hæc dispositio, quæ pariter in Octavariis solemnibus occasione alicujus Canonizationis servanda est, a Ss. D. N. Leone PP. XII., in audientia diei 24 Julii 1899, approbata fuit."

226.—Iis collatis, quæ tum in hac Instructione habentur, tum in Brevi Beatificationis, vel in Rescriptis S. R. C. apponi solent, ad Missam quod spectat, deduci posse censemus, Missas tum solemnes, tum privatas, in Ecclesiis quibus Indultum favet, permitti de novo Beato, vel Sancto, tamquam votivas *pro re gravi*, unde cum *Gloria, Credo* et Evangelio S. Joannis in fine; solemnem autem cum *unica* Oratione, privatas cum occurentibus commemorationibus; idque singulis tridui, vel octidui diebus non impeditis, n. 182. Diebus vero impeditis, Missæ omnes erunt de die cum Oratione Beati, vel Sancti, quæ additur sub unica conclusione in Duplicibus 1. classis; in reliquis, sub conclusione distincta. (Cf. Ephem. Lit. 1901, pag. 272.)

Indulgentiæ.—Christifideles qui Ecclesiam vel Oratorium publicum, ubi talia solemnia peraguntur, visitaverint ibique ad mentem Sanctitatis Suæ per aliquod tempus orave-

rint, lucrari possunt: 1.) INDULGENTIAM PLENARIAM sub consuetis conditionibus, et 2.) INDULGENTIAM CENTUM DIERUM semel unoquoque die.—Quæ Indulg. applicari possunt animabus in purgatorio detentis. Cf. *Anal. Eccles.* IX, pag. 115.

De Missis Defunctorum.

Quattuor in Missali habentur Missæ Defunctorum.

227.—PRIMA Missa dicitur

a.) In die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, (2 vel 3 Novembris).

Missa in cantu de Commem. Omn. Fid. defunct. non est præscripta in ecclesiis ad chorum non obligatis.

b.) In die obitus seu depositionis (et in die quo accipitur nuntius de obitu), necnon die tertio, septimo, trigesimo et anniversario Summi Pontificis, Cardinalium et Episcoporum cum Orationibus propriis, quæ post Missas Defunctorum in missali inveniuntur.

c.) Pro Sacerdotibus defunctis, diebus præfatis, dici potest prima vel secunda Missa dummodo adhibeatur oratio *Deus qui inter apostolicos*. S. R. C. 2417, 8. Cf. V. d. St. II, 325.

228.—SECUNDA Missa dicitur

a.) In die obitus seu depositionis (et in die quo accipitur nuntius de obitu) Sacerdotum (nisi dicatur prima, ut supra ad *c.*), aliorumque sive clericorum, sive laicorum.

Quando in die Comm. Omn. Fid. Defunct. occurrit dies alicujus defuncti depositionis una tantum sumenda est Missa exsequialis, ut in die obitus.

b.) In die tertio, septimo et trigesimo eorumdem cum Orationibus in fine Missæ assignatis.

229.—TERTIA Missa dicitur

In Anniversario laicorum et clericorum sacerdotibus inferiorum.—Pro Sacerdotibus, ut supra dictum est, Missa prima adhiberi potest.

Pro Anniversario late sumpto supradicta Missa (i. e. quoad Orationes) sumi non potest.

Tres Missæ supradictæ (nn. 227, 228, 229) privilegiis gaudent, ut mox dicitur, et sunt ritus duplicis in quibus una tantum Oratio dicitur. Quodsi Officium iis diebus dicendum est, recitabitur ritu duplici. S. R. C. 3920, I.

230.—QUARTA Missa, *quotidiana*, dicitur

Quando infra annum extra dies supra memoratos Missa de *Requie* dicenda est sive pro Summo Pontifice, sive pro Cardinalibus vel Episcopis vel Sacerdotibus, sive pro omnibus, sive pro particularibus fidelibus.

231.—Orationibus, Epistolis et Evangeliis exceptis quattuor illæ Missæ inter se non differunt. Quoad Epistolas autem et Evangelia post quartam Missam rubrica habetur: "Epistolæ et Evangelia superius posita in una Missa pro Defunctis, dici possunt etiam in alia Missa similiter pro Defunctis." Notandum tamen est: Diebus depositionis et anniversario Summi Pontificis prima Missa semper est sumenda. Idem valet quoad Episcopos, pariterque pro diebus III, VII et XXX eorumdem defunctorum.

232.—MISSAM EXSEQUIALEM cantatam *cadavere* physice vel moraliter (cf. 233.) *præsente* impediunt[1]

(1) S. R. C. 3755, ad 1.

a.) Festa solemniora Ecclesiæ universalis: Nativitatis Dni, Epiphaniæ, Paschatis, Ascensionis, Pentecostes et Corporis Christi;

Immaculatæ Conceptionis, Annuntiationis et Assumptionis B. M. V.;

Nativitatis S. Joannis Baptistæ;

S. Joseph 19 Mart. et Dom. III post Pascha;

Ss. Apost. Petri et Pauli,(1) et

Omnium Sanctorum.

Præterea Missa exsequialis prohibetur in ecclesiis ubi unicus est sacerdos, et Missa parochialis seu conventualis dicenda est, aut Missa Rogationum vel Vigiliæ Pentecostes, quæ transferri non possunt. S. R. C. 3755, ad 1.

Utrum feria quarta Cinerum in Ecclesiis parochialibus, ubi unicus est sacerdos, celebrari possit Missa exsequialis?—"Affirmative" (S. R. C. 5 Julii 1901), dummodo ne benedictio cinerum fiat solemniter. (Pighi-Ferr. n, 375, not. 4.)—Privilegio enim speciali cineres privatim benedici et distribui possunt. — Talis Missa celebranda est, postquam Sacerdos, benedictis et distributis Cineribus, in sacristiam reversus paramenta nigra assumpsit.

b.) Dominicæ ad quas transfertur Solemnitas alicujus ex prædictis festis. S. R. C. 4003, q. I, 1.

c.) Triduum Sacrum.

d.) Tempus solemnis Expositionis Ss. Sacramenti.

e.) Festa solemniora localia, scil. Patroni principalis loci, Anniversarium Dedicationis et Titularis propriæ Ecclesiæ.

---

(1) Quando solemnitas Ss. Petri et Pauli vel Titularis Ecclesiæ (abrogato præcepto pro populo), ad insequentem Dominicam transfertur, ipsa die qua de tali festo fit officium, Missa exsequialis permittitur. S. R. C. 3890. I, 1,

OBSERVANDA.

233.—"*Cadaver absens* ob civile vetitum, vel morbum contagiosum [vel aliam causam gravem] non solum insepultum, sed et humatum, dummodo non ultra biduum ab obitu, censeri potest ac si foret *physice præsens*, ita ut Missa exsequialis in casu licite cantari valeat, quoties *præsente* permittitur." (S. R. C. 3767, 26.)

234.—In quibuslicet Ecclesiis et Oratoriis etiam privatis Missæ *privatæ* (etiam plures) dici possunt die vel pro die obitus vel depositionis, dummodo applicentur pro defuncto cujus corpus est physice vel moraliter præsens: *sub conditione tamen*, quoad Ecclesias et Oratoria publica, *ut Missa exsequialis cum cantu non omittatur.*

PROHIBENTUR, præter dies n. 232 enumeratis: *a.*) in duplicibus I et II cl., *b.*) in Dominicis et Festis de præcepto, *c.*) in Vig. Nativ. et Pentecostes, *d.*) die Octava Epiphaniæ et Corporis Christi; *e.*) infra Octavas Paschatis et Pentecostes; *f.*) Feria IV Cinerum; et *g.*) tota Hebdomada sancta. S. R. C. 3903; et 3944, et 28 Jul. 1911.

Eodem Indulto gaudent Capellæ navium et Altaria in navibus erecta pro sacro litando. S. R. C. 4 Martii 1901 ad 6.

235.—Pro *paupere* defuncto, cujus familia impar est solvendi expensas Missæ exsequialis cum cantu, hæc Missa *legi* potest sub iisdem clausulis et conditionibus quibus præfata Mis-

sa cum cantu conceditur, dummodo in dominicis aliisque festis de præcepto non omittatur Missa officio diei currentis respondens. S. R. C. 4024.

236.—MISSA EXSEQUIALIS, si corpore sepulto, obveniente die vetito, ultra biduum post obitum celebranda sit, PROHIBETUR

a.) omnibus diebus n. 232 enumeratis;

b.) omnibus Dominicis et festis de præcepto;

c.) festis primæ et secundæ classis;

d.) diebus, qui excludunt duplicia 1 et 2 classis. S. R. C. 24 Nov. 1905 ad 1.

Permittitur reliquis diebus, modo transferatur in primam diem liberam post sepulturam.

237.—Accepto nuntio de obitu alicujus in loco dissito, cantari potest Missa de Requie pro prima tantum vice post obitum vel ejus acceptum nuntium, exceptis diebus sequentibus:

a.) Omnibus diebus Dominicis;

b.) Festis dupl. 1 et 2 classis;

c.) Festis de præcepto;

d.) Infra octavas Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes et Corporis Christi;

e.) Feria quarta Cinerum et Hebdomada sancta;

f.) Vigiliis Nativitatis Dni et Pentecostes;

g.) Tempore Expositionis Ssmi Sacramenti. S. R. C. 3755, 3; 28 April. 1902, 10, et 24 Nov. 1905, 3.

NOTANDA.

1.) Ex supra dictis liquet, talem Missam cantari posse infra octavam Nativitatis Dni et Vig. Epiph.

2.) Si Sabbato post meridiem accipiatur nuntius de obitu alicujus in loco dissito, Missa de Requie cantari potest feria secunda sequenti, etsi Officium sit duplex non festivum. S. R. C. 2461 ad 6.

3.) Si die proximo post acceptum talem nuntium Missæ privatæ de Requie permittantur, Missa privata de die obitus cum una Oratione legi potest.

NOTANDUM.—Hoc loco notari libet Missam exsequialem dicendam esse etiam pro parvulis qui ad usum rationis pervenerunt, etsi septimum ætatis annum nondum attigerunt.

238.—MISSAM CANTATAM de "Requie" diebus 3, 7, 30 vel anniversario ab obitu vel a die sepulturæ(1) (S. R. C. 3753, 4.) IMPEDIUNT:

a.) Duplicia I et II classis;

b.) Dominicæ et Festa de præcepto;

c.) Vigiliæ Nativitatis Domini et Pentecostes;

d.) Dies infra octavas Nativitatis Dni, Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes et Corporis Christi;

e.) Feria quarta Cinerum et tota Hebdomas sancta;

f.) Tempus solemnis Expositionis Ss. Sacramenti.

g.) In ecclesiis parochialibus ubi *unus* tantum est sacerdos, diebus Rogationum, si fiat Processio, talis Missa non licet.

---

(1) In computando die tertio, septimo, trigesimo ipse dies obitus vel sepulturæ includi vel excludi potest. Van der St. II. 347.

Missa ut supra impedita anticipari vel transferri debet in primum diem liberum.

239.—Anniversaria sunt vel *stricte* sumpta de quibus supra agitur, sive sint fundata, sive privata, i. e. ex petitione vivorum, vel *late* sumpta.

Anniversaria late sumpta sunt ea quæ fiunt semel in anno, die fixo vel non fixo in communitatibus religiosis, Confraternitatibus etc.

Ista anniversaria prohibentur, præter dies supra dictos, etiam in duplicibus majoribus.

Alia anniversaria quæ præter diem vere anniversarium a fidelibus petuntur, nullo gaudent privilegio, sed tamquam Missæ quotidianæ habenda sunt.

240.—Missa de Requie QUOTIDIANA privata PROHIBETUR:

a.) In omnibus Festis duplicibus;

b.) In omnibus Dominicis;

c.) In omnibus Vigiliis;

d.) Infra Octavas privilegiatas;

e.) Toto tempore Quadrag., excepta prima die libera cujusvis hebdomadæ, exclusa Hebdomada Sancta;

f.) Feriis Quattuor Temporum;

g.) Feria II Rogationum;

h.) Feria in qua fit Officium de Dominica anticipata;

i.) Tempore Expositionis Ss. Sacramenti.

241.—Missa *Quotidiana* cantata prohibetur, ut supra *a.*). *b.*), *d,*), *i.*), Vigil. Nativ. et Pent. atque Fer, IV Cinerum et tota Hebdom. sancta tantum.

242.—ORATIONES quæ in singulis Missis dicendæ sunt:

1. Die Commem. Omnium Fidelium defunctorum dicitur Oratio primæ Missæ.

2. Die *obitus* seu *depositionis*

a.) pro summo Pontifice, Cardinali, Episcopo vel Sacerdote dicitur Oratio dignitati defuncti conveniens, una ex *Orationibus diversis.*

b.) pro clericis inferioribus et pro laicis dicitur Oratio Missæ *Deus cui proprium.*

Pro Cardinali Episcopo: *N. Episcopum Cardinalem Pontificali*; pro Cardinali Presbytero insignito charactere Episcopali: *N. Presbyterum Card. Pontificali*; pro Cardinali charactere tantum presbyteri insignito: *N. Presbyterum Card. Sacerdotali fecisti dignitate vigere.*

Ad litteram *N* in orationibus exprimitur nomen (baptismale) defuncti si notum est. Ubi lit. *N* deest, nomen non exprimitur. V. d St. II, 321, 12 nota.

3. Diebus 3, 7 et 30

a.) pro Summo Pont., Episc. et Sacerdote dicitur Oratio ut supra ex *Orationib. diversis.*

b.) pro aliis defunctis dicitur Oratio in fine Missæ secundæ *Quæsumus* posita.

4. Die Anniversario

a.) pro Summo Pont., Episc. et Sacerd. dicuntur Orationes ut supra 2. a.

b.) pro aliis defunctis dic. Or. *Deus indulgent.* ex eadem Missa, mutatis numero et genere pro casu.

In anniversariis stricte sumptis laicorum quæ fundata sunt extra diem vere anniversarium ab obitu vel depositione, Oratio *Deus indulgentiarum* sumi potest.

5. Quando celebratur Missa pro defuncto de cujus obitu nuntius accipitur, quoad orationes eædem regulæ sequendæ sunt, ut supra 2. — Sin autem ista Missa ultra diem primam non impeditam differtur, Missa quotidiana sumenda est cum tribus orationibus, quarum prima dicitur pro defuncto de quo agitur.

6. In Missis quotidianis, sive cantatis, sive lectis semper tres saltem Orationes dicendæ sunt: prima pro *defuncto* vel *defuncta* vel *defunctis certo designatis,* secunda ad libitum, tertia vel ultima *Fidelium.*

Si vero pro Defunctis *in genere* Missa celebretur, Orationes sunt dicendæ, quæ pro Missis quotidianis in Missali prostant, eodemque ordine quo sunt inscriptæ.

In Missa quotidiana, si pro pluribus defunctis determinatis celebratur sumi potest una alterave ex Orationibus pro pluribus defunctis (nn. 11, 12), demendo *famularumque*, si pro pluribus masculis, vel omittendo *famulorum*, et dicendo *famularum*, si pro pluribus feminis Missa dicenda est. Sin vero pro duobus defunctis, quorum unus est vir, altera mulier, dicendum est *famulorum tuorum* etc. Vide Van der Stappen, II, n. 322. Ephem. Lit. XIII p, 109.

Tres vel quinque vel septem (i. e. numero impari) orationes generatim dici debent, nisi aliqua oratio sit imperata, quæ tertio loco et ante orationes votivas dicenda est. Cf. Missale Rubr. gen. Tit. V. et S. R. C. 3920.—Ultimo loco oratio *Fidelium* semper dicenda est.

243.—Sequentia "Dies Iræ" semper dicenda est in Missis quibusvis cantatis de Requie et

in Missis lectis quando *una* tantum dicenda est Oratio.—In Missis quotidianis non cantatis Sequentia ad libitum recitari vel omitti potest. Cf. Missale.

Dies iræ in Missa de Requie cum cantu prætermitti nequit: quia omnia quæ precationem Suffragii respiciunt, cantari debent, n. 2959 ad 2; et verba *precatio Suffragii* includunt etiam Sequentiam *Dies iræ*. S. R. C. 3051 ad 1,

244.—"Sacerdos cui erogatur eleemosyna ad celebrandam Missam pro uno vel pluribus defunctis, aut votivam in honorem alicujus Mysterii, B. Mariæ Virg., vel Sancti; satisfacitne obligationi suæ Missam faciendo Officio conformem, cum aliunde petitam Missam ritus diei non permittat, dummodo applicet juxta intentionem dantis eleemosynam?" ℟ "Affirmative; sed consultius est, ut quantum fieri possit, intentioni eleemosynam dantis satisfiat per Missam vel de Requie, vel votivam: S. R. C. 4031 ad 4.

Missa de Requie licite celebratur ad intentionem dantis, et ad satisfaciendum obligationi dummodo ne diverse præscripserit, qui dedit eleemosynam.

☞ Quæ ad exsequias spectant, in alia parte hujus operis inveniuntur. Vide Indicem sub *Exsequiæ*.

De Cantu Sacro.

Quod S. Augustinus aliique Patres de cantus ecclesiastici decore et utilitate docuerunt, ut, *per oblectamenta aurium infirmior animus in affectum pietatis assurgat*, id Romani Pontifices auctoritate sua apostolica perficere studuerunt. Quam causam Benedictus XIV. in constit *Annus* diei 19 Feb. 1749, fusius tractat. S. R. C. decr. 3830, diversas quæ ad cantum spectant regulas servandas proponit.

Pius X., P. M., autem *Motu proprio* diei 22 Novembris 1903 INSTRUCTIONEM DE MUSICA SACRA promulgavit eamque ubique locorum servari jussit.

Præcipuas hujus Instructionis partes breviter hoc loco notantur.

REGULÆ GENERALES.

245.—In sacra Liturgia generatim cantus gregorianus juxta recentiores emendationes sequendus est. (3) — In solemnibus Ecclesiæ liturgiis, potissimum in Cathedralibus aliisque majoribus ecclesiis, necnon in sacrariis seminariorum et conventuum polyphonia classica (Prænestini) commendatur. (4.)

Textui liturgico stricte adhærendum, quare sermo vulgaris a cantu liturgico omnino excluditur, et omnis mutatio, inversio vel repetitio verborum interdicitur. (7, 8, 9.)

Cantores utpote rebus divinis cooperantes, quamvis non sint clerici, viri religione et pietate conspicui sunt, qui pie et devote sacris quum adsint, munere quo funguntur, digni videantur.—Mulieres ergo, quum muneris liturgici incapaces sint, eo ipso a munere cantus liturgici excluduntur. Ubi voce acutiore opus est, perantiquo ecclesiastico more hæ voces a pueris edantur. (13, 14.)

Quoad usum instrumentorum, præter organum, annuente Episcopo, alia permittuntur, uti Cæremoniale Episc. præcipit. (15.)

Cantus vocalis debet superesse, organum et musica instrumenta eum tantum sustineant, non opprimant. (16.)

Non licet longa præludia præmittere cantui vel partibus intermediis interrumpere. (17.)

Prohibita sunt instrumenta sequentia cymbala (*piano forte*), tympanum (*tamburo-drum*), magnum tympanum (*grancassa-big drum, kettle drum*), tintinabula (*campanelli-little bells*) et similia instrumenta strepitantia. (19.)

Quoad instrumenta quæ permittuntur S. R. C. decrevit:

Usus musicorum instrumentorum vulgo *violines*, *violas*, *violoncello*, *contrabajo*, *flauta*, *clarinetes*, *fagots*, *trompas* permittitur in illis functionibus et temporibus in quibus sonus organi aliorumque instrumentorum non prohibetur a Cæremoniali Episcoporum, a prædicto *Motu proprio* et a Decretis S. R. C. uti in *Pisana* 20 Martii 1903, et in *Compostellana* 8 Januarii 1904.

Usus instrumentorum musicorum non permittitur in Officio defunctorum; in Missa et Absolutione post Missam sonus organi aliorumque instrumentorum tantum adhibeatur ad sustinendas voces et sileant organa cum silet cantus juxta Cærem. Episc. lib. I cap. 28, n. 13. S. R. C. 15 Apr. 1905.

Generatim omnino damnandum, ut malus usus, in sacris solemniis liturgiam inferiorem locum habere, quasi musicorum sit ancilla, at contra tantum pars liturgiæ. (23.)

246.—Instructio Pontificia de Sacra Musica quum non solum consilii seu directivam, sed præcepti vim habeat, ab omnibus Rectoribus Ecclesiarum stricte servanda, neque absque gravi culpa negligi potest. Attamen negari non potest in multis, præsertim ruralibus locis difficultates exsistere quæ accuratam observantiam impediant. Quam ob causam dubium S. R. Congi propositum, et responsum datum est, ut sequitur:

Licebitne permittere ut puellæ ac mulieres in scamnis sedentes, ipsis in ecclesia assignatis, separatim a viris, partes invariabiles Missæ cantent; vel saltem extra functiones stricte liturgicas, hymnos aut cantilenas vernaculas cantent? ℟ *Affirmative* et ad mentem. Mens est 1° ut intra Christifideles viri et pueri, quantum fieri potest suam partem divinis laudibus concelebrandis conferant, haud exclusis tamen, maxime ipsorum defectu, mulieribus et puellis: et 2° ut ubi officiatura choralis habetur, cantus exclusivus mulierum, præsertim in cathedralibus ecclesiis non admittatur, nisi ex gravi causa ab Ordinario agnoscenda et caute semper ut quævis inordinatio vitetur. S. R. C. 17 Jan. 1908. Angelopolit.

Iterato dubio exposito eadem Cong. S. R. mentem suam declaravit, ut sequitur.

Per omnes fere regiones Statuum fœderatorum Americæ septentrionalis, nomine chori designatur solummodo quidam cœtus paucorum cantorum, tum fœminarum quum virorum, qui seliguntur ad officium textus liturgicos intra Missas solemnes cantandi. Hic chorus, seu cœtus virorum ac mulierum seu puellarum, in loco ejus soli usui destinato extra cancellos, imo plerumque longissime ab altari, positus est, nec alius habetur chorus qui textus liturgicos cantet et recitet. Hinc quæritur: utrum, ratione habita decreti de cantu mulierum in ecclesiis (*Angelopolitana* 17 Jan. 1908), quo concessum fuit, ut intra christifideles viri et pueri, quantum fieri potest, suam partem divinis laudibus concelebrandis conferant, haud exclusis tamen, maxime ipsorum defectu, mulieribus et puellis, talem chorum seu cœtum virorum et mulierum supradescriptum, in loco ab altari remotissimo positum et chori liturgici fungentem officio, posthac adhibere liceat.

Et S. R. C. respondendum censuit: "Prout exponitur, *negative*, et ad mentum."—*Mens* est, ut viri a mulieribus et puellis omnino sint separati, vitato quolibet inconvenienti, et onerata super his Ordinariorum conscientia. S. R. C. Neo-Eboracen. die 18 Dec, 1908.

Versio Anglica hujus Instructionis Pontificiæ habetur in Amer. Eccl. Review Vol. 30. pag. 115 et 509.

AD ORDINEM MISSÆ PERTINENTIA.

247.—1. Partes quæ in Missa solemni, vel cantata sine Ministris sacris, a cantoribus cantandæ neque unquam omittendæ sunt: Introitus, *Kyrie*, *Gloria in excelsis*, Graduale, Tractus, Sequentia, *Credo*, Offertorium, *Sanctus*, *Benedictus*, *Agnus Dei*, et Communio. S. R. C. 2959 ad 2; 3365 ad 7; 3624 ad 11.

Cantores Introitum tantum incipere debent, dum Celebrans ad altare pervenit. S. R. C. 2424, 7. Cær. Ep. II, 8, 30.

Gloria in excelsis et *Ita Missa est* in tono de B. M. V. infra octavas Nativitatis Domini et Corporis Christi est canendum. Ergo in Festis S. Stephani Protomart., S. Joannis Apost. Evang. et in Festis infra octavam Nativitatis sicut in omnibus Festis infra octavam Corpor. Christi incidentibus; generaliter, quoties Præfatio de Nativitate Domini dicenda est, S. R. C, 3421, seq. dub. 1, 2, 3.: imo quoties in Officio doxologia *Jesu tibi sit gloria*, *Qui natus*, dicitur. S. R. C. 14 Jun. 1901.

2.) Attamen Offertorium et Communio submissa voce dici possunt, interim pulsante organo; *Kyrie*, *Gloria*, *Sanctus*, *Agnus Dei*, possunt alternatim cum organo cantari; *Credo* vero debet semper cantari per integrum. S. R. C. 2994 ad 2; 3108 ad 15; Cær. Episc. L. I, cap. 28, n. 6-9.

Ubicunque autem organum adhibetur, initium et finis, et ea quæ inclinationem vel genuflexionem exigunt semper cantanda sunt.

3.) Dum a cantoribus canitur Symbolum non licet Celebranti Missam prosequi, et dum a Celebrante canitur Præfatio, vel Oratio Dominica, organa silere debent, quæ tamen pulsari possunt, ubi est consuetudo, ad respondendum

ad *Ite Missa est.* S. R. C. 3 Jun. 1904 ad 2; 1936; 4009; 2951 ad 5.

4.) Cantores ad elevationem in Missa solemni silere et cum ceteris adorare debent Ss. Sacramentum. Elevatione peracta usque ad Orationem Dominicam aliquid modulari licet; dummodo de iis, quæ ex Liturgia canenda sunt, nihil prætermittatur, Celebrans a Missa continuanda non impediatur, et quod concinitur ad Ss. Sacramentum pertineat. S. R. C. 3827 ad 3.

Juxta Cærem. Episc. lib. II, cap. VIII, n. 70: "Chorus prosequitur cantum usque ad *Benedictus qui venit* etc. exclusive, QUO FINITO ET NON PRIUS elevatur Sacramentum. Tunc silet chorus et cum aliis adorat. Organum vero, si habetur, cum omni tunc melodia et gravitate pulsandum est." n. 71.: Elevato Sacramento Chorus prosequitur cantum *Benedictus qui venit* etc.—Instructio quoque pontificia, n. 22. pari modo celebrantem monet: "*Sanctus* Missæ ante elevationem perficiatur, ideoque etiam sacerdos celebrans cantorum rationem habeat."

5.) Intonationes et modulationes cum responsionibus ex præcepto servari debent, prout in Missali jacent. S. R. C. 3891; 3292 ad 2.

Cantare lingua vernacula tam in Missa solemni, dum sacra Communio distribuitur per notabile tempus, quam in solemni Processione cum Ss. Sacramento, alternatim cum Hymnis liturgicis, non licet. S. R. C. 3975. 5.

6.) *Organum* pulsari non licet in Missis de tempore Adventus, et Quadragesimæ, exceptis Dominica tertia Adventus, Vigilia Nativitatis Domini,(1) Dominica quarta Quadragesimæ,

(1) Conf. Buchauer *Ordo perpet.* pag. 59.

feria quinta in Cæna Domine usque ad finem *Gloria in excelsis,* necnon exceptis festis et feriis, quæ cum solemnitate ab Ecclesia celebrantur, vel cum lætitia pro aliqua re gravi. Cær. Episc. L. I, cap. 28,n. 2. S. R. C. 4 Mart. 1901.

Conf. decr. generale, n. 3827, quo supradictæ regulæ pari modo inculcantur.

248.—Infra Missam privatam, non autem infra solemnem vel cantatam, si mos est, cani licet preces vel hymni in lingua vernacula, ex. gr. in honorem Sancti vel Mysterii, cujus Festum agitur. S. R. C. 3880; 3496, 1.

De Missa solemni.

Pauca tantum de Missa solemni notantur unde aliquando dubia oriri solent.

249.—Quoad plures Missas canendas in eadem Ecclesia, eadem die et de eodem Officio S. R. C. (3921) declarat: "Plures Missas de eodem Sancto vel Mysterio in eadem Ecclesia prohibitas, illas esse quæ, præter Conventualem nunquam in Collegialibus Ecclesiis omittendam, in officiatura chorali concinuntur, vel aliquam cum eadem relationem habent. Quapropter præfatas Missas sive ad petitionem viventium, sive ex fundatione, dummodo ante vel post absolutum chorale Officium, ac sine ulla cum eo relatione concinantur, non esse vetitas."

250.—Quænam a Diacono et Subdiacono tenendæ sunt sint normæ pro genuflexionibus peragendis in Altari?

1. "Diaconus et Subdiaconus," dum ab uno latere in alterum transeunt, "Sacramento non exstante super Altari, semper genuflectunt et tantum in medio; Sacramento vero exstante super Altari, semper et tantum genuflectere debent in utroque latere."

2. "Diaconus et Subdiaconus," dum ab uno latere in medium pergunt vel e medio ad Altare ascendunt, "Sacramento exstante super Altari, semper et tantum genuflectunt in loco e quo recedunt: excepto Diacono, qui reversus ab incensatione Sacramenti ad Elevationem in Missa solemni de Requie, genuflectere debet in medio tantum: Sacramento non exstante super Altari, nunquam genuflectunt, præter Subdiaconum, quando, accepta patena, vadit post Celebrantem ante medium Altaris, et facta genuflexione, ibi stat." S. R. C. 4027.

Si non adest Magister Cæremoniarum, primus acolythus accipit et tradit librum Epistolarum Subdiacono. Van der Stappen *De Cærem. Mis. sol.*

Missam solemnem celebrare cum solo Diacono et Subdiacono sine aliis Ministris non licet. S. R. C. 3104, 2.

251.—"*Gloria* et *Credo*, non alternatim a Celebrante et Ministris recitari debent, sed totum ab omnibus est dicendum, non præveniendo nec sequendo, sed concomitanter." S. R. C. 3248 ad V.

Ad *Flectamus genua*, quando in Missa solemni dicendum est, Diaconus genuflectit, non vero Celebrans, qui autem genuflectit in Missa privata. Missal. Rit. tit. V, 4 et 5.

252.—Ubi consuetudo invaluit, ut qui concionem facturus

est inter Missarum solemnia benedictionem petat a Celebrante, talis consuetudo servari potest, sed benedictio petatur cantato Evangelio et Celebrante thurificato, et Celebrans qui benedictionem dat concionatori, dicat: *Dominus sit in corde tuo et in labiis tuis, ut digne et competenter annunties verba sancta sua. In nomine Patris etc.* S. R. C. 3334; 3535 ad IV; 3855. VI.

253.—Thurificatio Ss. Sacramenti duplici ictu in triplici ductu facienda est etiam intra Missam solemnem ante Introitum et ad Offertorium, juxta Decretum 3110 ad XX, ubi statuitur, "ut unusquisque ductus debeat perfici duplici ictu."

Quando exstat super Altare, præter Crucem, etiam Reliquia S. Crucis, in Missa et in Vesperis solemnibus Reliquia simul cum Cruce thurificanda est. S. R. C. 4026 ad 1.—Imago Divini Infantis, si in principe loco super Altari exposita est, post Crucem triplici ductu thurificanda est. S. R. C. 3288.

254.—Diaconus et Subdiaconus in Missa solemni non tenentur pectus percutere ad *Nobis quoque peccatoribus*, sed tantum ad *Agnus Dei* et *Domine non sum dignus*. S. R. C. 3535, 3.

255.—In Missa solemni Celebrans dicere debet *Benedicamus Domino* et *Requiescant in pace*, non autem *Ite Missa est*. S. R. C. 2572, 22.

Ite Missa est dum in Missa cantatur, pulsandi tantum Organum ad respondendum consuetudo servari potest. S. R. C. 2951 ad 5.

256.—Ut Missa solemnis aliquando in meridie incipiat et protrahatur usque ad horam secundam vel amplius permitti potest "prudenti arbitrio Ordinarii." S. R. C. 4044 ad IV.

257.—Presbyter assistens cum pluviali a quo-

cunque sacerdote solemniter celebrante non adhibeatur. Talem abusum esse eliminandum S. R. C. (3408) declaravit; item decr. 3588.—Toleratur talis assistentia in prima Missa novi sacerdotis. S. R. C. 3564 ad 1 et 2.

258.—Quoad Clericum Subdiaconi locum in Missa solemni supplentem S. R. C. die 14 Martii 1906 Decretum generale promulgavit, quo anteriora decreta ad eandem rem spectantia omnia revocantur vel emendantur:

I. Clericus ad munus Subdiaconi obeundum in Missa solemni nunquam deputetur, nisi adsit rationabilis causa et in minoribus ordinibus sit constitutus aut saltem tonsura initiatus.

II. Clericus pro Subdiacono inserviens, alba super amictu, cingulo et tunica sine manipulo sit indutus, atque omnia quæ ad Subdiaconum ex Rubricis spectant rite expleat, hisce tamen exceptis: *a.*) aquam ante Offertorium in calicem *non* infundat, quod in casu Diaconus præstabit; *b.*) calicem infra actionem *nunquam* tangat, neque pallam ab eo removeat aut super eum reponat; *c.*) post ablutionem calicem *non* abstergat (abstergente ipso celebrante), sed tantummodo illum componat more solito et velo cooperiat cum bursa et ad mensam deferat. Conf. *Ephem. Lit.* Mai. 1906.

In Missis de Requie talis Clericus ergo *a.*) Celebrantis manus lavet ad Offertorium, *b.*) Ss. Sacramentum incenset post consecrationem, *c.*) *Sanctus* et *Agnus Dei* recitet cum Celebrante et Diacono.

De Missa cantata sine Ministris sacris.

259.—Missa cantata sine Ministris sacris medium tenet inter Missam solemnem et privatam. Distinctionem Missale (Rit. celebr., tit. 6. n. 8) indicat: "Si quandoque Celebrans cantat Missam sine Diacono et Subdiacono, Epistolam cantat in loco consueto aliquis Lector

superpelliceo indutus, qui in fine non osculatur manum Celebrantis: Evangelium autem cantat ipse Celebrans ad cornu Evangelii, qui et in fine Missæ cantet *Ite Missa est* vel *Benedicamus Domino* aut *Requiescant in pace*, pro temporis diversitate."

Præter partes quæ cantandæ sunt a Celebrante hæc Missa quoad Celebrantem non differt a privata, nisi excipias quod Celebrans in Missa cantata sedere potest, dum a choro decantatur *Gloria, Credo* et Sequentia.

260.—Ad altare accenduntur saltem quattuor candelæ ex cera, possunt tamen etiam sex accendi, sed non plures. Coram Ss. Sacramento exposito plures accenduntur, ut alibi dicetur.

261.—Duo acolythi inserviunt. Qui, si clerici sunt ordinati, calicem præparare et super corporale in altari ponere possunt, item missale aperire.

262.—"In Missa quæ cum cantu, sed sine Ministris celebratur, (nisi adsit speciale Indultum) incensationes omnes omittendæ sunt; si vero, dum hæc Missa cantatur, Ss. Sacramentum super Altare est expositum, incensationes in Missa pariter omittendæ sunt; et Ss. Sacramentum incensatur tantum postquam in throno fuit collocatum, et antequam deponatur." S. R. C. 3328 ad I.

263.—*Kyrie* semper dicendum est in *medio* Altari, sive acolyti sub Introitu Celebranti ad

latus assistant, sive non. Cf. Schober, Miss. sol. et pont., p. 165.

264.—Observanda quoad cantum.

1.) Non licet in Missa cantata sine ministris Celebranti omittere cantum aliquarum collectarum neque aliarum partium quæ ab ipso juxta rubricas sunt cantanda.

2.) Usus ut in Missa cum cantu sine Ministris sacris solum responsa celebranti, uti *Amen, et cum spiritu tuo etc.* latine fiant, reliquo vero Missæ tempore cantilenæ vernaculæ devotionem foventes a fidelibus cantentur, prohibetur. S. R. C. 3994.

De Missa privata

coram Ss. Sacramento exposito celebranda.

265.—1. In altari duodecim saltem candelæ ex cera accendantur.

2. Sacerdos celebraturus, si ab ipso Venerabile ante Missam exponendum est, more solito ad altare procedat, disposito calice et missali aperto ad medium altaris reversus recludit tabernaculum, genuflectit, extrahit capsulam seu pyxidem cum S. Hostia, claudit ostiolum tabernaculi, et lunulam in ostensorio ponit. Si forte S. Sacramentum digitis tangat, eos in vasculo abluat. Collocata S. Hostia ostensorium in corporali deponit et genuflectit.

3. Interim, dum Sanctissimum exponitur, ex laudabili consuetudine—non ex præscripto—a cantoribus cantari solet *O salutaris Hostia* vel alius hymnus vel antiphona in honorem Ss. Sacramenti.

4. Sacerdos mox admoto scabello ostensori-

um in throno super corporali ponit, iterata in suppedaneo genuflexione lateraliter a parte Evangelii ad planum descendit, ibi in infimo altaris gradu genua flectit, surgit et posito incenso Ss. Sacr. thurificat. Mox reddito thuribulo Missam more solito inchoat.

5. Si autem ostensorium cum Ss. Sacramento in tabernaculo asservatur, sacerdos aperto tabernaculo et facta genuflexione illud statim in throno collocat, et in suppedaneo iterata genuflexione descendit, ut supra.

6. Si autem Ss. Sacramentum jam expositum est, sacerdos capellam ingressus, ubi in conspectum Ssmi venit Missam celebraturus, ministro birretum tradit et postquam in medium altaris pervenit, in plano utrumque genu flectit et caput profunde inclinat.

Postquam ad altare ascendit, deponit calicem, unum genu flectit et, explicato corporali, calicem in eo collocat, et iterata genuflexione ad cornu epistolæ accedit, missale aperturus. Sin autem corporale jam sit explicatum super altare, calicem in eo deponit, et facta una genuflexione missale aperit:

Reversus ad medium genuflectit et descendit Missam inchoaturus ut supra dictum est.

7. Facta confessione, ubi iterum ad altare ascendit, genuflectit, et dicta oratione *Oramus te Dne* etc. altare osculatur, iterum genuflectit et procedit ad librum Introitum lecturus. Deinde ad medium reversus et genu flexo dicit

Kyrie et *Gloria*. Osculato altari iterum genuflectit et se ad populum vertit sed non totaliter, cavens ne tergum vertat Sanctissimo, et dicit *Dominus vobiscum*: sic faciet quotiescunque se ad populum vertere debet, genuflectendo ante et post. Tunc missam prosequitur more solito.

In Evangelii lectione quotiescunque occurrit nomen Jesu celebrans inclinationem facere debet non versus librum, sed versus Ss. Sacramentum expositum. S. R. C. 3875 ad 4.

8. Ad lavandas manus per gradus laterales cornus Epistolæ in planum descendit, et a latere sinistro se vertens, ne Sacramento terga vertat, facie ad populum versa manus lavat et eadem via ad medium altaris redit.

9. *Orate fratres* dicturus osculatur altare, genuflectit et aliquantulum ad populum conversus, humeris autem partem Evangelii respicientibus, dicit *Orate fratres*: et tunc, quin circulum perficiat, reversus ad altare genuflectit, et usque ad Communionem more solito procedit.

10. Ad *Sanctus* et *Elevationem* non pulsanda est campanula, neque ad *Domine non sum dignus*.

11. Prima sumpta ablutione calicem intra corporale ponit, genuflectit et modo consueto accipiens calicem ad cornu Epistolæ digitos purificat.

12. Dicto *Placeat* dicit *Benedicat vos omnipotens Deus*, et facta genuflexione se convertens aliquantulum versus populum, ut ad *Orate fratres*, benedictionem impertit. Tum, quin cir-

culum perficiat, absque nova genuflexione ad legendum ultimum Evangelium pergit. Signat librum vel tabellam, non vero altare (i. e. si Ss. Sacramentum stet super mensam.(1)) — Ad *Verbum caro factum est* Sacerdos genuflectit non versus cornu altaris, sed versus Ss. Sacramentum sine capitis inclinatione. 3875. 4.

13. Finito Evangelio in medium revertitur, genuflectit et ad planum descendit preces a Leone XIII præscriptas recitaturus. Deinde, nisi benedictio Ss. Sacramenti fiat, dum Sanctissimum maneat expositum, ad altare ascendit et facta genuflexione, sumit calicem, descendit, et in plano utrumque genu flectit, profunde inclinans, surgit et discedit ad sacristiam.

14. Quodsi autem statim post Missam Expositionis benedictio Eucharistica habeatur, recitatis in infimo gradu precibus, facta profunda reverentia, ut modo dictum est, ad scamnum se confert sacerdos, ut planetam cum manipulo deponat et pluviale assumat. Ad altare reversus utroque genu flexo profunde inclinatus Sanctissimum adorat et genuflexus manet in infimo gradu, donec ad *Genitori* surgat et imposito incenso more solito Ss. Sacramentum thurificet.

Finito hymno sacerdos cantat *Panem de cœlo* etc. cum Oratione Ss. Sacramenti.

Deinde accepto velo humerali ad altare ascendit, genuflectit, deponit Sanctissimum ex throno in altari, iterataque genuflexione, su-

(1) Juxta Martinucci. Cf. Van der Stappen III. pag. 416.

mit illud manibus velo coopertis et per dexteram "vertens se ad populum cum Illo signum Crucis super populum facit, nihil dicens."

266.—Dum Missa cantatur coram Venerabili Sacramento in Altari exposito facienda est commemoratio de Sacramento post alias omnes Orationes de præcepto, sed ante imperatas et in Missis celebrandis in Festis I et II classis eadem commemoratio facienda est sub unica conclusione. S. R. C. 2323, 1; 3328, 2;—Cf. n. 121.

267.—Minister in Missa privata justa de causa ad altare, ubi Ss. Sacramentum expositum est, celebrata, in accessu et recessu utroque genu, intra Missam unico genu debet genuflectere. S. R. C. 3426 ad VI.

In Altari expositionis Ss. Sacramenti Minister, qui transfert missale a cornu Epistolæ ad cornu Evangelii in plano ante medium Altaris unico genu genuflectat; ad offertorium et purificationem tam ante ascensionem ad altare, quam post descensionem de eodem, in plano genuflexio est facienda. S. R. C. 3975 ad I.

De Missa privata ab Episcopo celebranda.

268.—Nota. Duo saltem cappellani requiruntur qui Episcopo sacra facienti inserviant. Attamen in locis ruralibus ubi pauciores habentur sacerdotes vel clerici in sacris constituti, plerumque fit, ut vix unus (isque sacerdos loci) adesse possit.

1. Super medio altaris parantur planeta, stola, cingulum alba et amictus. Versus cornu

Evangelii (in Missis de Requie cum reliquis paramentis) manipulus et Missale apertum in legili ponitur. Duo cerei accendantur diebus communibus, diebus autem solemnioribus quattuor vel plures.

2. In abaco præparantur calix et, præter ampullas vini et aquæ, alius urceus cum pelvi et manutergio ad lavandas manus. Præterea ibi habeantur duo intorticia seu candelæ majores quæ accendantur sub fine Præfationis.

3. Ante altare paratur genuflexorium cum strato(1) et duobus pulvinaribus quæ brachiis et genibus substernantur. Super genuflexorium ponitur canon pontificalis (vel eo deficiente missale) et scotula cum candela ardente.

4. Capellanus Episcopum apud portam ecclesiæ, si ita mos est, recipit, aquam benedictam porrigit et ad genuflexorium perducit; canonem (vel missale) apertum super genuflexorium ante Episcopum ponit, ut preces consuetas recitare valeat, scotulam manu sinistra tenens ad dextram Episcopi in plano genua flectit.

5. Capellanus (itemque pueri inservientes, si adsint) ante Crucem altaris transiens, quamquam Ss. Sacramentum ibi non asservetur, semper genuflectit.

6. Peracta præparatione Episcopus ad infimum gradum altaris progreditur, et Cappellanus interim canonem apertum in medio altaris ponit loco tabellæ secretarum, scotulam autem

(1) Generatim viridis coloris.

ad dextras missalis. Mox Episcopus stans ad infimum gradum, cappellano adjuvante sacras vestes induit. Quibus indutus Missam incipit more solito, capellano ad sinistram genuflectente et manipulum tenente.

7. Ad *Indulgentiam* capellanus surgit et manipulum, de more osculans, brachio Episcopi imponit.

In Missis de tempore Passionis Episcopi assumere debent Manipulum ante ℣ *Deus tu conversus,* ut in aliis Missis de Festo seu vivorum. S. R. C. 3575 ad III.

8. Peracta confessione capellanus surgit et cum Episcopo ad altare ascendit, ad dextram missalis se sistit, et Episcopo respondens et folia vertens, cum ipso se cruce signans, genuflectens, etc.

9. Ad *Munda cor* capellanus missale et scotulam ad cornu Evangelii transfert et ad sinistram stans Episcopo respondit.

10. Dicto Evangelio (et *Credo*, si dicendum est) capellanus calicem cum omni apparatu ad altare portat et more solito ante Episcopum disponit. Si particulæ sint consecrandæ, illas vel in ciborio, vel in alia patena, vel super corporali ad sinistram magnæ hostiæ ponat.

11. Deinde capellanus vinum et aquam affert: aquam porrigens benedicendam dicit: *Benedicite Reverendissime Pater.*

12. Mox ministrat aquam ad lavandas manus,

postquam annulum ab Episcopo acceperit, quem post lotionem cum osculo restituit.

13. Ad *Orate fratres* respondet. Dictis secretis missale removetur et canon in ejus locum ponitur, quo Episcopus utitur usque ad Communionem.

14. Ad *Sanctus* duo intorticia vel in abaco accenduntur, vel a pueris ministrantibus tenentur, donec Episcopus pretiosum Sanguinem sumpserit.

15. Ad verba *Qui pridie* capellanus geniculat in suppedaneo ad dextram Episcopi, ad ejus genuflexiones planetam paullulum attollit et caput inclinat; calicem ad consecrationem detegit et postea cooperit.

16. Post elevationem capellanus surgit et ad sinistram Episcopi se sistit facta genuflexione. —Ad verba *Per quem hæc omnia* genuflectit et ad dextram Episcopi vadit ibique iterum genuflectit, deinde post verba *præstas nobis* calicem discooperit et cum Episcopo genuflectit. Calice cooperto et iterata genuflexione ad sinistram Episcopi redit.

17. In fine *Pater noster* genuflectit et dexteram Episcopi petit, ubi post alteram genuflexionem patenam detergit et Episcopo tradit cum consuetis osculis, calicem detegit et cooperit.

18. Ad *Agnus Dei* se inclinans pectus percutit, item ad *Domine non sum dignus*.

19. Si communio sit distribuenda, capellanus,

induit stolam et calice cooperto aperit tabernaculum, genuflectit cum Episcopo, ciborium profert et discooperit, et iterata genuflexione ad cornu Epistolæ se recipit ibique profunde inclinatus recitat *Confiteor* in supremo gradu, accipit patenam quam submittit mento communicandorum. Ad altare reversus, ciborium coopertum in tabernaculo reponit, et facta genuflexione tabernaculum claudit stolamque exuit.

20. Ad ablutionem capellanus ministrat vinum et aquam. Mox canonem in medium altaris et missale in loco suo reponit.

21. Sumpta ablutione Episcopus manus lavat in cornu Epistolæ capellano ministrante.

22. Deinde capellanus calicem de more coopertum et ordinatum ad abacum portat, et ad missale redit ut Episcopo assistat, more solito.

23. Ad benedictionem Episcopi in supremo gradu genuflectit et cruce se signat.

24. Ad ultimum Evangelium ad sinistram Episcopi se sistens respondet. Quodsi ultimum Evangelium proprium legendum sit, dicto *Deo gratias* post *Ite Missa est*, missale transfert ad latus Evangelii.

25. Ultimo Evangelio dicto, capellanus Episcopo ad planum descendit eumque in exeundis sacris vestibus adjuvat. Quibus depositis, aquam etc. affert ad lavandas manus, et mox allato canone (vel missali) Episcopo adest a dextris ad gratiarum actionis preces recitandas, tenens scotulam.

26. Si puer haberi potest superpelliceo indutus, qui Missæ Episcopi inserviat, ipsius est: tenere scotulam cum candela ardente prope librum, ministrare aquam ad lavandas manus Episcopi, afferre ampullas vini et aquæ, pulsare campanulam ad *Sanctus,* elevationem et *Domine non sum dignus.* Genuflectit ad confessionem, elevationem, dum populo communio distribuitur, et ad benedictionem Episcopi.

27. Sin vero nemo est qui capellani munere fungatur, sacerdos curet, ut duo saltem pueri maturæ ætatis adsint superpelliceis induti, qui in quantum licet capellanorum loco inserviant, ea omittentes quæ soli capellano in sacris constituto competunt.

De Missa privata coram Episcopo in sua dioecesi.(1)

269.—1. Genuflexorium præparatur pro Episcopo, ut in præcedente n. 270. dictum est.

2. Postquam celebrans capite tecto ad medium altaris ante ultimum gradum pervenerit, caput detegit, inclinationem versus crucem facit, vel genuflectit, si Ss. Sacramentum ibi est: tunc profundam inclinationem versus Prælatum exhibet, et discedit ad cornu Evangelii, in eodem plano ante infimum gradum sistens; ubi signo accepto, iterum se versus Prælatum

(1) Idem servandum est coram Archiepiscopo in sua provincia et coram Abbate benedicto in suo monasterio.

inclinat, et aliquantulum ad altare conversus (ministro a parte Epistolæ genuflexo), Missam incipit.—Hoc intelligendum, quando Episcopus in facie altaris Missam audit, non vero, quando a latere assistit, quo in casu sacerdos Missam in medio incipere potest, quia tunc terga non vertit, et commode illi debitas inclinationes facere potest.

3. Ad *Confiteor* non dicit *vobis fratres* et *vos fratres*, sed tantum *tibi pater* et *te pater*. Dicto *Oremus*, antequam altare ascendat, iterum Prælato profunde inclinat.

4. Lecto Evangelio non osculatur missale nec dicit *Per evangelica dicta*, sed minister missale Prælato osculandum transferre debet, nullam reverentiam illi faciens. Prælatus autem osculatus librum dicit *Per evangelica dicta*. Minister tum claudit librum, genuflectit versus Prælatum et Missale ad celebrantem reportat, qui abstineat ab eo osculando.

5. Episcopus aquam ad offertorium non benedicit.

6. Ubi mos est, finita prima oratione (*Dne Jesu Christe*) ante Communionem celebrans manibus super altare positis, osculatur altare in medio et instrumentum pacis ei porrectum a ministro juxta ipsum ad dextram, hoc est in cornu Epistolæ genuflexo et dicit: *Pax tecum:* minister respondet: *Et cum spiritu tuo*. Minister autem defert idem instrumentum velo serico coloris missæ contectum Prælato osculan-

dum sine ulla inclinatione dicens: *Pax tecum,* qui respondet: *Et cum spiritu tuo*; quo osculato facit minister reverentiam et celebrans prosequitur orationes.

7. In fine Missæ celebrans, postquam dixit *Benedicat vos omnipotens Deus,* facit profundam inclinationem versus Prælatum et benedicit circumstantes a parte Evangelii semper advertens, ut ex ea parte benedicat, ubi non est Prælatus.(1) Finito ultimo Evangelio celebrans in eodem cornu stans, se vertit ad Prælatum eique facit profundam inclinationem, nec discedat antequam Prælatus discesserit; quodsi Prælatus nondum discedat, ei in transitu caput inclinat.

Nota. Si coram Prælato in ecclesia publica, quæ non est suæ jurisdictionis, celebretur Missa, sacerdos ante Prælatum transiens ipsi mediocrem inclinationem capite cooperto exhibeat, si calicem portat; sed si calicem non portat, caput detegat et profundam inclinationem ei faciat. Finita Missa recedens ab altari item inclinationem faciat.

"Benedictio in Missa solemni etiam exposito Ss. Sacramento non a Celebrante, sed ab Episcopo in Throno eidem Missæ, cappa vel pluviali induto, assistente danda est." S. R. C. 3618 ad I.

Non decet quod Episcopus cappa vel pluviali indutus assistens sacris functionibus, in quibus a Sacerdote celebrante benedictio datur cum Ss. Eucharistiæ Sacramento, his expletis episcopalem benedictionem populo impertiatur. S. R. C. 3618 ad II.

---

(1) Si Prælatus extra territorium suæ jurisdictionis est, celebrans benedicit more solito, si in ecclesia publica; in oratoriis privatis enim Prælato eædem cæremoniæ exhibentur, ac si esset in sua diœcesi.

De Missa in Ecclesia aliena.

270.—1. "Omnes et singuli Sacerdotes, tam Sæculares quam Regulares, ad Ecclesiam confluentes, vel ad Oratorium publicum Missas quum Sanctorum tum Beatorum, etsi Regularium proprias, *omnino celebrent Officio ejusdem Ecclesiæ vel Oratorii conformes,* sive illæ in Romano, sive in Regularium Missali contineantur; exclusis tamen peculiaribus ritibus Ordinum propriis.

Si vero in dicta Ecclesia, vel Oratorio, Officium *ritus duplici inferioris* agatur, unicuique ex Celebrantibus liberum sit Missam de Requie peragere, vel votivam, vel etiam de occurrenti feria; iis tamen exceptis diebus, in quibus præfatas Missas Rubricæ Missalis Romani, vel S. R. C. Decreta prohibent. S. R. C. 3862.

2. *Regulares comprehenduntur* sub Decreto 3862 nulla habita ratione cujuscunque privilegii. S. R. C. 3883.

3. In casu quo ritus alienæ Ecclesiæ Missas votivas permittat, sacerdos, si velit Missam suo officio conformem celebrare, proprii directorii normam omnino sequi debet, celebrando scil. Missam more *festivo*, non votivo. S. R. C. n. 3892 ad V; 4020.

4. Capella *principalis* tantum Episcoporum, Seminariorum, Collegiorum, Piarum Communitatum, Hospitalium et Carcerum ad effectum Decreti 3862 instar *publici* Oratorii habenda est. S. R. C. n. 3910.

In hisce Oratoriis, specialiter in Domibus Monialium vel aliarum piarum Communitatum competenti auctoritate erectis, nisi habeant Calendarium proprium, Calendarium loci, i. e. Diœcesis, quoad Missam sequendum est, etiam a sacerdotibus regularibus, qui proprio Calendario gaudent, juxta Decreta S. R. C. 3919, 17. cf. 3927 ad 1 et 2; etiam in casu quo tales sacerdotes regulares curam spiritualem Monialium et aliarum inquilinarum monasterii habeant, ut patet ex decreto diei 11 Febr. 1910, ad 3. Canonic. Regul. Lateran.

Juxta *Ephemer. Litur.* prædictum Decretum commentantes (vol. 24. pag. 264–266) distinguendum est inter curam *mere* spiritualem et curam ipsius sacelli, in quo posteriore casu, sacerdotes regulares proprium Calendarium sequi oportet, si Ordini, et non tantum uni ex ipso Ordine sacellum commissum est.

5. In Oratoriis *mere privatis* Missa semper conformis erit Celebrantis officio. Idem dicendum est de Oratorio non principali alicujus Communitatis Religiosæ.

Observanda.

1. In Oratoriis Monialium, quæ Officium magnum juxta Calendarium proprium sui Ordinis (e. g. Carmelitæ) recitare tenentur, Sacerdotes Missam celebrantes idem Calendarium sequi debent. S. R. C. 3972 ad 4.

2. In ecclesiis alicui Familiæ Religiosæ in perpetuum vel indefinitum tempus concreditis in Missis Calendarium talium Religiosorum semper adhibeatur etiam a sacerdotibus exteris, qui Missam ibi celebrant. S. R. C. Secovien. 22 Apr. 1911; n. 4051.

3. Si intra fines Parociæ Regularium aliæ sunt Ecclesiæ

jurisdictioni Episcopi subjectæ, in hisce Ecclesiis adhiberi debet Calendarium diœceseos, nisi aliqua ex dictis Ecclesiis stabiliter administratur ab ipsis Regularibus, quo in casu adhiberi debet Calendarium Ordinis. S. R. C. 31 Maji 1907.

4. Sacerdos qui *Indulto personali* gaudet recitandi Officium juxta Calendarium Urbis, quoad Missam sequi debet Calendarium Ecclesiæ, cui adscriptus est, nisi secus permittat ritus officii Ecclesiæ.

De Binatione.

271.—Juxta Instructionem S. Congreg. de Prop. fide 24 Maji 1870 sequentia notanda sunt.

1. Extra casum necessitatis non licet ulli sacerdoti eadem die bis celebrare Missam; neque consuetudo, neque paupertas sacerdotum titulus esse potest binandi: neque licet duas Missas celebrari eadem die per eundem sacerdotem quamdiu alius haberi potest sacerdos per quem necessitati populi satisfiat.—Juxta unanimem Theologorum consensum permittitur binare Missam sacerdoti *qui duas parochias obtineat, vel duos populos adeo sejunctos, ut alter ipsorum parocho celebranti adesse per dies festos nullo modo possit ob locorum maximam distantiam,* vel *quando una tantum sit Ecclesia in qua Missa celebratur, et ad quam insimul universus populus convenire non potest.* In hisce casibus Missa iterari potest etiam ab iis qui non muniti exsistant facultate formularum quæ Cong. Prop. concedi solent, quia permittitur a jure communi.

2. In casibus autem quæ eveniunt in Missio-

nibus et propter quas datur Superioribus ipsarum facultas, S. Cong. Prop., quum pro singulis casibus ob varias circumstantias generalis regula dari nequeat, generatim *charitati et conscientiæ* Superiorum decisionem relinquit, quoad numerum fidelium, vel distantiam locorum quæ necessario requiruntur ut licite binari valeat Ss. Sacrificium. *Practice* hac in re parum difficultatis est, sin autem difficultatis quidquam occurrat vel Ordinarius, vel auctores probati consulendi sunt. Wapelhorst optime hanc materiam discutit n. 37 et 38.

272.—MODUS PURIFICANDI CALICEM in Binatione.

1. Quando sacerdos eadem die duas Missas *dissitis in locis* celebrare debet, in prima, dum sumit divinum Sanguinem, eum diligentissime sorbeat. Deinde super corporali ponat calicem et palla tegat, ac junctis manibus in medio altari dicat: *Quod ore sumpsimus*, et subinde in aquæ vasculo digitos lavet dicens: *Corpus tuum*, et abstergat. Postea calicem, super corporali manentem adhuc, cooperiat purificatorio, patena, palla, velo, — et prosequatur Missam. Completo ultimo evangelio rursus stet in medio Altaris, et detecto calice inspiciat an aliquid divini Sanguinis ad imum se receperit. Si gutta quædam supersit, ea diligenter sorbeatur, et quidem ex parte, qua ille primum sumptus est. Postmodum sacerdos in ipsum

calicem tantum saltem aquæ fundat, quantum prius vini posuerat, eamque circumactam, ex eadem parte qua S. Sanguinem biberat, in paratum vas demittat. Calicem subinde ipsum puricatorio linteo abstergat, ac demum cooperiat, uti alias fit, atque ab Altari recedat.

Depositis sacris vestibus, et gratiarum actione completa, aqua e calice demissa, pro rerum adjunctis, vel ad diem crastinum servetur (si nempe eo rursus sacerdos redeat, Missam habiturus) et in secunda purificatione in calicem demittatur; vel gossipio aut stuppa absorpta comburatur; vel in sacrario, si sit, exsiccanda relinquatur, vel demittatur in piscinam.(1)

Cum autem calix, quo sacerdos primum est usus, purificatus jam sit, si illo ipse pro Missa altera indigeat, eum secum deferat: secus vero, in altera Missa diverso calice uti poterit. S. R. C. 3068.

2. Quando sacerdos duas Missas in eadem ecclesia celebrare debet, regulæ servandæ sunt ut in prima et ultima Missa in Nativitate, ut seq. num. exponitur.

3. *In Nativitate Domini* tres Missæ dici possunt. In 1 et 2. Missa, sacerdos diligentius sumet Sanguinem, curabitque ut nihil maneat adhærens extremitati labii calicis. In 1. et 2.

---

(1) Aqua hæc etiam in vas dimissa sumi potest ab alio jejuno, qui est in statu gratiæ, prout fit in communione infirmorum. *Irish Record*, 1892, p, 261. Vide Putzer *Comment. In Facul. Apost.* pag. 273.

Missa, caveat ne sive os, sive calicem purificatorio extergat: omissa calicis purificatione, patena calicem et palla patenam tegens, et super corporale relinquens, sacerdos dicit manibus junctis *Quod ore* et *Corpus tuum.* Post digitorum ablutionem, quæ fit, non in calice, sed in alio vase mundo in quo aqua fuit prius infusa, ad hunc finem in altari posito; sacerdos in ultima Missa post sumptionem primæ purificationis supradictam ablutionem vel in calicem immittit et sumit, vel (post Missam) in sacrarium infundit; deinde facit solitam digitorum ablutionem in calice; et exterso calice extergit etiam purificatorio vas in quo fuit ablutio. Calix nondum purificatus non extergatur nec ponatur extra corporale, nisi supposita palla, ad infusionem vini et aquæ ante offertorium. Sanguis autem sumatur semper ex eadem parte calicis. Si non omnes tres Missæ successive dicantur, debet calix post communionem vel relinqui super altari cum corporali extento; vel deferri sine purificatorio ad credentiam, de more, ubi supposita saltem palla, decenter servabitur usque ad secundam aut tertiam Missam; vel certe in sacristiam deferatur, ubi, supposito corporali vel palla, in loco aliquo decenti et clauso servabitur usque ad sequentem Missam celebrandam.

273.—Qui facultatem habet binandi, non potest absque speciali indulto Apostolicæ Sedis pro secunda Missa stipendium accipere. Idem

valet quando Parochus Missam *pro populo* applicaverit.

Licite tamen secunda Missa applicatur pro defuncto Confratre a sodalibus Societatis Sacerdotum tale onus suscipientibus. S. C. C. 14 Sept. 1878 et 5 Mart. 1887.—Ex consuetudine in die Nativit. Dni licitum est tria stipendia pro tribus Missis sumere. Vide Putzer, *Comment.* n. 160, IV. nota etc.

DE TEMPORIBUS ANNI.

De Dominica.

274.—Generatim Notanda.

1. Omnia quæ pertinent ad Dominicam et Festa, de quibus in Dominicis II classis et minoribus Officium fieri possit, exponuntur num. 422–426.

2. In Missa de Dominica generatim tres Orationes dicendæ sunt, exceptis Dominicis infra Octavas, et quando commemoratio facienda est de aliquo Festo duplici simplicati, nisi occurrat alia commem. simplicis. Conf. n. 426, 1.

3. *Gloria* semper dicitur, exceptis Dominicis Adventus et Quadragesimæ.

4. *Credo* in quacunque Dominica dicendum est. Vide n. 14e.—Quoad Missas votivas vide ibid. et n. 184.

5. In Missa de Dominica, etiam infra octavas, *Præfatio* de Trinitate dicenda est, nisi occurrat Præfatio propria de Tempore vel Octavæ alicujus festi Domini.

6. *Color paramentorum.* In Dominicis post octavam Epiphaniæ usque ad Septuag. et post Octavam Corporis Christi usque ad Adventum color viridis adhibetur etiam infra octavas, nisi fiat Officium festivum. Tit. X, 4.

275.—ASPERSIO AQUÆ BENEDICTÆ.

Singulis Dominicis AQUÆ BENEDICTIO fit vel per Celebrantem ante Missam principalem, *in colore diei*, vel per alium in *colore violaceo*.

Deinde ante Missam fit *Aspersio fidelium*, per ipsum Celebrantem, non per alium. S. R. C. 926, 1; 1044; 2425 ad 11; 2684 ad 11; 3055.

Hæc aspersio de stricto præcepto est ante Missam conventualem in Ecclesiis Collegialibus, quæ canitur in Dominicis, sive cum Diacono et Subdiacono, sive sine Ministris sacris. In ecclesiis non collegialibus aspersio fieri potest. S. R. C. 4051.

In Ecclesiis parochialibus juxta universalem consuetudinem pariter fiat ante Missam parochialem seu principalem, si celebratur cum cantu. Quodsi hæc Missa legitur tantum, Aspersio nulla lege præscripta est. Cf. Schober de Mis. sol. pag. 197.

276.—NOTANDA:

1. Pro benedictione aquæ sal adhiberi potest in hujusmodi functione jam exorcizatus et in hunc usum servatus. S. R. C. 2218 ad 3.

2. Sacerdos in aspersione Aquæ benedictæ stolam deferat ante pectus ad modum crucis aptatam. S. R. C. 1637 ad 3.

3. Dum Sacerdos ante Missam conventualem diebus Dominicis clerum populumque aspergit aqua benedicta, sufficit ut cum Ministris psalmum *Miserere*, tempore autem paschali psalmum *Confitemini* recitet, quoadusque perdurat aspersio; si vero Sacerdos psalmum *Confitemini* memoriter ne-

sciat, non propterea dicet Ps. *Miserere*, sed dumtaxat antiphonam *Vidi aquam* cum primo versu psalmi *Confitemini* et versu *Gloria Patri*, prout etiam in choro dicuntur. Cfr. Schober, *Cærem. Miss. solemn.*, art. VII. n. 11.

4. Rubrica Missalis quoad repetitionem Antiphonæ *Asperges me* vel *Vidi aquam* est præceptiva, et "Antiphona a celebrante et a cantoribus est repetenda." S. R. C. 3402 ad V et VI.

5. Aspersio fieri debet discooperto capite: Rubricæ enim nusquam insinuant, sacerdotem caput cooperire debere. Cf. De Herdt, III. n. 133.

6. In Dominicis aspersio populi cum aqua benedicta facienda est a Sacerdos *ad cancellos presbyterii.* 3621 ad IV.—Servanda tamen est cousuetudo, ubi exsistit, ut Sacerdos ante Missam conventualem gradiatur per Ecclesiam, incipiens a parte Epistolæ et rediens per partem Evangelii, interim aspergens populum aquæ benedicta. S. R. C. 3114 ad II.

7. Celebrans non debet offerre aquam benedictam Diacono et Subdiacono, manu eorum aspersorio capiendam, sed ipsos (genuflexos) aspergere. S. R. C. 2013, ad 2.

8, Exposito Ss. Sacramento omittitur tantum aspersio Altaris, non autem populi. S. R. C. 3639 ad II.

9. Ante Missam pontificalem Episcopus Ecclesiam ingrediens facit aspersionem, quæ sufficit, quin iterum populum aspergat more præscripto. Cær. Episc. Lib. II cap. XXXI. n. 4.

Tempus Adventus.

277.—Quoad Officium notanda sunt:

1. A primis Vesperis Dominicæ primæ Adventus usque ad primum festum semiduplex post octavam Epiphaniæ omittitur Suffragium Sanctorum.

2. De feriis Adventus fit commemoratio quo-

cunque festo occurrente, *sine* 9 Lectione et ultimo Evangelio. Oratio sumitur e Dominica præcedente, exceptis Quattuor Temporibus, quibus propria Missa assignata est, ideoque hisce diebus 9 Lectio de feria legenda est et ultimum Evangelium in Missa.

278.—Quoad Missam notanda sunt:

1. Tempore Adventus in Missa de tempore secunda Oratio dicitur B. M. V.: *Deus qui de beatœ*, tertia Oratio *Ecclesiæ* vel pro Papa, nisi 2° loco facienda sit commem. de aliquo festo simplici vel simplificato.

2. In Dominicis et feriis Adventus *ad Missam et Vesperas*, si fiunt de tempore, *non pulsentur organa* nec ornentur altaria floribus neque statuis neque reliquiis Sanctorum. In Missa utuntur Ministri planetis plicatis. S. R. C. 2959 ad 1. Si planetæ plicatæ desint Ministri albis utantur absque dalmaticis. Excipitur Dominica tertia *Gaudete*, et Vigilia Nativitatis in qua altaria floribus ornanda et organa pulsanda sunt et Ministri utuntur dalmaticis etc. — Cf. Martin. *Man. Cær*. II. Cap. XII. et Buchauer, *Ordo perpet*. pag. 59.

In Missis Feriarum Adventus omnes in choro genuflectere debent, dicto per Celebrantem *Sanctus* "usque ad *Pax Domini* inclusive." S. R. C. 3624 ad x.

279.—In nonnullis Ecclesiis ad excitandam Christifidelium devotionem erga Divinum Redemptorem introducta est pia consuetudo singulis diebus temporis Adventus celebrandi Missam votivam cantatam B. M. V. *Rorate*, quæ prima est ex Missis vot. B. M. V. — Ista Missa nullo privilegio gaudet;

dicitur sine *Gloria*, excepto die Sabbati, et sine *Credo*.—Infra octavam Immaculatæ Concept. dicenda est Missa de ipsa Octava. S. R. C. 2378 ad 7 et 8; 2417 ad 5; 3583 ad 3. Cf. Miss. vot. de B. M. V. n. 197.

280.—A prima Dominica Adventus usque ad festum Epiphaniæ inclusive solemnis benedictio nuptiarum et Missa pro Sponso et Sponsa prohibentur.

Vigilia, Festum et octava Nativitatis Dni.

281.—Notanda sunt sequentia:

1. A Vigilia usque ad octavam Nativitatis Domini inclusive prohibentur Missæ votivæ et de Requie privatæ. Missæ exsequiales permittuntur, excepto die Nativitatis.—Pro Confratre defuncto in loco dissito, cujus nuntius accipitur, *Requiem* cantari nequit in Vigilia Nativitatis. Permittitur autem infra octavam Nativitatis, exc. dupl. 2 cl. Conf. n. 237 not. 1.

Notandum.—In Missa Vigiliæ Nativ. Dni unica dicitur Oratio, nisi cadat in Dominica; tunc addenda est com. Dominicæ. Omittenda est Oratio imperata, nisi talis Oratio præscripta sit *pro re gravi*, quæ, nisi sit Dominica, sub una conclusione jungenda est Orationi Vigiliæ. Cf. n. 137.

2. In qualibet Missa solemni Nativitatis Dni a verbis Et incarnatus usque ad Homo factus est, dum in choro cantantur, Celebrans et Ministri *genua flectunt*,

3. Quoad tres Missas, vide n. 272, 3.

4. Qui in Nativitate Dni unam vel duas tantum Missas celebrat, dicat Missam vel Missas, quæ respondent circiter horæ juxta Rubricas peculiares hujus diei. S. R. C. 3354.

5. Quoad administrationem S. Communionis in nocte Nativ. Dni, vide nn. 161 et 162. — Quæ regula non spectat primam Missam tardiore hora celebratam.

6. Sacra Imago Divini Infantis, Nativitatis tempore, principe loco super Altari exposita, post Crucem thurificanda triplici ductu, eodem prorsus modo quo incensatur Crux cum Imagine Crucifixi. S. R. C. 3288.

7. *Jejunium Celebrantis.* Sacerdos prope mediam noctem primum Missæ sacrum faciens, per sex circiter horas debet esse jejunus, non quidem de præcepto, sed ex convenientia. (*Gavant.*)

282.—In festo Ss. Innocentium flores super altare permittuntur, quum non sit dies pœnitentialis, quapropter etiam dalmatica et tunicella in Missa solemni adhibendæ sunt. Appeltern et alii.

N. B. In Missa votiva Ss. Innoc., si quando celebranda sit, color rubens adhibendas est. V. d. Stapp. II. 234.

Vigilia, Festum et octava Epiphaniae.

283.—Notanda sunt sequentia:

1. A Vigilia usque ad diem octavam inclusive prohibentur Missæ Votivæ et (Cf. n. 185) Missæ de Requie privatæ. Cf. n. 240, c.

Permittuntur Missæ exsequiales cantatæ, excepta die Festi ipsa, etiam ubi non est de præcepto.

In Vigilia Epiphaniæ cantari possunt Missæ de Requie in die anniversaria, ac in diebus 3, 7 et 30, nec non pro defuncto in loco dissito de cujus obitu nuntius primum accipitur. Cf. n. 237.

2. Missa pro Sponso et Sponsa prohibetur per totam octavam Epiphaniæ. Quum vero in Festo ipso Epiphaniæ tempus clausum finiatur,

infra octavam Nuptiæ solemniter iniri possunt: scil. in Missa de Octava, addita quarto loco commemoratione pro sponsis (in die octava secundo loco), benedictio nupturientibus impertitur more solito. Conf. n. 405.

284.—Observandum.—In aquæ benedictione, quæ in Vigilia vel in Festo Epiphaniæ in aliquibus locis cum aliqua solemnitate fieri consuevit, alius ritus non est permittendus quam qui præscribitur a Rituali Romano ad faciendam aquam benedictam. S. R. C. 3730; 3792, ad XV.

Ab Octava Epiphaniae usque ad Quadragesimam.

285.—Notanda sunt: Quoad Officium:

1. Post Octavam Epiphaniæ dicitur *Suffragium*, exceptis Duplicibus, diebus infra Octavas, et quando in Dominica fit commemoratio Duplicis simplificati. Cf. Rub. novi Psalt. VII, 2 et 4.

2. A Dominica Septuagesimæ usque ad Sabbatum Sanctum

a.) In officio de Dominica non dicitur *Te Deum*, sed nonum Responsorium; item

b.) Laudes dicuntur juxta schema II novi Psalterii.

c.) Ad Primam in Dominica dicuntur Psalmi *Dnus regnav.*, *Jubilate*, *Beati immac.*, *Retribue* sine Symbolo *Quicunque*.

Conf. n. 422-426.

286.—Occurrente in Dominicis Septuagesimæ, Sexagesimæ, Quinquagesimæ, II, III, IV Quadragesimæ duplici I classis Lectiones I Nocturni earundem Dominicarum resu-

mendæ sunt infra illam Hebdomadam, quando fiat de Festo carente Lectionibus I Noct. propriis, vel quæ extra Quadrag. desumerentur e Script. occurrente. S. R. C. 4028.

287.—Quoad Missam:

1. Nisi alia commemoratio facienda sit, usque ad 2 Febr., inclusive in semiduplicibus secunda Oratio dicitur *Deus qui salutis*, tertia Oratio *Ecclesiæ* vel pro Papa.

Post 2 Febr. dicitur secunda Oratio *A cunctis*, tertia ad libitum.

Eadem regula servanda est in Dominicis Septuag., Sexag. et Quinquag. — Sed pro secreta B. M. V. *Muneribus*, in Dom. Septuag. sumenda est *Tua Dne* e Mis. vot. B. M. V.

2. A Dominica Septuag. usque ad Sabbat. Sanctum:

a. In Missis de tempore (exc. Feria V. in Cœna Dni) non dicitur *Gloria* nec *Ite Missa*, sed *Benedicamus Dno*.

b. In omnibus Missis, post Graduale omittuntur duo *Alleluja* cum Versiculo sequenti, et dicitur Tractus, qui si desit, sumitur de tali Communi.

288.—In Dominicis Septuagesimæ, Sexagesimæ et Quinquagesimæ ex Altari tolluntur vasa florea, reliquiaria seu statuæ Sanctorum. Attamen in Missa atque officio sonantur organa, et sacri Ministri induuntur dalmatica et tunicella. Martinucci *Manuale Cæremon.* lib. II. cap. 19. S. R. C. 2365 ad 4.—Quodsi in ali-

qua ecclesia devotio Quadrag. Horarum peragitur, altare expositionis de more exornatur.

Tempus Quadragesimale et Passionis.

289.—Feria quarta Cinerum.

1. Ab hac die usque ad Dominicam in Albis inclusive solemnis benedictio Nuptiarum prohibetur. Cf. art. *De Matrimonio.*

2. Hodie prohibentur Missæ votivæ et de Requie præter exsequialem.

Quoad Missam exsequialem in ecclesiis parochialibus, ubi unicus est sacerdos, vide n. 232, not.

3. Benedicuntur et distribuuntur cineres. Benedictio fit in cornu Epistolæ et junctis manibus. Summo mane benedici possunt, in quo casu omnia legenda sunt, quæ habentur in Missali; sed ante Missam solemnem novi cineres benedici debent.—Cineres residui in sacrarium projiciendi sunt.—Dignior de Clero, a quo Celebrans cineres accepturus est, ad altare accedit *sine stola;* et genuflexus sicut alii recipit cineres a Celebrante.—S. R. C. 2148 ad 5.—Sacerdos qui præter Celebrantem distribuit cineres utitur stola. Cf. De Herdt III, n. 23.

4. Ab hac die usque ad Domin. Palmarum et per totam hebd. majorem Feriæ dicuntur majores, de quibus, occurrente festo, fit commemoratio in Laudibus cum nona Lectione Homiliæ ad Matutinum, et in Missa cum ultimo Evangelio ejusdem feriæ, et in Vesperis, Antiphonis et Orationibus propriis.

290.—Tempus Quadragesimale.

1. A primis Vesperis Dominicæ I Quadragesimæ, exceptis diebus Dominicis, usque ad Sabbatum Sanctum, Vesperæ in choro recitandæ sunt ante meridiem.

2. Antiph. *Ave Regina* post Vesp. in Sabbato, et *Angelus Domini* recitanda sunt stando. S. Ind. C. 20 Maji 1896.

3. In Dominicis Quadrages. ad Missam et Vesperas, si fiunt de tempore, non pulsentur organa nec altaria ornentur floribus. Ministri sacri utuntur planetis plicatis pro dalmatica et tunicella. Dominica quarta (*Lætare*) excipitur, in qua altaria ornentur floribus, organa pulsentur et paramenta coloris rosacei permittuntur. Conf. n. 456.

In ecclesiis minoribus et ubi planetæ plicatæ desunt, sacri Ministri albis utantur sine dalmatica et tunnicella.

4. Quoad octavas tempore Quadr. celebrandas S. R. C. (n. 3826) statuit: Octavas quascunque pro tempore Quadragesimæ, juxta alias decreta, in posterum non concedi, indultas vero ab antiquiore ævo, non solum in feria IV Cinerum atque in Dom. Passionis, sed etiam in omnibus aliis Dominicis diebus Quadragesimæ esse omnino intermittendas vel abrumpendas. Per integram autem majorem Hebdomadam omnes prorsus octavæ, excluso etiam quocunque privilegio, interdictæ maneant.

Quodsi tale privilegium exsistat, officium fit de die infra octavam, Missa autem dicitur de feria cum com. octavæ sine *Gloria* et sine *Credo*.

5. Usque ad Dom. Passionis in Missis de Tempore dicuntur tres Orationes, secunda Oratio *A cunctis*, tertia Oratio pro vivis et defunctis, ut indicantur in Missali. Ubi autem in aliqua Dominica occurrat commemoratio alicujus festi duplicis simplicati, omittitur tertia Oratio, nisi facienda sit commem. alicujus festi simplicis. Rubr. nov. Tit. X, 1.

6. Toto Tempore Quadragesimæ prohibentur Missæ votivæ privatæ. Missæ autem privatæ Defunctorum celebrari tantum possunt prima die cujusvis hebdomadæ libera, excepta Hebdomada sancta in qua tales Missæ prohibentur. Cf. n. 246, e.

7. Si occurrat Festum duplex infra hebdomadam Sacerdos legere potest Missam privatam de Feria, cum commem. festi. Conf. n. 179.

291.—Tempus Passionis.

1. Ante primas Vesperas (i. e. ante meridiem) Dominicæ Passionis velantur Cruces et imagines Sanctorum super altaria. (S. R. C. 1275 ad 2.) —Imagines Sanctorum in Sabbato Sancto ad *Gloria in excelsis Deo* deteguntur.

Notanda.

a.) Velamina sint coloris violacei, nec translucida, neque ulla figura, ne Crucis quidem intexta. *Martinucci* II. 21.

b.) Imagines quæ quattuordecim Viæ Crucis stationibus affigi solent, tempore Passionis non velatæ relinqui possunt, S. R. C. 3638 ad 2.

c.) Tempore Passionis non licet detegere Imagines occurrente festo Titularis vel Dedicationis Ecclesiæ, vel S. Josephi. S. R. C. 926 ad 2 et 3; 3396.

d.) Quodsi ob devotionem erga S. Joseph mense Martio

ejus effigies *extra altare* exposita est, num etiam tempore Passionis discooperta relinqui possit? S. R. C. (n. 3448 ad 11.) respondit: "tolerari posse."

2. QUOAD OFFICIUM notanda sunt:

a.) A primis Vesperis Dominicæ Passionis omit. *Suffragium* usque post Tempus Paschale.

b.) In Officio de tempore Passionis (non autem de Festis) ad Completorium et Horas in Responsoriis non dicitur *Gloria Patri*, sed Responsorium repetitur, uti etiam *post ultimam Lectionem cujusvis Nocturni.*

Si Vesperæ feriales concurrant cum Vesp. alicujus festi, *Gloria Patri* in Respons. Completorii dicendum est.

3. QUOAD MISSAM:

a.) In Missis de tempore (*non autem de Sanctis*) omittuntur Ps. *Judica*, et *Gloria Patri* ad Introitum Missæ, ad *Lavabo* et ad *Asperges*, usque ad Sabbatum S. *exclusive.*

b.) In Missis de tempore duæ *tantum* dicuntur Orationes, nisi *imperata* aliqua sit addenda, quæ 3° loco ponenda est.

In Missis de festis semiduplicibus autem tres dicuntur Orationes, scilicet: secundo loco commemoratio Feriæ occurrentis, tertia loco Oratio *Ecclesiæ* vel pro Papa, nisi commem. simplicis occurrat.

c.) Ad Stropham *O Crux ave* in hymno *Vexilla* in choro genua flectuntur per totam stropham.

d.) In Sabbato post Dominicam Passionis ad Nonam cessat quæcunque octava, quæ forte speciali indulto celebranda occurrit.

Hebdomas Sancta.

292.—OBSERVANDUM.

A Dominica Palmarum usque ad Dominicam in Albis inclusive Missæ votivæ privatæ et de Requie prohibentur præter Missam exsequialem, quæ tamen ipsa prohibetur Triduo sacro et Dominica Paschatis.

293.—DOMINICA PALMARUM.

Observationes.

1. Aspersio aquæ benedictæ fit ante benedictionem Palmarum.

2. Benedictio Palmarum fiat per Celebrantem Missæ. S. R. C. 1252; 2783 ad 2.

Notandum.—Si Episcopus solemniter celebret, aspersio omittitur. S. R. C. 2089. 3. Cf. n. 276, 9.

3. Ministri assumunt manipulos post Aspersionem aquæ benedictæ, eosque deponunt ante Processionem.

4. Processio est de præcepto. "Absque processione" vero celebratur benedictio Palmarum, si Ss. Sacramentum expositum sit. S. R. C. 2621 ad 9. Vide *DeHerdt* Vol. III. n. 22.

5. In Missa solemni,

a.) Si Passio cantatur a tribus *propriis diaconis* indutis stola et manipulo coloris violacei, Celebrans Passionem legit in cornu Epistolæ usque ad eam partem, quæ in tono Evangelii cantanda est. Tunc ipse cum Ministris se vertit ad Diaconos cantantes Passionem.

Celebrans Missam solemnem in Dominica Palmarum dum legit verba: *In nomine Jesu omne genu flectatur etc.*, et:

Emisit spiritum (ac similia in aliis Missis), prosequatur, quin genuflectat, donec prædicta verba a Subdiacono vel Diacono cantentur, tunc genuflectat cum ceteris. S. R. C. 29 Maji 1900, Urgellen, ad V, 2.

Deinde dicto *Munda cor* etc. et *Jube* sine *Dominus vobiscum* legit ultimam partem Passionis in cornu Evangelii. Tunc Diaconus Missæ petit benedictionem more solito et cantat absolute *Altera autem die etc.*—Acolythi sine luminibus adstant junctis manibus.

Tres Diaconi distincti a diaconis Missæ stola ordinaria ab humero dependente induti sint absque planetis. Qui Evangelistæ partem cantat (C) stat in medio, qui Christi (✠) ad illius dextram, qui Synagogæ (S) ad sinistram: omnes versus cornu Evangelii.

Possuntne ipsemet Celebrans exsequi in Passione partem Christi, et laici partes Chronistæ et Synagogæ? ℟ "Negative." S. R. C. 4031 ad III.

Eæ partes "Synagogæ" vel "turbæ"; in quibus *plures* personæ una loquentes introducuntur, juxta antiquam praxim Romanam, a choro Cantorum harmonice redactæ cantari possunt. (Wapelh.)

Permitti potest ut in cantu Passionis Diaconus, qui repræsentat Synagogam, eas tantum sententias cantet quæ ab uno proferuntur, ut a Petro, Caipha, Pilato etc.; sententiæ vero turbæ cantentur a schola, ordinarie ex laicis conflata. S. R. C. 4044 ad II.

Pars, quæ in tono Evang. cantatur a Diacono Missæ more solito, sed absque luminaribus, a Celebrante vero, dicto *Munda cor*, in cornu Evang. legitur.

b.) Si Celebrans, Diaconus et Subdiaconus Missæ Passionem decantent, juxta S. R. C.

2740 ad II.—3804. 3. 4., Celebrans cantat *in cornu Evangelii*, quæ ✠ signata sunt, et quæ ab aliis cantantur submissa voce legit; Diaconus cantat signata lit. *C*, Subdiaconus signata lit. *S*, (depositis planetis plicatis, si iis utantur) induti stola diaconali. Post Passionem Subdiaconus deponit stolam, Diaconus assumit stolam latiorem, si utatur planeta plicata.

6. In Missa cantata, deficientibus diaconis, qui suam partem Passionis cantent, Celebrans Passionem legit in cornu Evangelii, sicut in Missa privata, usque ad eam partem quæ in tono Evangelii cantanda est, quam ipse eodem modo, præmissis *Munda* et *Jube Dne*, de more cantabit, (S. R. C. 4031, 2.), sed nequit ipsemet exsequi partes Christi et laici partes chronistæ et Synagogæ, ib. ad 3.

7. In Missa sive cantata, sive lecta, cui præcedit Benedictio Palmarum, ultimum Evangelium legitur *In principio*.—S. R. C. 2693 ad 3. Si autem hac die Missa cantanda sit absque benedictione Palmarum, recitandum est ultimum Evangelium, sicuti in Missis privatis.

Observandum.

Modus peragendi functiones in Dom. Palm. et sacro Triduo absque ministris fuse describitur in opere Wapelhorst et aliis operibus minoribus.

Triduum Sacrum.

294.—Observationes generales.

1. Ante Matutinum Tenebrarum SS. Sacramentum ab altari majore amovetur, et ostiolum tabernaculi apertum relinquitur.

2. Ad Matutinum sex candelæ ceræ communis in altari accenduntur.

3. Officiator ad Matutinum non utitur stola.

Notanda.

In Lamentationibus Jeremiæ in Officio Tridui Sacri "Litteræ hebraicæ dicendæ sunt." S. R. C. 3642 ad 6.

Cantus Lamentationum, Responsoriorum, Psalmi *Miserere* et reliquarum partium liturgicarum non licet fieri simul cum sono organi aut aliorum instrumentorum. S. R. C. 3804 ad 2.

4. In ecclesiis, in quibus Ss. Sacramentum non asservatur, *non licet* functiones sacri Tridui peragere. S. R. C. 1120.

5. "In Ecclesiis Parochialibus ubi adest Fons baptismalis, serventur Rubricæ Missalis et Decreta, adhibito Memoriali Rituum Benedicti Papæ XIII, pro functionibus præscriptis Hebdomadæ Sanctæ, si exstet defectus sacrorum ministrorum et clericorum. In aliis vero Ecclesiis non Parochialibus, omitti potest functio Sabbati Sancti, non tamen illa Feriæ VI in Parasceve; et fiat Sepulchrum: expetita facultate pro usu dicti *Memorialis*, si idem sacrorum ministrorum et clericorum defectus exsistat." S. R. C. 4049 ad I.

Notanda.

1. In minoribus Ecclesiis non parochial. ob defectum Ministrorum sive Paramentorum Officia Hebdomadæ Sanctæ

juxta Memoriale Rituum Benedicti XIII absque Indulto persolvi non possunt. S. R. C. 3390.

2. Episcopus potest permittere ut functiones omn. Hebdomadæ majoris fiant in Ecclesiis omnibus, in quibus Ss. Eucharistiæ Sacramentum asservatur, licet renuente Parocho, cui eædem Ecclesiæ subjectæ sunt, "dummodo tamen horis diversis fiant sacræ functiones, ne fidelium concursus ad Ecclesiam parochialem impediatur." S. R. C. 3609 ad I.

3. Si quando contingat, ut Missa exsequialis celebranda sit pro aliquo, e. g. feria quarta Hebdomadis sanctæ, defuncto, cujus sepultura facta est feria sexta in Parasceve Dni, ita ut Missa differatur oporteat ultra biduum ab obitu, ista Missa nonnisi post Dominicam in Albis prima die duplici I vel II classis non impedita celebrari potest. Cf. n. 239, d. — S. R. C. 24 Nov. 1905 ad 1.

6. Transeuntes hoc Triduo ante Crucem altaris majoris unum genu flectunt, excepto Celebrante, qui tamen ipse genuflectit feria VI. post Crucis denudationem.

7. Benedictio mensæ meridie hoc triduo fit ut in breviario notatur, ad refectionem vespertinam autem dicitur more solito: *Oremus. Benedic Dne* etc.

8. Hoc Triduo sacro retinenda est consuetudo removendi aquam benedictam e vasis ecclesiæ. S. R. C. 2682 ad 54.

295.—Feria quinta in Cœna Domini.

Observationes speciales.

1. Etsi in quibusdam ecclesiis et oratoriis functiones feriæ VI in Parasceve et Sabbati S. peragi non valeant, nonnunquam tamen et sub certis conditionibus, (scil. speciali facta facultate), feria V in Cœna Dni ibi Missa lecta celebrari licet, nunquam autem vice versa, i. e. functiones feriæ VI et

Sabbati S. peragi possunt ubi feria V. Missa, juxta ordinem Missalis, non est celebrata.

2. Feria V in Cœna Dni, in ecclesiis minoribus et oratoriis publicis, ubi functiones feriæ VI et Sab. S. fieri nequeunt, *petita quotannis* venia Episcopi ob populi commoditatem missa *legi* potest, at antequam Missa in ecclesia Cathedrali vel principali loci incipiat. S. R. C. 2616 ad 1.

3. Ob occurrens festum quod feriationem annexam habet, aliqui Sacerdotes Missam privatam ante solemnem celebrare possunt, ut præceptum audiendi sacrum impleri possit. S. R. C. 1883.

4. Ubi nulla eadem Feria V. habeatur functio, potest sacra Pyxis in suo Altari servari usque ad solis occasum, ut fideles, loco Sepulchri, ad Ss. Eucharistiam adorandam accedere valeant. Pro Altarium denudatione sufficit mappas seu tobaleas ita complicare, ut major pars mensa nudata remaneat, quin ipsæ mappæ ab Altaribus amoveantur. S. R. C. 3842, 3.

5. In Missa Feriæ V in Cœna Domini post intonationem *Gloria in excelsis* Organa et Campanæ pulsari possunt usque ad finem Hymni Angelici per cantores. S. R. C. 3515 ad 4.

6. Sacerdotes ad recipiendam sacram Communionem in die Cœnæ Domini stolam deportare possunt vel ad modum crucis aptatam vel a collo pendentem, S. R. C. 1637 ad 4.

7. Denudanda sunt Altaria post Vesperas; quæ denudatio fieri licet a Sacerdote cotta et stola induto. S. R. C. 2684 ad 7; 2959 ad 3.

8. Expositio Ss. Sacramenti in Cœna Domini juxta consuetudinem appellatur Sepulchrum. S. R. C. 2873 ad 2. Repræsentatur tam Sepultura Domini, quam institutio Ss. Sacramenti. S. R. C. 3939 ad 1.

9. Non licet ad exornandum Altare, in quo Feria V et VI Majoris Hebdomadæ, publicæ adorationi exponitur et asservatur Ss. Eucharistiæ Sacramentum, adhibere statuas aut picturas, nempe Beatissimæ Virginis, S. Joannis Evang., S. Mariæ Magdalenæ et militum custodum, aliaque hujusmodi. "Poterant tamen Episcopi, ubi antiqua consuetudo

vigeat, hujusmodi repræsentationes tolerare: caveant autem ne novæ consuetudines hac in re introducantur." S. R. C. 3939 ad 2.

296.—Quoad SPECIALES RUBRICAS notanda sunt sequentia:

Ad Officium adhibetur *color violaceus*.

Crux altaris majoris, *in Missa tantum*, velo albo cooperitur.

In Missa, quæ in colore albo celebranda est, non dicitur Ps. *Judica*, nec *Gloria Patri* ad Introitum et *Lavabo*.

Dicitur *Gloria in excelsis*, ad cujus intonationem pulsantur organa et campanæ, quæ deinde silent usque ad *Gloria* Sabbato Sancto exclusive.

Dicitur *Credo* et Præfatio de Cruce; *Communicantes*, *Hanc igitur* et *Qui pridie* propria.

Pax *non* datur.

Post Missam Hostia consecrata in Calice processionaliter ad locum rite præparatum et ornatum defertur. (Crux processionis velatur colore violaceo.) In hoc loco panni nigri prohibiti sunt.

Post Processionem S. Pyxis e tabernaculo removetur et reverentur transfertur vel ad locum, ubi S. Calix asservatur, vel (quod melius est) ad alium locum decentem ab ecclesia separatum, e. g. sacellum domesticum vel sacristiam.

Post Processionem Vesperæ dicuntur in choro, *candelis accensis*, quibus absolutis denu-

dantur altaria, relicta tantum Cruce cum sex candelabris. Idem crastino die servandum.

Ubi Vesperæ non dicuntur in choro, denudatio fit statim postquam sacra Pyxis amota est.

Completorium, ubi in choro recitatur, hodie et cras dicitur candelis exstinctis.

297.—NOTANDUM.

A Repositione Ssmi Sacramenti usque ad Missam Sabbati S. non datur Communio nisi infirmis per modum *Viatici*, quo in casu adhibetur stola *alba* et *omittitur* benedictio cum Sanctissimo.

FERIA SEXTA IN PARASCEVE.

298.—*Notanda quoad Rubricas servandas.*

1. Hodie ultima pars Passionis, quæ locum tenet Evangelii, non legitur in cornu Evangelii, sed in cornu Epistolæ, in quo (*non in medio altaris*) Sacerdos profunde inclinatus, et ad Crucem conversus, recitat *Munda cor* etc. sine *Jube* etc., ibique legit reliquam partem Passionis, et in fine non osculatur librum.

In adoratione Crucis debent Celebrans et Ministri deponere Manipulum et juxta consuetudinem loci (quæ servetur) etiam calceamenta. S. R. C. 2769, 10. 5.

Processio fit ut heri, et velum humerale ad deferendum Ss. Sacramentum hodie et semper est *albi* coloris.

Vinum et aqua infunduntur Calici nihil dicendo, et sine benedictione, neque abstergitur calix.

Post consuetam thurificationem oblatorum

non thurificatur Sacramentum, sed Crux et altare tantum, more solito.

Ad *Orate fratres* nihil respondetur.

Sacerdos sola dextra elevat Ss. Sacramentum ita, ut videri possit a populo, sinistra super Altare retenta (*Cærem. Episc.*), proinde patena non debet elevari cum sacra Hostia.

Ad elevationem Ministri non elevant casulam nec incensant Ss. Sacramentum.

Post sumptionem Ss. Sacramenti exstinguuntur intorticia vel candelæ, quæ portantur a clero.

2. Feria VI in Parasceve ab adoratione Crucis usque ad Nonam Sabbati Sancti omnes, etiam Celebrans, ante Crucem transeuntes genuflectere debent. S. R. C. 3049 ad 5; 3059 ad 4.

N. B.—Non licet Feria VI. in Parasceve post cæremonias exponere Reliquiam S. Crucis, ut maneat exposita usque ad functionem crastinæ diei. S. R. C. 2740 ad V.

Sabbatum Sanctum.

299.—Notandum. In Ecclesiis, in quibus non est fons baptismalis, non licet aquam solemniter benedicere absque infusione sacrorum Oleorum. S. R. C. 3272.

N. B.—Sabbato Sancto in ecclesiis in quibus fons baptismalis non benedicitur, ubi unus Sacerdos adest, *ante functionem* Aqua lustralis privatim (i. e. benedictione communi) benedici potest, secus ab alio Sacerdote post expletas Prophetias, ut statim post Litaniarum ℣ *Peccatores* in ecclesiæ vasis poni possit. S. R. C. 1 Feb. 1907. Cf. n. 302, 1.

300.—*Quoad Rubricas notanda sunt:*

Ad Cæremonias et Prophetias color *violaceus* adhibendus est. Solus Diaconus ad *Lumen Christi* et ad *Exsultet* utitur Dalmatica coloris *albi.*

Subdiaconus assumit Manipulum post benedictionem Ignis.

Ad Prophetias Celebrans deponit pluviale, et assumit manipulum et planetam, item Diaconus deponit dalmaticam albam, et reassumit manipulum, stolam diaconalem et planetam plicatam (si utitur) coloris violacei.

Litaniæ Sanctorum cantantur integre tum a cantoribus tum a choro. Ad quas Celebrans, depositis planeta (vel pluviali) et manipulo, et Ministri pariter depositis manipulis procumbunt.—Ceteri in choro genua flectunt.

Si Sacerdos sine Ministris sacris cum clericis vel pueris ministrantibus, sacras functiones peragit, et Litaniæ a cantoribus cantentur, ipse solus procumbit, ministrantes genua flectunt; sin vero cantores desint, sacerdos ipse genuflexus Litanias recitat. Cf. n. 308, 1. not.

In Missa ornamenta Altaris, et paramenta Celebrantis et Ministrorum coloris albi sunt.

Ps. *Judica* dicitur cum *Gloria Patri;* ad *Gloria in excelsis Deo* pulsantur campanæ et organum, et deteguntur Imagines Sanctorum supra Altaria.

Post Epistolam tria *Alleluja* solemniter cantantur a Celebrante.

Ad Evangelium Acolythi adstant sine luminibus, manibus junctis.

Credo non dicitur neque Offertorium.

Dicitur Præfatio Paschalis cum *In hac potissimum nocte; Communicantes* et *Hanc igitur* propria.

Non dicitur *Agnus Dei*, nec datur Pax, sed dicuntur tres consuetæ Orationes ante Communionem.

Post Communionem dicuntur Vesperæ, et ad *Magnificat* fit Incensatio Altaris, ut solito, etiam si Missa cantatur absque ministris. Wapelh. n. 214.

Ite Missa est dicitur cum duobus *Alleluja* usque ad Sabbatum sequens, inclusive.

MONITUM.—Cavendum est, ne benedictio Cerei paschalis irrita reddatur absentia incensi, quod, juxta rubricas benedicendum et cereo infigendum est. Haud raro enim fit, ut pro incenso tres globuli cerei in forma clavorum a mercatoribus vendantur, qui nihil prorsus incensi continent. Quadecausa consulendum, ut examen fiat globulorum cereorum, et si nihil incensi adsit, pauca granula inserantur, antequam procedatur ad functionem.

DE CEREO PASCHALI.

301.—*Notanda quoad Cereum Paschalem.*

Cereus Paschalis accendi debet hodie (Sabbato Sancto) ad Missam, non autem ad Expositionem Ss. Sacramenti, quæ vespere fieri solet cum congruis piis exercitiis. Deinde "regulariter accenditur ad Missas et Vesperas solemnes tribus diebus Paschæ, Sabbato in Albis, et omnibus diebus Dominicis, usque ad festum Ascensionis D. N. J. C., quo die, cantato

Evangelio, extinguitur ad Missam." Præterea accendi potest, ubi consuetudo viget, in aliis diebus et in solemnitatibus, quæ tempore paschali celebrantur, e. g. Ss. Philippi et Jacobi, Inventionis Crucis, Patroni, Titularis et anniversarii Dedicationis propriæ ecclesiæ. S. R. C. 235 ad 11.—Nunquam vero accenditur in Missis, quæ celebrantur in colore violaceo (e. g. Rogationum) vel nigro. Cf. Merati, I, 4, 10.

PRÆTEREA NOTANDA SUNT.

1. In Missa parochiali etiam non cantata accendi potest. Wapelh. n. 214, 7.

2. Non licet cereum paschalem toties accendere quoties datur benedictio Ss. Sacramenti cum ostensorio tempore paschali. S. R. C. 3479, ad 3.—Quodsi tamen Expositio Ss. Sacramenti fiat post Vesperas solemnes, inter quas Cereus ardet, non exstinguatur, exposito Ss. Sacramento.—Pari modo Cereus ardere debet inter Missam vel Vesperas solemnes quæ diebus supra dictis celebrantur coram Ss. Sacramento exposito, quia Missa et Vesperæ sunt functiones primariæ et stricte liturgicæ.

3. Cereus Paschalis renovari non debet quotannis ex toto, sed potest et debet renovari tantum, quum pars accendenda non sufficiat pro toto tempore Paschali. S. R. C. 3895. 1.

4. Cerei Paschalis loco adhiberi potest alter minoris molis ad Benedictionem Fontis Baptismalis in Sabbato Sancto et Vigilia Pentecostes; dummodo etiam Cereus iste sit benedictus, in eoque sint infixa quinque grana thuris. S. R. C. 3352 ad 1; 3358,—Alter ille cereus in casu cum principali cereo est benedicendus.

Ex hac decisione liquet præter Cereum principalem alium licite benedici. Ideo, si unus idemque Sacerdos præter ecclesiam principalem, ecclesiæ filialis curam habeat, ut sæpius fit in hac regione, talis sacerdos simul cum cereo pro ecclesia principali, alterum pro filiali benedicere posse videtur.

Benedictio Fontis.

302.—*Notanda quoad Benedictionem Fontis.*

1. In Ecclesiis vel Oratoriis, ubi non exsistit fons baptismalis non licet Sabbato S. vel Vigilia Pentecostes peragere benedictionem aquæ juxta ritum ejus diei, absque sanctorum Oleorum commixtione, neque substituere inter *Exultet* et Missam benedictionem aquæ ordinariam. Quæ si facienda sit, fiat alia hora ipsius diei, privatim in sacristia. S. R. C. 3271 et 3272.

2. Parochus curet, ut Presbyter vel Clericus, si possibile sit in Sacris constitutus, nova Olea recipiat. Quod si aliquod adhuc exstet impedimentum, idem Parochus vel per se, vel per alium Sacerdotem benedicat fontem sine sacrorum Oleorum infusione, quæ privatim opportuno tempore fiet nisi aliquem baptizâre debeat; tunc enim ipsa benedictione solemni vetera Olea infundat. S. R. C. 3879,

3. Sabbato S, necnon Sabbato in Vigilia Pentecostes, in benedictione Fontis, quando Fons baptismalis non potest capere aquam sat copiosam ut christifideles recipere queant in vasis (ante Olei infusionem) de hac aqua benedicta, ad eam habendam in suis domibus, cubiculis, etc., "licet perficere in *uno tantum* vase extra Fontem posito benedictionem aquæ, deinde fundendæ in Fontem ipsum, ante immixtionem sancti Olei." S. R. C. 3524 ad V.

4. Transmittenda sunt sacra Olea vel per aliquem sacerdotem vel Clericum, si possibile sit, in sacris constitutum, non autem per laicum, nisi in gravi necessitate. Conf. Rit. Rom. tit. II, cap. 1, n. 38: S. R. C. 3879; Van der St. IV, q. 71. Hinc liquet quam indecens sit sacra Olea per publicos vectores, vulgo *Express Co.* transmittere, id quod decreto S. R. U. I, 1 Maji 1901, prohibetur.

5. Aqua baptismalis in Parochiis in Sabbatis Paschæ et Pentecostes benedicenda est, non obstante quacunque contraria consuetudine, quæ omnino eliminari debet. S. R. C. 3331. Conf. infra n. 308, 1.

Festum et octava Paschae.

303.—NOTANDA.

1. Festa duplicia quæcunque, majora et minora, et semiduplicia feria II et III Paschatis omnino omittuntur, si vero occurrunt aliis diebus infra hanc octavam, fit de illis commemoratio tum in utrisque Vesperis et Laudibus, tum in Missa. *Non* vero *legitur* Lectio historica.—Sola festa I vel II classis transferuntur.—Item infra oct. Pentecostes.

2. Feriis IV, V, VI et Sabbato, si alia commemoratio non est facienda, secunda Oratio dicitur *Ecclesiæ*, vel pro Papa.—Tertia Oratio non dicitur, nisi præter commem. festi dupl. vel semid., facienda sit commem. simplicis. Oratio imperata omittitur. Cf. n. 136, *d*.

3. A Dominica Paschæ usque ad Dominicam Trinitatis exclusive ad Aspersionem Aquæ benedictæ dicitur *Vidi aquam* (flexis genibus intonandum) loco *Asperges me*. Cf. n. 276, 3.

4. In administratione Ss. Eucharistiæ extra Missam usque ad festum Ss. Trinitatis exclusive ad Ant. *O sacrum Convivium* et ad ℣ *Panem de cœlo* additur *Alleluja*, et loco Orationis *Deus qui nobis*, dicitur *Spiritum nobis, Domine, tuæ caritatis infunde: ut quos sacramentis paschalibus satiasti, tua facias pietate concordes. Per Christum.* ℟. *Amen.*—Si vero Communio distribuitur ante vel post Missam de Requie, eadem Oratio dicitur, sed omittitur *Alleluja*.

5. Quum feriis IV, V, VI et Sabbato in Albis Missa votiva

solemnis *pro re gravi* vel *publica Ecclesiæ causa* permittutur, in tali Missa duo *Alleluja* ad *Ite Missa est* non addenda sunt, quia hæc conveniunt tantum Missis de Octava Paschatis.

Tempus Paschale.

304.—NOTANDA.

1. Toto tempore paschali dicuntur tres Psalmi cujuslibet Nocturni sub *una* et quidem *prima* Antiphona. In festis Sanctorum ad Invitatorium, Antiphonas et Versiculos (exceptis precibus ad Primam et ad Completorium et post *Pretiosa in conspectu Domini* ad Prm.) et ad Responsoria post Lectiones additur unum *Alleluja*, ubi non est.—Ad Responsoria brevia Horarum et in Missa ad Introitum duo *Alleluja* adduntur: ad Offertorium autem et Communionem unum *Alleluja*. Ss. Martyres habent proprium Commune tempore paschali.

N. B. Ad Laud. et Vesp. 5 Psalmi, si de Psalterio sint, pariter dicuntur sub una Antiphona.

2. Tempore Paschali a Fer. II post Dom. in Albis usque ad Vigiliam Ascensionis inclusive, in Officio tam de Tempore, quam de Sancti (i. e. in semidup., quæ non incidunt infra Octavam) loco Suffragii Sanctorum fit *Commemoratio de Cruce*.

3. In Missis, in quibus tres Orationes dicendæ sunt, tempore paschali, nisi aliæ commemorationes 2 Oratio dicitur de B. M. V. *Concede*, 3 Oratio *Ecclesiæ* vel pro Papa.

Feriae Rogationum.

305.—NOTANDA SUNT SEQUENTIA.

1. Tribus feriis Rogationum ad Processionem quæ intra ecclesiam fiat, si extra ecclesiam fieri nequit, *de præcepto* celebranda est Missa de Rogatione (*colore violaceo*, prohibentur flores) sine *Gloria*, 2 Oratio *Concede*, 3 Oratio *Ecclæ* vel pro Papa,[1]—sine *Credo*, Præfatio Paschalis in tono feriali,—*Benedicamus Domino*.

2. In decantandis Litaniis, singulæ invocationes et reponsiones integre a cantoribus dici et a Clero repeti debent. S. R. C. 3135 ad 1.

3. Ii qui processioni non intersunt, dummodo Matutinum cum Laudibus non anticipent, Litanias juxta rubricas recitant post Laudes, dicto *Benedicamus Domino*, omissis versu *Fidelium* et antiphona B. M. V., quæ in casu non dicitur post Litanias. Cf. Rub. brev. tit. XXX. n. 3 et tit. XXXVI. 3.—Litaniæ anticipari non possunt.

1. Commemoratio Feriarum tertiæ et quartæ Rogationum omitti debet diebus duplicibus primæ classis, non vero secundæ classis. S. R. C. 3352 ad V.

2. Feria IV Rogationum, quæ est Vigilia Ascensionis Dni, in Missa Rogationum, si unica in eadem Ecclesia celebratur cum commemoratione Festi occurrentis, omitti debet commemoratio Vigiliæ ejusque Evangelium in fine. S. R. C. 3924 ad X.

3. In Ecclesiis in quibus non solet quotidie Missa decantari, vel adest solus Parochus, "si fiat Processio, legenda est Missa Rogationum; secus de Festo cum commemoratione earundem." S. R. C. 2682 ad 35.

4. In hac unica Missa Rogationum "facienda est commemoratio Festi occurrentis cum sola tertia Oratione, quæ secundo loco præscribitur in Missa Rogationum." S. R. C. 2915 ad II.

5. Processio in Festo S. Marci et in Feriis Rogationum, quoties temporis inclementia ex Ecclesia egredi non patiatur, "si Ecclesia capax est, congruentius est Rubricis si intra ejus ambitum Processio in casu fiat." S. R. C. 3069 ad I.

6. Quoad Missam exsequialem vide n. 232, notam ad *a*.

4. In feriis Rogationum, ubi Processio cum Missa Rogationum præscripta est, et unicus tantum sacerdos adest, Missa pro Sponso et Sponsa celebrari nequit, sed Missæ Rogationum commemoratio pro Sponsis ultimo loco addenda est cum orationibus post *Pater noster* et ante *Placeat*. Wapelh. n. 296.

Festum Ascensionis.

306.—1. Post Evangelium in Missa solemni exstinguitur cereus paschalis ab aliquo clerico. Sacro peracto cereus de candelabro tollitur et reponitur in sacristia, ut adhiberi possit in Vigilia Pentecostes ad benedictionem Fontis. Cf. Martin. *Man. Cærem.* 1., 2. cap. XXX.

2. Feria sexta post festum Ascensionis ex mandato Leonis XIII. (9 Maji 1897) incipit SUPPLICATIO NOVENDIALIS ad SANCTUM SPIRITUM ante Pentecosten in omnibus templis curialibus, et ad beneplacitum Ordinarii in aliis etiam ecclesiis sacrariisque peragenda.

3. Feria sexta post octavam Ascensionis, nisi occurrrat festum novem lectionum, etiam trans-

latum, fit officium sicut in Dominica infra octavam, exceptis lectionibus. Omittuntur commemoratio paschalis de Cruce et preces ad Primam. Occurrente festo novem lectionum fit de eo cum commemoratione feriæ, nisi festum sit duplex primæ vel secundæ classis, in quo casu commemoratio omittitur. — Officium votivum de Passione hoc die fieri nequit. S. R. C. 3675, 1.—Cf. Rubr. Missalis et Breviarii.

Vigilia, Festum et octava Pentecostes.

307.—Observanda.

In Vigilia Pentecostes et per totam octavam usque ad Festum Trinitatis inclusive, PROHIBENTUR Missæ votivæ privatæ et Missæ de Requie, pariter Missæ pro Sponso et Sponsa.

PERMITTUNTUR Missæ exsequiales cantatæ, corpore præsente, excepta Dominica Pentecostes. Cf. n. 232.

Vigilia Pentecostes.

308.—*Notanda.*

1. Ante Missam principalem seu solemnem, quæ hodie juxta Rubricas Missalis celebratur, leguntur (candelis Altaris exstinctis) Prophetiæ cum Orationibus, in paramentis violaceis, et in Ecclesiis parochialibus omnino fieri debet Benedictio Fontis, ad quam benedictionem adhibetur Cereus paschalis, qui ea peracta statim ad sacristiam defertur, quia non accenditur in Missa. S. R. C. 4048 ad 10.

Finita Benedictione, et, ubi non adest Fons,

post ultimam Prophetiam et Orationem statim decantandæ sunt Litaniæ, Celebrante et Ministris decumbentibus, juxta Rubricas Missalis.

Benedictio Fontis baptismalis *de præcepto* peragenda est in omnibus Ecclesiis Parochialibus, non obstante quacunque contraria consuetudine. S. R. C. 3331.

Attamen in casu quo fideles ad Ecclesiam non accedant hæc benedictio *privatim* absolvenda est (S. R. C. 3776) servando Memoriale Benedicti XIII: Peracta absque cantu benedictione fontis, ac Cereo paschali ad sacristiam remoto, et Cruce deposita in cornu Epistolæ, "Celebrans, stans ante altare, deponit pluviale tantum.—Idem genuflexus, omnibus similiter genuflectentibus, recitat Litanias ex Missali posito super scabello ante seipsum. Clerici (vel pueri ministrantes) respondent et repetunt omnia, quæ Celebrans dicit.—Ad versum *Peccatores* tollitur pallium violaceum ab altari, accenduntur candelæ, et vasa florum inter candelabra apponuntur.—Celebrans prosequitur Litanias usque ad *Christe exaudi nos* inclusive.—Surgit Celebrans et præcedentibus Clericis, accedit ad sacristiam."—Mox assumptis vestibus sacris procedit ad altare Missam celebraturus.

Quapropter præcedentibus diebus extrahetur aqua e fonte baptismali, qui expurgabitur et in vigilia aqua recenti consecranda replebitur. Notandum tamen quod in sacrario conservandum est aliquantulum aquæ jam benedictæ in casu necessitatis adhibendum. Conf. Martinucci.

Ad hanc benedictionem idem ritus sequendus est sicut in Sabbato sancto. Ad prophetias tamen non dicitur *Flectamus genua*.

2. Missa celebratur in paramentis rubris. "In fine Litaniarum," ut ait Missale, "cantantur solemniter *Kyrie eleison* pro Missa et repetuntur, ut moris est. Quo incepto Sacerdos cum Ministris procedit ad Altare, et facit Confessionem; deinde ascendens, illud osculatur, et incensat more solito."

Post thurificationem Altaris ipse Celebrans in latere Epistolæ (juxta Martinucci) cum Ministris statim recitabit *Kyrie*. "Finitis *Kyrie eleison* incipit in medio solemniter *Gloria in excelsis Deo* et campanæ pulsabuntur."

3. "In Missis privatis hujus Vigiliæ, omissis Prophetiis, orationibus et Litaniis, Missa absolute incipit ab Introitu *Cum sanctificatus*." Rubr. Missalis.

4. In Missa hujus diei unica dicitur Oratio, omittuntur commemorationes in Officio factæ, et oratio imperata, si quando talis ab Ordinario sit præscripta, nisi sit *pro re gravi*, quæ sub *una* conclusione conjungitur Orationi diei. Cf. n. 137.

5. Si in hac Vigilia Missa Votiva solemnis seu pro re gravi cantanda foret, hujus Missæ commemoratio in Missa Vigiliæ facienda erit, sub unica conclusione, ut in Decreto de Missis Votivis dictum est. Cf. n. 182 et 183.

In Vigilia Pentecostes non licet Missam cantatam celebrare sine Prophetiis juxta ritum pro Missis privatis præscriptum. S. R. C. 2731.

Festum Ss. Trinitatis.

309.—Observationes.

1. Festum Ss. Trinitatis sub ritu duplici primæ classis recolendum est. S. R. C. 24 Jul. 1911.

2. Ubi festum Ss. Trinitatis, qua Titularis Ecclesiæ. cum Octava celebratur, notandum est:

Infra Octavam diebus, præter festum et diem Octavam Symbolum *Quicunque* recitari nequit. S. R. C. 2194. 1.

Festum et Octava Corporis Christi.

310.—GENERATIM OBSERVANDA QUOAD FESTUM.

1. *Motu Proprio* Pii X. 2 Jul. 1911, et Decretis S. R. C. 24 et 28 Julii, Festum Ss. Corporis Christi, Feria V post Dominicam Ss. Trinitatis in universa Ecclesia *sine feriatione* celebrandum est, adhibito titulo: COMMEMORATIO SOLEMNIS SANCTISSIMI CORPORIS DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI; externa solemnitas ad Dominicam infra Octavam transfertur.

2. Dominica infra Octavam hujus festivitatis, in Ecclesiis Cathedralibus et Collegiatis, recitato Officio cum relativa Missa de eadem Dominica, unica Missa solemnis cani potest, uti in Festo, cum *Gloria*, unica Oratione, *Credo* et Evangelio S. Joannis in fine. Ubi vero non adsit Missæ Conventualis obligatio, addatur sola commemoratio Dominicæ sub distincta conclusione, ejusque Evangelium in fine.

OBSERVANDUM.

Quum S. R. C. in decreto diei 24 Julii nullomodo insinuet commemorationem Dominicæ ejusque Evangelium in fine omittenda esse in unica Missa solemni de Festo, ubi una vel plures Missæ privatæ celebrentur de Officio diei, dubitandum est, utrum verbis Decreti stricte sit inhærendum, ita ut commemoratio Dominicæ etiam fiat, ubi alia vel aliæ Missæ celebrantur, an commemoratio et ultimum Evangelium Dominicæ in casu sint omittenda. Cf. n. 209.

3. Processio solemnis cum Ss. Sacramento præscripta in Cæremoniali Episcoporum, lib. II, cap. 33, prædicta Dominica peragenda est.

311.—Octava Ssmi Corporis Christi privilegiata est ad instar Octavæ Epiphaniæ. Hinc infra hanc octavam

1. *Prohibentur*, non solum Missæ votivæ et de Requie privatæ, sed etiam Missæ cum cantu de Requie pro prima vice post obitum, vel ejus acceptum nuntium; die vero Octava prohibentur Missæ privatæ de Requie, quæ die, vel pro die obitus alias cum exsequiali Missa permittuntur. Cf. n. 234.

2. Missæ votivæ *pro sponsis* per totam Octavam *prohibentur*, benedictio autem sponsorum fieri debet. Cf. n. 405, 2.

3. Infra hanc Octavam, non autem die Octava, de Officio duplici primæ classis tantum fieri potest. Conf. Tabellam novam occurrentiæ accidentalis.

De Officiis duplicibus (majoribus et minoribus) atque semiduplicibus fit commemoratio in utrisque Vesperis, Laudibus (sine 9 Lect. historica) et Missa. Officia 2 classis tantum transferuntur. Cf. n. 428.

4. Festum Titularis vel Patroni, (non vero festum Ss. Apostolorum Petri et Pauli,) occurrens in die octava Corporis Christi juxta præfatam rubricam transferri debet non in feriam immediate sequentem qua fit de festo Ss. Cor-

dis Jesu, ritu dup. I. classis, sed in Sabbatum, nisi aliter decernatur a Sancta Sede. Cf. *Comment. Lit.* Egidi.

312.—NOTANDUM quoad OFFICIUM.

Ad stropham *Tantum ergo* et *O salutaris hostia* genuflectitur si Officium recitatur in choro coram Ss. Sacramento. Conclusio hymnorum per totam Octavam est *Jesu tibi sit gloria, Qui natus*, etc.

OBSERVANDA.

1.—Ss. Sacramento exposito, non necessario imago Crucifixi in Altari collocanda est tempore Sacrificii. S. R. C. 2305, 1. Conf. n. 354, 3.

2. Sanctorum Reliquiæ non sunt collocandæ super Altare, in quo Ss. Sacramentum publicæ venerationi est expositum. S. R. C. 2365 ad 1. Cf. n. 42. et n. 354, 6.

MONITUM.—Decreto S. Cong. Concilii diei 20. Dec. 1905. "de QUOTIDIANA Ss. EUCHARISTIÆ SUMPTIONE" S. Sedes Apostolica mandavit, ut singularum domorum religiosarum moderatores curent, ut illud Decretum quotannis vernacula lingua in communi legatur intra Octavam festivitatis Corporis Christi,

313.—DE PROCESSIONE.

Rituale Romanum de Processione in festo Corporis Christi hæc habet: "Sacerdos primum Missam celebret, in qua duas hostias consecret, et sumpta una, alteram in tabernaculo (i. e. ostensorio) in Processione deferendam ita reponat, ut per vitrum seu crystallum quo ipsum tabernaculum circumseptum esse debet, exterius adoratoribus appareat veloque operiatur, donec auferatur ab altari."—Sin autem processio transfertur usque ad Dominicam infra octa-

vam, Ss. Sacramentum licite ab initio Missæ exponitur, et peracta Missa fit processio.

Quæ ad ordinem Processionis spectant in Rituali sub tit. IX, cap. 5. accurate exponuntur.

Quoad consuetudinem sistendi in Processione et iterandi benedictionem Decr. 2609 statuit, "vetustissimam consuetudinem tolerari posse, eo tamen modo, ut saltem servetur regula Cæremonialis, quod non toties pausatio fiat et benedictio elargiatur, quoties Altaria occurrant, *extra ecclesiam*, sed semel vel iterum; et Altaria, per viam extructa, sint decenter ornata et a probo Cæremoniarum Perito prius auctoritate Episcopi visitata."

Benedictioni semper præmittendus est Hymnus *Tantum ergo* cum versiculo *Panem de cœlo* et Oratione *Deus qui nobis*. S. R. C. 3621 ad III.

NOTANDUM.

Consuetudo quæ in nonnullis ecclesiis viget, ut Processio Corporis Christi, si intra ecclesiam fit, ad altaria lateralia sistat, ibique benedictio Ss. Sacramenti impertiatur, **nulla legitima auctoritate fulcitur,** quum decretum supra allatum nonnisi de altaribus loquatur, quæ extra ecclesiam exsistant. —Quod autem ad consuetudinem attinet pluries quam bis sistendi, decreto 3488 ad 2, aliquatenus sustentatur, ubi saltem usus semel aut iterum sistendi (non autem impertiendi benedictionem) permittitur.—Consuetudo tandem quattuor initia Evangelia in hac Processione canendi, quæ in aliquibus regionibus legitima auctoritate exsistit, introduci non potest, ubi non approbata est ab Ordinario. Decreto 213. Conc. Plen. Balt. II. talis ritus interdicitur.

Infra hanc octavam non licet Orationi *Deus qui nobis* aliam orationem adjungere.

Non licet quidquam cantare lingua vernacula alternatim cum Hymnis liturgicis in solemni Processione Ss. Sacramenti. S. R. C. 3975, dub. V. 2. cf. n. 247; 5. not.

In festo Corporis Christi vel per ejus octavam Processio fieri potest vespere. S. R. C. 3488 ad 1.

In Processione solemni cum Ss. Eucharistiæ Sacramento, quæ post Vesperas fit in Festo Ss. Corporis Christi, Celebrans induatur Amictu, Alba, Cingulo, Stola et pluviali, assistentibus Diacono et Subdiacono paratis uti in Missa, sed sine Manipulo. S. R. C. 3577.

☞ Alia decreta ad cultum Ss. Eucharistiæ pertinentia inveniuntur, nn. 353–365 incl.

DE FESTIS SANCTORUM.

Festa tempore Adventus occurrentia.

314.—29 *Novembris.* De Vigilia S. Andreæ Ap., si in Adventu et in Festo novem Lectionum occurrat, in Missa tantum fit commemoratio post comm. Feriæ ac legitur ultimum Evangelium de Vigilia; si autem Officium fiat de Feria, Missa legitur de Vigilia cum commem. Feriæ et S. Saturnini M.

315.—7 *Decembris.* De Vigilia Immacul. Conceptionis fit commemoratio in Festo IX Lectionum in Missa tantum (post comm. Feriæ) cum ultimo Evangelio Vigiliæ.

8 *Decemb.* Festum Immacul. Conceptionis B. M. V., si in Dominicam II Adventus incidat, celebratur cum commem. et ultimo Evangelio Dominicæ.

14 *Decemb.* Hodie si occurrat Feria IV Quattuor Temporum, nisi fiat de Festo aliquo oc-

currente Officium, fit de die 7 infra octavam B. M. V. cum commemoratione (sed sine IX Lectione) Feriæ; Missa autem dicenda est de Feria cum comm. octavæ, 3 Oratione de Spiritu sancto, sine *Gloria*, sine *Credo*, cum Præfatione octavæ.—Missa votiva non permittitur. Occurrente Festo dup. (exc. I vel II cl.) aut semid., Missa privata vel de Feria vel de Festo legi potest. Cf. n. 179.

15 *Decemb.* Octava Imm. Conc., si occurrat Feria IV, fit comm. Feriæ Quattuor Tempor., sed non legitur ultimum Evangelium de ea. S. R. C. 3667 ad II.

316.—18 *Decemb.* Fest. Expectationis Partus B. M. V., ubi indultum, si Feria IV occurrat, quæ est Quattuor Temporum, Lectiones 3 Noct. sumendæ sunt de Feria, omittitur in Missa ultimum Evangelium Feriæ. Cf. n. 179.

Festa Januarii.

317.—Festum Ss. Nominis Jesu, si secunda Dominica post Epiphaniam impedita sit occurrente Dominica Septuagesimæ, reponendum est in proximiorem diem quæ libera est ab alio Festo dupl. I vel II classis, juxta recentem disciplinam, vetere privilegio cessante. Conf. n. 428, 7.—S. R. C. 9 Mart. 1912.

Ubi hoc Festum Titularis est Ecclesiæ, juxta Rubricas non transfertur occurrente Dominica Septuagesimæ.

318.—Dominica tertia post Epiphaniam, ubi

concessum est, celebratur FESTUM S. FAMILIÆ Jesu, Mariæ, Joseph, sub ritu duplici majori.

Hoc festum inter Festa Domini recensetur. Quodsi eo die occurrat Dominica Septuagesimæ vel Sexagesimæ, de festo fit commem. in utrisque Vesp., Laud. et Missa. S. R. C. 9 Mart. 1912.

NOTANDA.

1. Novum Officii et Missæ schema a S. R. C. sub die 14 Junii 1898 approbatum pro Festo Sanctæ Familiæ omnino substituendam est antiquo, ubi idem Festum jam erat celebratum. S. R. C. 3802.

2. In concurrentia festi Sacræ Familiæ cum aliquo festo B. Mariæ V. (ex. gr. Desponsationis B. M. V.), commemoratio de tali festo B. M. V. omittitur. S. R. C. 4042 ad 2.

3. Si eodem die occurrat festum Desponsationis B. M. V., de isto festo nihil fit.

4. Ubi S. Familia Titularis est Ecclesiæ, in Suffragio de ea nihil fit. Idem valet de aliis Mysteriis. S. R. C. 22 Mart. 1912.

De Associatione S. Familia cf. S. R. C. 3766, 3777, 3778.

Festa Februarii.

319 —FESTUM PURIFICATIONIS B. M. V.

1. Hodie fit Benedictio Candelarum et Processio. Ad hanc benedictionem et processionem adhibetur *color violaceus* paramentorum et antipendii, quod peracta processione, removetur. Celebrans induitur alba, stola et pluviali, ministri accedunt sine dalmaticis vel cum planetis plicatis; omnes autem *sine* manipulis. Ante ultimam Orationem dicitur *Flectamus genua*, nisi festum Purificationis occurrat ante Dominicam Septuagesimæ vel in Dominica.

Candelæ accensæ in choro tenentur sub cantu Evangelii et a Consecratione usque peractam Communionem, *non tamen a Ministris Altaris*, solus vero Celebrans in Missa solemni sub cantu Evangelii candelam tenet, eamque dimittit *ante osculum* libri. Wapelh. n. 169, 4.

2. Si festum Purificationis occurrat in Dominica, aspersio aquæ benedictæ fieri debet ante Benedictionem Candelarum.

Notanda. 1. Si die 2 Februarii occurrat Dominica privilegiata, Septuagesimæ, Sexagesimæ vel Quinquagesimæ, vel festum duplex I classis, transfertur festum Purificationis in diem sequentem, at Benedictio Candelarum et Processio *non* transferuntur. In hoc casu candelæ in Missa *non* tenentur. S. R. C. 3321.

2. Vasa florea prohibentur inter benedictionem candelarum, et si Missa est de B. M. V. vel alio festo dupl. 1 classis, peracta processione apponenda sunt.

3. Hodie i. e. 2 Februarii,—etiam si festum Purificationis transfertur,—a Completorio diei usque ad Completorium feriæ quartæ Hebdomadis Majoris inclusive Antiph. *Ave Regina cœlorum* recitatur.

4. A festo Purificationis usque ad Quadragesimam in festis semiduplicibus dicitur 2 Oratio *A cunctis*, 3 Oratio ad libitum, nisi occurrat commemoratio simplicis, quæ 2° loco ponitur et 3° loco dicitur Oratio *A cunctis*.

In Ecclesiis Parochialibus nullam habentibus chori obligationem, et in quibus decantantur Vesperæ diebus festivis absque Completorio, in festo Purificationis B. M. V. concludendæ sunt cum Antiphona: "Alma Redemptoris." S. R. C. 3885. 4.

320.—In festo S. Blasii Ep. et Mart., die 3 Februarii, singulis fidelibus cum candelis benedictis Benedictio datur ad impetrandam liberationem a malo gutturis, et adhibeatur formula Ritualis: *Per intercessionem S. Blasii, Episcopi ct Martyris, liberet te Deus a malo gutturis et a quolibet alio malo. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.*

Juxta S. R. C. n. 3196, ad istam benedictionem impertiendam uti licet candelis in festo Purificationis benedictis, et breviore formula *Per intercessionem S. Blasii liberet te Deus a malo gutturis. Amen.* Conf. *Ephem. Lit.* 1890, pag. 319.

321.—23 [24] *Februarii.* De Vigilia S. Mathiæ Ap., si occurrat tempore Quadragesimæ, nihil fit in Officio, sed in Missa tantum commem. sine ult. Evang., quod legitur de Feria.

In annis bissextilibus Festa, quæ occurrunt diebus 24, 25, 26, 27 et 28 Februarii, ad sequentem diem ponenda sunt.

Festa Martii.

322.—De Festo S. Joseph Pius X., *Motu Proprio* 2 Jul. et S. R. C. 24 Jul. 1911, statuit sequentia.

1. Die 19 Martii Festum natale S. Joseph, sine feriatione et sine Octava, sub ritu duplici I classis recolendum est, adhibito titulo: Commemoratio Solemnis S. Joseph, Sponsi B. M. V., Confessoris.

2. Præterea notanda sunt.

Festum S. Joseph, si "occurrerit in Domini-

ca Passionis, transferatur in Feriam secundam immediate sequentem, et quoties inciderit in Majorem Hebdomadam, reponatur in Feria quarta post Dominicam in Albis tamquam in sede propria." S. R. C. 3789.

"Festum S. Joseph in casu translationis locum cedat tantummodo Duplici digniori occurrenti: et tunc, die immediate sequenti illud reponatur." S. R. C. 3807, et tab. Rubr. nov.

In festo S. Joseph Missa exsequialis prohibetur, pariterque in festo Annuntiationis. Conf. n. 232.

NOTANDUM.

Missa diei 19. Martii more votivo dici nequit, sed Missa *Adjutor*, in casu adhibenda est. S. R. C. 3764 ad 9.

3. Festum Patrocinii Ejusdem S. Joseph Dominica III post Pascha, sub ritu duplici I classis cum Octava, addita Festi primarii qualitate, recolendum est sub titulo: SOLEMNITAS S. JOSEPH, SPONSI B. M. V., CONFESSORIS, ECCLESIÆ UNIVERSALIS PATRONI. S. R. C. 24 Jul. 1911.

323—25. *Martii.* FESTUM ANNUNTIATIONIS in universa Ecclesia ritu duplici I classis recolendum est.

Festum Annuntiationis occurrens in Hebdomada Sancta, reponendum est in Feria II. post Dominicam in Albis, tamquam in sede propria.

In casu quo festum Feria VI in Parasceve vel Sabbato sancto impediatur, Indulgentia

plenaria huic festo annexa transfertur cum officio.

324.—Quando Festum Septem Dolorum B. M. V. Feria VI post Dom. Passionis celebrari nequit ob occursum alicujus Festi altioris ritus, aut æqualis sed primarii, vel potioris dignitatis, transferendum est in Sabbatum immediate sequens, simili modo non impeditum. Quod si neque in dicto Sabbato celebrari potuerit, eo anno omittatur. (Rubr. Brev.)

325.—De Officiis mysteriorum et instrumentorum Dominicæ Passionis, quæ alicubi concessa sunt, pauca notanda sunt:

1. Sine speciali facultate transferri non possunt; ubi hæc facultas exsistit, nunquam ultra quadragesimam transferuntur. S. R. C. 3531 ad I et II.

2. Si duo ex his festis concurrant, vesperæ integræ dicuntur de præcedente sine com. sequentis. S. R. C. 2802, 5.

Festa Aprilis.

326.—25. *Aprilis,* in festo S. Marci, dicendæ sunt Litaniæ, ut diebus Rogationum. Quodsi festum S. Marci impediatur et transferatur, non tamen transferuntur Litaniæ. Si autem Litaniæ occurrant in die Paschatis, transferuntur in Feriam III. sequentem. Cætera quæ notanda sunt circa Litanias, vide n. 305.

Infra octavam Paschatis in Missa Rogationum dicitur Præfatio Paschalis cum *Communicantes* et *Hanc igitur* propriis; *Benedicamus Domino* sine *Alleluja*. Wapelh. 324, 3.

NOTANDA.

1. In Ecclesiis in quibus die 25 Aprilis, in festo S. Marci, aut, eo impedito, Dominica in Albis, una tantum celebratur Missa, post Processionem Missa dicenda est de Rogationibus cum commemoratione S. Marci vel Dominicæ in Albis, si eo die occurrat. S. R. C. 3924, 9; 4006, 3.

2. In festo S. Marci, ubi est Patronus seu Titularis ecclesiæ si unus vel duo tantum Sacerdotes celebrant, post Processionem dicitur Missa de festo cum commemoratione Rogationum sub unica conclusione. Eadem regula servanda est, occurrente festo alius Patroni seu Titulari in una Rogationum. S. R. C. 2942, 1, 2 et 3.

3. Die 25 Aprilis occurrente in Dominica in Ecclesiis ubi unicus est Sacerdos, Missa cum cantu Rogationum valet etiam pro adimplendo onere Missæ Parochialis. In hoc casu in Missa Rogationum omitti debent *Gloria* et *Credo*. Hæc Missa cantanda est in tono feriali. S. R. C. 3069 ad II.

4. In Ecclesiis in quibus plures sunt Sacerdotes, "congruentius est Rubricis ut Missa Rogationum cantetur: non tamen stricte præcipitur, nisi agatur de Ecclesiis ubi Missa Conventualis quotidie cantanda est." S. R. C. 3069 ad III.

5. Ubi *non est* Processio, Missa semper erit de festo et commemoratio Rogationum *non fit*, nisi in Ecclesiis, ubi processio fieri debuisset, et quidem in una tantum eaque principali Missa, sive lecta, sine cantata. Aliæ Missæ celebrantur de festo *sine* com. Rogat. (Ante Missam principalem laudabiliter recitantur publice Litaniæ.) Ita Ordo diœc. Buffalen. 1911.

Festa Maji.

327.—1. Festum Ss. Apost. PHILIPPI et JACOBI, si post temp. paschale transferendum est, dicitur Missa propria ut jacet in missali, demptis *Alleluja* ubi occurrit ratione temporis pasch. cum Graduali *Constitues* et versu *Pro Patribus* ex

Missa inf. oct. Ss. Petri et Pauli, cum ultimo vers. *Tanto tempore* e Missa propria.

Si alteruter sit patronus principalis notanda sunt sequentia: 1. Oratio dicitur in singulari.

2. Pro S. Philippo: *Quoad officium*: Omnia ut in ordine Breviarii, exc. Lect. 1. Noct. de Comm. Apost. *Sic nos existimet.* Lect. V et VI. de Communi: *Scriptum est*, et *Quot ergo. Quoad Missam:* Omnia ut in Missali, exc. Orationibus quæ dicuntur in singulari.

3. Pro S. Jacobo: *Quoad officium*: Omnia de comm. Apost. exceptis Lectionibus. Lect. 1 Noct. ut notatur in Breviario. Lect. IV et V. quæ in Brev. sunt V. et VI,; Lect. VI, de comm. Apost. *Scriptum est.* Lect. 3 Noct. de comm. Apost. *Ecce nos reliquimus.*

Quoad Missam: Missa *Protexisti* cum Evang. *Ecce nos reliquimus* de Comm. Abbatum. Extra temp. Pasch. Missa votiva Apost. Petri et Pauli, præter orationes.

328.—3 *Maji.* Fest. Inventionis S. Crucis, si concurrat cum festo Ascensionis Domini, fit commem. S. Crucis ob diversitatem mysterii.

Si post temp. pasch. transferatur ad Matut. antiphonæ dicuntur de festo Exaltationis S. Crucis, 14 Sept., exceptis primis singulorum noct. quæ dicuntur ut in festo Invent. sine *Alleluja.* Hymnus ad Vesp. dicitur ut 14 Sept. Quoad Missam vide missale.

329.—6 *Maji.* Festum S. Joannis ante Portam Latinam, si post temp. pasch. transfertur, officium fit de communi Apost. extra temp. pasch. cum iis quæ sunt propria, omisso *Alleluja* ad antiph. ad *Magnificat.* Quoad Missam vide missale ad finem Missæ.

Notandum.—Si quando nona lectio Matutini de Homilia Dominicæ vel feriæ, vel de festo simplici legenda sit, lectio

nona festi utpote historica lectioni octavæ conjungenda est, S. R. C. 23 Mart. 1911. ad III.

330.—MENSIS MAJUS in multis Ecclesiis speciali modo BEATISSIMÆ VIRGINI DEDICATUR, et sacris atque congruis exercitiis celebratur. Hac de re sequentia servanda sunt:

1. In ecclesiis ubi altare laterale habetur Beatæ Virgini Mariæ dicatum, illud ipsum pro hac celebratione paretur et ornetur, absonum enim videtur aliud altare quoddam temporarium pro mense Majo erigere.—Ubi autem tale altare non exsistit, speciale altare cum statua vel imagine B. M. V. floribus et luminaribus exornatum exstrui decet.—*Prohibitum* tamen est imaginem vel statuam B. M. V. sub baldachino exponere.

2. In altari in quo imago B. M. V. maximo ornatu exponitur, minime convenit simul Ss. Sacramentum exponere, quia in illo altari Imago B. M. V. principalem et sublimiorem locum occupare solet; in humiliore autem loco Ss. Sacramentum exponere certo non decet. Cf. DeHerdt. III. n. 95.—Quodsi prædicta exercitia ad altare B. M. V. peraguntur, et in fine Ss. Sacramentum exponendum est ad benedictionem impertiendam, hoc fiat in altari principali ubi Ss. Sacramentum asservatur.

3. INDULGENTIÆ.

a. Pro singulis diebus mensis Maji Indulgentiæ 300 annorum concessæ sunt iis fidelibus qui sive publice sive privatim Beatissimam Virginem certis piis exercitiis vel virtutis actibus quotidie venerantur.—*b.* Indulgentiam plenariam semel per mensem Majum vel priores octo dies Junii lucrari valent, qui vere pœnitentes confessi, ac sacra communione refecti pro intentione Summi Pontificis aliquas preces fuderint. Pius VII 18 Jun. 1822.

Festa Junii.

331.—Festum Ss. CORDIS JESU S. R. C. decreto 3712 ad ritum duplicis primæ classis ele-

vatum est. Eodem decreto statuitur: "Idem Festum Feria VI. post Octavam Corporis Christi, veluti in sede propria, recolatur; et nonnisi Solemnitatibus primariis ejusdem ritus occurrentibus locum cedat: quibus in casibus, die immediate ea Festa sequenti, veluti in sede propria reponatur." In concurrentia Festi Ss. Cordis Jesu cum die octava Corporis Christi, Vesperæ integræ fiant de eadem octava, sine ulla commemoratione.

Ubi festum Ss. Cordis titulus est Ecclesiæ, ideoque primarium *per accidens*, supradicta regula quoad primas Vesperas sequenda est. S. R. C. 3919 ad 11.

☞ Quoad exercitia pietatis prima feria sexta unoquoque mense peragenda, vide n. 211–215.

332.—Decreto Urbis et Orbis die 22 Aug. 1906 Pius Papa X. mandavit, ut singulis annis die festo Ss. Cordis Jesu, in omnibus parochialibus templis necnon in illis, in quibus idem festum agitur, coram Ss. Sacramento publicæ adorationi exposito, formula Consecrationis a Leone XIII. die 25 Maji 1899 proposita recitetur, ad quam Litaniæ in honorem Ss. Cordis erunt adjiciendæ.

Monitum.—Quod attinet hoc die ad iteratam Ss. Sacramenti expositionem, quum Octava Corporis Christi sit expleta, specialis facultas Ordinarii requiritur.

Mensis Junii PRIVILEGIA.

Indulgentiæ a Leone XIII. pro mense Junio, Ssmo Cordi Jesu dicato, concessæ:

a. Indulgentia *septem* annorum et *septem* quadragen. iis Christifidelibus *semel* per diem lucranda qui vel *publicis* exercitiis devotionis intersunt, vel *privatim* talia exercitia peragunt;

b. Indulgentia *plenaria* aliquo dei per mensem lucranda illis qui vel *quotidie privatim* exercitia obeunt, vel *decies* saltem per mensem *publicis* exercitiis intersunt, solitis conditionibus servatis. S. C. Ind. 30 Maii 1902.

EXTRAORDINARIÆ INDULGENTIÆ et PRIVILEGIA pro pio exercitio mensis Junii Ss. Cordi Jesu dicati a Pio X. die 8 Aug. 1906 in perpetuum concessa:

1. Indulgentia plenaria *toties quoties*, animabus purgatorii applicabilis, die 30 Junii iis in ecclesiis, ubi mensis Sacri Cordis exercitium solemniter habitum fuerit et hac die solemnis conclusio talis devotionis celebratur.

2. Privilegium altaris Gregoriani *ad instar* in Missa diei 30. Junii concionatoribus mensis sacri et rectoribus ecclesiarum, in quibus pium exercitium fuerit solemniter absolutum. Conf. Beringer, *Ablæsse*, n. 355.

3. Pium hoc exercitium promoventibus indulgentia 500 dierum quocunque bono opere lucranda ab iis præstito eo fine, ut idem propagetur aut melius impleatur, insuper plenaria indulgentia in suis communionibus mensis Junii, quæ omnes animabus purgatorii sunt applicabiles.

Diversis dubiis propositis Ss. Dom. Pius X, die 26 Januarii 1908 sequentia declaravit:

a. Mensis Ss. Cordi dicatus celebrari debet cum sacra prædicatione aut quotidie aut saltem ad formam sacrorum exercitiorum per octiduum.

b. Propter uniformitatem et majorem fidelium concursum solemnis conclusio mensis Ss. Cordi Jesu dicati ultima Dominica Junii fieri potest.—(Hoc die procul dubio Indulgentia plenaria diei 30 mensis supra assignata lucrari potest.)

c. Oratoria semipublica iisdem privilegiis fruuntur.

d. Hæc Devotio, si quando ex justa causa mense Junii haberi nequit, cum licentia Ordinarii alio mense fieri possunt. Conf. *Anhang* zu Beringer *Ablæsse* n. 70; Ambr. St. John, *Racolta*, n. 155.

333.—De Festo Nativitatis S. Joannis Baptistæ Sancta Sedes, *Motu Proprio* Jul. 2, et S. R. C. Jul. 28, 1911, sequentia decrevit:

1. Festum NATIVITATIS S. JOANNIS BAPTISTÆ in posterum celebrabitur cum octava, tamquam in sede propria, Dominica quæ festum Ss. Petri et Pauli Apostolorum antecedat.

2. Vigilia hujus festi affigatur Sabbato ante prædictam Dominicam, et si hoc ipso Sabbato occurrat Vigilia Ss. Apostolorum, officium, si faciendum est de Vigilia, fieri debet de Vigilia S. Joannis cum commemoratione, in Missa tantum, alterius Vigiliæ. Si vero in hoc Sabbato incidat Festum sive Officium ritus duplicis aut semiduplicis, nona lectio et in Missa ultimum Evangelium erat de Vigilia S. Joannis, et in Missa fiat commemoratio utriusque Vigiliæ.

3. Quum duæ Octavæ, S. Joannis et Ss. Apostolorum occurrere possint, Octava S. Joannis dignior declaratur, ideoque præcedentia gaudet.

4. Si Festum Nativitatis S. Joannis Baptistæ incidat in diem 28 Junii, secundæ Vesperæ integræ sunt de hac solemnitate, cum commemoratione sequentis Festi Ss. Apostolorum, juxta Rubricas.

5. In festo S. Joannis, quum semper celebrandum sit in Dominica, *Credo* dicendum sit, non vero infra octavam, nisi sit Titularis vel Patronus ecclesiæ.

6. In festo Nativ. S. Joannis prohibetur Missa exsequialis. Cf. n. 232.

Ubi S. Joannes Baptista Patronus vel Titularis est, pro Suffragio recitanda est Oratio de festo Nativitatis, immutata voce *Nativitate* in vocem *Commemoratione*. S. R. C. 3803.

Ex hac decisione inferri posse videtur, si quando Missa votiva de S. Præcursore dicenda sit, Missam Nativitatis non Decollationis sumendam esse, mutatis mutandis, juxta regulas n. 201 memoratas.

334.—29 *Junii.* Commemoratio Omnium Ss. Apostolorum, ubi ex indulto facienda est, fit semper sub distincta conclusione et post commemorationem Dominicæ et octavæ Ss. Corporis Christi, si occurrant. S. R. C. 2913, 2914 et 3157 ad 15.—Idem valet de commem. omnium Ss. Martyrum, quæ in festo S. Stephani, ubi indulta est, fieri debet *post* Commem. Nativ. Domini.

Hæc commemoratio tamen fit tantum in die festi Ss. Apostolorum Petri et Pauli, et non in Dominica, in quam solemnitas transfertur. DeHerdt.

NOTANDUM.

Ubi S. Petrus Apostolus est patronus, officium et Missa 29 Junii sine mutatione dicuntur.

Festa Julii.

335.—Dominica prima mensis Julii fest. PRETIOSISSIMI SANGUINIS est celebrandum sub ritu dup. II classis. Quodsi illa Dominica occurrat festum Visitationis B. M. V. vel aliud festum altioris ritus vel primariæ dignitatis, festum Ss. Sanguinis transfertur ad feriam II, translato vel simplicato quocunque festo occurrente minoris ritus vel dignitatis.

NOTANDA.

1. Missa Pretiosissimi Sanguinis more votivo celebrari potest.

2. In festo S. Sanguinis, si Missa celebratur coram Ss. Sacramento exposito. commemoratio Ss. Sacramenti omittitur. Idem valet pro Missa votiva. Conf. n. 122.

336.—Festum COMMEMORATION. SS. SUMMORUM PONTIFICUM, ubi pro prima Dominica libera post Octavam Ss. Ap. Petri et Pauli concessum, die prima mensis Julii fixe adsignata, celebrari licet, in colore rubro. S. R. C. 9 Feb. 1912.—Eodem decreto pro Festo Sacrarum Reliquiarum, hucusque aliqua Dominica mensis Octobris alicubi celebrato, dies quinta Novembris fixe adsignata est.

Quodsi pro alterutri horum Festorum alicubi jam dies fixa fuerit assignata, talis dies servanda videtur, donec a Sancta Sede decernatur.

Prioris festi Missa et Officium inveniuntur in appendice pro aliquibus locis sub initio festorum Julii.

Festa Septembris.

337.—Festum SS. NOMINIS MARIÆ, antea in Dominica infra Octavam Nativitatis B. M. V. sub ritu duplici majore celebrandum, quum (juxta novas Rubricas Tit. X, 1.) in Dominica fieri nequeat, perpetuo diei 12 Septembris assignatur. Tit. IV, 3.—Quodsi eodem die occurrat Festum nobilius, de Ss. Nomine nonnisi commemoratio fieri debet, juxta easdem Rubricas. Ubi idem festum ritu altiore celebratur, in tali casu transferatur. Tit. III, 3.

338.—Festum SEPTEM DOLORUM B. MARIÆ VIRG. Dominica tertia Septembris ab universo seu Sæculari seu Regulari Clero in tota Eccle-

sia quotannis celebrandum est sub ritu duplici secundæ classis. S. R. C. diei 8 Julii 1908.—Hac Dominica si occurrat festum nobilius, tamquam in sede propria celebretur festum B. V. Mariæ Perdolentis prima sequenti die, non impedita a festo nobiliori; de occurrente quocunque Festo duplici, sive minore, sive majore, aut semiduplici fit commemoratio juxta Rubricas recentiores.

NOTANDA.

1. Si tertia Dominica mensis sit dies octava Nativitatis B. Mariæ V., hæc octava cessat pridie ad Nonam et festum B. M. V. Perdolentis celebratur.

2, Ubi hoc Festum cum Octava celebratur, die octava Officium fit de Dominica cum commem. Octavæ; concl. hymnor. et ℣ ad Primam de Octava, Præfatio autem de Trinitate. (Rub. Tit. X, 1 et 4).—Occurrente eo die festo B. M. V. de Mercede (24 Sept.), commem. facienda de hoc festo, omissa octava, juxta nov. Tab. occurrentiæ.

339.—20 *Septemb.* Occurrente hodie (vel die 19, si Fest. S. Mathaei incidit in Feriam II.) Feria Quattuor Temporum, de Vigilia nihil fit in officio, sed in Missa tantum commemoratio sine Evangelio ejusdem.

Festa Octobris.

340.—DEVOTIO SS. ROSARII.

Epistola encyclica diei 1 Septembris 1883 Leo XIII mandavit, mandatumque subsequentibus annis in perpetuum confirmavit: Ut a prima die Octobris usque ad secundam Novembris in omnibus ubique ecclesiis parochialibus, et, pro locorum Ordinarii judicio, etiam in aliis Ecclesiis et Oratorii QUINQUE saltem Ro-

SARII DECADES unacum LITANIIS LAURETANIS et Oratione in honorem S. JOSEPH, Sponsi B. M. V., sive mane infra S. Missæ sacrificium, sive alio tempore coram Ss. Sacramento exposito recitarentur.

Quodsi solemnis Expositio per ostensorium haberi non possit, indultum est, ut eadem Expositio per modum exceptionis, prudenti Ordinarii judicio, cum sacra pyxide, aperiendo scilicet ab initio ostiolum tabernaculi, fiat, et cum ea populum in fine benedicendo. Cf. S. R. C. 3650 ad 4 et 5; 3666.

INDULGENTIÆ CONCESSÆ.

1. *Indulgentia partialis;* Omnibus, qui intra designatum temporis spatium, Rosarii cum Litaniis publicæ recitationi interfuerint et ad mentem S. Patris oraverint, *septem annorum itemque septem quadragenarum* singulis vicibus obtinenda. Eandem Indulgentiam lucrari poterunt qui legitima causa impediti idem exercitium privatim absolverint.

2. *Indulgentia plenaria* conceditur iis qui decies saltem vel publice, vel, ob justas causas privatim recitationem peregerint, et rite confessi ad sacram mensam accesserint simulque ad mentem S. Patris oraverint.

3. Plenissimam autem veniam elargitur Summus Pontifex iis qui in ipsa Ss. Rosarii solemnitate vel quolibet die infra octavam, post sinceram confessionem et Sacræ Eucharistiæ receptionem ad Ejus mentem Deo et Deiparæ rite supplicaverint.

Indulgentiæ *pro Oratione S. Joseph:*

1. Septem annorum et septem quadragenarum singulis vicibus quod publicam recitationem Rosarii mense Octobri illa Oratio adjungitur.

2. Trecentorum dierum singulis vicibus, semel per diem, per totum annum. S. C. Ind. 21 Sept. 1889.

341.—In festo Ss. Angelorum Custodum de octava S. Mi-

chaelis Archangeli facienda est commemoratio, ubi istud festum cum octava celebratur. S. R. C. 3406.

342.—28 *Octobris.* Ss. Simonis et Judæ. Si eos separari contingat, quia alteruter est Patronus seu Titularis ecclesiæ, tunc in primo nocturno officii S. Simonis leguntur lectiones de Communi Apostolorum *Sic non existimet*, et in officio S. Judæ lectiones de epistola ejusdem Apostoli. Lectiones secundi nocturni pro utroque Apostolo sumuntur de festo, quia separari non possunt hi duo Apostoli; idem valere videtur pro tertio nocturno. Oratio pro utroque Apostolo eadem est, suppresso alterius utriusque nomine.—Idem valet quoad Missam, quæ legi potest pro utroque, Oratione, Secreta et Postcommunione mutatis.

Festa Novembris.

343.—1. Die 2 Novembris fit COMMEMORATIO OMNIUM FIDELIUM DEFUNCTORUM.

Persolutis Vesperis secundis Omnium Sanctorum, omisso *Fidelium animæ* dicuntur Vesperæ Defunctorum ritu dup. Deinde recitatur Completorium novi Officii Defunctorum, ut in Append. novi Psalterii habetur.—De octava Omnium Sanctorum nihil fit, sed totum Officium est pro Defunctis, usque ad Nonam. Conf. n. 432.

Missa prima inter Missas Defunctorum hodie celebranda est.—Quodsi in eandem diem incidat dies obitus vel depositionis, Missa una exsequialis cantanda est, altera tamen non omissa pro omnibus Defunctis. Reliquæ Missæ vero dicantur ut in die Commem. Omnium Fidelium Defunctorum etiamsi pro eodem defuncto applicantur, cujus exsequiæ fiunt.

2. Si die 2 Novembris occurrat dies Dominica, aut Festum duplex I classis, aut Festum de præcepto, Commemoratio Fidelium Defunctorum transfertur in diem sequentem, sub iisdem regulis.

Si vero in aliqua Ecclesia die 3 Novembris, in quam transferenda esset Defunct. Commem., occurrat Fest. II class., hoc Festum transfertur in primam diem liberam, juxta Rubricas. De aliquo festo inferioris ritus, etiam translato fit Officium, Missæ autem omnes, ubi Missa conventualis non est præscripta, sint pro Defunctis.

3. Si ea die habeatur Expositio pro Oratione 40 Horarum, Missa de Ss. Sacramento unica cantetur, reliquæ autem sint pro Defunctis in colore violaceo, sed non dicantur ad Altare Expositionis.

NOTANDUM.

Occurrente prima Feria sexta Novembris, commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum non licet Missam votivam celebrare de Ss. Corde Jesu. S. R. C. 3855 ad II. Cf. n. 211, d.

De Festis "de Praecepto."

344.—1. *Motu Proprio* Pii X. diei Julii 2, 1911 *de præcepto* cum feriatione in universa Ecclesia celebranda sunt: "Omnes et singuli dies Dominici, festa Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniæ et Ascensionis Domini Nostri Jesu Christi, Immaculatæ Conceptionis et Assumptionis Almæ Genitricis Dei Mariæ, Beatorum Apostolo-

rum Petri et Pauli, Omnium denique Sanctorum."

2. Ubi aliquod festum ex enumeratis legitime abolitum vel translatum sit, nihil inconsulta Sede Apostolica innovetur. Si qua vero in natione vel regione aliquod ex abrogatis festis Episcopi conservandum censuerint, Sanctæ Sedi rem deferant.

3. Præterea eodem *Motu Proprio* indultum est, ut, si in aliquod ex festis supra memoratis dies incidat abstinentiæ vel jejunii, ab utroque dispensetur.

Festum Titularis Ecclesiae.

345.—Regulæ generales.

1. Festum Titularis Ecclesiæ sub ritu duplici I classis cum octava singulis annis celebrandum est in omnibus Ecclesiis vel Oratoriis publicis, quæ vel solemniter consecratæ vel saltem benedicta sunt.

2. Officium integrum Titularis peragendum est a toto Clero, vel saltem a sacerdote Rectore tali Ecclesiæ vel Oratorio addicto. Defectu Cleri festum celebretur per solas Missas.

3. Festum Titularis Ecclesiæ Cathedralis ab universo Clero totius Diœcesis ritu duplici I classis celebrari debet, a Clero sæculari cum octava, a Clero regulari sine octava. S. R. C. 3863.—Eadem regula servanda est quoad festum Patroni Diœcesis. *Ibid.*

4. In Oratoriis semipublicis festum Titularis non celebrabitur nisi sint consecrata vel saltem solemniter benedicta.

Privilegia liturgica Titulorum Ecclesiarum, videlicet Officium duplex I classis cum octava, commemoratio in Suffragiis Sanctorum et in Oratione *A cunctis* attribuenda sunt etiam Titularibus Ecclesiarum quæ *non* sunt consecratæ, sed tantum solemniter benedictæ. S. R. C. 3752 ad 1.

5. Oratoria privata, quum non sint consecranda vel solemniter, sed tantum privatim (benedictione pro nova domo) benedicenda, privilegiis Titularis non fruuntur. S. R. C. 4025

Si Festum S. Titularis occurrat in Dominica in qua facienda est solemnitas alicujus Festi infra hebdomadam occurrentis, solemnitas Titularis transferenda est ad Dominicam subsequentem; sin vero Festum S. Titularis incidat infra hebdomadam ante prædictam Dominicam ejusdem solemnitas anticipanda est in Dominica antecedenti. Juxta S. R. C. 3299.

Titulare Festum alicujus Ecclesiæ a die 31 Decembris usque ad quintum Januarii non habet octavam. S. R. C. 3876. 1,

346.—Regulæ particulares.

1. Quando Titulares vel Patroni loci alicujus habentur duo Sancti, quorum eadem die, ast sub ritu diverso, in Calendario universali fit Officium: "Si Sancti Titulares vel Patroni, de quibus agitur, sunt æque principales, de ipsis simul agendum est eadem die et sub ritu classis quem Sanctis Patronis Rubricæ assignant."

Quando Patronus, aut Sanctus cujus insignis Reliquia habetur, describitur in Calendario cum aliis Sociis, qui separari possunt, separatio de Patrono, aut de Sancto cujus Reliquia servatur, agenda est. S. R. C. 4037 ad III.

2. Quando Titulares vel Patroni sunt duo

Martyres, quorum eadem die Festum inscriptum est in Calendario Diœcesano, ast unius tantum Officium præscribitur in Calendario universali, Officium plurimorum Martyrum cum communi Oratione fieri potest.

3. Quando Ecclesiæ alicuius Patroni vel Titulares sunt duo Sancti, quorum Officium seu Festum distinctis diebus assignatur, eorum festa seorsim sub ritu duplici primæ classis cum octava recolenda sunt. S. R. C. 3622; 3386 et 3417. Conf. Pighi–Ferr. *Liturgia Sacerd.*, n. 172.

4. Patroni ecclesiarum eligi non possunt *Beatificati* dumtaxat. S. R. C. 526, 1.—Neque potest pro Titulari alicujus Ecclesiæ assignari Festum quod neque in Martyrologio, neque in Supplemento Diœcesis invenitur. S. R. C. 3876, 5.

5. De Titulari definitive agi non potest ante erectionem Ecclesiæ. S. R. C. 3296.

347.—Observanda diversa.

1. Ubi Parochiæ ex variis et dissitis pagis formantur, quibus singulis annexæ sunt Ecclesiæ filiales, quæ subditæ quidem jurisdictioni Parochi, ab Ecclesia vero parochiali independentes, sub separata et propria administratione, in quibus filiabus Ecclesiis unus idemque Sacerdos, Parochi coadjutor ab Ordinario deputatus, curam parochialem exercet:

a. Parochus, qui in Ecclesia filiali nunquam officiis fungitur, non tenetur Titularem filialis Ecclesiæ cum octava et in Suffragio per annum celebrare, sed Ecclesiæ suæ parochialis tantum.

b. Sacellanus Ecclesiæ filialis, si nunquam in ecclesia parochiali officiis ex obligatione fungitur, non Titularem Ecclesiæ parochialis, sed filialis cum octava et in Suffragio celebrare tenetur. S. R. C. 3952.

2. In Americanis missionibus Festum Patroni vel Titularis Ecclesiæ, sive consecrata est, sive non consecrata celebrari debet sicut Festum primæ classis cum octava, tum quoad Missam, si in iis Ecclesiis commode celebrari valeat; tum quoad Officium, si vel saltem unus sacerdos, iisdem Ecclesiis sit adscriptus. S. R. C. 3278.

3. Missionarius pluribus Ecclesiis adscriptus, dum in una tantum proprie residet, "tenetur ad celebrandum Officium Titularis illius tantum Ecclesiæ, apud quam residere solet; vel dignioris." S. R. C. 3554; item 3571.

4. Ubi aliqua Religiosorum familia Ecclesiæ publicæ est addicta, talis communitas tenetur ad Officium Patroni hujus Ecclesiæ et per totam octavam. S. R. C. 3397 ad 4.

348.—De ordinanda Missa in festo Titulari Ecclesiæ.

1. Festum Titulare est duplex I classis cum octava. In Missa per totam octavam dicitur *Gloria* et *Credo*. In festo ipso non fit commemoratio, nisi occurrat in Dominica, vel in feria majori (scil. Advent., Quadr., Quat. Temp., fer. II Rogationum.)

2. Festa dupl. et semid. per octavam occurrentia fiunt cum commem. octavæ in Laud., Missa, et in Vesp. e 2 Vesp. festi; e 1 Vesp., si sequenti die Officium fiat de die infra octavam. S. R. C. 5 Jun. 1908 in Atrebat.

3. Occurrente festo duplici I vel II classis commem. octavæ omittitur.

4. Occurrente officio simplici vel ad libitum vel feriali, de die infra octavam officium fiat ritu semid., (omittitur Suffragium ad Laudes et Vesp. precesque ad Primam et Completorium.)

5. Dies octava est duplex. Festum duplex vel semiduplex, quod eo die occurrat, dum-

modo Titularis sit festum fixum, transfertur ad primam diem non impeditam. Quodsi Titularis sit festum mobile, de festo duplici, tum majori tum minori (etiam Doctoris Ecclesiæ) vel semiduplici fit commemoratio in octava Titularis, tum in utrisque Vesperis tum in Laudibus et Missa.—Sin autem dies octava alicujus Sancti Titularis occurrat in festo dup. I vel II classis, vel in Dominica quacunque, fit tantum commem. diei octavæ. De die octava festorum Domini tamen fit Officium in Dominicis minoribus. Const. *Divino afflatu.* Rubr. Tit. III, 2.

Festum Dedicationis Ecclesiae.

349.—Observanda quoad Consecrationem ipsam:

1. Episcopus Ecclesiam consecraturus, Parochus, Sacerdotes utrique assistentes, postquam Nocturnos cum Laudibus de Communi Martyrum quæ præscripta sunt, recitaverint, postridie tenentur etiam recitare Officium diei currentis. S. R. C. 3532 ad II.

2. "Decet ut ex usu passim recepto Sacerdotes deferentes feretrum Reliquiarum in Consecratione Altarium sint sacris vestibus induti." S. R. C. 3364 ad V.

Notanda.

Ecclesia exstructa ex ligno *consecrari* non potest, sed tantum solemniter *benedici*. S. R. C. 11 Apr. 1902.

Ecclesia quæ constructa est ex materia quæ *cæ-*

mentum armatum (concrete) nuncupatur, consecrari potest adhibita forma ac ritu Pontificalis Romani, dummodo duodecim crucium loca, et postæ januæ principalis, sint ex lapide. S. R. C. 12 Nov. 1909.

350.—Quoad FESTUM DEDICATIONIS ECCLESIÆ notanda sunt sequentia:

1. Dedicatio Ecclesiæ ejusque anniversarium est festum Domini. S. R. C. 3881, 1.

2. Propriæ Ecclesiæ anniversarium Dedicationis est festum primarium aliis quibuscunque locorum Festis, etiam Patroni et Titularis præferendum, tam in occursu quam in concursu. Ratione feriationis autem, ubi tale festum *de præcepto* in foro celebratur, anniversario Dedicationis præferri potest. Ibid. ad 2.

OBSERVANDA.

1. Duodecim cerei ante cruces in parietibus depictas et consecratas ardere debent in Anniversario Ecclesiæ consecratæ "per integrum et solum diem incipiendo a primis Vesperis;" die octava cerei pariter accendi *possunt*, at *non debent*. S. R. C. 3876 ad VI et VII.

2. Nullibi licet in Anniversario Dedicationis Ecclesiæ propriæ Missam de Requie, præsente quidem cadavere, decantare. S. R. C. 3541. (Decr. gen.) Cf. n. 232. e.

3. Anniversarium Dedicationis Ecclesiæ *non* propriæ est festum secundarium. Ibid. ad 3.

4. Quodcunque Anniversarium Dedic. Ecclesiæ Festis solemnioribus universalis Ecclesiæ, etiam dignitate posthabita, cedit quoad concurrentiam et occurrentiam. Ibid. ad 4.

5. Episcopo consecranti jus inhæret—in ipso actu consecrationis—seligendi diem pro Anniversario quotannis celebrando, exceptis dupli-

cibus I et II classis universalis Ecclesiæ, Dominicis privilegiatis, et duplicibus I classis Ecclesiarum particularium. Ibid. ad 5.

6. Quodsi alicui Diœcesi vel Instituto concessum sit Anniversarium Dedicationis omnium Ecclesiarum uno eodemque die celebrare, omnes et singuli de relativo Clero, quibus Indultum favet, præfatum Festum semel celebrare debent sub ritu duplici I classis cum octava, sive Ecclesia propria consecrata, sive benedicta tantum fuerit.—In casu quod propria ecclesia *non* consecrata fuerit, festum Dedicationis tamquam secundarium celebrandum est, secus, si consecratum, tamquam primarium. S. R. C. 3863, 3.

7. Anniversarium Dedic. Ecclesiæ Cathedralis sub ritu dup. I cl. cum Octava celebrandum est per totam Diœcesim ab universo Clero sæculari et etiam regulari Kalend. diœcesanum adhibente: a Regularibus vero utriusque sexus in eadem Diœcesi commorantibus ac proprium Kalend. habentibus, pariter sub ritu dup. I cl., absque tamen Octava. Const. Apost. cit. Tit. IX.

NOTANDA.

1. Si contingat, ut duo Anniversaria Dedicationis concurrant, Oratio *Deus qui invisibiliter* pro commemoratione alterius Anniversarii sumenda est. Conf. Rubr. Brev.

2. In Octava Dedicationis Lectiones tertii Nocturni legendæ sunt, quæ primæ post recitatas lectiones infra octavam omissæ sunt; si omnes jam sint recitatæ, sumuntur de die festo.

NOTANDA.

351.—In Oratoriis semipublicis consecratis,

nisi Anniversarium Dedicationis omnium Ecclesiarum uno eodemque die celebratur (ut supra n. 6. dictum est), singulis annis de Anniversario Dedicationis fieri debet sicut in aliis Ecclesiis consecratis. S. R. C. 3471.

352.—Regulares, qui Calendarium proprium habent et jam celebrant Dedicationem Omnium Ecclesiarum Ordinis, "tantummodo celebrent Anniversarium Dedicationis Omnium Ecclesiarum Ordinis (non autem Regni vel Diœceseos) et sub ritu Duplici I classis sine octava Dedicationis Ecclesiæ Cathedralis. S. R. C. 3861 ad I. Conf. supra n. 350, 7.

DE CULTU SS. EUCHARISTIAE.

De Loco asservandae Ss. Eucharistiae.

353.—Notitiæ diversæ.

1. Ss. Eucharistiæ Sacramentum in uno cujuscunque ecclesiæ loco tantum *continuo* asservari potest. S. R. C. 1946, 3.—3104, XIII. Conf. n. 354, 7.

2. In Ecclesiis seu Oratioriis filialibus ubi Missa celebratur tantummodo Dominicis, januis cetero tempore clausis manentibus, Ss. Eucharistiæ Sacramentum asservari non licet, nisi per aliquot diei horas aditus pateat fidelibus Ss. Eucharistiam visitare cupientibus. S. R. C. 3739, 1.

3. In Oratoriis Religiosorum privatis asservari potest Ss. Eucharistiæ Sacramentum quamvis in adnexa Ecclesia

idem Ss. Sacramentum tabernaculo jugiter custodiatur. S. R. C. 3662 ad II. In Oratoriis privatis ubi Ss. Sacramentum asservatur ad minus bis (ex indulto Apostolico, si obtineatur, *semel* saltem,) in hebdomada Ss. Sacrificium celebrari debet. S. R. C. 3706, 2.

4. Sequens consuetudo quarumdam monialium S. R. C. proposita est: Intra parietem qui medius est intra Chorum Sororum et Sanctuarium cellula est præparata ubi Ss. Eucharistia in ostensorio requiescit. Sacerdote absente, Sorores ostiolum cellulæ in choro suo aspiciens aperiunt: dum clausum remanet Ss. Sacramentum solido vitro. Resp. "Piam consuetudinem tolerari posse." S. R. C. 3648, 1. — Ad talem consuetudinem introducendam recurrendum est ad Sanctam Sedem, quum supradictum decretum privilegii generalis vim non induat. Cf. n. 4, 3°.

Observandum.—Tabernacula "tornatilia" (*revolving tabernacles*, *Drehtabernakel*) a mente Ecclesiæ aliena, ob varias rationes reprobanda sunt. Cf. Wapelh. n. 218, not. 1.

☞ Quoad Lampadem nutriendam vide n. 54.

De Expositione Ss. Sacramenti.

354.—Notitiæ generales.

1. Throno, in quo Ss. Sacramentum exponitur, candelabra affigi possunt pro Expositione accendenda. S. R. C. 3780 ad 4.

2. Extra Devotionem 40 Horarum, ad Expositionem Ss. Sacramenti cum ostensorio, duodecim vel saltem decem candelæ ex cera candida ad altare expositionis ardere debent. Decr. Innoc. XI. 20 Maji 1682. Wapelh. n. 218.

3. Crux Altaris tempore Expositionis Ss. Sacramenti juxta consuetudinem respectivæ Ec-

clesiæ collocari vel amoveri potest. S. R. C. 2365 ad 1. Conf. n. 312.

4. Sola Imago quæ in Altari exstat in quo fit expositio tegenda est tempore Expositionis perpetuæ vel 40 Horarum. S. R. C. 3241 ad 4.

5. Lampas quæ coram Ss. Sacramento collucere debet quocunque modo sustentari potest. S. R. C. 3576 ad 4.

6. In altari Expositionis tantum prohibentur Reliquiæ Sanctorum, nec licet ex aliis altaribus ubi exponi possunt, eas osculandas præbere fidelibus durante Ss. Sacramenti Expositione. S. R. C. 17 Jul. 1900.—Pariter tabellæ Secretarum ab altari removendæ sunt, excepto tempore Missæ. S. R. C. 3130 ad 3.

7. Non prohibetur, quominus Ss. Sacramentum ab Altari in quo asservatur, ad aliud Altare deferatur, ubi publicæ Adorationi exponatur; attamen transferendum est non in ostensorio, sed in capsula, aut in sphæra velo humerali cooperta. S. R. C. 3293; 3576 ad 12. — Licet quoque occasione alicujus Festi Ss. Eucharistiam ad altare laterale transferre, indeque S. Communionem distribuere, dummodo Ss. Eucharistia non *continuo* in duobus Altaribus asservetur. S. R. C. 3576. ad 6.

8. Si coram Ss. Sacramento solemniter super altari exposito concio habeatur, apponendum est velamen ante Ss. Eucharistiam. S. R. C. 3728, 2.

9. Consuetudo quod Clerus et populus se-

deant, dum Ss. Sacramentum in Altari expositum manet, non prohibitum est, secluso scandalo et irreverentia. S. R. C. 3408 ad 3; 3442 ad 3.

Notandum.—Chorus dum recitat Horas Canonicas ante Ss. Sacramentum velo coopertum in altari expositum, sedere potest, sed laudabilius est, ut sedeat capite detecto. S. R. C. 2552, 1.

10. Exposito Ss. Sacramento non licet recitari vel cantari in choro Officium pro Defunctis (S. R. C. 3479 ad 2.), neque cantare *Requiem æternam* post psalmum *Miserere*, ubi Expositio fit pro Defunctis. S. R. C. 3616. Idem certo valet quoad Ps. *De profundis*.

De Benedictione Ss. Sacramenti.

355.—Observationes generales.

1. In qualibet Ss. Eucharistiæ Sacramenti publica expositione, antequam in tabernaculo idem reponatur, benedictio fidelibus cum eodem Ss. Sacramento impertiri debet, ita ut eam omittere non liceat. S. R. C. 3713.

2. Non licet Ss. Eucharistiam in ostensorio exponere absque incensatione. S. R. C. 3580 ad 6.

3. Paramenta Officiatoris et s. Ministrorum sint albi coloris. Si vero Benedictio vel processio Ss. Sacramenti immediate cum Missa vel Officio conjungatur, ita ut Celebrans ab Altari non recedat, et Benedictio (etiamsi interponatur cantus Litaniarum) non habeatur

tamquam functio omnino separata et distincta, retinetur idem color, modo niger non sit. Velum semper album esse debet. S. R. C. 2562 et 3175, 3; 3949 ad 7.

Post Missam deponitur manipulus et casula (convenienter ad scamnum), et assumitur pluviale coloris Missæ; Ministri, si adsunt, pariter deponunt manipulos. S. R. C. 3764, 8; 4048 ad 5.

4. Altaris antipendium et conopæum tabernaculi debent esse albi coloris, sed quando Expositio fit immediate ante vel post Missam seu Officium, si facile mutari non possunt, licet retineri paramenta altaris coloris Officio diei convenientis. S. R. C. 3559.—De colore conopæi etc. consulatur n. 46.

5. Corporale proprium ad Expositionem tantum sit destinatum. Cf. Wapel. n. 218.

NOTANDA.

1. "Licet sumere Amictum et Stolam, si ante Vesperas fiat Expositio Ss. Sacramenti, et benedictio immediate illas sequatur." S. R. C. 3593, 2.

2. Si quando post Missam de Requie Benedictio Ss. Sacramenti fieri debeat, sacerdos ad sacristiam secedat ibique Pluviale cum stola albi coloris sine manipulo induat, interimque flores in altari ponantur, conopæum et antipenpendium mutetur, et Expositio fit tamquam functio independens. Nunquam enim licet immediate post Missam de Requie Ss. Sacramentum exponere ad benedictionem impertiendam. S. R. C. 3949 ad 8.

3. Si post Completorium solemnis benedictio Ss. Sacramenti impertitur fidelibus, sacri Ministri utantur Dalmatica et Tunicella, et Sacerdos induat Albam et Pluviale, albi dumtaxat coloris. S. R. C. 3799 ad 1 et 2.

4. In una eademque die atque in eadem Ecclesia, *de*

licentia Episcopi, licet pluries cum Ss. Sacramento benedici populo. S. R. C. 3438 ad V.

Ritus Benedictionis.

356.—QUANDO FIT ABSQUE MINISTRIS SACRIS. Sacerdos indutus superpelliceo, stola et pluviali accedit ad Altare, præcedentibus thuriferario, et duobus saltem acolythis intorticia portantibus.

NOTANDUM.

In accessu ad altare, ubi Ss. Sacramentum expositum est, et in recessu ab eodem, flectendum est utrumque genu, flectionique addenda est mediocris capitis inclinatio, id est modica humerorum inclinatio. S. R. C, 16 Febr. 1906, ad 1.

Capite detecto Sacerdos genuflectit in plano, dein in infimo gradu genibus flexis orat paullulum, tum ascendit et, præparato corporali super Altari, tabernaculum aperit, genuflectit, extrahit pyxidem vel capsulam in qua s. Hostia servatur, claudit tabernaculum, et, s. Hostia in Ostensorio collocata, genuflectit. Deinde Ostensorium in throno collocat, et postquam descendit in suppedaneum, iterum genuflectit.

Ceteri qui genuflexi adsunt nullam aliam reverentiam exhibent. S. R. C. 16 Febr. 1906, ad 2.

Si ostensorium cum s. Hostia in tabernaculo asservetur, aperto tabernaculo genuflectit, extrahit ostensorium et illico in throno collocat.

Quodsi vel scabello brevi scala opus sit, Celebrans, postquam Ss. Sacramentum in Ostensorio posuit, genuflectit, scalam cum Ostensorio ascendit illudque in throno collocat, descendit, et in suppedaneo genuflectit antequam ad planum descendat.

Interim de more cantatur *O salutaris Hostia*, vel alius hymnus in honorem Ss. Sacramenti.

Exposito Ss. Sacramento Sacerdos lateraliter (a cornu Evangelii) descendit, genuflexus in imo gradu Altaris, facta mediocri inclinatione, surgit et stans ter incensum ponit sine benedictione, et mox iterum genuflexus triplici ductu Ss. Sacramentum incensat, inclinatione facta ante et post incensationem.

Dum preces dicuntur ad Benedictionem, coram exposito Ss. Sacramento, Celebrans et Ministri manent genuflexi, excepto sub *Te Deum*, juxta S. R. C. 3965, 2. Pari modo stare debent, dum ante *Tantum ergo* cantantur cantica *Benedictus*, *Magnificat*, *Nunc dimittis*, Antiph. *Regina cœli* temp. pasch. et alii hymni, iis strophis exceptis quæ genuflexionem exigunt. S. R. C. 6 Nov. 1908, cf. Ephem. Lit. XXII. (1908) pag. 707.

Notanda.

1. Sacerdoti celebranti licet coram Ss. Sacramento publice exposito preces recitare lingua vernacula. S. R. C. 3537 ad 2.

2. Chorus Musicorum (id est Cantores) coram Ss. Sacramento solemniter exposito licite decantare possunt hymnos in lingua vernacula, dummodo non agatur de hymnis *Te Deum* et aliis quibuscunque liturgicis precibus, quæ nonnisi lingua latina decantari debent. S. R. C. ibid. ad 3.

Ante Benedictionem a choro cantari debet *Tantum ergo*. Ad *Veneremur cernui* omnes profunde inclinant caput.

Ad *Genitori*, Sacerdos iterum incensat more supra dicto. Deinde

℣ *Panem de cœlo* etc. vel a cantoribus vel a Celebrante genuflexo cantari potest. ℟ *Omne delectamentum* etc. cantato, solus Celebrans surgit ad Orationem *Deus qui nobis* cantandam, quin ullam faciat reverentiam. S. R. C. 3513. Cf. 3058 ad 3. et 2725 ad 3.

NOTANDA QUOAD ORATIONES.

1. Orationes coram Ss. Sacramento extra Missam et Horas Canonicas "cantandæ sunt recto tono, cum una vocis inflexione in fine cujusque Orationis" et cum brevi conclusione. S. R. C. 3638 ad IV.

2.—QUOAD PLURES ORATIONES ante Benedictionem a Celebrante cantandas, notandum est (juxta Pighi *Lit. Sacerd.* Addit. ad n. 514):

Quæsitum a S. R. C. "An in functione Benedictionis Ss. Sacramenti, præter orationem de eodem, alia cantari possit?" Resp. "*Affirmative*, priusquam cantetur *Tantum ergo*, quando aliæ dicendæ sunt preces. *Negative* in casu opposito, nec non in festo et infra octavam Ss. Corporis Christi." 23 Nov. 1906 ad XI.

"Quoties exposito Ss. Sacramento canitur hymnus *Te Deum* in omnibus functionibus, expresse per Rubricas et decreta non directis, ac datur in fine cum eodem Sanctissimo Benedictio: utrum versiculi qui citantur in decreto S. R. C. 2956, ad II (scil. *Benedicamus Patrem* ..., *Benedictus es* ..., *Domine exaudi* ...) dici cum oratione *Deus qui misericordiæ* debeant ante hymnum *Tantum ergo*; an potius duo hymni sint conjungendi et absolvendi cum solo versiculo *Panem de cœlo* et duabus orationibus Ss. Sacramenti et actionis gratiarum sub una conclusione."—Resp.: "*Affirmative* ad I. partem, *negative* ad II." S. R. C. 1 Febr. 1907 ad X.

Quod ita intelligendum videtur: Si exposito Ss. Sacramento aliæ preces dicantur, v. g. triduanæ, novendiales, hæ statim concludantur cum sua oratione, adjectis etiam collectis imperatis, ita ut post *Tantum ergo* unica oratio de Ss. Sacramento recitetur. Idem dicatur si hymnus *Te Deum* cantandus sit. Si nullæ preces recitantur (i. e. *Latine*), oratio-

nes et collectæ possunt adjici et sub unica conclusione recitari, post orationem Ss. Sacramenti, excluso semper festo cum octava Corporis Christi.

3.—Oratio imperata ad Benedictionem Ss. Sacramenti ad libitum cantari potest. In festis dupl. I classis tamen omittatur ad instar rubric. Missæ.

Finita Oratione Celebrans genuflectit et accepto velo humerali a primo clerico, quin caput inclinet, ascendit suppedaneum, flectit unicum genu, manibus super Altare positis, sine capitis inclinatione, ostensorium de throno super Altare in medio corporali ponit. S. R. C. 16 Febr. 1906 ad 3.

Iterum genuflectit, inversumque ostensorium sumit manibus velo coopertis, dextra ad nodum sinistra ad pedum, et per suam dextram vertens se ad populum cum illo signum Crucis super populum faciet, nihil dicens, hoc modo: Ostensorium ante pectus tenet, tum elevat illud decenti mora usque ad oculos et eodem modo illud dimittit infra pectus: moxque iterum linea recta illud attollit usque ad pectus, et deinde ad sinistrum humerum ducit, quin pedes moveat et reducit ad dextrum, et tunc vel potest statim per cornu Evangelii se ad Altare convertere, perficiens circulum; vel potest ostensorium a dextro rursus reducere ante pectus ibique aliquantulum sistere, tunc gyrum perficiens super Altare collocare. Cf. S. R. C. 1563, 2. et Cær. Ep. l. 2, cap. 33, n. 27.

Ostensorio deposito Celebrans unicum genu flectit, et velum humerale detrahitur.

Ubi consuetudo introducta est, post impertitam populo Benedictionem recitandi "Laudes sanctorum Nominum," sacerdos sive ad supremum, sive ad infimum gradum descendit, genua flectit et, omissa omni reverentia, prædictas Laudes lingua vernacula recitat, quæ singulæ a populo repetuntur. Cf. S. R. C. 16 Febr. 1906 ad 4.

Tunc statim ostensorium in tabernaculo reponit—vel lunulam cum s. hostia in capsula ponit, quam clausam in tabernaculo reponit, genuflectit, clauditque tabernaculum.—Interim Ps. *Laudate Dominum* vel hymnus aliudve conveniens cantari potest.

Benedictio dari debet sub silentio chori, ita ut interea nihil cantetur. S. R. C. 3058, 2.

Quoad INCENSATIONEM notandum:

Non præscribitur sed servari potest consuetudo, ut thuriferarius Ss. Sacramentum incenset, dum a Sacerdote benedictio impertitur. S. R. C. 3108, 6.

357.—NOTANDA quoad BENEDICTIONEM SOLEMNEM, quæ fit cum Ministris sacris.

1. Ad impertiendam benedictionem cum Ss. Sacramento Celebrans aut ipse accipiat Ostensorium super Altari positum, juxta Cæremoniale Episc. Lib. II. c. 33, § 27; aut Diaconus Ostensorium Celebranti tradere vel ab eodem recipere potest, utroque stante. S. R. C. 3975, 4.

2. Post Missam solemnem coram Ss. Sacramento exposito celebratam, si statim benedictio Ss. Sacramenti danda est, Celebrans et Ministri ad scamnum recedentes, in plano utroque genu flectere debent, juxta praxim Ecclesiarum Urbis. S. R. C. 4048 ad 5.

3. Episcopo, quoties populum cum Ss. Sacra-

mento ipse solemniter benedicturus est, Diaconus, non Presbyter assistens porrigat Ostensorium. S. R. C. 3576 ad VIII.

4. Quotiescunque solemnis benedictio cum Ss. Sacramento fidelibus impertitur, sacri Ministri induant Dalmaticam et Tunicellam, et sacerdos celebrans Albam deferat sub Pluviali. S. R. C. 3799.

NOTANDUM.

Juxta Cærem. Episc. (l. 2, c. 33, n. 27.), dum Celebrans canit Orationem *Deus qui nobis* etc. ministri librum sustineant genuflexi.

☞ De Cæremoniis quæ servandæ sunt quoad Benedictionem solemnem, quando cum Ministris sacris fit, opera majora consulenda sunt.

Privata Expositio Ss. Sacramenti.

358.—REGULÆ SERVANDÆ.

1. Tabernaculum aperitur ita ut pyxis cum Ss. Sacramento velo cooperta ostendatur quin e tabernaculo extrahatur. S. R. C. 3394 ad 1.

2. Talis Expositio ob aliquam individuam vel communem necessitatem, absque Ordinarii licentia fieri potest.

3. Sex saltem cerei ardeant in altari. Celebrans induit superpelliceum et stolam. Thurificatio fieri decet sed non præscribitur. S. R. C. 2957.

4. Recitari possunt Litaniæ vel aliæ preces approbatæ.

5. Ultimo recitatur vel cantatur *Tantum ergo* et rursus Ss. Sacramentur incensari potest.

Deinde recitatur vel cantatur ℣ *Panem de cœlo* etc. cum Oratione *Deus qui nobis*. Tunc ostiolum tabernaculi clauditur. Cf. Wapelh. n. 228.

6. Generatim Benedictio cum pyxide dari nequit, nisi Episcopus ob consuetudinem exsistentem facultatem concesserit. S. R. C. 2957; 3650.—Pro mense Octobri Leo XIII idem indulsit. Conf. n. 340.

7. Expositio Ss. Sacramenti privata, quæ fit cum pyxide, si sit permanens, impedit Missas de Requie juxta Decr. 2390. S. R. C. 28 Apr. 1902 ad 14.

NOTANDA.

1. In Expositione privata, quando populus benedicitur cum Ss. Eucharistiæ Sacramento Pyxide clauso, ipsa Pyxis extremitatibus veli cooperienda est. S. R. C. 2786; 3780. 1; 3875, 3; 3888.

2. Non licet Sacerdoti pro sua privata devotione sacrum Tabernaculum aperire pro adorando Sacramento precibus ad libitum fundendis ac postea illud claudere. S. R. C. 3832, 2.

De Devotione XL Horarum.

359.—OBSERVATIONES GENERALES.

1. Devotio hæc in omnibus diœcesibus Statuum Fœderatorum Americæ Septentrionalis juxta Rescripta Apostolica, 10 Dec. 1857, et 24 Jan. 1868, hisce Indultis gaudet:

a. ut Expositio horis nocturnis intermitti possit;

b. ut Processio, ad prudens arbitrium Pastoris omittatur;

c. ut Fideles omnibus Indulgentiis fruantur, quæ Constitutione Clementis VIII *Graves et diuturnæ* conceduntur.

2. INDULGENTIÆ concessæ sunt:

a. Plenaria omnibus, qui digne Sacramentis receptis, semel saltem ecclesiam, ubi fit Expositio, visitaverint, ibique ad intentionem Summi Pontificis devote oraverint.

NOTANDUM.

1. Confessio fieri potest duobus diebus ante Expositionem vel ipso tempore Expositionis.

2. Confessio et Communio fieri possunt in alia ecclesia, dummodo visitatio fiat in ipsa ecclesia Expositionis.

3. Si Communio recipiatur tempore et in ecclesia Expositionis hæc visitatio valet pro una visitatione præscripta.

4. Visitatio non necessario ad horam protrahi debet.

5. Pro infirmis, qui ecclesiam visitare non valent, confessarius aliud opus substituere potest. Idem valet quoque pro infirmis et senio confectis in communitate aliqua Religiosa viventibus. S. C. Ind. et Rel. 18 Sept. 1862 et 17 Jan. 1886.

b. Indulgentiæ *decem* annorum et totidem quadrag. *toties quoties* ecclesia Expositionis visitatur, ibique preces vere contrito animo funduntur.

c. Omnes istæ Indulgentiæ animabus in purgatorio detentis applicari possunt.

d. Tempore Expositionis omnia altaria talis ecclesiæ *privilegiatæ* declarantur.

360.—RES GENERATIM SERVANDÆ.

In hac celebratione sequendus est Ordo ab Ordinario præscriptus vel a Sede Apostolica indultus. Generatim autem notanda sunt sequentia:

1. Viginti saltem cerei continuo ardeant. — Antipendium Altaris semper debet esse albi coloris.—Reliquiaria et statuæ Sanctorum in Altari non ponantur, ("non exclusis tamen Angelorum statuis quæ candelabrorum vices gerunt" Inst. Clement. 4.) — Idem dicendum videtur de statuis Angelorum adorantium, etsi decreta S. R. C. non expresse de illis loquantur.

2. In altari Expositionis, extra casum necessitatis, præter Missam Expositionis et Repositionis, non licet alias Missas sive privatas, sive cantatas, celebrare. Cf. infra 7.

NOTANDUM.

Si tempore Expositionis 40 Horarum, i. e. postquam Ss. Sacramentum jam est expositum, occurrat festum Purificationis, vel feria IV Cinerum, vel Dominica Palmarum, vel benedictio fontis in Vigilia Pentecostes, istæ functiones fiant in alio altari ab Expositionis altari remoto, si ampla sit ecclesia, sed omittatur processio: si ecclesia sit exigua etiam prædictæ benedictiones omittantur. Martinucci Man. Cærem. II. Cap. 38. n. 111. et 112.—Si Missa parochialis in Dominica celebretur ad Altare Expositionis, *Aspersio* aquæ benedictæ fieri debet, sed omittitur sola Aspersio altaris. Cf. n. 276, 8.

3. Tempore et in ecclesia Expositionis non licet celebrare Missas *de Requie*. Quodsi devotio XL Horarum occurrat in commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum (2 Nov.), missæ de *Requie* in colore violaceo dicendæ sunt, ut (n. 361, 7) infra dicitur.

4. Licet adhibere publicam precum recitationem vulgari sermone conscriptarum coram Ss.

Sacramento exposito, dummodo agatur de precibus approbatis. S. R. C. 3157, 8. Licet ut cantores coram Ss. Sacramento solemniter exposito et in sacris mere extra-liturgicis decantent hymnos approbatos in lingua vernacula, dummodo non agatur de hymno *Te Deum* et aliis quibuscunque liturgicis precibus, quæ nonnisi latina lingua decantari debent, nec licet ista cantare infra ipsam Benedictionem post *Tantum ergo* inchoatum.—Usus linguæ vernaculæ prohibetur *intra sacram liturgiam* seu *functiones liturgicas.* S. R. C. 3537. Cf. n. 356.

5. Quoad concionem vel exhortationem, quæ tempore Expositionis 40 Horarum aliquando fieri solet, sequenda sunt statuta diœcesana.

6. Juxta Instr. Clem. § XVI. in Missis privatis, quæ celebrantur durante Expositione campanula ad elevationem non pulsetur. Sed decretis S. R. C, 3157, 10: et 3442, 2. pulsatio prohibetur generatim in Missis tum ad altare Expositionis tum ad alia altaria celebratis. Cf. n. 107. Licet tamen, juxta Cærem. Episc., in egressu Celebrantis e sacristia tenue signum dare cum solita campanula.

7. Extra casum necessitatis non celebretur in Altari expositionis alia Missa præter solemnem in expositione et repositione, neque distribuatur fidelibus Communio (extra casum necessitatis vel legitimæ consuetudinis contrariæ) de Altari expositionis, sed, si fieri potest, sacra pyxis in alio Altari deponatur, unde

Communio distribuatur. Juxta Instr. Clem. et S. R. C. 3574, 5; 3864, 4; 3448 1; 3482.

8. In adoratione Ss. Sacramenti Sacerdotes stolam adhibere possunt. S. R. C. 2709, 2.

9. Omnes Missæ, præter Missas pro Expositione, Repositione et *pro Pace*, celebrandæ sunt de festo vel officio currente, nisi rubricæ permittant Missas votivas. In hoc casu decet, ut Missa votiva dicatur de Ss. Eucharistiæ Sacramento juxta rubricas, i. e. sine *Gloria*, cum tribus Orationibus (2 de offic. occur., 3 quæ 2 loco in Ordine not.), sine *Credo*, Præf. *de Nativitate*, *Benedicamus Dno*, et ult. Evang. S. Joan. — Eadem regula servanda est feria quinta libera, in qua antea Officium votivum de Ss. Eucharistia recitari solebat, quæ officia votiva Const. Apost. *Divino afflatu* sublata sunt. Color est albus.

361.—In Adoratione Quadraginta Horarum cum cantu celebrandæ sunt: prima die Missa *Expositionis*, secunda die Missa *pro Pace*, tertia die Missa *Repositionis*, in quibus Missis celebrandis servandæ sunt REGULÆ sequentes:

1. Pro EXPOSITIONE et REPOSITIONE cantanda est MISSA VOTIVA SOLEMNIS de Ss. SACRAMENTO (quæ invenitur inter Missas votivas), cum *Gloria*, *Credo*, unica Oratione, Præfatione de *Nativitate* et Evang. S. Joan. *In principio* in fine.

Diebus autem, quibus Missa votiva non permittitur cantanda est Missa de Officio occur-

rente (ut infra dicitur) cum commemoratione Ss. Sacramenti *sub unica conclusione.*

NOTANDUM.—Si ob aliquam causam Missa cum cantu celebrari nequit, Missa de currente die dicenda est, et post Orationes a Rubrica præscriptas addenda est Oratio Ss. Sacramenti, quæ tamen omitti debet in festis primæ et secundæ classis et diebus quæ commemorationem non admittunt. — Quodsi Missæ votivæ privatæ permittuntur, Missa Ss. Sacramenti legi poterit, sine *Gloria* et sine *Credo* cum Orationibus præscriptis. Cf. nn. 185–192.

Die 14 Jan. 1858 S. Sedes pro Diœcesi Baltimorensi indulsit, "ut quibus in Ecclesiis hujus Diœcesis ex defectu Ministrorum Missa solemnis cani nequit diebus tam Expositionis et Repositionis, quam intermedio, celebrari possit Missa absque Ministris paratis, ita tamen, ut ab uno Sacerdote celebrante cantetur, vel si hoc fieri nequit ex defectu cantorum, saltem celebretur inservientibus duobus clericis superpelliceo indutis, ac collucentibus quattuor ad minus candelis in Altari."—Hoc privilegio tamen non fruuntur omnes Diœceses.

2. In Missa votiva Ss. Sacramenti pro ejusdem Expositione et Repositione, omittenda est quælibet commemoratio et collecta. Infra octavam Ss. Corporis Christi, Missa erit de eadem Octava, cum Sequentia et unica Oratione, absque Commemorationibus et collectis.

3. Missa de Ss. Sacramento *cantari nequit:*

a. In Dominicis privilegiatis primæ et secundæ classis,

b. In Festis primæ et secundæ classis,

c. Feria quarta Cinerum, et feriis secunda, tertia et quarta Hebdomadæ sanctæ. Triduo sacro prædicta Expositio cessare debet.

d. Infra Octavas Paschæ, Pentecostes et Epiphaniæ.

e. Vigiliis Nativitatis et Pentecostes.

Hisce diebus canenda est Missa diei currentis cum Oratione Ss. Sacramenti sub unica conclusione, omissis collectis et commemorationibus.

NOTANDUM.—Quandocunque Missa de Ss. Sacramento non permittitur, Præfatio dicenda est, quæ Missæ diei competit, *non* de Nativitate, nisi hæc ipsa Officio diei requiratur.

4. Quod si festum aliquod primæ vel secundæ classis occurrat in Dominica, tunc secundo loco, *sub distincta conclusione*, fit commemorario Dominicæ et dicitur ejus Evangelium in fine Missæ. Aliæ commemorationes omittuntur.

NOTANDUM.

Si quando Missa Ss. Sacramenti impediatur Festo Domini ejusdem mysterii, sc. Passionis, Ss. Cordis Jesu, Pretiosissimi Sanguinis, Ss. Redemptoris, commemoratio Ss. Sacramenti omittenda est. Cf. n. 122.—Juxta Ephem. Lit. 1888, p. 283 ea commemoratio etiam omittenda est in festo Nativitatis Domini.—Com. Passionis omitti debet infra octavam Solem. Commem. Passionis, ubi ista octava indulta est.

5. Die intermedia cantatur (in colore violaceo) MISSA *pro Pace*, sine *Gloria* et, extra Dominicam, sine *Credo*. Die Dominica *Credo* dicitur.—Orationi Missæ additur commemoratio Ss. Sacramenti sub *unica* conclusione. — Præfatio communis (non de Nativitate), nisi Præfatio de tempore, aut de octava aliqua occurrente dicenda sit.

Missa *pro Pace* iisdem privilegiis gaudet, ac Missa Expositionis et Repositionis, iisque cum exceptionibus supra memoratis.

Si Missa *de Pace* impediatur, et Missa de

festo vel officio occurrente dicenda est, *sola* commemoratio *pro Pace* addenda est orationi principali Missæ sub *unica conclusione* et si festum primæ vel secundæ classis occurrat in Dominica, commemoratio Dominicæ fit sub *distincta conclusione*, cum ultimo Evangelio ejusdem.

Missa *pro Pace* (casu necessitatis excepto) non celebranda est in Altari Expositionis, neque in Altari de quo sacra Communio fidelibus distribuitur. Conf. infra 7.

NOTANDUM.

Missa *pro Pace* suppleri potest per aliam Missam Votivam ex iis quæ habentur in Missali, arbitrio Episcopi. S. R. C. 3049, q. 4. 2. Talis Missa gaudet iisdem privilegiis.—Ubi hæc Devotio ad quartum diem extenditur, eædem regulæ valent de Missa *Pro quacunque necessitate* ab Ordinario præscripta.

6. Feria quarta Cinerum in una ex diebus Expositionis occurrente tonus ferialis in cantu Orationum, Præfationis et *Pater noster* est adhibendus, nec omittenda est Oratio super populum. Eadem regula servanda est tribus diebus prioribus Hebdomadæ sanctæ, si Expositio occurrat.

7. Si in solemni Defunctorum Commemoratione (2 vel 3 Nov.) Expositio Ss. Sacramenti habenda sit pro Oratione 40 Horarum, Missa unica de Eo non omittatur; sed reliquæ sint pro defunctis, ad altare Expositionis non dicantur et celebrantur in colore violaceo.

362.—Quod attinet Missas, quæ celebrantur

præter Missas Expositionis, Repositionis et *pro Pace*

1. *Commemoratio* Ss. Sacramenti(1) *fieri debet*:

a. IN MISSIS CANTATIS, quæ—præter Missam Expositionis et Repositionis ex aliqua necessitate—celebrantur ad altare Expositionis.—Hæc commemoratio fit sub *unica conclusione* in festis 1. vel 2. classis, Dominica Palmarum, in Vigilia Nativitatis Domini, (nisi hæc Vigilia incidat in Dominicam,) et Pentecostes et in Missa votiva solemni.—Alias illa commemoratio fit sub *secunda* seu *distincta conclusione*, scil. *post* commemorationes rubricis præscriptas, sed *ante* imperatas.

b. IN MISSIS CANTATIS ad alia altaria, exceptis festis 1. et 2. classis, Dominica Palmarum et Vigiliis Pentecostes et Nativitatis Domini.

c. IN MISSIS PRIVATIS sive ad altare Expositionis, sive ad alia altaria, exceptis diebus et festis sub (*b*) memoratis.

2. *Omittenda* est commemoratio Ss. Sacramenti

a. In MISSIS CANTATIS quæ celebrantur ad alia altaria in festis 1. vel 2. classis, in Dominica Palmarum, et Vigiliis Pentecostes et Nativitatis Dni. (Idem valet pro Missa *pro Pace* ut suo loco notatur.)

b. In MISSIS PRIVATIS, quæ sive ad altare

---

(1) Cf. n. 121 et n. 122.

Expositionis, sive ad alia altaria diebus et festis modo memoratis celebrantur.

363.—De Rubricis in Missa Expositionis et Repositionis servandis.

1. In Missa Expositionis, quæ usque ad sumptionem Sanguinis ritu non differt ab aliis Missis solemnibus, altera Hostia consecrabitur pro solemni Expositione. Post sumptionem Ss. Sanguinis, Diaconus et Subdiaconus genuflectent et locum mutabunt, et genuflexionem iterabunt. Celebrans deinde adjuvante Diacono sacram Hostiam in Ostensorio ponet, illudque *absque velo* super corporali collocabit. Tunc usque ad finem Missæ omnia servanda sunt uti in Missa coram Ss. Sacramento exposito.

2. In Missa Repositionis quæ in altari Expositionis celebratur, servandæ sunt regulæ in Missa coram Ss. Sacramento exposito.

Regulæ

ex opere P. Wapelhorst (n. 95) verbatim desumptæ.

1. Officium Celebrantis. Ubi in conspectum Sanctissimi venerit, caput detegit, omittit reverentias ad chorum.

In accessu ad altare et in recessu ab ipso post Missam flectit utrumque genu in plano et profunde inclinat; infra Missam autem discedens aut veniens ad medium altare, vel transiens ante Ss. Sacramentum, semper unum genu flectit, sine capitis inclinatione.

2. Se convertens ad populum, ut cantet *Dominus vobiscum*, prius osculatur altare, dein genuflectit et se vertit ad latus Evangelii; reversus iterum genuflectit. Idem facit ad *Orate fratres*, quin circulum perficiat.

3. Incensum impositurus pro Introitu, pro Evangelio et ad Offertorium formulam usitatam recitat illudque benedicit. [Ad Ss. Sacramentum *solum* incensandum omittitur benedictio incensi.] Impositurus incensum ad Introitum et Offertorium prius genuflectit, dein se retrahit versus cornu Evangelii; incensum pro Evangelio cantando imponit remanens in latere Evangelii. Crucem non incensat, sed Ss. Sacramentum, genuflexus in extremitate suppedanei, profunde inclinans ante et post. Ad Offertorium vero prius oblata thurificat. Incensatur a Diacono extra suppedaneum, in gradu secundo vel in plano, facie ad populum versa. Quod ipsum facit, quum manus lavat. Descendit ita ut tergum non vertat versus Ss. Sacramentum.

4. Sessio in scamno fieri potest, modo consueto, sed capite aperto.

Ad *Benedicat vos*, etc. loco inclinationis genuflectit, et data benedictione nec circulum perficit nec genuflexionem iterat, sed statim convertitur ad latus Evangelii: non signat altare, nisi Ss. jam extra mensam in throno positum sit (juxta Martin.)

Ad *Verbum caro factum* genuflectit versus Ss. Sacramentum.

5. Officium Diaconi et Subdiaconi. Observanda sunt quæ de inclinationibus et genuflexionibus supra pro Celebrante no. 2 statuta sunt.

Præterea s. Ministri genuflectunt, priusquam ascendant altare post intonationem *Gloria, Credo* et ad *Sanctus.*

Omnes reverentias ad chorum; etc. omittunt; excipe Diaconum incensantem chorum; illa enim reverentia veluti invitatio ad incensationem existimanda est.

6. Omittuntur oscula. Excipe Subdiaconum post Epistolam cantatam, et Diaconum, quando petit benedictionem ante Evangelium, et quando Celebranti tradit patenam et calicem ad Offertorium, et patenam post *Pater noster.* Ad omnes incensationes genuflectunt simul cum Celebrante.

Diaconus cantat *Ite Missa est* se convertens ad populum eodem modo ac Celebrans.

364.—Ordo Expositionis.

1. Celebrans, Ss. Sacramentum in processione delaturus, pluviali coloris missæ indutus erit. Velum autem humerale erit albi coloris in quocunque casu Ss. Sacramentum deferendum est (etiam VI. in Parasceve); aliorum ministrorum paramenta ejusdem coloris sint ac Celebrantis.

2. Dicto ultimo Evangelio Celebrans et Ministri genuflectent in suppedaneo et a latere descendent ad scamnum, ibique Celebrans (pariterque ministri) manipulum deponet, planetam exuet, et pluviale (coloris missæ) assumet; incensum ibidem in duobus thuribulis ponet illud non benedicendo, et postea cum Ministris ad altare procedet, et facta in plano genuflexione utroque genu, more solito ter Ss. Sacramentum adolebit. Reddito thuribulo, Magister Cæremoniarum Celebranti velum humerale imponet, qui deinde, cum Diacono et Subdiacono ad superiorem gradum altaris ascendet, ibique cum Subdiacono genuflectet, dum Diaconus, facta in suppedaneo genuflexione, Sacramentum assumet, illudque stans genuflexo dabit sacerdoti; statimque diacono genuflectente, Celebrans, manibus extremitate veli humeralis coopertis, illud assumet et surget. Incepto a cantoribus "*Pange lingua*," etc., sub baldachino procedit cum Ministris, qui prius locum mutaverunt, pluvialis fimbrias sustinentibus.

3. Cum processio regressa fuerit, jamque ad infimum altaris majoris gradum Celebrans pervenerit, Diaconus genuflexus Sacramentum recipiet ab eodem Celebrante (qui statim ipse genuflectet velum humerale deponens) illudque, nisi alius adsit sacerdos, ipse in throno reponet et ad suum locum redibit factis debitis reverentiis. Statim vero cantores cantabunt "*Tantum ergo*," et dum intonant "*Geni-*

tori," Celebrans cum Ministris erectus ibidem in medio et absque benedictione incensum ponet in thuribulo, et genuflexus ter Ss. Sacramentum adolebit. Omisso "*Panem de cœlo,*" etc., statim a cantoribus canentur Litaniæ[1] quibus persolutis Celebrans erectus cantabit "*Dominus vobiscum*" cum orationibus subsequentibus; quibus finitis recedentes more solito, caput tegunt dum e conspectu Ss. Sacramenti recesserint.

4. Ubi processio omittitur. Expleta Missa Celebrans assumpto pluviali, ut supra, cum Ministris ad altare accedit, ubi, facta in plano genuflexione, in infimo gradu geniculabit cum Subdiacono. Diaconus mox ostensorium in throno collocabit et statim cantabitur hymnus *Pange lingua.* Ad intonationem *Genitori Genitoque* Celebrans incensat Ss. Sacramentum. Omisso *Panem de cœlo* etc. statim cantabuntur Litaniæ, quibus persolutis Celebrans erectus cantabit *Dominus vobiscum* cum orationibus subsequentibus.

5. Vespere, si Ss. Sacramentum reponetur, et postridie summo mane rursus exponetur, benedictio Ss. Sacramenti impertietur, et reponetur in custodia. Penes Episcopum est præscribere quæ preces recitandæ sint unoquo-

(1) Ad quæstionem num recitari possint Litaniæ B. Mariæ V. loco Litaniarum Sanctorum, in hac solemni Expositione, ante Benedictionem, S. R. C. resp.: "Expedit servare Instructionem Clementinam." 4015, 5.

que vespere, et præ cæteris recitari possint Litaniæ Omnium Sanctorum cum *Pange lingua* et Orationibus. Mane autem more solito exponitur, cani potest *Pange lingua* vel alius hymnus sine Oratione *Deus qui nobis* etc. Cf. Martinucci II. 38, 24.—Wapelh. 224, 1.

365.—Ordo Repositionis.

1. Finita Repositionis Missa Celebrans assumet pluviale, et ad altare redibit. Intonabunt cantores statim Litanias usque ad *Domine exaudi orationem meam* inclusive. Deinde Celebrans ponet incensum in thuribulo et Ss. Sacramentum adolebit, atque assumpto humerali, accipiet Sanctissimum, et fit processio. Infra processionem cantatur hymnus *Pange lingua*. Postprocessionem, deposito Sacramente, cantatur *Tantum ergo* et ad versum *Genitori,* incensatur. Cantores dicent versiculum *Panem de cœlo*, et Celebrans, omisso *Dominus vobiscum*, Orationes, manibus junctis, cantabit, quibus finitis more solito populo benedictionem impertietur. Diaconus Sacramentum in tabernaculo includet. Et finem obtinebit Oratio 40 Horarum.

2. Ubi processio omittitur. Finita Missa, Celebrans assumpto pluviali ad altare redibit modo supra memorato. Cantatis Litaniis usque ad *Domine exaudi orationem meam*, inclusive, intonabitur hymnus *Tantum ergo* et sub *Genitori Genitoque*, incensabitur Ss. Sacramentum. Dicto *Panem de cœlo* etc. Cele-

brans erectus, omisso *Dnus vobiscum*, Orationes manibus junctis cantabit, deinde genuflexus humerale velum assumet, cujus cum extremitatibus Ostensorium capiens, benedictionem populo impertietur, aliaque peraguntur ut supra.

10. Ubi Repositio non fit post Missam, sed vespere tertii diei, expleta Missa omnes ad sacristiam redeunt. Vespere hora constituta Celebrans cum ministris sacris ad altare Expositionis procedit, et omnia peraguntur, ut supra pro Repositione exposita sunt. Color autem pluvialis et stola celebrantis et vestimenta Ministrorum in hoc casu semper albus esse debet.

Sacra Hostia quæ in Expositione adorata erat. subsequenti die consumenda est, juxta Instr. Clem. § XXXI.

AD RITUALE PERTINENTIA.

De Baptismo.

Notitiæ ad Fontem spectantes.

366.—Aqua Fontis baptismalis renovanda et solemniter benedicenda est non solum in Sabbato sancto, sed etiam in Vigilia Pentecostes. Cf. n. 302 et 308.

Si Sabbato sancto nova Olea nondum advenerint Parochus infusionem Oleorum omittat, illa subinde privatim et separatim in Aquam cum precibus Missalis infusurus; quod si, aut statim sit Sacramentum Baptismi conferendum, aut attentis circumstantiis difficulter nova Olea recipi posse videantur, Oleis anni superioris utatur, et Aqua sic benedicta conservari debet usque ad vigiliam Pentecostes, etiamsi nova Olea supervenerint. S. R. C. 2436, 3; 2773, 1 et 2; 3092; 3879.

367.—Quodsi tempore intermedio Aqua tam imminuta sit, ut minus sufficere videatur, alia non benedicta admisceri potest, in minore tamen quantitate: item in minore quantitate tempore hiemali aqua naturalis tepefacta admisceri potest Aquæ baptismali in vasculo ad id parato, ne noceat infantulo. Pighi *Lit. Sacr.* n. 30.

368.—Altera Benedictio Fontis habetur in Rituali Romano Tit. II. Cap. 7. Hæc forma adhibenda est extra Sabbatum Paschæ et Pentecostes, quando Aqua consecrata non habetur, quum scilicet hæc corrupta fuerit, aut effluxerit, aut quovis modo defecerit.

369.—Baptismus collatus cum Aqua corrupta validus est, sed illicitus. In tali casu aqua naturalis præferenda est; providendum tamen renovationi Aquæ Fontis baptismalis juxta Rituale Romanum. C. S. O. 17 Apr. 1839.

Notitiæ ad Ritum generatim spectantes.

370.—Locus baptismi solemnis regulariter est ecclesia, in qua fons sacer reperitur constitutus nec potest esse sacristia sine rationabili causa. S. R. C. 3104, 9.

371.—Si sacerdos baptizet in casu necessita-

tis, extra ecclesiam, debet omittere omnes cæremonias, quæ baptismum præcedunt, etiamsi infantulus tamdiu victurus videatur. Collato autem baptismo—stola alba indutus—debet eum in vertice ungere chrismate si habeat, imponere vestem albam et candelam accensam præbere. — Cum autem convaluerit infans, præsentandus est in ecclesia *ibique* supplendæ sunt omissæ cæremoniæ, quæ baptismum præcedunt. S. R. C. 2607. Conf. Marc. *Instit. mor.* n. 1488.

Notandum.

Si sacerdos vel diaconus privatim baptizet, adhibenda est aqua baptismalis e fonte delata, nisi necessitas urgeat; si clericus diacono inferior vel laicus baptizat, aqua sit simplex seu communis, vel potius, si haberi potest, aqua munda benedicta pro aspersione fidelium. Ephem. Lit. XXV (1611) p. 613.

372.—Baptismus conferendus est in lingua latina. Interrogationes vero fiant in lingua latina et repetantur in lingua vernacula. S. Offic. 23 Aug. 1886.—DeHerdt (vol. III, n. 160 ad finem) addit: Interrogationes in lingua vulgari fieri posse, si, vel habeatur Indultum, vel adsit legitima consuetudo.

Notandum.

Amen non est addendum formulæ baptismi. S. R. C. 3014, 2.

Quoad Baptismum Infantium.

373.—In locis Missionum, ubi Catholici haud raro in magna distantia (v. g. decem vel viginti milliaribus geographicis) habitant, et

translatio infantium in tenera ætate magnis periculis et incommodis obnoxia est, Baptismus ritu Ecclesiæ consueto in privatis domibus ministrari potest. S. R. C. 3234, dub. 3.

374.—Non licet infantulis baptizandis nomen imponere obscœnum, fabulosum aut ridiculum, vel inanium deorum, vel impiorum hominum. "Quodsi puerum baptizandum deferens nolit prorsus eum baptizari, nisi imposito impii alicujus nomine, non ideo fas est Baptismum differre, sed puer baptizandus est, addito submissa voce nomine alicujus Sancti." Ita C. S. Off. Jun. 1883. Marc. *Inst. mor.* 1489.

375.—Si plura nomina baptizando imponuntur, solent communiter pronuntiari omnia nomina prima vice, in ipso Baptismatis momento, et quum dimittitur baptizatus; reliquis vicibus primum tantum nomen pronuntiatur. Martinucci *Man. Ss. Cær.* l. 4. c. 1.

376.—In administrando Baptismate infantibus genus est variandum pro diversitate sexus, etiam ubi talis variatio in rituali non indicatur. S. R. C. 3582 ad 2.

377.—In Baptismo parvulorum accipiens de saliva oris sui et tangens aures et nares infantis adhibendus est pollex. S. R. C. 3368 ad 3.

378.—Sal benedictum quod traditur infantulis debet esse bene confractum et attritum instar pulveris ne noceat infantulo, mundum

et naturale, non mixtum;—non potest esse sal exorcizatum ad benedicendam aquam, sed benedictum sua peculiari benedictione;—nemini tradi debet. Van der St. IV. q. 74.

Curandum est ne aqua ex capite baptizati defluens in fontem refluat, sed vel in sacrarium vel in aliquod vas fluat.

Quando, casu necessitatis, infans in utero baptizandus est, adhibere licet aquam cum hydrargyro bichlorato corrosivo (*chloride de mercure*, *Quecksilberchlorid*, *Sublimat*) permixtam, ne matris uterus morbo afficiatur. Hæc aqua componitur unius partis hujus chloreti hydrargyrici in mille partibus aquæ. Hunc usum licitum esse, ubi verum adest morbi periculum, declaravit S. O., 21 Aug. 1901. Conf. Marc. *Instit. mor.* n, 1454.

QUOAD BAPTISMUM ADULTORUM notanda sunt:

379.—Ritus baptizandi parvulos absque Indulto non potest adhiberi ad baptizandos adultos. S. R. C. 3051, 3.

Non licet interrumpere cæremonias Baptismi solemnis adultorum ad explicandas vernacula lingua hasce cæremonias. S. R. C. 3496.

380.—Quomodo agendum sit, si de adulto baptizando agatur, qui in fide Catholica instructus, omnique sectæ vel impiæ pravitati alienus, parentum incuria infans non baptizatus fuerit, utrum Ordo Baptismi Parvulorum adhibendus sit, an potius Ordo Baptismi Adultorum, a sacra Universali Inquisitione, nondum decisum est. Auctores nonnulli censent, si omittantur monita *Horresce*, nihil occurrere in Ordine Baptismi Adultorum, quod absonum

audiret in Baptismo talis hominis. Van der Stappen IV. n. 118.

381.—In reconciliandis hæreticis triplex distinguitur modus procedendi: *a.*) Si prior baptismus *certo* validus judicatus fuerit, "*sola* recipitur *abjuratio*, seu fidei professio, quam absolutio a censuris sequitur." S. C. Officii 20 Jul. 1859.—*b.*) Si de prioris baptismi nullitate constet, baptismus *absolute* confertur, nec ulla sequitur abjuratio.—*c.*) Si baptismus sit *sub conditione* iterandus, 1) fiat abjuratio seu professio fidei coram duobus testibus, juxta formam a S. Officio præscriptam; 2) sequatur baptismus conditionatus; 3) impertiatur conditionata censuræ absolutio, et 4) peragatur sacramentalis confessio cum absolutione peccatorum pariter conditionata.

Nota.—Qui debent sub conditione baptizari, "*poterunt* ad majorem functionis ecclesiasticæ facilitatem, prius audiri sacramentaliter quoad eorum *culparum accusationem*. Deinde, post collationem baptismatis sub conditione, confessarius, iterum reassumptis per summa capita cum pœnitente iis, de quibus jam accusationem fecerit, absolvat sacramentaliter pariter sub conditione." (S. Offic. 1 Nov. 1875.)

382.—Si acatholicus in *articulo mortis* ad fidem catholicam redire voluerit, debet coram duobus testibus professionem fidei emittere, saltem quoad ea, quæ sunt explicite credenda de necessitate medii et præcepti. Atque hic conversionis actus in publico statim instrumento describendus est, ut ita omnes adversa-

riorum cavillationes præcaveantur.—Post hæc rite disponendus est moribundus per actus fidei, spei, caritatis, doloris ac propositi; deinde, peracta confessione, absolvatur ab excommunicatione et a peccatis, ac postremo Ss. Viatico et extrema unctione reficiatur.

Ita Marc *Institut. Moral.* n. 1833 et 1834.

De Communione extra Missam administranda.

383.—De COMMUNIONE IN ECCLESIA DISTRIBUENDA sequentia notari juvat:

1. Non licet Communionem distribuere Triduo sacro, i. e. ab expleta Missa Feriæ V. in Cœna Domini usque ad finem Missæ solemnis in Sabbato Sancto; distribui etiam potest Communio infra hanc Missam, ubi viget consuetudo. Ita S. R. C. 2561. Conf. Marc. *Inst. mor.* n. 1540.—Solummodo licet S. Viaticum administrare infirmis hoc Triduo. Cf. n. 297.

2. Regulariter distribuatur Communio a tempore usque ad tempus, quo Missæ celebratio permittitur. — Accedente autem causa rationabili Communio ante auroram et post meridiem, imo sub vesperis dari licet. S. R. C. 2572, 23. Cf. n. 161.

3. Sacerdos Communionem distributurus indutus sit superpelliceo et stola, quæ sive coloris albi, sive officio diei convenientis esse potest. S. R. C. 2740, 12. Cf. n. 80 Bursa,

continens corporale ejusdem coloris esse debet. Ibid.

4. Ostiolum tabernaculi, extracta Pyxide, claudendum est, si Ss. Sacramentum intus remaneat, secus vero apertum maneat.

5. Operculum Pyxidis super corporale ponendum est. Opportunum quoque erit prius conopeum amovere et extra corporale ponere. Post distributam vero S. Communionem autem prius imponatur operculum Pyxidi, et deinde conopeum. Ita præcavetur periculum distrahendi fragmenta.

6. Purificatorium inter digitos manus sinistræ tenere ad abstergendos digitos dextræ manus quoties opus sit, commendatur a nonnullis Auctoribus, at nullibi præscribitur, neque caret periculo ne particulæ in terram decidant quæ digitis forte adhæreant.

Item usus tabellæ seu patenæ metallicæ, quam sacerdos sinistra manu tenens mento communicantis supponit, reprobandus potius quam commendandus videtur.

7. Deficiente ministro sacerdos ipse recitet *Confiteor* omittendo verba *tibi Pater* et *te Pater*.

Juxta Ephem. Lit. XI, 1897, pag. 589, consultius videtur Sacerdotem in hoc casu Confessionem generalem recitare stantem, utique profunde inclinatum ante gradus Altaris in Missa solemni enim, Diaconus, qui est minister tantum, facit Confessionem stans inclinatus.—Quod mulier ministri locum suppleat, juxta alios inconveniens est, juxta alios omnino prohibitum, nisi sit Monialis, quæ, pro more recepto, intra claustra e fenestella respondeat.

8. Quoad preces recitandas nihil immutan-

dum est est, sive pro numero, sive pro sexu fidelium. *Corpus D. N. J. Chr.* etc. pro singulis recitandum est, et ad verba *Jesu Christi* caput est inclinandum.

Ad Altare reversus, et facta genuflexione, Sacerdos incipiet Antiph. *O sacrum convivium*, interimque, si quod fragmentum digitis adhæserit illud in Pyxidem deponit, eamque claudit, digitos abstergit purificatorio, et reposita Pyxide in tabernaculo iterum genuflectit, et tabernaculi ostiolum claudit. (*Rit. Rom.* S. R. C. 3975, 3.)—Oratio *Deus qui nobis*, junctis manibus dicitur et per conclusionem longam terminanda est. Quamvis antiph. *O sacrum* non stricte præcipiatur, præcipiuntur tamen versiculi sequentes cum suis responsoriis et oratio. Tempore paschali tum antiphonæ tum versiculis et responsoriis additur *Alleluja*, et pro consueta Oratione dicenda est Oratio: *Spiritum nobis, Domine, tuæ caritatis infunde: ut quos Sacramentis paschalibus satiasti, tua facias pietate concordes. Per Christum D. N.* ℟. *Amen.* — Si Communio tempore paschali distribuatur ante vel post Missam Defunctorum, omittitur *Alleluja*, dicitur autem Oratio hujus temporis.

In fine Sacerdos benedicit populo, quin osculetur Altare, manus elevans et extendens, dicendo: *Benedictio Dei Omnipotentis* etc.

Conf. Pighi-Ferrais *Lit. Sacerdot.* n. 482—486. V. de St. tom. IV. cap. III.

384.—DE COMMUNIONE INFIRMORUM. — Notanda sunt sequentia:

1. Ordinarie Ss. Sacramentum ad Infirmos deferri debet nonnisi modo solemniore in Rituali præscripto, tit. IV, cap. IV, n. 6–10. In regionibus autem, ubi id fieri nequit, Apostolica facultate indultum est, ut Ss. Sacramentum deferatur occulte sine lumine. Sacerdos sub veste civili saltem stola albi coloris indutus sit et Ss. Sacramentum reconditum habeat in pyxidula in bursa alba collo pendente.

2. Apud Infirmum omnia peragenda sunt juxta ritum in Rituali descriptum.

3. Si infirmus S. Viatico muniendus est, sacerdos Corpus Dni porrigens sequentem formulam adhibeat: *Accipe, frater* (vel *soror*), *Viaticum corporis Domini nostri Jesu Christi, qui te custodiat ab hoste maligno et perducat in vitam æternam. Amen.*

4. Omnibus, quæ habentur in Rituali, expletis, si altera particula Ss. Sacramenti superfuerit, Sacerdos genuflectit, surgit et accipiens vas cum Ss. Sacramento, facit cum eo signum crucis super infirmum nihil dicens. Sin autem altera particula non supersit, Sacerdos infirmum cum manu benedicit dicens: *Benedictio Dei omnipotentis Patris ✠ et Filii et Spiritus Sancti descendat super te, et maneat semper. Amen.* Rit. Rom. l. e. n. 20 ei 24. Pighi-Ferr. *Lit. Sac.* n. 500.

385.—Infirmi, qui non versantur in periculo

mortis ideoque Viatico muniri nequeunt, S. Communione ordinarie jejuni recipere debent. Attamen per Decretum S. C. Conc. 7 Dec. 1906 concessum fuit "ut infirmi, qui jam a mense decumberent absque certa spe ut cito convalescant, de confessarii consilio Ss. Eucharistiam sumere possint semel vel bis in hebdomade, si agatur de infirmis, qui degunt in piis domibus, ubi Ss. Sacrrmentum adservatur, aut privilegio fruuntur celebrationis Missæ in Oratorio domestico; semel vero aut bis in mense pro reliquis, etsi aliquid *per modum potus* antea sumpserint, servatis de cetero regulis a Rituali Romano et S. R. C. ad rem præscriptis."

Verba *per modum potus* juxta declarationem S. O. (4 Jun. 1393 et 7 Sept. 1897) ita intelligenda sunt, ut ægrotus "sumere liceat jusculum (*broth, bouillon, Fleischbruehe*) cafæum, aliosque cibos liquidos, quibus admixta sit aliqua substantia, v. g. farina, panis rasus etc., dummodo mixtio naturam cibi liquidi non amittat." Et nomine infirmorum qui a mense decumbunt comprehenduntur quoque ex decl. S. O. diei 6 Martii 1907, qui "quamvis gravi morbo correpti et ex medici judicio naturale jejunium servare non valentes, nihilominus in lecto decumbere non possunt, aut ex eo aliquibus horis diei surgere queunt. Cf. Marc. *Instit. moral.* n. 1560 3.

De Extrema Unctione.

386.—Notanda sunt pauca, quia regulariter sacerdos ordinem Ritualis sequi debet.

1. Quodsi accidat, ut in imminenti mortis periculo infirmus ungendus est, utatur hac

formula: *Per istam sanctam unctionem indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti. Amen.* Quam formam S. O. die 25 Aprilis 1906 "in casu necessitatis sufficere" declaravit. Hinc si ægrotus supervivat, unctiones non sunt repetendæ sub conditione, sed sunt supplendæ orationes omissæ. Conf. Marc *Instit. moral.* n. 1877, 9. 2.

2. Si pluribus simul in uno cubiculo, e. g. in nosocomiis, Extrema Unctio administratur, preces ante et post unctionem semel recitentur in plurali, unicuique autem Crux osculanda porrigatur, et unctiones cum formis super singulis repetantur. Si preces istæ in plurali commode recitari nequeant, sufficit easdem in singulari numero pronuntiari, quia singulariter de unoquoque seorsum sumpta etiam intelliguntur. De Herdt III, 207 et 209. Conf. Wapelh. n. 288.

3. Apud Wapelhorst, n. 289, accurrate exponitur quomodo Extrema Unctio administranda sit in morbis contagiosis aliisve difficultatibus.

De Benedictione apostolica

387.—In articulo mortis ad impertiendam Indulgentiam plenariam, hæc notanda sunt:

1. Formula Benedicti XIV., quæ in Rituali habetur, omnino *sub pœna nullitatis* adhibenda est.

2. Si vero infirmus sit adeo morti proximus, ut neque confessionis generalis, neque præmis-

sarum precum recitandarum tempus suppetat, statim sacerdos Benedictionem impertiatur infirmo, incipiens a verbis *Dominus noster* etc. et si mors proxime urgeat, dicat: *Indulgentiam plenariam et remissionem omnium peccatorum tibi concedo, in nomine Patris et Filii ✠ et Spiritus Sancti. Amen.*

3. Si pluribus simul decumbentibus hæc benedictio impertienda est, preces, quæ formulam præcedunt, semel pro omnibus, formula ipsa autem pro singulis pronuncianda est.

4. Benedictio hæc in eodem morbo, quamvis protracto, *semel* tantum valide impertiri potest, neque a pluribus sacerdotibus hanc facultatem ex diverso capite habentibus. — Indulgentia semel in mortis articulo lucrari potest, neque animabus defunctorum applicabilis est.

5. Si Benedictio impertiatur immediate post extremæ Unctionis administrationem, et tempus urgeat, *Confiteor* non repetendum est, C. S. O. 1 Sept. 1851 Quebecen.

Conf. Beringer, *Die Ablæsse*, n. 358, ubi res ex integro tractatur.

De Exsequiis Adultorum.

388.—Observationes prævlæ.

1. Concio funebris, si habeatur, fiat ante Absolutionem "vestibus nigris, i. e. sine cotta et stola." S. R. C. 2888; si concionator sit Regularis, in veste Religionis suæ.—Si Episcopus præsens sit, benedictio ab eo non petitur,

sed facta ei profunda reverentia, signans se signo crucis, concionator faciet sermonem. Cær. Ep. lib. II, c. XI, n. 10.

2. In exsequiis absente corpore, et in die tertio, septimo et anniversario absolutio non est de præcepto, sed ad arbitrium sacerdotis, nisi ex alia ratione fieri debet.

3. Absolutio peragi potest tantummodo post Missam de Requiem, vel post Officium Defunctorum, non post aliam Missam.

4. Responsorium *Libera me* non est incipiendum a choro, antequam Sacerdos pluviali fuerit indutus.

389.—Absolutio corpore præsente post Missam.

1° Corpora defunctorum in ecclesia ponenda sunt pedibus versus altare, si defunctus non est sacerdos; presbyteri vero habeant caput versus altare. Circa corpus cerei accenduntur. (*Rit. Rom.*)

2° Pallia aut alia altaris ornamenta, etiam candelabra ad ornamentum feretri, vel tumbæ adhiberi non permittitur. (Rit. Rom.) — Hæc prohibitio multo magis ad manipulos et stolas aliaque sacrorum ministrorum paramenta censeri debet esse extensa *juxta Caval.*—Gardellini permittit birretum, stolam nigram vel violaceam, non ad ornandum feretrum, sed ad dignitatem defuncti demonstrandam, si iste erat sacerdos.

3° Finita Missa sacerdos se retrahit ad cornu

epistolæ. De Herdt explicat hanc Rubricam Missalis: Debita ante medium altaris facta reverentia (cum ministris sacris) per gradus laterales in planum ad cornu epistolæ descendit. Ibi depositis casula et manipulo accipit pluviale nigri coioris et, si pluviale non adest, cum alba et stola accedit ad absolutionem.

4° Subdiaconus medius inter duos acolythos cum candelabris accensis defert crucem, præcedentibus duobus aliis acolythis, uno cum thuribulo et navicula incensi, alio cum vase aquæ benedictæ et aspersorio, et sistit se ad caput defuncti, medius inter dictos acolythos tenentes luminaria. (*Mis. et Rit.*)

Post Missam exsequialem Absolutio fieri debet per ipsum sacerdotem qui celebravit Missam, non per alium sacerdotem. Hoc jure gaudet tantum Episcopus Ordinarius in sua diœcesi. S. R. C. 3029 ad 10.

5° Sequitur Celebrans facta prius altari reverentia cum diacono a sinistris eius. *Juxta Caval. et alios* Sacerdos ad feretrum aut tumulum procedit capite cooperto illudque aperit ad absolutionem. Sistit se contra crucem ad pedes defuncti, aliquantulum versus cornu Epistolæ (scil. si stat inter feretrum et altare), retro adstantibus ei a sinistris duobus acoythis cum thuribulo et navicula incensi, atque vase aquæ benedictæ et aspersorio, et acolytho alio tenente librum. (*Missale et Rituale.*) Deinde

6° Celebrans absolute dicit orationem *Non intres* quæ semper dicenda est, ut jacet, etiam in funere mulierum. S. R. C. 2355. Deinde

cantore repetente *Libera me*, ponit incensum in thuribulum, ministrante diacono seu acolytho non osculante cochlear nec manum, benedicens illud more solito. (*Missale.*)

7° Finito Responsorio cantor cum primo choro dicit *Kyrie eleison*, et secundus chorus respondet *Christe eleison*, deinde omnes simul dicunt: *Kyrie eleison.* Mox Sacerdos dicit alta voce: *Pater noster*, quod secreto dicitur ab omnibus. (*Rituale.*)

8° Interim Sacerdos accipit a diacono vel acolytho aspersorium et, facta altari reverentia, comitante diacono seu ministro a dextris et tenente fimbriam anteriorem pluvialis, circumiens feretrum, corpus defuncti aspergit, ter a parte dextra (i. e. incipiens a *sua* parte dextra, ut habet Cæremon. Episc.) et ter a sinistra (1° initio, 2° in medio, 3° in fine lateris, explicat DeHerdt.)—Cum transit ante crucem profunde inclinat, diaconus (vel acolythus) comitans vero genuflectit, et si transit ante Sacramentum ipse genuflectit. Postea de manu diaconi (vel acolythi) accipit thuribulum, et eodem modo quo asperserat, incensat. (*Missale et Rit. Rom.*)

9° Rediens ad pristinum locum, diacono (acolytho vel alio ministro) tenente librum, junctis manibus dicit: *Et ne nos inducas in tentationem*, etc., cum oratione: *Deus cui proprium est*, in qua dicitur *pro anima famuli tui N. Sacerdotis,* si defunctus fuerit sacerdos

(*Rit. Rom.*) Post hanç orationem non dicitur *Requiem æternam.*, etc., quia nec Missale nec Rituale hoc habet, sed omnes statim redeunt ad sacristiam. Ant. *In paradisum* dicit (nisi cantatur) sacerdos in via, si ipse funus comitatur, cum cæteris ad sepulchrum, uti habentur in Rituali: Et in fine, cantato *Benedictus* cum Ant., ad *Requiem æternam*, facit signum crucis manu dextera super cadaver.

Si sepulchrum jam est benedictum omittenda est ejus incensatio, non autem aspersio aquæ benedictæ, juxta Rit. Rom.

Si vero sacerdos funus non comitatur, dicitur vel cantatur Ant. *In paradisum* cum omnibus, quæ sequuntur in Rituali, usque ad finem, (excepta benedictione sepulchri,) in ipsa ecclesia, priusquam revertitur in sacristiam. S. R. C. 2696, 1.

390.—Si Sepultura fit sine Missa, omnes preces, a *Subvenite* usque ad orationem *Fac quæsumus*, cum Versiculis et Responsoriis sequentibus dicuntur, etiam si sacerdos funus non comitatur, quum Rituale dicat: *Aliæ prædictæ preces et suffragia nunquam omittantur*, etiam si officium defunctorum non dicitur.

391.—Absolutio post Missam sine ministris sacris.

1° Ad absolutionem tres vel quattuor, si haberi possint, requiruntur ministri, scilicet unus defert crucem, quæ tamen deficiente ministri in basi collocari potest, alter ministrat

aspersorio, tertius incensum et thuribulum et quartus, si habeatur, librum tenet et ministrat. Si haberi possunt, duo adhibeantur acolythi cum luminaribus, qui cruciferum comitentur.

2° Celebrans peracta Missa ad absolutionem induit pluviale nigrum, ut supra notatum est, sed, si non habeatur tale pluviale, deposita planeta et manipulo, ad tumulum procedit. Si indutus sit pluviali, minister eum comitatur et pluviale elevat dum funus circuit, aspergens illud vel thurificans.

392.—Absolutio facienda absente corpore Defuncti et in die III, VII, XXX ac anniversario.

Post Missam omisso *Non intres* cantabitur *Libera* etc. aliaque peragenda sunt sicuti præsente corpore, sed finita Oratione, Celebrans facit crucem manu dextera super tumulum, ut Missale præscribit.

Notandum.—*Non intres in judicium* semper dicendum est in exsequiis alicujus Summi Pontificis, Cardinalis, seu Metropolitani aut Episcopi proprii, etc. in principio absolutionis post Missam solemnem faciendæ, sive cadavere præsente, sive absente. (Cær, Ep. l. II, c, 11, § 13, et Pont. Rom. p. III.) Item quotiescunque Episcopus pro Defunctis celebrat, etiam in anniversario pro ultimo defuncto Episcopo (Cær. Ep. l. cit. et c. 36. § 3.) Cf. Schob. *Mis. sol.* p. 193, 5.

393.—Sepultura Sacerdotum.

In exequiis defunctorum sacerdotum rituale servandum est, sicut in aliis. Corpore autem sacerdotum in ecclesia et in sepulchris ponuntur cum capite versus altare. Præsente (etiam

moraliter præsente, S. R. C. 4034, 3.) denique corpore sacerdotis, crucifer, se sistit ad caput defuncti inter feretrum et altare, et Celebrans ad pedes inter feretrum et portam ecclesiæ; absente autem corpore, crucifer se semper sistit inter feretrum et portam ecclesiæ, et Celebrans inter altare et feretrum.—In sepultura Episcoporum, fiunt quinque absolutiones. (Pont. Rom.)

Circa Exsequias Adultorum et preces quæ post sepulturam passim lingua vernacula recitari solent consulatur Wapelh. 305.

394.—Peracta post Missam cantatam Absolutione, Celebrans addit: *Anima ejus* (vel *animæ eorum) et animæ omnium Fidelium defunctorum per misericordiam Dei requiescant in pace*. Deinde in reditu ad sacristiam Celebrans dicit, voce submissa sed intelligibili: *Si iniquitates*; tunc alternatim cum choro Ps. *De profundis*, et in fine *Requiem æternam*, etc. cum oratione *Fidelium Deus*, ut habentur in novo missali pro defunctis post orationes diversas pro defunctis in Absolutione supra tumulum.

Supradictæ preces recitandæ sunt post Absolutionem, sive Missa celebrata sit pro uno, sive pro pluribus defunctis, corpore sive præsente sive absente; in die autem Commemorationis omnium fidelium defunctorum *Animæ eorum* etc. Ant. et Ps. *De profundis* omittuntur. S. R. C. 4014. Cf. Schob. *Missa sol.* p. 198.

Observandum.—In Festis solemnioribus, si exsequiæ faciendæ sint, fieri debent hora pomeridiana post Festi Vesperas, sacris functionibus non impedita, neque licet campanas pulsare pro funeribus. Idem valet pro Triduo Sacro. S. R. C. 3570, 1; 3946; 4029, 4.

De Exsequiis Parvulorum.

395.—Observationes prævlæ.

1. Parvuli non baptizati in loco benedicto sepeliri nequeunt: eorum corpora tamen sine ullis precibus sepeliantur in loco honesto.

2. Baptizati, qui usus rationis capaces fuerunt, etsi annum septimum nondum attigerunt, sepeliendi sunt more adultorum.

3. Baptizati, qui ante usum rationis, seu annos discretionis, de quibus videlicet jure merito, ratione ætatis, vitæ innocentia præsumitur, defuncti sunt, more parvulorum sepeliendi sunt.—Sub nomine parvulorum etiam comprehenduntur perpetuo amentes septennio majores. Van d. Stapp. IV. q. 289.

396.—Quoad Ritum.

1. Ubi sacerdote concomitante corpus defuncti ad ecclesiam indeque ad tumulum defertur, ritus Ritualis Romani sequendus est.

2. Si funus ad ecclesiam afferatur sine processione, et sine præsentia sacerdotis, officium sepulturæ incipit in ecclesia. Sacerdos superpellicio et stola alba indutus recitat Antipho-

nam *Hic accipiet* cum Ps. 23. *Domini est terra;* deinde dicit *Kyrie eleison* etc. *Pater noster* secreto aspergit corpus in medio, a sinistris et a dextris suis, non circuiens feretrum.

Facta aspersione dicit *Et ne nos inducas* etc. cum ceteris versiculis et Oratione *Omnipotens.*

Tum Sacerdos, si funus non comitetur ad tumulum, in ecclesia recitat Antiphonam *Juvenes* cum Psalmo *Laudate Dominum de cœlis* etc., *Kyrie*, versiculis et Oratione.—In hoc casu quæritur, utrum aspersio et thurificatio quæ ad tumulum fieri nequit, facienda sit in ecclesia. Juxta Cavalieri recte corpora parvulorum asperguntur et thurificantur, ne eis penitus denegetur thuris honor, qui eo magis digni sunt ut cœlorum incolæ.

397.—De Missa celebranda.

Rituale nihil dicit de Missa celebranda in sepultura parvulorum. Pietas autem fidelium morem induxit in aliquibus regionibus, Missam votivam celebrandi de Angelis. Hæc autem Missa nullo gaudet privilegio, ideoque celebrari debet juxta Rubricas Missæ votivæ privatæ, conf. n. 185–192 et n. 200. Quandocunque Rubricæ obstant Missa de festo occurrente dicenda est juxta Ordinem.

De Matrimonio.

398.—Excerpta Decreti, diei 2 Aug. 1907, S. Congreg. Concilii "Ne temere," quæ legis reformatæ tenorem exhibent:

De Sponsalibus.

I.—Ea tantum sponsalia habentur valida et canonicos sortiuntur effectus, quæ contracta fuerint per scripturam subsignatam a partibus et vel a parocho, aut a loci Ordinario, vel saltem a duobus testibus.

Ad sponsalium validitatem in scriptura est apponenda data, seu adscriptio diei, mensis et anni. S. C. Conc. 27 Jul. 1908 ad II.

Quod si utraque vel alterutra pars scribere nesciat, id in scriptura adnotetur; et alius testis addatur, qui cum parocho, aut loci Ordinario, vel duobus testibus de quibus supra, scripturam subsignet.

Sponsalia, præterqusm coram Ordinario vel parocho domicilii aut menstruæ commorationis, non possunt celebrari coram ab alterutro delegato. Possunt autem celebrari coram quolibet Ordinario aut parocho, dummodo intra limites territorii ejusdem Ordinarii vel parochi. S. C. Conc. 30 Mart. 1908 ad VI et VII.

II.—Nomine parochi hic et in sequentibus articulis venit non solum qui legitime præest parœciæ canonice erectæ; sed in regionibus, ubi parœciæ canonice erectæ non sunt, etiam sacerdos cui in aliquo definito territorio cura animarum legitime commissa est et parocho æquiparatur; et in missionibus, ubi territoria

necdum perfecte divisa sunt, omnis sacerdos a missionis moderatore ad animarum curam in aliqua statione universaliter deputatus.

De Matrimonio.

III.—Ea tantum matrimonia valida sunt, quæ contrahuntur coram parocho vel loci Ordinario vel sacerdote ab alterutro delegato, et duobus saltem testibus, juxta tamen regulas in sequentibus articulis expressas, et salvis exceptionibus quæ infra n. VII et VIII ponuntur.

IV.—Parochus et loci Ordinarius valide matrimonio adsistunt,

1° a die tantum adeptæ possessionis beneficii vel initi officii, nisi publico decreto nominatim fuerint excommunicati vel ab officio suspensi;

2° intra limites dumtaxat sui territorii: in quo matrimoniis nedum suorum subditorum, sed etiam non subditorum valide adsistunt;

3° dummodo invitati ac rogati, et neque vi neque metu gravi constricti requirant excipiantque contrahentium consensum.

Ordinarii et parochi etiam *implicite* "invitati ac rogati" dummodo tamen "neque vi neque metu gravi constricti requirant excipiantque contrahentium consensum," valide matrimoniis adsistere possunt. Wouters, *Commentar*. p. 43.

V.—Licite autem adsistunt,

1° constito sibi legitime de libero statu contrahentium, servatis de jure servandis;

2° constito insuper de domicilio, vel saltem

de menstrua commoratione alterutrius contrahentis in loco matrimonii;

Ad licitam matrimonii celebrationem habenda est ratio dumtaxat menstruæ commorationis, non autem quasi-domicilii. S. C. Conc. 30 Mart. 1908 ad V.

3° quod si deficiat, ut parochus et loci Ordinarius licite matrimonio adsint, indigent licentia parochi vel Ordinarii proprii alterutrius contrahentis, nisi gravis intercedat necessitas, quæ ab ea excuset.

4° Quoad *vagos*, extra casum necessitatis, parocho ne liceat eorum matrimoniis adsistere, nisi re ad Ordinarium vel ad sacerdotem ab eo delegatum delata, licentiam adsistendi impetraverit.

5° In quolibet autem casu pro regula habeatur, ut matrimonium coram sponsæ parocho celebretur, nisi aliqua justa causa excuset.

VI.—Parochus et loci Ordinarius licentiam concedere possunt alii sacerdoti determinato ac certo, ut matrimoniis intra limites sui territorii adsistat.

Delegatus autem ut valide et licite adsistat, servare tenetur limites mandati, et regulas pro parocho et loci Ordinario n. IV et V superius statutas.

VII.—Imminente mortis periculo, ubi parochus, vel loci Ordinarius, vel sacerdos ab alterutro delegatus, haberi nequeat, ad cosulendum conscientiæ et (si casus ferat) legitimationi prolis, matrimonium contrahi valide ac

licite potest coram quolibet sacerdote et duobus testibus.

VIII.—Si contingat, ut in aliqua regione parochus locive Ordinarius aut sacerdos ab eis delegatus, coram quo matrimonium celebrari queat, haberi non possit, eaque rerum conditio a mense jam perseveret, matrimonium valide ac licite iniri potest emisso a sponsis formali consensu coram duobus testibus.

In locis dissitis, ad quæ missionarius singulis mensibus non venit—in quibus tamen, si peteretur, haberi posset, et vel ad eum aut ad alium missionarium, qui sit parochus in sensu decreti, absque gravi incommodo possent accedere sponsi—matrimonia contracta sine missionarii seu parochi præsentia declarantur invalida. S. C. Conc. 27 Julii 1908 ad V.

Ratione momentanei, inopinati et fidelibus prorsus incogniti transitus missionarii per aliquem locum, a quo jam a mense missionarius abest, conditio rerum de qua in Art. VIII decreti agitur non interrumpi vel mutari dicenda est. S. C. Conc. 27 Jul. 1908 ad VI.

IX.—1° Celebrato matrimonio, parochus, vel qui ejus vices gerit, statim describat in libro matrimoniorum nomina conjugum ac testium, locum et diem celebrati matrimonii, atque alia, juxta modum in libris ritualibns vel a proprio Ordinario præscriptum; idque licet alius sacerdos vel a se vel ab Ordinario delegatus matrimonio adstiterit.

2° Præterea parochus in libro quoque baptizatorum adnotet, conjugem tali die in sua parœcia matrimonium contraxisse. Quod si conjux alibi baptizatus fuerit, matrimonii paro-

chus notitiam initi contractus ad parochum baptismi sive per se, sive per curiam episcopalem transmittat, ut matrimonium in baptismi librum referatur.

3° Quoties matrimonium ad normam n. VII aut VIII contrahitur, sacerdos in priori casu, testes in altero, tenentur in solidum cum contrahentibus curare, ut initum conjugium in præscriptis libris quamprimum adnotetur.

X.—Parochi qui heic hactenus præscripta violaverint, ab Ordinariis pro modo et gravitate culpæ puniantur. Et insuper si alicuius matrimonio adstiterint contra præceptum § 2. vel 4. num. V, emolumenta *stolæ* sua ne faciant, sed proprio contrahentium parocho remittant.

XI.—1° Statutis superius legibus tenentur omnes in catholica Ecclesia baptizati et ad eam ex hæresi aut schismate conversi (licet sive hi, sive illi ab eadem postea defecerint), quoties inter se sponsalia vel matrimonium ineant.

Decreto *Ne temere* non adstringuntur catholici ritus orientalis. S. C. Conc. 25 Jan. 1908. ad I.

Etiam in imperio Germaniæ catholici, qui ad sectam hæreticam vel schismaticam transierunt, vel conversi ad fidem Catholicam ab ea postea, etiam in juvenili vel infantili ætate, defecerunt, decreto *Ne temere* subjiciuntur. Ib. V.

2° Vigent quoque pro iisdem de quibus supra catholicis, si cum acatholicis sive baptizatis, sive non baptizatis, etiam post obtentam dispensationem ab impedimento mixtæ religionis vel disparitatis cultus, sponsalia vel matri-

monium contrahunt; nisi pro aliquo particulari loco aut regione aliter a S. Sede sit statutum.

3° Acatholici sive baptizati, sive non baptizati, si inter se contrahunt, nullibi ligantur ad catholicam sponsalium vel matrimonii formam servandam.(1)

In hoc articulo conprehenduntur etiam schismatici et hæretici rituum Orientalium. S. C. Conc. 30 Mart. 1908 ad II.

Hæc lex vigere incepit a die Paschæ (i. e. 19 Aprilis) 1908.

NOTANDA circa Celebrationem Matrimonii.

399.—Matrimonium in facie Ecclesiæ seu in Ecclesia maxime celebrari decet. Haud tamen vetitum est locorum Ordinariis ut, si nullum emineat periculum ac laudabiles concurrant causæ, illud celebrare quandoque pro sua prudentia permittant in privatis oratoriis, in quibus sacrum fieri valeat.

Item in dictis oratoriis Missa nuptialis celebrari potest, servatis Rubricis. S. R. C. 3265.

400.—Missa votiva pro Sponso et Sponsa dici et in ea benedictio nuptialis fieri potest etiam in casu quo Sponsi infra hanc Missam sacram Communionem non percipiant; curent tamen Parochi et animarum Rectores adhortari fideles nupturos, ut in Missa, in qua benedictiones nuptiales impertiuntur, communicent. S. R. C. 3329.

401.—Si plurium copulatio eodem tempore fit, accepto primum singulorum consensu et rite celebratis singulis matrimoniis, dicta pro singulis formula: *Ego vos conjungo* etc., benedictio annulorum et reliquæ benedictiones fiant in communi per verba generalia. S. Off. 1 Sept. 1841.

Preces tamen leguntur ut in Missali, non in plurali. (Marc. n. 2079.)

---

(1) Ludov. Wouters, *Commentarius in Decretum "Ne temere"* hanc rem egregie dilucidat.

402.—"Benedictio nuptialis consistit in Orationibus, quæ habentur in Missali: *Propitiare, Domine etc.* et *Deus qui potestate etc.* dicendæ ante *Libera nos etc.;* nec non *Deus Abraham etc.* dicenda ante benedictionem." S. R. C. 3798 ad III.

403.—Heterodoxi non sunt adhibendi ad testimonium in matrimonio Catholicorum. Potest tamen ab Ordinario tolerari, ex gravi causa, dummodo non adsit scandalum. S. Off. 19 Aug. 1891. Coll. Prop. n. 1855.

404.—Utrum licite assistat Sacerdos ad nuptias acatholicorum, necne, controvertitur. Hæc quæstio fusius discutitur in *Ecclesiastical Review*, vol. VIII, pag. 420. et sqq.

Missa pro Sponso et Sponsa.

405.—REGULÆ SERVANDÆ:

1. Non licet celebrare Missas pro Sponso et Sponsa, neque ejusdem Missæ commem. facere, neque benedictionem impertire nupturentibus TEMPORE CLAUSO, sc. a prima Dominica Adventus usque ad festum Epiphaniæ inclusive, et a Feria IV Cinerum usque ad Dominicam in Albis inclusive.

Quodsi ex aliqua rationabili causa nupturientibus concedenda est facultas tempore clauso Matrimonium ineundi, et, si tali tempore Missa postulatur, celebranda est Missa diei *sine* benedictione Sponsorum infra Missam, et *sine* commemoratione pro eis.—Tempore vetito autem elapso tum Missa tum benedictio suppleri potest. Conf. Notam ad n. 4, infra.

2. NON LICET CELEBRARE MISSAS pro Sponso et Sponsa, sed ejus commemoratio fieri debet in Missa diei, sub distincta conclusione post alias orationes rubricis præscriptas, sed ante imperatas, diebus infra enumeratis, quibus

diebus impertienda est etiam benedictio post *Pater noster*, et ante *Placeat*.

a. In omnibus Dominicis,

b. In festis de præcepto, et in omnibus festis I et II classis.

c. Infra Octavas Epiphaniæ, Pentecostes et Corporis Christi.

d. In Vigilia Pentecostes.

In Vigilia et festo Pentecostes cum duobus sequentibus diebus commemoratio pro sponsis, juxta Schober et Carpo, sub unica conclusione facienda videtur. Conf. Wapelh. 296 ad 2.

e. In Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum (2 vel 3 Novemb.), quum omnes Missæ de Requie celebrandæ sint, Missa pro sponso et sponsa, ejusque commemoratio prohibetur. Conf. recent. Rubr.

In iis ecclesiis parochialibus in quibus una tantum Missa celebratur, prohibetur hæc Missa votiva in diebus Rogationum, si habeatur Processio.

3. Aliis diebus Missa pro Sponso et Sponsa celebratur tamquam Missa votiva privata, etiamsi celebretur in cantu et cum solemni apparatu, sine *Gloria* et sine *Credo*, cum 3 Orationibus, 2 et 3 Oratio de die occurrente, ideoque cantus adhiberi debet, qui Missis votivis privatis competit.

Si vero Missa pro Sponsis celebretur in Festo ritus duplicis, fiunt tantum commemorationes occurrentes et omittitur tertia oratio de tempore. (Ita habet Ordo anni 1912 juxta novas

rubricas confectus pro clero Romano sub Prænotandis I.)

Præfatio communis dicenda est, nisi tempus vel aliqua octava aliam postulet. Quum hæc Missa sit Votiva privata, Præfatio in tono feriali cantanda est.—*Benedicamus Domino* et ult. Evang. S. Joan. *In principio* dicenda sunt.

4. Missa hæc non licet celebrari, si mulier est vidua, quæ benedictionem nuptialem jam accepit; quodsi nondum acceperat, vel si sit corrupta, benedictionem accipere potest et debet.

Si Missa celebranda sit pro nupturientibus, qui benedictionem accipere non possunt, expletis Matrimonii ritibus, alia Missa votiva pro eorum devotione celebretur, dummodo Rubricæ permittant.

Benedictio nuptialis impertienda est omnibus illis conjugibus, qui eam in contrahendo Matrimonio, quacunque ex causa, non obtinuerint; etiamsi petant postquam diu jam in Matrimonio vixerint, dummodo mulier, si vidua, benedictionem ipsam in aliis nuptiis non acceperit. Insuper hortandi sunt iidem conjuges catholici, qui benedictionem sui Matrimonii non obtinuerunt, ut eam primo quoque tempore petant; significandum vero illis, maxime si neophyti sint, vel ante conversionem ab hæresi valide contraxerint, benedictionem ipsam ad ritum et solemnitatem, non vero ad substantiam et validitatem pertinere conjugii. S. C. S. Off. 31 Aug. 1881.

5. Ad absolutionem ritus Matrimonii, si fit a sacerdote qui Missam pro sponso et sponsa celebraturus est, et si Missa immediate sequi-

tur, Sacerdos præter Albam et Stolam induere debet Planetam (S. R. C. 3158, 3). Manipulus ponatur in altari ad cornu Evangelii, unde peracto Matrimonio illum assumit. Tum

Sacerdos ante Altare stans in medio suppedanei se convertit ad populum. Sponsi genuflectunt in extremitate anteriore suppedanei, vel super gradu superiore Altaris, sponsa a sinistris sponsi. Simul duo testes consistent pedibus prope sponsos. (Martinucci IV. 2.)—Tunc Parochus "Exhortationem ante matrimonium" lingua vernacula ex appendice Excerpt. Ritualis Rom. legere potest. Wapelh. n. 295. —Deinde Matrimonium juxta Rituale absolvit. —Annulum benedicit *ad altare conversus.*

Quodsi ritus Matrimonii peragatur sive absque Missa pro Sponsis, sive separatim a Missa, rubricis magis consentaneum est, ut nupturientes non ad altare accedant, sed ad concellos seu mensam Communionis genuflexi sistant.

Si desit annulus ejus benedictio omittitur, et sacerdos statim dicit *Confirma hoc Deus* etc. cum Oratione *Respice.* S. R. C. 3548.

6. Sacerdos non tenetur Missam, quam pro benedictione nuptiarum celebrat, pro sponsis applicare, nisi ab iisdem eleemosynam accipiat.

7. Benedictionem Nuptiarum quæ infra Missam pro Sponso et Sponsa (scil. per orationes post *Pater noster* et ante *Placeat*) habetur, extra Missam impertiri non licet. S. R. C. 3798, 4 et 3922, VI.

8. Matrimonia mixta *extra ecclesiam absque parochi benedictione aliove ecclesiastico ritu*

in loco tamen honesto, (e. g. in domo parochiali) celebrari debent. (Inst. Sedis Apost. 15 Nov. 1858.) Cf. DeHerdt III, 284.

Benedictio Mulieris post Partum

406.—1. Fieri *debet* a Parocho, si expetitus fuerit; *potest* fieri a quocunque Sacerdote, si pariter fuerit expetitus, in quacunque Ecclesia vel Oratorio publico, certiore facto Superiore Ecclesiæ. S. R. C. 3813, 2.—Sacerdos superpelliceo et stola alba indutus hanc functionem juxta ritum in Rituali præscriptum peragat.

2. Dari potest tantum iis catholicis mulieribus, quæ ex legitimo matrimonio pepererunt. Deneganda est illis quæ per fornicationem vel per adulterium peperunt. Benedictio tamen legitime impertitur illi mulieri quæ per fornicationem vel adulterium concepit, dummodo subsequens matrimonium omnia ante partum sanaverit et purgaverit.

3. Non est deneganda Benedictio puerperæ, cujus proles mortua fuerit sine Baptismo. S. R. C. 3904.

4. Hæc Benedictio non potest dari nisi in Ecclesia, aut in Oratorio publico.

5. Quocunque tempore vel hora diei hæc Benedictio impertiri potest, sed mulieres, prout circumstantiæ et partus incommoda permittunt, elapsis aliquot a partu diebus sese præsentant.

Conf. Van der St. IV. q. 336.

De benedicendis Nuptiis Jubilaeis.(1)

407.—1. Anniversarium vigesimum quintum vel quinquagesimum nuptiarum licite et juste celebratur.

Conjuges ad altare vel ad cancellos accedunt. Celebrans indutus superpellico et stola alba vel paramentis ad Missam celebrandam requisitis præter manipulum, facta convenienti adhortatione, conjuges faciat propositum renovare permanendi cum pace divina usque ad mortem in societate connubii.

2. Junctis dein conjugum dextris benedicit eos dicens:

"Benedictio Dei omnipotentis Patris ✠, et Filii, et Spiritus sancti, descendat super vos et maneat semper.

℟. Amen.

Ant. Ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum.

Ps. 127. Beati omnes, qui timent Dominum, qui ambulant in viis ejus.

Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, et bene tibi erit.

Uxor tua, sicut vitis abundans, in lateribus domus tuæ.

Filii tui sicut novellæ olivarum, in circuitu mensæ tuæ.

---

(1) Conf. Wapelh. n. 297, ubi auctor ritum hunc ex probatis precibus et benedictione supplet.

Ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum.

Benedicat tibi Dominus ex Sion; et videas bona Jerusalem, omnibus diebus vitæ tuæ, et videas filios filiorum tuorum, pacem super Israel.

Gloria Patri etc.

Ant. Ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo.

OREMUS.

Omnipotens sempiterne Deus, respice propitius super hos famulos tuos ad templum sanctum tuum pro gratiarum actione lætos accedentes, et præsta, ut post hanc vitam ad æternæ beatitudinis gaudia (cum prole sua) pervenire mereantur. Per Christum etc."

Tandem aspergit eos more solito.

3. Missa dici poterit de die, aut votiva B. M. V. si per rubricas licet. Sub finem addi poterit *Te Deum*, cum versu et Oratione "pro gratiarum actione."(1)

---

(1) Tota ista benedictio, quamvis nullibi præscripta, omnino ritui Romano consentanea est, sed nonnisi honestis conjugibus et Matrimoniis catholicis concedenda.

DE OFFICIO DIVINO.

Officium Divinum generatim.

408.—Ordo Romanus. Sacerdos sive Rector ecclesiæ sive assistens, cui privilegium concessum est, recitandi Officium juxta Ordinem Romanum, in celebranda Missa Ordinem Ecclesiæ, i. e. diœcesanum sequi debet. Privilegium enim illud *personale* est, in quo Ecclesia respectiva non participat. Schober.

409.—Officia ad libitum. Libera recitatio alicujus Officii, quod jussu Ordinarii vel Superioris legitimi diei alicui affixum est, fit obligatoria. S. R. C. 3594 ad 1.

410.—In privata recitatione Officii Matutinum a Laudibus separari potest; quo in casu, post Hymnum *Te Deum*, vel post ultimum Responsorium dicitur ℣ *Dominus vobiscum* etc. cum Oratione. Post Orationem dicitur ℣ *Dominus vobiscum* etc. ℣ *Benedicamus Domino* etc., ℣ *Fidelium animæ* etc.—Deinde dicitur *Pater noster* totum secreto.—Ante Laudes, si separentur a Matutino dicitur secreto *Pater noster*. Conf. Rubr. novi Psalt.

411.—Tam pro recitatione Officii divini, quam pro jejunio naturali ante Communionem

præscripto, vel etiam pro abstinentia a carnibus aut lacticiniis diebus jejunii, stare quis potest publicis horologiis. S. R. C. 3365 ad IX.

412.—De Officio extra Diœcesim vel Monasterio dicendo sequentia notanda sunt:

1. Sacerdotes et clerici sæculares ad Horas canonicas obligati, qui alibi domicilium figunt, aut pergunt animo figendi domicilium (aut juxta quosdam, ibi manendi majori anni parte), tenentur sequi Calendarium Diœcesis, ad quam divertunt, cum ejus subditi fiant. S. R. C. 1445.

Si vero extra Diœcesim versentur animo ad propriam Diœcesim redeundi, possunt conformari officio loci, in quo morantur, sed non tenentur. S. R. C. 2682, 46. Beneficiarii autem tenentur semper ad Officium proprium, juxta idem Decretum. Idem consulendum est Parochis et vice-parochis, qui ecclesiæ suæ ligantur.—Item proprio Calendario utantur qui de loco ad locum peregrinantur· vel qui per breve tempus alibi morantur.

2. Clericus in Ordinibus Sacris constitutus, qui sponte vel invitatus se adjungit Clero, Officium ab Officio ipsius Clerici diversum recitanti generaliter non satisfacit suæ obligationi. S. R. C. 4011, 3.

3. Sacerdotes sæculares sine indulto neque religiosorum officium neque eorum ritum assumere valent, dum in eorum Monasteriis degunt. Nonnullis autem Religiosis, ut Patribus Societatis Jesu et Congregationis Ss. Redemptoris Sancta Sedes indulsit, ut Sacerdotes qui in eorum domibus et sub eorum directione exercitia spiritualia peragunt, si officium in communi recitant, Calendarium talis domus sequi possint, S. R. C. 3955. Indult. 7 Jul. 1864. et 13 Jan. 1892.

4. Regularis ex Ordine in quo divinum Officium in choro recitatur, "in itinere sequi debet divini officii ordinem cœnobii, ex quo discessit: dum pervenit, et manet in altero cœnobio, etsi ad tempus, hujus ordinem officii sequatur." S. R. C. 2801, 1; 3436, 2.

Regulares, qui prædicationis vel ex alia causa per aliquot dies a suo cœnobio absunt, sequi debent Officia Calendarii

Cœnobii, apud quod hospitantur, si in choro Breviarium recitant; si vero privatim, servare debent Calendarium cœnobii, a quo discesserunt. S. R. C. 3919. 13.

Vide Wapelh. n. 253; Van der Stappen I, qu. 99. 5-9.

413.—Quæstio. Sacerdos, qui probabilius judicat Calendarium [seu directorium] suum errare quoad Officium, Missam et colorem paramentorum, debetne illud sequi, an proprio judicio inhærere? S. R. C. 4031, 5, respondit, "Standum esse Calendario."—Error vero, qui evidenter Rubricis repugnat, corrigendus est. Responsum enim allatum, casum considerat, quo res adhuc est sub judice, ita ut, ad uniformitatem inducendam, necesse sit uni adhærere, licet minus probabili, opinioni et judicio, quod in Calendario exprimitur. Quando vero de re certo definita agitur tenendum est, eam ab omnibus cognosci et sic ab omnibus uniformiter errorem corrigi posse. Ita Pighi, *Lit. Sac.* n. 105, juxta S. R. C. 3714, 2.. et Gennari *Consultaz. Can, Mor, Lit.* Vol. II, P. III Cons. 19.

De Officio Divino ordinando.

414.—Bulla *Divino afflatu* Ss. D. N. Pius PP. X. novum ordinem promulgavit Divinum Officium persolvendi. Novis præmissis Rubricis Psalterium Breviarii Romani noviter dispositum est. Ipsum hoc Psalterium in duas partes dividitur: in priore parte, *Ordinario*, exhibentur ea, quæ respectivis Horis, sive per totum annum, sive pro diversitate temporum, communia sunt; in altera parte, *Psalterio* proprie dicto, inveniuntur 150 Psalmi et 17 Cantica, cum respectivis Antiphonis, quæ singulis Hebdomadæ diebus assignantur.

Singulis Hebdomadæ diebus assignati sunt: Ad Matutinum novem Psalmi in tres No-

cturnos distributi cum suis Antiphonis et Versu pro singulo Nocturno.

Ad LAUDES duo schemata Psalmorum ponuntur, quorum prius per annum (quibusdam temporibus exceptis) et in Festis, alterum a Dominica Septuag. usque ad Feriam quartam Hebdomadæ Sanctæ adhibetur. Singulis Psalmis propriæ Antiphonæ appositæ sunt.

PRIMÆ, TERTIÆ, SEXTÆ, NONÆ, VESPERIS, et COMPLETORIO pro singulis Hebdomadæ diebus proprii Psalmi assignati sunt.

DE OFFICIIS FESTIVIS.(1)

415.—Duo distinguuntur Officia Festiva: alia, digniora, partes suas *non* accipiunt e Feria occurrente, alia, minus digna accipiunt.

DE OFFICIIS FESTIVIS DIGNIORIBUS.

416.—Officia, quæ *non accipiunt* partes e Feria, sunt:

Festa omnia Domini eorumque integræ Octavæ,—Dominicæ infra Octavas Nativitatis, Epiphaniæ, Ascensionis et Corporis Domini, — Vigilia Epiphaniæ, Feria sexta post Octavam Ascensionis, quando de eis persolvendum est Officium, — Vigilia Nativitatis ad Laudes et ad reliquas Horas minores usque ad Nonam;—Vigilia Pentecostes.—Omnia Festa sequentia, scil. Beatæ Mariæ Virginis—Sanctorum Angelorum

(1) Rubr. Tit. I.

—Sancti Joannis Baptistæ, Sancti Joseph,—Sanctorum Apostolorum,—Duplicia I et II classis, eorumque omnium integræ Octavæ, si de eis fiat Officium.

417.—Hisce diebus Officium recitandum est prout invenitur in Breviario in Proprio de Tempore aut in Proprio vel Communi Sanctorum, vel in Proprio Diœcesis vel Instituti.

Videlicet:

1. Ad MATUTINUM et VESPERAS omnia dicuntur ut suis locis, i. e. vel in Proprio de Tempore vel in Proprio Sanctorum, habentur.

2. Ad LAUDES sumuntur Psalmi e Dominica prioris schematis, reliqua ut loco suo notantur, ut supra dictum est.

3. Ad PRIMAM Psalmi de Dominica dicuntur, scil. *Deus in nomine*, *Beati immaculati in via*, *Retribue*, sub prima Antiph. e Laudibus, Capitulum *Regi sæculorum* et reliqua, ut in Psalterio. Lectio brevis est Capitulum Nonæ.

4. Ad TERTIAM, SEXTAM et NONAM Psalmi dicuntur de Dominica, Antiphonæ de Laudibus Festi e Proprio de Tempore vel Sanctorum. Reliqua pariter de Festo.

5. Ad COMPLETORIUM omnia dicuntur ut in Dominica.

418.—In Triduo sacro integrum Officium persolvendum est, ut habetur in Proprio de Tempore, ad Laudes autem dicuntur Psalmi de Feria currenti, ut in posteriori schemate assignantur; Sabbato sancto dicitur Canticum

Ego dixi in dimidio e schemate posteriore Feriæ III.

De Officiis Festivis inferioribus.

419.—In Officiis festivis, quæ PARTES SUAS *accipiunt* e FERIA,(1) scilicet:

In Festis duplicibus (majoribus et minoribus) et semiduplicibus, quæ supra non excipiuntur, Officium sic ordinatur:

1. Ad MATUTINUM

Invitatorium et Hymnus de Communi vel Proprio Sanctorum;

Psalmi cum Antiphonis et Versibus ante Lectiones e Feria occurrente. Absolutiones et Benedictiones ante Lectiones sumuntur ex Ordinario.

Notandum.

Extra Chorum, quando ab uno tantum recitatur Officium ante singulas Lectiones Matutini atque ad Lectionem brevem Primæ et Completorii, dicitur: *Jube, Domine, benedicere.* Cf. Ordin.

Lectiones I Nocturni de Scriptura occurrente, nisi Feria major occurrat.

Lectiones II et III Nocturni, prout notatur in Proprio Sanctorum.

Responsoria post Lectiones trium Nocturnorum de Communi vel Proprio Sanctorum.

2. Ad LAUDES

Psalmi cum Antiphonis de Feria occurrente e priore schemate.

---

(1) Rubr. Tit. I 3 et 5.

Capitulum, Hymnus, Versiculus, Antiphona ad *Benedictus* et Oratio de Communi vel Proprio Sanctorum.

3. Ad PRIMAM

Hymnus, Psalmi cum Antiphona per annum(1) de Psalterio e Feria occurente, Capitulum *Regi sæculorum* etc. de Ordinario, In Festis semiduplicibus (nisi incidant infra aliquam octavam) Preces Dominicales dicendæ sunt.(2) Pro Lectione brevi dicitur Capitulum Nonæ.

4. Ad TERTIAM, SEXTAM, NONAM Hymnus, de Ordinario, Psalmi cum Antiphonis de Feria occurrente, Capitulum, Responsoria et Oratio de Communi vel Proprio Sanctorum.

5. Ad VESPERAS Psalmi cum Antiphonis de Feria occurrente, Capitulum, Hymnus, Versiculus, Antiphona ad *Magnificat* et Oratio de Communi vel Proprio Sanctorum.

6. Ad COMPLETORIUM Antiphonæ et Psalmi de Feria currente dicuntur, nisi præcedentes I Vesperæ integræ vel a Capitulo, aut II Vesperæ integræ fuerint de alio Festo sive Officio, quod Antiphonam et Psalmos de Completorio Dominicæ semper exposcit, e. g. post II Vesp. Festi S. Catharinæ Virg. concurrentes cum I Vesp. Ss. Apost. Philippi et Jacobi (1 Maji.)

---

(1) Antiphonæ, quæ in Ordinario diversis temporibus assignatæ sunt, dicuntur in Officio feriali tantum.

(2) Modus quo *Confiteor* recitandum sit extra Chorum, si unus vel duo tantum recitent Officium, et in Choro Monialium. indicatur in Ordinario ad Primam.

7. Excipe:

Si aliquod Festum proprias vel peculiariter assignatas habeat Antiphonas in aliqua Hora majori (Matut., Laud., Vesp.) eas in eadem Hora retinet cum Psalmis, prout habentur in Breviario. In ceteris Horis Psalmi et Antiphonæ dicuntur de Feria occurrente.

Talia sunt Festa: S. Luciæ, Virg. et Mart. (13 Dec,), S. Agnetis, Virg. et Mart. (21 Jan.), S. Agathæ, Virg. et Mart. (5 Feb.), Ss. Joannis et Pauli Mart. (26 Jun.), S. Elisabeth, Vid. (8 Jul.), Inventionis S. Stephani Protomart. (3 Aug.) S. Martini Conf. Episc. (11 Nov.) et S. Cæciliæ Virg., et Mart. (22 Nov.)

8. Lectiones ad Matutinum in I Nocturno legendæ sunt de Scriptura occurrente etiam quando in Proprio Sanctorum Lectiones e Communi assignantur, dummodo Responsoria post Lectiones non sint propria, in quo casu Lectiones de Communi retinentur. Pariter legendæ sunt Lectiones propriæ, ubi in Proprio Sanctohabentur.

Juxta has regulas legendæ sunt in I Nocturno Lectiones de Scriptura occurrente in festis Doctorum Ecclesiæ, excepto S. Leonis I (11 Apr.) in quo habentur Lectiones propriæ; in festis S. Benedicti (21 Mart.), extra temp. Quadr,, S. Dominici (4 Aug.), S. Francisci Assis. (4 Oct.) et S. Thomæ Cant. (29 Dec.)

Lectiones de Communi, prout suo loco assignatæ sunt, leguntur in festis S. Agnetis (21 Jan.), S. Agathæ (4 Feb.). Ss. Joannis et Pauli (26 Jun.), S. Elisabeth. (8 Jui.), S, Martini (11 Nov.), S. Cæciliæ (22 Nov.), S. Clementis (23 Nov.), S. Luciæ (13 Dec., quia ista festa propria Responsoria habent.

Lectionibus propriis gaudent festa S. Leonis I (11 Apr.), S. Mariæ Magdalenæ (22 Jul.), Inventionis S. Stephani (2

Aug.) Stigmatum S. Francisci (17 Sept.), S. Josephi a Cupertino (18 Sept.)

De Officio trium Lectionum.

Officia trium Lectionum sunt aut Officium Sanctæ Mariæ in Sabbato vel Festi simplicis, aut Officium Feriale.(1)

420.—Officium Sanctæ Mariæ in Sabbato et in Festo Simplici sic persolvitur:

Ad Matutinum dicitur Invitatorium et Hymnus de eodem Officio vel de iisdem Festis.

Psalmi trium Nocturnorum Feriæ currentis cum suis Antiphonis dicuntur sine interruptione cum Versu tertii Nocturni, omissis Versibus primi et secundi Nocturni, ut habentur in Psalterio.

I et II Lectiones semper sunt de Scriptura occurrente. III Lectio et Responsoria in Officio B. Mariæ habentur suo loco in Breviario.—In Festis Sanctorum III Lectio est de Festo: duæ Lectiones, si adsint, semper in unam jungendæ sunt. — Responsoria p. Lect. sumuntur de Communi Sanctorum: Feria II et V primum et secundum responsorium, Feria III et VI quartum et quintum responsorium, et Feria IV septimum et octavum responsorium. — In fine secundi responsorii dicitur *Gloria Patri* cum repetitione partis responsorii.

Laudes et reliquæ Horæ absolvuntur ut in

(1) Rubr. Tit. I. 6 et 7.

Festis semduplicibus, ut supra n. 419.

In fine Matutini dicitur *Te Deum*

OFFICIUM FERIALE.

421.—OFFICIUM FERIALE(1) sic ordinatur:

1. Ad MATUTINUM omnia dicuntur ut in Psalterio. Invitatorium, Hymnus, pro diversitate Temporum inveniuntur in Ordinario. Antiphonæ et Versus habentur in ipso Psalterio.

Novem Psalmi feriales dicuntur cum suis Antiphonis sine interruptione usque ad tertium Versum, omissis Versibus primo et secundo.

Tempore Paschali terni Psalmi recitantur sub una Antiphona.

Absolutiones et Benedictiones ante Lectiones dicendæ habentur in Ordinario.

Tres Lectiones de Scriptura occurrenti leguntur cum Responsoriis in Proprio Temporis designatis. Tempore Quadragesimali, Quattuor Temporibus et in Vigiliis leguntur Homiliæ.

Te Deum non dicitur in Officio feriali, nisi Tempore Paschali.

2. Ad LAUDES duo schemata Psalmorum habentur in Psalterio pro singulis Feriis. Prius schema assignatur Feriis per Annum extra Hebdomadas Septuagesimæ, Sexagesimæ, et Quinquagesimæ, ac Vigilias communes (e. g. ante Festa Sanctorum), Quattuor Tempora Se-

---

(1) Feriæ Adventus, Quadragesimæ, Passionis, Quattuor Temporum, Vigiliarum et Feria secunda Rogationum, vocantur Feriæ majores, reliquæ Feriæ per annum.

ptembris occurrentia. In Feriis Temporis Paschalis prius schema sumitur.

Alterum schema sequendum est in Feriis Adventus, post Dominicam Septuagesimæ usque ad Feriam IV Majoris Hebdomadæ inclusive, necnon in Quattuor Temporibus et Vigiliis communibus extra Tempus Paschale.

Antiphonæ ad Laudes feriales de Psalterio, Capitulum et Hymnus cum Versu pro diversitate temporum habentur in ordinario.—A 17 usque ad 23 Decembris et Feriis II, II, IV Hebdomadæ Sanctæ Antiphonæ propriæ habentur ad Laudes, quæ etiam dicuntur ad Horas, ut notatur in Proprio de Tempore.

Antiphona ad *Benedictus* de Psalterio, nisi in Proprio de Tempore propria assignetur.

3. Post *Benedictus*, repetita Antiphona in feriali Officio *Preces feriales*, quæ habentur in Ordinario, *dicuntur tantum* in Feriis Adventus, Quadragesimæ, Passionis, Quattuor Temporum et Vigiliarum.

Excipiuntur Vigiliæ Nativitatis Domini, Epiphaniæ et Ascensionis, Feria VI post Ascensionis Octavam, et Quattuor Tempora Pentecotes, quibus diebus Officium ordinatur, ut in Proprio de Tempore notatur et Preces feriales *non dicuntur*.

Prædictæ Preces in choro dicendæ sunt flexis genibus, nec omittuntur, si aliquando facienda sit commemoratio Officii duplicis vel semiduplicis simplificati.

4. *Suffragium* de omnibus Sanctis, quod habetur in Ordinario, fit post Orationes præscriptas in Officio feriali, præter tempus Adventus, Passionis et infra Octavas. Commemoratio ferialis de Cruce olim præscripta, nunc omittitur.

Tempore autem Paschali loco Suffragii Sanctorum fit Commemoratio paschalis de Cruce, quæ autem omittitur infra Octavas.

5. De Horis parvis fit Officium ut habetur in Ordinario et Psalterio. In Feriis Adventus, Quadragesimæ, Passionis, Quattuor Temporum, atque Vigiliis in quibus ad Laudes recitatæ sunt Preces feriales, additur quartus Psalmus ad Primam et dicuntur Preces ad Primam, Tertiam, Sextam et Nonam. Istæ quoque Preces in choro genibus flexis dicendæ sunt, ut supra. In Feriis communibus per annum recitantur tantum Preces dominicales ad Primam.

6. Vesperæ feriales, si dicendæ sunt, recitantur ut habentur in Psalterio. Preces feriales dicuntur diebus supra ad Laudes memoratis, nisi Vesperæ concurrant cum Officio festivo. In Sabbato autem non dicuntur Preces. Suffragium dicitur, ut notatur ad Laudes, omittitur pariter in concurrentia cum Officio duplici. Istæ Preces et Suffragium inveniuntur in Ordinario post Vesperas.

7. In Officio feriali per annum et tempore Adventus Oratio dicitur de Dominica præcedenti, in Sabbato ad Vesperas de Dominica in-

sequenti. Feriæ majores Quadragesimæ, Quattuor Temporum, et Vigiliarum habent Orationem propriam.

8. COMPLETORIUM dicitur ut in Psalterio. Preces adduntur, quando Vesperæ non concurrunt cum Officio duplici.

DE DOMINICIS.(1)

422.—De Dominicis majoribus I CLASSIS semper fit Officium. Festa duplicia I et II classis transferuntur, Festa inferioris ritus cujusvis dignitatis commemorantur.

Dominicæ I classis sunt: Dominicæ I Adventus, I Quadragesimæ, Passionis, Palmarum et in Albis.—Dominicæ Resurrectionis, Pentecostes et Trinitatis inter Festa duplicia I classis recensentur, quæ nullam admittunt commemorationem.

423.—De Dominicis majoribus II CLASSIS semper fit Officium, nisi occurrat Festum duplex I classis. Festa duplicia II classis transferuntur, Festa inferioris ritus cujusvis dignitatis commemorantur.

Dominicæ II classis sunt: Dominicæ II, III, IV Adventus, Septuagesimæ, Sexagesimæ, Quinquagesimæ, II, III et IV Quadragesimæ.

424.—De Dominicis MINORIBUS, seu per Annum, semper fit Officium, nisi occurrat quodcunque Festum Domini, aut aliquod Duplex I vel II classis, aut dies octava Festorum Domini.

---

(1) Conf. Rubr. nov. Tit. X.

Tales Dominicæ sunt Dominicæ post Epiphaniam, i. e. a die 14 Januarii usque ad Septuagesimam, post Dominicam in Albis usque ad Pentecosten, et post Festum Trinitatis usque ad Adventum.

425.—Officium in Dominicis sic ordinatur:

1. Ad MATUTINUM: Invitatorium, Hymnus, Antiphonæ et Versiculus de Psalterio pro diversitate temporis; Psalmi de Psalterio.

Lectiones cum Responsoriis de Proprio Temporis.

Te Deum dicitur, exceptis Dominicis Adventus et a Dominica Septuagesimæ usque Palmarum, inclusive, quibus Dominicis omittitur et dicitur nonum Responsorium.

2. Ad LAUDES: Antiphonæ de Psalterio vel de Proprio de Tempore. Psalmi prioris schematis dicuntur per annum, alterius schematis a Septuagesima usque ad Dominicam Palmarum, inclusive.

Antiphonæ propriæ habentur tempore Adventus et a Septuagesima usque ad Dom. Palmarum.

Capitulum *Benedictio*, quod dicitur in Dominicis minoribus per annum, i. e. extra Tempus Paschale, et extra Dominicas infra Octavas Nativitatis, Epiphaniæ et Corporis Christi, invenitur in Psalterio post Psalmos Laudum I schematis, ibique habetur Hymnus per annum dicendus.—In Dominicis majoribus et Tempore Paschali, et Dominicis infra Octavas supradictas habetur Capitulum quod invenitur in Proprio de Tempore.

Hymnus pro diversitate temporis vel in

Psalterio (resp. Ordinario) vel in Proprio de Tempore habetur, item Versus.

Antiphona ad *Benedictus* habetur in Proprio de Tempore.

3. Antiphonæ ad Horas per annum dicendæ sunt, ut in Ordinario; in Adventu sumuntur e e Laudibus, et a Dominica Septuagesimæ usque Dominicam in Palmis, inclusive, sunt propriæ.

4. Ad Primam per annum dicuntur Psalmi *Confitemini*, *Beati immaculati*, *Retribue*, et Symbolum *Quicunque*. Capitulum *Regi sæculorum* et reliqua ex Ordinario. Lectio brevis mutatur pro diversitate temporis.

A Septuagesima usque ad Dominicam Palmarum, inclusive, loco Ps. *Confitemini* dicuntur Psalmi *Dominus regnavit* et *Jubilate* e priori schemate Laudum Dominicalium.

Symbolum *Quicunque* non dicitur in Dominicis majoribus, nec infra quascunque Octavas, neque quando in Officio Dominicæ facienda est commemoratio Festi duplicis simplificati. Præterea dicitur Symbolum in Festo Ss. Trinitatis.

Preces ad Primam omittuntur in Duplicibus, infra Octavas, in Vigilia Epiphaniæ, et in Dominicis, in quibus occurrit Officium duplex simplificatum.

Notandum.

Quando in Dominica occurrit Festum B. Mariæ V. perpetuo simplificatum, conclusio Hymnorum et Versus Responsorii brevis ad Primam sunt de Virgine, nisi dicendæ sint propriæ Temporis et exceptis Dominicis Adventus. S. R. C. 30 Dec. 1911 ad 1. Eadem regula valet si tale festum sit per.

petuo a locorum Ordinariis simplificatum. S, R. C. 9 Feb. 1912 ad 2.

5. Ad TERTIAM, SEXTAM, NONAM omnia dicuntur ut in Ordinario et Psalterio ad Dominicam.

6. VESPERÆ dicuntur ut in Psalterio habentur pro Dominica. Antiphonæ in Adventu sumuntur de Laudibus, alias de Psalterio pro diversitate temporis.

7. COMPLETORIUM semper dicitur de Dominica.

PRECES ad COMPLETORIUM omittuntur quando in Vesperis facta est Commemoratio alicujus Duplicis vel Octavæ.

8. SUFFRAGIUM de omnibus Sanctis vel, tempore Paschali, commemoratio de Cruce, dicitur ad Laudes, excepto Tempore Adventus et Passionis; omittitur quoque diebus in quibus occurrit Festum duplex quamvis simplificatum, vel dies infra Octavam quamcunque, vel dies Octava. Rubr. nov. Tit. VI.

426.—QUOAD MISSAM.—Diebus Dominicis, in quibus fit Commemoratio de aliquo Officio Duplici, vel de die Octava, vel de die infra Octavam, nisi facienda sit commemoratio simplicis, omittitur tertia Oratio. Rubr. Tit. X, 1.

2. In Missa cujusvis Dominicæ, in qua fit commemoratio alicujus Festi duplicis vel diei infra Octavam, retinetur color proprius Dominicæ, cum Præfatione Ss. Trinitatis, nisi adsit

propria Temporis, vel Octavæ alicujus Festi Domini. Rubr. Tit. X. 4.

Hæc regula servanda est etiam si Festum B. M. V. sit simplificatum. S. R. C. 30 Dec. 1911 et 9 Feb. 1912.

De Vesperis ordinandis.(1)

427.—1. Dominicæ majores Vesperas integras habent in concurrentia cum quovis Festo, nisi sit ritus duplicis I aut II classis: ideoque in primis Vesperis dicuntur Antiphonæ cum Psalmis de Sabbato; in Adventu tamen dicuntur Antiphonæ de Laudibus Dominicæ cum Psalmis de Sabbato.

2. Dominicæ minores cedunt Vesperas, tum Duplicibus I et II classis, tum omnibus Festis Domini, tum diebus Octavis Festorum Domini: integras autem habent Vesperas in concurrentia cum aliis Festis et Octavis, in quo casu sumuntur in I Vesperis Antiphonæ et Psalmi de Sabbato.

3. In primis Vesperis Festi duplicis I classis non fit commemoratio de præcedenti, nisi fuerit aut Dominica sive major, sive minor, aut Duplex I. vel II. classis, aut dies octava alicujus Festi Domini primarii, aut dies infra Octavam privilegiatam (Epiphaniæ vel Corporis Christi), aut Feria major.

In secundis Vesperis Festi dup. I classis semper fit commemoratio de sequenti Officio

(1) Vide Rubr. Tit. V. et VI.

(etiam ad modum Simplicis redacto), non autem de die infra Octavam non privilegiatam, nisi de tali die fiat Officium sequenti die, nec de Simplici. Conf. infra, 4.

4. In primis Vesperis Festi duplicis II classis semper fit commemoratio de præcedenti Officio, nisi fuerit de aliquo Festo semiduplici, vel de die infra octavam non privilegiatam. Non fit commem. Simplicis occurentis.

In secundis Vesperis fit commemoratio de quolibet Officio, etiam Simplici vel ad modum Simplicis redacto. Præterea fit commemoratio de die infra octavam quamcunque, si in crastino Officio de ea agendum sit; et tunc fit cum Antiphona et Versiculo e I Vesperis Festi.

Leges, quibus ordinantur Vesperæ infra Octavam Nativitatis Domini immutatæ maneat. Tit. V, 3.

5. De Officio feriali—Feriis majoribus exceptis—concurrenti cum quocunque festo nulla fit commemoratio; de Festo simplici fit commemoratio in primis Vesperis, nisi concurrat cum Duplici I vel II classis.

6. Commemorationes, si plures sunt, hoc ordine fiunt: 1. De Officio concurrenti; 2. de Dominica qualibet; 2. de die infra Octavam Epiphaniæ aut Corporis Christi; 4. de die Octava; 5. de Duplici majore; 6. de Duplici minore; 7. de Semiduplici; 8. de die infra Octavam communem; 9. de Feria VI post Octavam Ascensionis; 10. de Feria majore; 11. de Vigilia; 12. de Simplici.

De Occurrentia et Translatione Festorum.(1)

428.—Regulæ servandæ:

1. Sola Festa duplicia I et II classis transferri possunt.

2. Festa duplicia majora et minora (etiam Doctorum Ecclesiæ) quæ accidentaliter impediuntur, non transferuntur, sed eorum fit commemoratio, nisi forte occurrant in Duplicibus I classis, in quibus nullius Officii agenda est commemoratio, nisi de occurrenti Dominica, vel de Feria aut Octava privilegiata. Tit. III, 4.

3. In transferendis duplicibus I et II classis characteres præstantiæ considerandi sunt, scil. *a.) Ritus altior.*, *b.) Ratio Primarii* aut *Secundari*, *c,) Dignitas Personalis*, *d.) Solemnitas externa*, *e.) Proprietas Festorum*, de quo ultimo charactere vide Rubr. II, 2, *e*.

4. Dominicæ majores I classis nullum admittunt Festum.

5. In Dominicis II classis celebrari possunt Festa duplicia I classis.

6. In Dominicis minoribus fieri potest Officium de Festis duplicibus I et II classis, et de Festo quocunque Domini vel ejus Octava, cum Commemoratione Dominicæ in utrisque Vesperis, Laudibus, Missa et nona Lectione ad Matutinum.

---

(1) Conf. Rub. nov. Tit. III.

7. Festa I et II classis, quæ transferuntur, reponuntur in proximiorem diem quæ libera sit ab alio Festo duplici I vel II classis, vel ab Officiis hujusmodi Festa excludentibus. Privilegium concessum Festivitatibus Purificationis et Annuntiationis, necnon Commemorationis solemnis S. Joseph, 19 Martii, non immutatum est novo ordine.

Conf. num. 319, notandum, 322 et 323.

8. De Festo quocunque, quod aliqua Dominica impeditur, fit commemoratio in utrisque Vesperis, in Laudibus et Missa, sed omittitur nona Lectio historica.—Si aliquod Festum duplex vel semiduplex extra Dominicam impediatur Festo nobiliore (e. g. Orationis Dni, fer. 3 post Dom. Septuag.), de Festo inferiore fit commemoratio in utrisque Vesperis, Laudibus et Missa, cum nona Lectione historica.—Sin autem Festum impediens sit primæ classis, commemoratio illa omittitur. Cf. 2.

9. Festa quæ *perpetuo* impediuntur, si sint duplicia majora sive minora, aut semiduplicia, reponuntur in primam diem non impeditam juxta Rubricas; si sint duplicia I vel II classis, reponenda sunt in primam diem liberam ab alio Festo duplici I vel II classis, vel ab aliqua die Octava, vel ab Officiis hujusmodi Festa excludentibus; salvo privilegio Festivitati Purificationis B. Mariæ V. concesso. Tit. IV.

De Hymnis.

429.—Quoad Hymnos notanda sunt:

1. Ultima sropha seu Doxologia hymnorum quæ pluribus Officiis Domini et B. Mariæ Virg. propria est, e. g. *Jesu tibi sit gloria*, *Qui natus es de Virgine*, dicitur in omnibus hymnis per Horas, qui sunt ejusdem metri. Dicenda est a primis Vesperis usque ad Completorium sequentis diei inclusive, dummodo commemoratio saltem fiat talis festi, etiam quando ob identitatem mysterii commem. omittenda sit. (Cf. n. 378, 2.) Et, si festum habeat octavam, dicenda est per totam octavam, nisi forte aliqua conclusio occurrat propria festo, quod infra octavam celebratur.

Notandum.

Quando in Dominica occurrit Festum Beatæ Virginis simplicatum, de quo fit commemoratio, conclusiones Hymnorum et ℣ Resp. brevis ad Primam erunt de ipsa Beata Virgine. S. R. C. 9 Feb. 1912 ad II.

Quodsi duo officia occurrant cum hymnis propriam conclusionem habentibus, doxologia illius Officii dicitur ad Completorium, de quo Vesperæ integræ vel a capitulo fiunt. Conf, Rubr. nov. Tit. VII, 1.

Excipiuntur hymni qui propriam conclusionem habent, e. g. *Vexilla Regis*, hymnus ad Matut. plurimorum Martyrum, S. Venantii et alii.

2. In hymno *Iste Confessor* dicendum est *Meruit beatas* ad primas Vesperas, et eodem modo ad Matutinum et Vesperas secundas, si

festum alicujus S. Confessoris a die sua natalitia in proxime sequentem sive per accidens, sive perpetuo transferatur. S. R. C. 4033. Ista regula servanda est, dummodo Vesperæ Confessoris fiant saltem a Capitulo. Cf. Van der St. I, q. 199. 2 *a*.

Si festum S. Confessoris habens Octavam non ultra illam transferatur non mutatur *Meruit beatas*. S. R. C. 2365 ad 3.

3. Doxologia *Dei Patri sit gloria—Et filio qui a mortuis—Surrexit ac Paraclito—In sæculorum sæcula* ita est censenda Hymni *Veni Creator* propria, ut eadem semper sit retinenda ac nunquam, quovis anni tempore vel quocunque occurrente Festo, in aliam mutanda. S. R. C. 4036.

4. "Hymnus Vesperarum, quando in Vesperis non dicitur, conjungendus est cum altero ad Matutinum, quoties eodem metro uterque gaudet, et secundus est continuatio primi; nisi aliter cautum sit in ipsa Rubrica speciali Breviarii Romani." S. R. C. 3844 ad III.

De Officio Titularis vel Patroni Ecclesiae.

(Conf. nn. 345–348.)

430.—De Officio ordinando notanda sunt: Officium fit duplex I classis cum Octava. Si festum pro universa Ecclesia inter secundaria recenseatur, fit *per accidens* primarium, e. g. Ss. Rosaria B. M. V.

Quodsi Officium in Breviario non habeatur,

sumatur de Communi juxta qualitatem festi. Rubr. Tit. I, 2.

Si Ecclesiæ dicata sit *Infantiæ Jesu*, Festum Titularis celebrandum est die 25 Decembris, cum Officio ac Missa de Nativitate Domini, S. R. C. 3943.

Lectiones I Nocturni, si propriæ non habentur, sumuntur de Communi, non de Scriptura occurrente.

Lectiones II Nocturni, si propriæ non adsunt sive in Proprio Sanctorum, sive in Appendice, seligendæ sunt e Communi Sanctorum, juxta qualitatem festi.

Lectiones III Nocturni, si Missa in ordine non habetur, respondere debent Evangelio quod in Missa legitur. Conf. n. 346, ubi inveniuntur quæ ad hanc rem pertinent.

Diebus infra Octavam Officia, si de Titulari fiat, ordinatur ut in festo. Lectiones autem I Nocturni sunt de Scriptura occurrenti; Lectiones II et III Nocturni, si non habentur in ordine vel in communi Breviarii, sumantur vel de Octavario Romano, quod si deest, de Festo. Cf. n. 2.

Commemoratio diei infra Octavam Titularis ad Vesperas fit per Antiphonam et Versiculum e II Vesperis, nisi sequenti die Officium fiat de die infra Octavam: tunc fit cum Antiphona et Versiculo e I Vesperis Festi. Conf. n. 427, 4.

De die Octava, si occurrat in quacunque Dominica, nisi Titularis sit Festum Domini, non fit Officium, sed commemoratio tantum. Rubr. nov. Tit. 10, 1.

Octavæ omnino cessant a Feria IV Cinerum usque ad Dominicam in Albis, a Vigilia Pentecostes usque ad Festum Ss. Trinitatis, et a die 17 Decembris usque ad Festum Epiphaniæ. Rub. gen. Brev. Tit. VII, 1. Rubr. nov. post tab. 13. Conf. n. 290, 4.

In Suffragio "*A cunctis*" ad litteram "N" exprimitur nomen Santi Titularis.

NOTANDUM.

Dies octavæ Festorum primariorum Archangelorum, S. Joannis Baptistæ, S. Joseph et Ss. Apostolorum in ordine prælationis, in concursu cum aliis duplicibus minoribus digniores judicandi sunt. S. R. C. 3908, 3.

De Officio Defunctorum.

NOTANDA DIVERSA.

431.—Officium Defunctorum in choro recitari vel cantari licet omnibus diebus quibus Missa de Requie permittitur, excepto Triduo sacro et ubi Ss. Sacramentum publice expositum est. S. R. C. 3479, 2,—Hisce diebus, si dies obitus occurrat, Officium si recitandum est, privatim recitari debet.

2. Antiphonæ duplicantur in Commemoratione Omnium Defunctorum, in die depositionis etiam absente corpore, die 3, 7, 30 et anniversario, etsi unum tantum Nocturnum dicatur.

3. Invitatorium dicitur in Commem. Omn. Defunctorum, et quandocunque tres Noct. recitantur. Si autem unus tantum Nocturnus

dicatur, Invitatorium omittitur, excepta die depositionis corpore præsente, vel etiam absente, si Officium fit pro Defuncto in loco dissito, de cujus obitus nuntius accipitur. In hoc casu primus semper Nocturnus cum Invitatorio dicitur. Alias, si unus Noctunus recitetur, dicendus est juxta ordinem in Breviario notatum. S. R. C. 3764, 5 et 6.

4. Ps. *Lauda anima* in Vesp., et *De profundis* in Laud. [in fine] non dicuntur in Commem. omn. defunctorum, nec in die obitus seu depositionis præsente corpore. S. R. C. 3877.

5. Si officium pro uno persolvitur, versiculi, qui Orationem immediate præcedunt et quæ subsequuntur in singulari dicuntur. (Duo ultimi versus omittuntur si statim sequatur Missa vel Absolutio.) Reliqua in Officio non mutantur. Wapel. 269.

6. Oratio pro defuncto sacerdote in Officio dicenda:

a.) Die depositionis corpore vel physice vel moraliter præsente: *Absolve, quæsumus Domine, animam famuli tui ab omni vinculo delictorum* etc., ut in Rit. Rom. Tit. VI, cap. 3, n. 5. vel dicatur Oratio Sacerdoti conveniens.

b.) Post absolutionem: *Deus, cui proprium est . . . pro anima famuli tui* N. *Sacerdotis, quam* etc. Ib. n. 10.

c.) Absente corpore: *Absolve, quæsumus Domine, animam famuli tui*, N. *Sacerdotis, ut defunctus* etc. vel dicatur Oratio, quæ dicta

est in Missa, vel alia conveniens. Ibid. cap. 5, n. 2.

d.) In Missa pro defuncto sacerdote semper dicenda est Oratio *Deus qui inter Apostolicos sacerdotes*, pro altioribus dignitatibus, ut notatur n. 242, 2 et 3. S. R. C. 2417, 8.

De Officio Defunctorum ordinando.

432.—In Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum Officium fit hoc modo:

Post II Vesperas Omnium Sanctorum dicuntur Vesperæ Defunctorum juxta rubricas Breviarii.(1) Deinde recitatur Completorium Defunctorum (omisso Completorio festi) juxta ordinem novi Psalt. cum Psalmis diei occurrentis, sive Dominicæ sive Feriæ.

Omisso toto Officio diei infra Octavam, fit totum Officium Defunctorum, ut habetur in Appendice novi Psalterii, videlicet:

Ad *Matutinum* omnia dicuntur ut in Officio Defunctorum circa finem Breviarii, exceptis Lectionibus, quæ sunt propriæ. Ultimum Respons. *Libera me . . . de morte.*

Laudes pariter fiunt ut in Breviario, omissis Psalmis 66, 149 et 150.

Ad *Primam* Psalmi consueti de Feria curren-

---

(1) Si Commem. Omn. Fidel. Defunct. transfertur ad diem 3 Novembris, Vesperæ integræ absolvuntur de Dominica vel Festo dup. I cl., deinde fiunt Vesperæ Defunctorum modo supradicto.

ti dicuntur sine Antiphona. Expletis Psalmis flexis genibus dicitur *Pater noster* etc. ut habentur in novo Psalt.—In choro legitur Martyrologium præmisso *Hac die* etc. ex eodem Psalt. Reliqua dicuntur ut ibidem notantur.

Ad *Tertiam, Sextam, Nonam* pariter sumuntur Psalmi sine Ant. de respectiva Feria. Persolutis Psalmis dicitur *Pater noster* etc., ut suo loco habentur. Conf. n. 343.

433.—Die Depositionis aliisque temporibus Officium Defunctorum fit, ut habetur circa finem Breviarii, servatis, quæ supra n. 431. dicta sunt.—Ad Laudes autem omittuntur Psalmi 66 *Deus misereatur*, 149 *Cantate* et 150 *Laudate in sanctis*.

Officium Vesperarum.

434.—NOTANDA:

1. "Licitum est in ecclesiis, ubi non adest obligatio chori, ad devotionem populi Vesperas de alio Officio e. g. de B. Maria V. vel de Ss. Sacramento, cantare, dummodo ii qui ad Horas Canonicas tenentur, privatim recitent alias de Officio occurrente." S. R. C. 3624 ad 12.

2. Licet sumere amictum et stolam (ad Vesperas), *si ante Vesperas fiat expositio* Ss. Sacramenti et benedictio immediate sequatur. 3593 ad 2.

3. Ad Vesperas solemnes, si Pluvialistæ Celebranti assistunt, incongruum est, ut munus

sacrorum Ministrorum, e. g. Diaconi, ab istis peragatur: quare, si Ss. Sacramentum, sive ab initios, sive statim post Vesperas, exponendum est, non erit Pluvialistarum, Diaconi more, Ss. Sacramentum e tabernaculo extrahere etc., sed id ab alio sacerdote fiat, qui imposita sibi stola, Celebrante et Pluvialistis genuflectentibus, ad altare ascendet, Ss. Sacramentum extrahet et in Altari deponat.—Non reprobandus videtur usus, ut Assistentes in hoc casu ad Vesperas dalmatica et tunicella induti sint, qui Celebranti juxta suum ordinem inserviunt. Cf. Ceremonial part. III. Ch. IV. and VI, art. 1. 6.

4. Ad intonationem *Magnificat* Celebrans se signat cruce et accedit ad Altare ad incensationem. Wapelh. n. 259, 5.

5. In festis solemnioribus Sanctorum in Vesperis Imagines eorum hinc et inde juxta Altare collocatæ "duplici ductu" incensari possunt. S. R. C. 4044 ad III.

6. Non licet in cantandis Vesperis aliquot versus vel unum alterumve psalmum omittere. S. R. C. 3539, 3.

7. Celebrans omittit incensationem, si pluviali non sit indutus. S. R. C. 3844, 2.

8. Dum altare incensat Celebrans recitet *Magnificat* juxta laudabilem consuetudinem. Wapelh. 259. 6.

9. Quando Vesperæ cantantur coram Ss. Sacramento exposito, Antiphona finalis B. Mariæ

V. "laudabiliter" dicenda est. S. R. C. 3574 ad 1.

10. Quando Celebrans ad Vesperas coram Ss. Sacramento exposito Officium facit ad scamnum, quum accedit ad Altare ad *Magnificat*, utroque genu super infimum gradum genuflectere debet. S. R. C. Bajonen. 8 Junii 1911.

RES DIVERSAE.

Ad Sacramentum Ordinis spectantia.

435.—NOTANDA:

1. Color paramentorum pro Ordinandis in Sacris sit "color ipsius Celebrantis in Missa; nisi aliud postulat necessitas." S. R. C. 3832 ad VI.

2. "Si Ordinatio fiat in Sabbato Sancto dicendæ sunt Litaniæ in Missali assignatæ, addita, post ℣ *ut omnibus fidelibus defunctis*, invocatione, quam Episcopus proferre debet: S. R. C. 3731 ad VI.

3. Quoad commemorationem Simplicis in Ordinationis Missa, S. R. C. statuit (3642): "Si in Ordinatione dici debeat Missa de Festo occurrente, Affirmative (i. e. facienda est com. simpl.) Si vero Missa sit Ferialis, ut in Sab-

batis Quattuor Temp. vel Sabbato *Sitientes*, hæc Missa nullam admittit Sanctorum occurrentium commemorationem." S. R. C. 3642 ad III.

4. In communicandis Neo-Presbyteris Pontifex omittat formulam *Corpus Domini Nostri* etc., et debet eosdem communicare antequam Diaconi et Subdiaconi dixerint *Confiteor*. S. R. C. 3721.

5. "Pro *Nocturno talis diei*," quem Episcopus ordinans Subdiaconis et Diaconis imponere solet, intelligendus est Nocturnus ferialis, vel primus Nocturnus Festi, aut Dominicæ in Psalterio, prout Ordinatio in feria, Festo, aut Dominica habita sit." S. R. C. 4042 ad I.

NOTANDUM.

Neo-ordinati recitent impositum Nocturnum, omissis Invitatorio, Hymno et Lectionibus. S. R. C. 4042. 10 Julii 1903.

436.—INDULGENTIA pro prima Missa Neo-presbyteri.

Ind. plen. pro omnibus consanguineis usque ad tertiam gradum inclusive, dummodo confessi sint et sacra Communione refecti, et ad intentionem Summi Pontificis preces fundant.

Ind. Septem annorum et septem quadragenarum pro omnibus fidelibus primæ Missæ devote assistentibus, et ad intentionem Summi Pontificis precantibus.

6. Præter Ministros sacros Presbyter assistens cum pluviali permittitur in prima Missa novi Sacerdotis solemniter celebrantis, et, ubi talis consueto viget, uti potest stola vel a principio Missæ, vel a principio Canonis usque ad finem. S. R. C. 3564, 2; 3515, 7.

De Reliquiis Sacris.(1)

437.—Reliquiæ non approbatæ (i. e. ab Ordinario non recognitæ) in ecclesia publice exponi nequeunt, ne quidem ornatus causa inter candelabra.

438.—INSIGNES Reliquiæ sunt corpus integrum, caput, brachium, crus, aut illa pars corporis, in qua passus est Martyr (S. R. C. 1333.), modo sit integra et non parva, et legitime ab Ordinariis approbata. His accensentur cor, lingua, manus, si ex miraculo intacta conserventur. (S. R. C. 4041). Pars autem capitis, tibia atque ossa femoris non habentur Reliquiæ insignes.

Episcopus ad Reliquias (Corpora) Sanctorum alienandas aut extra diœcesim transferendas licentiam dare nequit. S. C. Indulg. 17 Nov. 1676.

Reliquiarum theeæ ad modum ostensioli ex simplici et nudo ligno confectæ tolerari possunt. 3697 ad 14.

439.—S. Crucis Reliquia retinenda est separatim a Reliquiis Sanctorum, nec simul cum his venerationi exponenda. S. C. Ind. 22 Feb. 1847, 25 Maji 1906.

Reliqua S. Crucis non supplet crucifixi imaginem in altari locandam. Cf, S. R. C. 4026 Eph. Lit. XXII (1908) p. 576.

---

(1) Hac de re consulenda sunt Adone, Lib I. n. 436–508; DeHerdt II, n. 192-199; Wapelh. n. 252; Pighi-Fer. n. 304-314; Ephem. Lit. V. p. 304, 588.

440.—Reliquiarum CULTUS in eo consistit,

a. quod in ecclesiis publice et honorifice exponantur, sed (si excipias Reliquias S. Crucis) non sub baldachino nec super pallam;

b. quod super altaribus collocentur, iisque includantur;

c. quod in processionibus deferantur.

441.—Quoad EXPOSITIONEM et VENERATIONEM Reliquiarum notanda sunt:

a. In omnibus ecclesiis easdem exponere licet; sed Beatorum reliquias in illis tantum ecclesiis, in quibus Officium et Missa de iisdem recitari possunt, non autem licet tales reliquias in publicis supplicationibus processionaliter deferre.

b. Reliquiæ seu tabernacula cum Sanctorum reliquiis congrue disponi possunt alternatim inter candelabra; nunquam tamen super altari collocari possunt exposito Ss. Sacramento, neque unquam in medium candelabrorum seu in locum Crucis, neque super tabernaculum Ss. Sacramenti licet non expositi, neque ante tabernaculi ostiolum et multo minus exponi possunt in tabernaculo ad instar expositionis Ss. Sacramenti.

Si Reliquiæ alicujus Sancti, cujus festum celebratur, expositæ sint, sacra Pyxis cum Ss. Sacramento vel per breve temporis spatium, exponi nequit, nisi remota Reliqua. S. R. C. 2779.

c. Reliquæ si exponantur, super Altare saltem ardeant duo lumina omnino oportet; alias

Reliquiæ non exponantur. S. R. C. 2067 ad 9. 3029 ad 13, 3204.

d. Sacerdos Reliquiam expositurus, indutus superpelliceo ac stola coloris convenientis, detecto capite, Reliquiam suæ thecæ inclusam et velo contectam deferens, adhibitis duobus clericis cum cereis, accedit ad Altare et facta reverentia, Reliquiam in suo loco collocat, et facta capitis inclinatione, ad infimum gradum genuflexus preces recitat congruentes.

e. In Missa coram S. Crucis Ligno palam exposito a Sacerdote genuflectendum est solum in accessu et recessu, et quoties transit ante medium Altaris, seu a latere ad latus, ut in incensatione. S. R. C. 2722, 1.

f. Post Reliquiæ S. Crucis expositionem vel Processionem, quando Reliquia reponitur, populus cum ipsa per simplex Crucis signum benedicendus est. S. R. C. 2324, 1.—A Sacerdote in actu benedictionis cani non potest *Benedicat vos* etc. S. R. C. 2722, 3.

In benedictione cum Ligno Ss. Crucis paramenta rubri coloris adhibenda sunt. S. R. C. 3256.

g. Si in loco principe Reliquia S. Crucis super Altari fuerit exposita, tunc transeuntes ante illam, unico genu usque ad terram flexo illam venerari debent. S. R. C. 2722, 2.

442.—Quoad THURIFICATIONEM notandum:

Thurificatio Reliquiarum Sanctorum, nec B. Mariæ V. nusquam præscribitur, quamvis aliis rubricis insinuari videtur. Reliquiæ au-

tem S. Crucis et aliorum Instrumentorum Passionis triplici ictu incensari debent a Sacerdote stante, facta antea et postea genuflexione. Si Reliquia Crucis in altari exposita est, ubi Missa solemnis celebratur, debet incensari *simul* cum Imagine Crucifixi. S. R. C. 4026, 1.

443.—Reliquia S. Crucis, non autem Reliquiæ Sanctorum *sub baldachino* processionaliter deferri licet. Sacerdos Reliquiam S. Crucis deferat contectam extremitatibus veli humeralis rubri coloris, præcedentibus acolythis cum thuribulis fumigantibus. S. R. C. 2854. In Feria VI Parasceves adhibetur pluviale cum stola nigra. S. R. C. 3466, 1. (Processio est extra-liturgica.)

444.—Quoad OSCULATIONEM notanda sunt:

a. Dum Reliquiæ deosculandæ præbentur dici potest: *Per merita et intercessionem Sancti* N. *concedat tibi* (vel *vobis*) *Dominus salutem et pacem*; et ad venerationem Reliquiæ S. Crucis, "*Per signum Crucis de inimicis nostris libera nos Deus noster*," vel "*per Crucem et Passionem suam concedat*, etc."; ad Coronam spineam: "*Per passionem*, etc."; ad reliquias præsepis Domini: "*Per Nativitatem*, etc."

b. Expleta Missa privata Reliquiæ deosculandæ præberi possunt a Sacerdote sacris adhuc induto paramentis. S. R. C. 2704, 5.

De Imaginibus.

445.—Quoad Imagines vel Effigies seu Statuas notanda sunt sequentia.

1. Imagines eorum Servorum Dei, qui nondum Canonizati vel Beatificati sunt, non licet super Altaribus exponere, neque cum aureolis vel radiis depingere; possunt autem in parietibus vel vitris coloratis ecclesiæ exhiberi, dummodo neque cultus vel sanctitatis indicium, neque quidquam profani in eis appareat. S. R. C. 3835.

Notanda.

1. Effigies Ss. Cordis Jesu non est collocanda in medio Altaris majoris loco tabernaculi, vel si adest tabernaculum in quo asservatur Ss. Eucharistiæ Sacramentum, in hujus posteriore parte. S. R. C. 3673.

2. Non licet Imaginem Vultus D. N. J. C. deferre in processione Ss. Sacramenti. S. R. C. 3636, 3.

3. Quoad usum, ubi viget, vestiendi, pro diversitate temporum et festorum, statuas B. Mariæ V. indumentis diversorum colorum, Episcopi relinquitur judicio decernendi, S. R. C. 3690.

Quoad effigies Ss. Cordis Jesu et Purissimi Cordis Mariæ, cf. n. 58 et 59. Quoad Imaginem Divini Infantis thurificandum, cf. n. 290. 6.

2. Non licet Sanctorum Imagines locare in throno, ubi Ss. Eucharistiæ Sacramentum exponitur. S. R. C. 3589.

De Litaniis.

446.—"Litaniæ tantum, quæ habentur in Breviario, aut in recentioribus editionibus Ritualis Romani ab Apostolico Sede approbatis,"

publice recitari valent in Ecclesiis vel Oratoriis publicis. S. R. C. 3820.

Approbatæ sunt Litaniæ sequentes:

Litaniæ Sanctorum,
Litaniæ B. Mariæ V.,
Litaniæ Ss. Nominis Jesu,
Litaniæ Ss. Cordis Jesu (S. R. C. 4017),
Litaniæ S. Joseph (S. R. C. 18 Mart. 1909.)

LITANIÆ PECULIARES quæcunque in Ecclesiis et Oratoriis publicis a pluribus conjunctim recitari non possunt. S. R. C. 3916. Quæ prohibitio tamen non includit privatam earum cantationem vel recitationem etiam in Choro vel Oratorio publico. S. R. C. 3917. Cf. 3980, 3981.

NOTITIÆ DIVERSÆ.

1. Litaniæ SANCTORUM, quæ Sabbato Sancto et in Vigilia Pentecostes canendæ sunt, extra hos dies decantari nequeunt. S. R. C. 2709, 9.

2. In decantandis Litaniis Sanctorum solummodo Sabbato Sancto, in Vigilia Pentecostes, Festo S. Marci et feriis Rogationum, (ut dicitur n. 300 et n. 305, 2,) tum Invocationes tum Responsiones integræ a cantoribus et choro cantandæ sunt. Aliis temporibus, ut ad Devotionem 40 Horarum et ad Sacras Ordinationes, solæ Responsiones dicuntur a choro.

3. Litaniæ LAURETANÆ concludendæ sunt uti in Appendice Ritualis Romani, omissis *Christi audi nos, etc.*; versiculus autem, responsorium et Oratio post dictas Litanias mutari possunt pro temporis diversitate. — Oratio ad S. Joseph in fine Litaniarum Lauretanarum adjungi potest, juxta prudens arbitrium Episcopi. S. R. C. 7 Dec. 1900 Brunen.

4. In cantandis Litaniis B. M. V. plures Invocationes sub uno responso conjungi possunt, quin Indulgentiæ amittantur. Usus in Urbe prævalet. Cf. Ephem, Lit. an. 1888 p.

681.—Litaniæ Lauretanæ cantari possunt per trinas invocationes, populo quartam respondente. S. R. C. 6 Dec. 1901.

5. Ad Ordinarios spectat "alias (præter liturgicas et in publicis functionibus recitandas) seu novas Litanias examinare, et quatenus expedire judicaverint, approbare: at nonnisi pro privata atque non-liturgica recitatione." S. R. C. 3555.

De Indulgentiis.

Plura quæ ad Indulgentias spectant quibusdam Festis adnexas hoc loco notari lubet.

De Confessione et Communione.

447.—1. Pro lucranda Indulgentia Jubilæi, sive ordinarii sive extraordinarii, Confessio et Communio aliaque opera præscripta fieri debent intra tempus præfinitum.

2. Ad lucrandam Indulgentiam cuidam diei adnexam Confessio duobus jam diebus ante respectivum diem fieri potest, dummodo alia opera, e. g. visitatio ecclesiæ etc. ipso die statuto peragantur.—Imo, si agitur de Indulgentia aliqua plenaria, quam fideles uno eodemque die *toties quoties* lucrari possunt, Confessio jam uno ex tribus præcedentibus diebus facta, valet ad Indulgentiam lucrandam, Communio autem pridie, non prius, recipi debet. Cetera opera ipso die Indulgentiæ necessario impleri debent. Acta S. Sed. XLI, 359.

3. Confessio, ubi speciali modo præscribitur, fieri debet etiamsi pœnitens nullius peccati lethalis reus sit. Absolutio tamen in hoc casu non stricte requiritur.

4. Illi, qui singulis septimanis semel saltem confitentur, omnes Indulgentias quæ intra hanc hebdomadam concessæ sunt et pro quibus Confessio præscripta est, lucrari possunt, quin singulis vicibus ad sacrum tribunal accedant.

Pius X. decr. S. C. Ind, 16 Feb. 1906, omnibus qui in statu gratia cum recta mente ad S. Communionem accedunt, etiamsi una alterave vice infra hebdomadam receptionem omittunt, indulsit, ut omnes Indulgentias lucrentur, quin ad confessionem singulis hebdomadibus peragendam adstringantur.

De aliis concessionibus specialibus vide Beringer pag. 83 et 84.

5. Ad lucrandas Indulgentias, quæ adnexæ sunt certis pietatis exercitiis sive per integrum mensem, sive per novem dies, sive generaliter alicui dierum numerum persolutis, Confessio et Communio fieri possunt intra octiduum quod ultimum definiti termini diem subsequitur.

Visitatio ecclesiæ et supplicationes ad intentionem Summi Pontificis faciendæ inter ipsa exercitia, sed potius die, quo Sacramenta recipiuntur, peragi valent.

6. Communione tempore paschali recepta, quamvis sit de præcepto, Fideles lucrari possunt Indulgentias, quæ tali vel subsequenti diei concessæ sunt.—Sine speciali tamen indulto eadem communio non sufficit ad præceptum paschale

implendum simulque Indulgentiam sacri Jubilæi lucrandam.

7. In aliis casibus una eademque Confessio et Communio sufficit ad lucrandas plures Indulgentias plenarias isti vel subsequenti diei sub diversis titulis assignatas, dummodo aliæ conditiones pro singulis Indulgentiis impleantur.

8. Communio non necessario in illa ecclesia recipienda est cujus visitatio præscribitur, nisi talis conditio in concessione exprimatur.—Qui autem die Indulgentiæ in illa ecclesia, cujus visitatio præscribitur ad sacram mensam accesserit, simulque ad Deum devote oraverit, omnibus conditionibus, communioni, visitationi ecclesiæ et devote effusis supplicationibus satisfecit.

9. Ægroti, qui impediuntur quominus sacram communionem recipiant et ad ecclesiam accedant, indulto S. Sedis anni 1862, aliis operibus a confessario designatis easdem Indulgentias lucrari valent.—Idem indultum anno 1886 concessum est ægrotis atque infirmis vel senio confectis, qui in religiosis communitatibus vivunt.

10. Moribundi qui in articulo mortis sacram Communionem recipere non possunt, plenariam Indulgentiam lucrari possunt, dummodo sanctissimum nomen Jesu contrito corde invocant, si ipsum ore pronunciare nequeunt.

Beringer, *Die Ablæsse*, edit. 13. pag. 82-86.

448.—Decisiones recentiores.

1. Tempus intra quod ecclesia vel oratorium publicum ad lucrandam aliquam Indulgentiam visitari debet, decreto S. Off. diei 26 Jan. 1911, determinatur a meridie diei præcedentis usque ad mediam noctem diei constituti.

2. In domibus piarum communitatum, asylorum, et aliarum in quibus viget vita communis et exstat oratorium semipublicum auctoritate Ordinarii erectum, omnes inquilini talium domorum hoc oratorium visitando Indulgentias respectivas lucrari possunt, dummodo alicujus ecclesiæ determinatæ visitatio non sit præscripta. Pius X. 14 Jan. 1909. Acta Ap. Sed. I, 210.

3. Ubi visitatio propriæ ecclesiæ parochialis assignatur extranei qui suam propriam ecclesiam adire non valent, Indulgentias lucrantur visitando ecclesiam parochialem loci, ubi morantur. Acta S. Sed. XXXVIII, 351.

4. Si Tertiariis Ord. Frat. Min. Indulgentia plenaria impertienda est, et circumstantiæ ita postulant, sufficit, ut Sacerdos immediate post sacramentalem absolutionem, hac formula utatur: "Auctoritate a Summis Pontificibus mihi concessa plenariam omnium peccatorum tuorum indulgentiam tibi impertior. In nomine Patris ✠ et Filii et Spiritus sancti. Amen." Beringer, *Formulare* 3 Theil pag. 41.

449.—Quum in Feriis Quadragesimæ, Quattuor Temporum, II Rogationum atque etiam

in aliis Vigiliis, necnon in Feria qua Officium fit de Dominica aliqua anticipanda, juxta novas Rubricas (Tit. X, 2.), Missæ privatæ de Requie celebrari non valeant, Summus Pontifex INDULGENTIAS ALTARIS PRIVILEGIATI (ad quas lucrandas Missæ Defunctorum debuerint hucusque in nigris celebrari) in posterum concessit, licet Missa dicatur de Feria, addita penultimo loco Oratione pro Defunctis.—Oratio pro Defunctis, pro quibus Sacrificium applicatur, in hujusmodi Feriis semper addi potest penultimo loco.—Vigiliæ Nativitatis Dni et Pentecostes ac Feriæ Quattuor Temp. infra octavam Pentecostes juxta alias Rubricas excipiuntur.

De TRANSLATIONE INDULGENTIARUM.

450.—Pius IX decreto *Urbis et Orbis* diei 9 Aug. 1852, benigne indulsit, "ut omnes indulgentiæ, quæ hucusque quibusdam festis concessæ fuerunt ac in posterum concedentur, vel quæ pro iisdem festis aliquibus ecclesiis et publicis oratoriis pariter concessæ fuerunt et in posterum concedentur, vel etiam si libuerit, de consensu Ordinarii, illæ concessæ in sacris supplicationibus, aut in novendialibus, vel septenariis, sive triduanis precibus ante vel post festum, vel ejus octavario perdurante, translatæ intelligantur pro eo die, quo festa hujusmodi etiam QUOAD SOLEMNITATEM TANTUM et EXTERNAM CELEBRATIONEM, non vero quoad Officium et Missam, in aliquibus locis vel ecclesiis, publicisque oratoriis, sive in perpe-

tuum, sive aliqua occasione, sive ad tempus, eoque durante, legitime transferuntur. Cum vero transfertur tantum Officium cum Missa non autem solemnitas et exterior celebratio festi, indulgentiarum nullam fieri translationem decrevit-" Beringer, Edit. 13. pag. 108.

De Indultis particularibus.

451.—Quoad Missas Defunctorum.

Diversis Provinciis vel Diœcesibus hujus regionis a Sancta Sede varia Indulta concessa sunt ad celebrandas Missas de Requie præter dies a Rubricis statutas. De hisce Indultis consulendæ sunt Facultates, quæ a respectivis Ordinariis communicantur.

Sacerdotes Regulares, qui in talibus Diœcesibus sacrum ministerium exercent, uti possunt tum Indultis proprio Instituto concessis, tum illis quæ in respectiva Diœcesi vigent, nisi in ipsis Indultis aliqua limitatio exprimatur.

452.—Quoad Missam votivam B. Mariæ V. vel de Requie quotidie celebrandam.

Sacerdotes, qui hoc Indulto gaudent has regulas sequi debent:

1. Omnibus diebus, excepto Triduo Sacro, Indulto uti possunt.

2. Diebus tantum quibus Missæ privatæ de Requie permittuntur, Missam pro Defunctis,

i. e. *Quotidianam* cum tribus Orationibus, in vestimentis nigris dicere valent.

3. Missa votiva B. Mariæ V., de qua Indultum agit, est una (generatim quinta) ex quinque Missis B. M. V., quæ in Missali inter Missas votivas habentur.—Sacerdos potest Missam illam legere, quæ Tempori convenit.

4. Missa hæc votiva(1) semper in paramentis albis celebranda dicitur,

a. sine *Gloria*, etiam in Festis solemnioribus et infra Octavas Festorum B. M. V.—*Gloria* dicitur tantum in Sabbatis;

b. cum tribus Orationibus: 2 Oratio est de Spiritu Sancto, 3 Oratio *Ecclesiæ* vel pro Papa.;

c, sine *Credo*, etiam in Dominicis et Festis solemnibus;

d. cum Præfatione: *Et te in Veneratione*;

e. Benedicamus Domino dicitur, excepto Sabbato, quo die dicendum est *Ite Missa est*. Conf. n. 187.

5. Sacerdos indultarius Missam de Festo in Festis B. M. V. legere potest, si valet, juxta ordinem seu directorium.

6. In Nativitate Domini unam tantum Missam de B. Maria V. votivam legere potest, nisi velit vel possit tres Missas de Festo celebrare.

(1) Conf. S. R. C. 2788; 2951; 3146; 3922 § V. n. 2.

Additiones.

Paucas has Additiones subjunximus ad nonnullas Collectionis nostræ partes accurratius determinandas.

453.—Suffragium Sanctorum, cujus mentio fit n. 421, 4. et 426, 8, juxta novas Rubricas locum supplet Suffragiorum Sanctorum et commemorationis ferialis de Cruce, quæ antea ad Laudes et Vesperas erant dicenda. Istud unicum Suffragium dicendum in Officiis semiduplicibus et simplicibus. — Omittitur autem toto tempore Adventus et Passionis, infra Octavas et quando in Officio de Dominica fit commemoratio festi duplicis simplificati.

Regula quoad omissionem Suffragii, Precum ad Primam et Completorium, Symboli *Quicunque* et tertiæ Orationis in Missa, valet quando in Officio de Dominica occurrit commemoratio festi duplicis, sive *per accidens*, sive *in perpetuum*, simplificati. S. R. C. 9 Feb. 1912 ad 1.

454.—Symbolum *Quicunque*, ut notatur n. 425 ad 4, additur ad Primam in Festo Ss. Trinitatis, præterea in Dominicis ab Epiphania usque ad Dominicam Septuagesimæ et post Octavam Festi Corporis Christi usque ad Adventum, quando Officium de Dominica persolvitur. Omittitur ergo, præter dies n. 425 ad 4 notatas, etiam toto Tempore Paschali.

455.—Quoad Officia simplicia. In Festis simplicibus quæ habent ad Laudes Antiphonas proprias, ex alio Festo desumptas, ut in Festo S. Agnetis 2°, ad Laudes Antiphonæ cum Psalmis de Laudibus Feriæ occurrentis dicendæ

sunt, et a Capitulo et deinceps de Festo.—Pariter in Off. B. Mariæ in Sabbato Antiph. cum Psalmis ad Laudes de Sabbato occurrente dicantur, a Cap. etc. de S. Maria. S. R. C. 26 Jan. 1912.

456.—*Additio ad n. 91 de colore Paramentorum*: Quinque tantum colores Paramentorum in S. Liturgia adhibendi sunt: Albus, Ruber, Viridis, Violaceus et Niger. Prohibita sunt paramenta coloris flavi et cærulei.(1) —Pariter illa in quibus colores confunduntur ita ut nullus color prævaleat.(2)—Color rosaceus adhiberi potest in Dominicis III Adventus et IV Quadrag.(3)

457.—NOTANDUM ad n. 96.

Vestimenta nondum benedicta, quibus Sacerdos bona fide usus sit, non censenda sunt benedicta. S. R. C, 3162 ad 7.

---

(1) S. R. C. 2769 q. V. 1; 3082; 3191, 4; 3779, 3; 2704, 4; 2788, 2.

(2) S. R. C. 2769 q. V. 2.

(3) S. R. C. 29 Nov. 1901, 3.

INDEX ALPHABETICUS.

Numeri designant numeros marginales seu paragraphos (non paginas); aliquando additur alter numerus subdivisionem indicans.
